

Ago kaj Reago

De la Spirito Andreo Ludoviko

Francisco Cândido Xavier

La vivo en la spirita mondo

Francisco Cândido Xavier
(Mediumo)

Ago kaj Reago

*Neniu iras antaŭen, ne elpaginte
siajn ŝuldojn.*

ANDREO LUDOVICO

Diktita de la Spirito

ANDREO LUDOVICO

*El la portugallingva originalo esperantigis
L. C. Porto Carreiro Neto*

Eldonfako de Brazila Spiritisma Federacio
DEPARTAMENTO EDITORIAL e GRÁFICO
Rua Souza Valente, 17 – CEP 20941 – 040
Rio de Janeiro, RJ – *BRAZIL*O

TABELO DE LA ENHAVO

	<i>Pg.</i>
<i>Prezento</i>	7
<i>Ĉe la centjareco de Spiritismo</i>	9
I. Lumo en ombro	13
II. Konsideroj de la Instruanto	21
III. Agado sur la memoron	30
IV. Kelkaj ĵuselkarniĝintoj	41
V. Malsanaj animoj	51
VI. En la preĝorondo	63
VII. Altvalora konversacio	73
VIII. Preparado por la reveno	85
IX. La historio de Silas	99
X. Interkompreno	113
XI. La templo kaj la parolejo	130
XII. Plipezigita ŝuldo	141
XIII. Nepagata ŝuldo	151
XIV. Interrompita elaĉeto	161
XV. Saĝaj rimarkoj	173
XVI. Malplipezigita ŝuldo	183
XVII. Estingiĝanta ŝuldo	197
XVIII. Kolektivaj elaĉetoj	207
XIX. Sankcioj kaj helpoj	216
XX. Kortuŝanta surprizo	225

Prezento

Dank'al Dio, estimata legantino, kara leganto, mi nun prezentas al vi la Esperantan tradukon de ankoraŭ unu verko pri faktoj ekster la sfero de nia Planedo.

Ĉi tiun libron diktis la sama Spirito, Andreo Ludoviko, Aŭtoro de "*Nia Hejmo*", kiun mi jam havis la feliĉon prezenti al niaj samideanoj pere de la Brazila Spiritisma Federacio, al la sama eksterordinara mediumo, nome Francisco Cândido Xavier.

Ĉiu verko de Andreo Ludoviko, kiu al tiu mediumo inspiris jam dek tri verkojn, havas apartan temon kaj difinitan celon. Ĉi tiu enhavas kortuŝantajn rakontojn pri la suferoj de pekintoj kaj instruojn de kleraj Spiritoj pri eraraj agoj de la homo kaj konsekvencaj reagoj de la Dia Leĝo, kiu nin kondukas sur la ĝustan vojon per admonado al bono kaj sperto de doloro.

Ĝia temo estas tiu sama de la "Infero" de Dante Alighieri, sed ne ia simpla fantaziaĵo de poeto, kiel la fama "*Dia Komedio*": ĉi tie la faktoj estas ja amaraj realaĵoj. Ĝi estas doktrina lernolibro plej lerte redaktita de Andreo Ludoviko, kies instruista talento montriĝas en ĉiuj liaj verkoj, el kiuj ĝis hodiaŭ aperis en Esperanto "*Nia Hejmo*" kaj "*Kristana Agendo*".

Per la mediumo Francisco Cândido Xavier, pri kiu mi parolis en la antaŭparolo al la romano "*Antaŭ du mil jaroj...*", estas jam eldonitaj ĉirkaŭ sepdek vere altvaloraj libroj, de prozistoj kaj de poetoj, kaj aliaj estas nun preparataj por eldono.

La esencon kaj indon de ĉi tiu verko juĝos vi; de mia flanko mi povas diri nur tion, ke se la respektinda Brazila Spiritisma Federacio trovis, ke ĝi devas esti pli vaste dis-

konigata per tia universala rimedo, kiel Esperanto, tiel estis, ĉar konvenas al ĉiuj popoloj malfermi la okulojn al la kruda realeco de la transtomba vivo.

Kiel lastan vorton mi devas, kiel ĉiam, danki la talenton kaj koron de nia amata Ismael Gomes Braga, Direktoro de la Departamento de Esperanto de la nomita Federacio, por la grandega helpo, kiun li bonvolis doni al mi por la tradukado de ĉi tiu libro, jen atentigante min pri la senco de pli delikataj pecoj, jen pesante kun mi demandojn de la lingvo mem, jen polurante la stilon, kun efektiva spirito de kirenano, kun la amo pura de frato, kiu ne scias ripozon en tempo de helpo kaj ne avaras sian profundan lingvan kompetentecon.

PORTO CARREIRO NETO

Ĉe la centjareco de Spiritismo

La 18-an de Aprilo 1957 la Kodigo de Spiritismo, farita de Kardec sub la egido de la Kristo de Dio, festos siajn cent unuajn jarojn da altvaloraj servoj al la surtera homaro.

Cent jaroj da laboro, renovigo kaj lumo...

Por kontribui al la honoraĵoj al tiu rimarkinda evento, Andreo Ludoviko skribis la paĝojn de ĉi tiu libro.

Skribante ĝin, nia Amiko senvualigis anguleton de la malsuperaj regionoj, en kiujn enabismiĝas la kulpa konscienco post la morto de la korpo fizika, por difini la gravecon de la enkarna ekzistado kiel efektiva favoro de la Dia Kompatemo, por ke ni alkonformiĝu al la mekanismo de la Neerarema Justeco.

Tial li traplektas per la fadenoj de siaj konsideradoj la rakontadon pri okazaĵoj inter la sfero de la enkarnaj Spiritoj kaj la purigaj rondoj, kie longe restas la elkarniĝintoj, kiuj kunkulpis pri krimo, kreante al si per la malsaĝaĵoj de sia konduto mem eksteran inferon. Ĉi tiu estas ja nenio alia, ol refiguraĵo de ni mem, bildo, kiun ni naskas, kiam per malvirtigo kaj krueleco ni allasas nin al malhonoraj agoj, kiuj trudas al ni kelkatempan apartigon en la bedaŭrindaj sekvoj de niaj propraj eraroj.

Von Liszt, nuntempa eminenta kriminalisto, rimarkigas, ke la ŝtato, en sia karaktero de supera organismo – esceptinte, kiel kompreneble, la krimajn grupojn, kiuj

iafoje dum kelka tempo ĝin pelas al pereigaj trouzoj de la povo —, sin ne detenas de puno, por konservi la juran ordon. La neceso konservadi la ŝtaton mem pravigas la punon. Ĉe ĉi tiu konkludo preskaŭ tute nuliga la iamaj diskutoj inter la teorioj de la Puna Jurscienco, ĉar ja en tiu aŭ alia politika reĝimo la inklino puni estas io kunnaskita kun la ordinara homo, pro la neceso kiel eble tenadi netuŝita la ordon en la kolektiva medio.

Andreo Ludoviko igas nin senti, ke Spiritismo prezentas ankoraŭ pli ampleksan komprenon pri justeco.

La homo ne estas submetita al la sola kriterio de la surteraj specialistoj pri Puna Jurscienco, rigardataj kiel kirurgoj kompetentaj en la kuracado aŭ enukleado de la socia gangreno. Ju pli klarmensa, des pli la homo respondas pri siaj agoj: ĉiam, kiam li implikiĝas en la dornarbetaĵoj de kulpo, li sin mem donas al la juĝado de la propra konscienco, sur aŭ ekster la Tero.

Liaj paĝoj celas do reliefigi, ke la principoj, kodigitaj de Allan Kardec, malfermas novan epokon al la homa spirito, pelante ĉi tiun al la aŭskultado de si mem, en la rekonformiĝo al la vojoj, kiujn Jesuo konstruis por la vera progresado de la animo; ili ankaŭ klarigas, ke Spiritismo pro ĉi tiu sama motivo estas la disciplinanto de nia libereco, ne nur pro tio, ke ni sur la Tero havu honorigan socian vivon, sed ankaŭ ke ni en la sfero de la spirito ĉiam konduku harmonian individuan vivon, ĝuste obeantan al la kondiĉoj de la Perfekta Universa Vivo, laŭ la normoj de Eterna Justeco, starigitaj de la superega ekvilibro de la Leĝoj de Dio.

Jen kial, ilin prezentante al la amika leganto, ni rekonas en la principoj, kiujn ni akceptis, ne sole sanktejon de plej belaj konsoloj, sed ankaŭ templon de tute difinitaj prirespondoj; ni opinias, ke reenkarniĝo estas sankta stadio por la refarado de niaj provoj kaj ke la Spiritisma Doktrino, revivigante la Evangelion de la Sinjoro, estas torĉo, brileganta super la evolua vojo kaj

helpanta nin rebonigi nian propran destinon, por la konstruo de la reala feliĉo.

Resume, la Aŭtoro pruvas al ni, ke niaj kapabloj hodiaŭaj streĉe rilatas al niaj makuloj hieraŭaj, postulante de ni senlacan laboron en bonfarado, por la konstruado de la Morgaŭ sur la savantaj fundamentoj de la Kristo.

Tiamaniere glorante la netakseblajn meritojn de la verko de Allan Kardec, ni kortuŝite salutas ĝian benatan centjarecon.

Emmanuel

Pedro Leopoldo, la 1-an de Januaro 1957.

I

Lumo en ombro

— Jes — saĝe asertis al ni la Instruanto Druso —, la studado de la spirita situacio de la homo post la morto de la korpo ne povas esti metita sur duan planon. Ĉiuj civilizacioj, antaŭintaj la okcidentan gloron en la modernaj tempoj, dediĉis apartan atenton al la transcendaj problemoj. Egiptujo tenadis senĉesan interŝanĝadon de ideoj kun la transirintoj kaj instruis, ke la mortintoj estas submetataj al rigora juĝado inter Anubo, la genio kun ŝakala kapo, kaj Horuso, la genio kun niza kapo, antaŭ Maat, la diino de justeco, kiuj decidis, ĉu la animoj devos altiĝi al la suna lumo aŭ reiri en la labirintojn de provado, sur la Tero mem, en mizera misforma korpo; la hindoj konsentis, ke la elkarniĝintoj, laŭ decido de la Juĝanto de la Mortintoj leviĝas al la Paradizo aŭ falas en la abismojn de la regno de Varuno, la genio de la akvoj, por esti izolataj en torturoĉambroj, kie inferaj serpentoj ilin ligas unu kun alia; hebreoj, grekoj, gaŭloj kaj romanoj havis similajn kredojn, konvinkite, ke la altiĝo al la ĉielo estas destinita por la honestaj kaj bonaj, puraj kaj noblaj Spiritoj, kaj ke la sorto de ĉiuj, kiuj sin mem malaltigas per malicaĵoj kaj krimoj, estas inferaj doloroj en regionoj de turmentoj ekster aŭ en la mondo mem, per reenkarniĝo en korp-ojn, kriplitajn de la kulpelpago kaj suferado.

Lia parolo nin ravis.

Hilario kaj mi estis vizite en la “Domo Paco”, grava realĝustiga lernejo, de kiu Druso estis la sindona kaj amika direktoro.

Tiu institucio, staranta en la malsuperaj regionoj, estis kvazaŭ ia “Sankta-Bernarda monaĥejo”, en loko skurĝata de malamika Naturo, nur kun diferenco, ke anstataŭ la neĝo, preskaŭ konstanta ĉirkaŭ tiu fama monaĥejo, enfiksita en la krutejoj inter Svisujo kaj Italujo, tie regis densa ombro, kiu en tiu momento kirle kaj terure alamasigis ĉirkaŭ la institucion, kvazaŭ pelata de senĉesa ventego.

Tiu gastama restadejo, funkcia sub la regado de “Nia Hejmo” ^(*), estas fondita jam de pli ol tri jarcentoj kaj sin dediĉas al la gastigado de malfeliĉaj aŭ malsanaj Spiritoj, firme decidintaj klopodi por sia revirtiĝo; tiuj aŭ altiĝas al kolonioj por la anima rafinado en la Supera Vivo, aŭ reiras en la homajn rondojn por korektanta reenkarniĝo.

Tial la grandega domaro, simila vastan citadelon, instalita kun ĉiaj rimedoj por sekureco kaj defendo, tenas helpofakojn kaj instruokursojn, en kiuj kuracistoj kaj pastroj, flegistoj kaj instruistoj trovas, post la morto sur la Tero, plej gravajn specojn de lernado kaj okupojn.

Ni ja intencis fari kelkajn observojn, rilatajn al la leĝoj pri kaŭzo kaj efiko – la karmo de la hindo – kaj jen, kun konvena rekomendo de la Ministerio de Helpo, ni tie troviĝis, ravitaj de la parolo de la direktoro, kiu post longa paŭzo komplezeme daŭrigis:

– Mi cetere rimarkigu, ke la Tero estas rigardata el plej diversaj vidpunktoj. Laŭ la astronomo ĝi estas planedo rondiranta ĉirkaŭ la suno; laŭ la militisto ĝi estas batalkampo, kie la geografo aliĝas per puŝoj de bajonetoj; laŭ la sociologo ĝi estas vasta kampo, kie enlokiĝas pluraj rasoj; sed en niaj okuloj ĝi estas altvalora areno de spirita servado, ia filtrilo, tra kiu la animo puriĝas iom post iom, dum la pasado de la jarmiloj, rafinante diajn ecojn, por supreniri ĝis la ĉiela gloro. Tial estas necese nutradi la lumon de amo kaj danko

^(*) Spirita urbo en Supera Sfero – *Noto de la Aŭtoro*. “Nia Hejmo” estas ankaŭ nomo de la unua verko de Andreo Ludoviko, jam esperantigita. – *La Trad.*

en la sino de mallumo, same kiel oni devas ĉiam tenadi la medikamenton en la fokuso de malsano.

Dum ni interparoladis, tra la travidebla kovrilo de larĝa fenestro ni rimarkis ekstere la agitiĝon de la Naturo.

Ululanta ventego, kuntrenanta malhelkoloran subŝtancon similan al aereca koto, furioze kirligis per frenezaj turniĝoj, kvazaŭ kaskadanta mallumo... Kaj el la monstra maso de tiu timegiga ciklono homaj vizaĝoj elŝprucis en tordiĝoj de teruro, krie ellasante malbenojn kaj ĝemojn. Tiuj figuroj fulme ekaperadis, jungitaj unu al alia kvazaŭ ĉenoj da homoj, interligitaj en momento de danĝero, instinkte penegante superforti kaj transvivi tian situacion.

Kiel ni, tiel Druso rigardis la malĝojan vidaĵon kun kompatato vualanta lian vizaĝon. Silente li fiksas sur ni siajn okulojn, kvazaŭ vokante nin al meditado. Ŝajnis, ke li diras al ni, kiel dolore por li estas labori sur tiu kampo de suferado, kiam Hilario demandis:

– Kial ni ne malfermu la pordojn al tiuj, ekstere krientaj? Ĉu do ĉi tiu ne estas savoposteno?

– Jes – kortuŝite respondis la Instruanto –, sed savo estas efektive grava nur por tiuj, dezirantaj sin savi.

Post nelonga halto li daŭrigis:

– Ĉe ĉi tiu flanko de la tombo la surprizo plej dolora por mi estis tio, renkonti sovaĝajn bestojn en formo homa, kiuj iam, ŝajnante ordinaraj homoj, kelkatempe restis en tiu sanktejo, la karno. Se ili sen la necesa preparado estus akceptitaj ĉi tie, ili nin tuj atakus kaj detruus nian institucion de paca helpado. Ni devas ne forgesi, ke ordo estas la bazo de karito.

Malgraŭ sia firma kaj serena klarigo, Druso koncentris sian tutan atenton sur la ekstera bildo, tiel granda estis la kompatemo pentrita sur lia vizaĝo.

Tuj poste, kun reserenigita mieno la Instruanto aldiris:

– Atakas nin hodiaŭ granda magneta tempesto, kaj multaj vojirantoj en la malsuperaj regionoj estas kun-

trenataj de la uragano tiel same, kiel sekaj folioj en ventego.

– Ĉu ili tion konscias? – demandis Hilario kun mirego.

– Tre malmultaj el ili. Tiuj homoj, kiuj trans la tombo sin tiel tenas, neŝirmite, estas tiuj, kiuj ne alĝustiĝas al la morala rifuĝejo de ia ajn nobla principo. Ilia interno estas tumulta kaj malluma, kiel la tempesto mem, pro la ne regataj kaj kruelaj pensoj, per kiuj ili sin nutras. Ili malamas kaj ekstermas, mordas kaj vundas. Ilin tuj loki en la ĉi tieaj helposankejoj estus tio sama, kiel enlasi senprudentajn tigrojn inter piulojn, preĝantaj en templo.

– Sed ĉu ili eterne restadas en tia terura nekonformeco? – insiste demandis mia afliktita kamarado.

La direktoro apenaŭ ridetis kaj respondis:

– Tute neniel. Ankaŭ tia fazo de senkonscio kaj frenezo forpasas, kiel la tempesto, kvankam la krizo iafoje daŭras multe da jaroj. Sub la ventego de la provoj, kiujn la doloro al ĝi trudas el ekstere internen, la animo iom post iom refandiĝas kaj kvietiĝas, por fine akcepti la prirespondojn, kiujn ĝi mem kreis al si.

– Ĉi tio do signifas – mi miavice diris –, ke ne sufiĉas la puriga migrado de la Spirito, post la morto, en medioj de mallumo kaj sufero, por ke estu elpagitaj la ŝuldoj de la konscienco...

– Ĝuste tiel – klarigis nia amiko, interrompante mian apenaŭ faritan konsideradon –. Malespero estas signo de frenezo, en kiun la animoj sin ĵetas dum siaj eksplodoj de malmodereco kaj ribelo. Ĝi ne taŭgas kiel pago ĉe la Diaj tribunaloj. Ne estas akceptebla, ke ŝuldata kontentigus per krioj kaj insultoj la devojn, per kiuj li memvole sin ŝarĝis. Cetere el la mensaj eksceso, al kiuj ni senkonscie nin allasas, ni ĉiam eliras pli malfeliĉaj, ĉar pli enŝuldigitaj. Kiam ĉesis la febro de frenezo kaj ribelo, la kulpa Spirito venas al riproĉo de la konscienco kaj al pentofarado. Li kvietiĝas, simile kiel la Tero, difektita de tertremo, revenas al sereneco kaj pacienco, kvankam taŭzita kaj vundita. Tiam, kiel la grundo estas denove preta por utila priplantado, tiel li

sin ree submetas al la prisemado, kiu donos al li novajn destinojn.

Turmenta maltrankvileco nin ĉiujn ekposedis, kaj tiam Hilario saĝe ekkriis:

– Ha, se la enkarnaj animoj kelkajn tagojn ĉiujare povus *morti en la korpo*, ne kiel en la fizika dormo, dum kiu ili revigliĝas, sed plene konsciante la vivon, kiu ilin atendas!

– Jes – aldonis la direktoro –, tio ja aliigus la moralan mienon de la mondo; tamen la homa ekzistado, kiel ajn longa, estas nura lernado, dum kiu la Spirito devas ricevi bonfarajn limigojn, por rebonigi sian vojon. Uzante novan fiziologian maŝinon inter siaj similuloj, li devas turni sian atenton al la lin koncernanta renovigo, kaj tio postulas la koncentradon de liaj mensaj fortoj sur la surtera provo, al kiu li kelkatempe sin submetas.

La fluanta kaj saĝa parolo de la Instruanto estis por ni motivo de ravo, kaj opiniante, ke ni devas profiti ĉiujn minutojn, mi silente ekpensis en mi mem pri la esteco de la elkarniĝintaj animoj, suferantaj la premadon de la ekstera uragano.

Druso perceptis mian mensan esploron kaj ridetis, kvazaŭ atendante mian klaran kaj plenforman demandon.

Ĉe la insistado de la forto de lia rigardo mi respekte rimarkigis:

– La dolora vidaĵo, kiun ni ĉeestas, nin nature instigas pensi pri la deveno de tiuj estuloj, dronantaj en tiu vortico de teruraĵoj... Ĉu ili estas ordinaraj kulpiĝintoj aŭ ĉu krimuloj akuzitaj pri gravaj eraroj? Ĉu ni tie trovus primitivulojn, kiel ekzemple niaj indiĝenoj?

Nia amiko ne malfruis kun sia respondo.

– Similaj demandoj – li diris –, kiam ni venis ĉi tien, naskiĝis ankaŭ en mia kapo. Kvindek senrompajn jarojn mi troviĝas en ĉi tiu rifuĝejo de helpado, preĝado kaj espero. Disiĝinte de la surtera korpo, mi trapasis la sojlon de ĉi tiu domo kiel serioze malsana estaĵo. Ĉi tie mi renkontis hospitalon kaj lernejon. Helpate, mi komencis esplori mian novan situacion, sopirante servi. Mi estis brankardisto, purigisto, flegisto, instruanto, magnetizanto, kaj fine mi antaŭ kelke da jaroj ĝoje ricevis

la taskon gvidi ĉi tiun institucion sub la kompetenta direktado de la nin guvernantaj instruistoj. Devante pro mia ofico mem fari paciencajn kaj penigajn esplorojn, mi povas informi vin ambaŭ, ke en la ĉirkaŭan densan mallumon venas nur tiuj animoj, kiuj mem nigriĝis per antaŭdeciditaj krimoj, estingante en si mem la lumon de la ekvilibro.

“Ĉi tiujn malsuperajn regionojn ne trapasas la simplaj animoj, en iu puriga afliktiĝo, ĉar tiuj nur implikiĝas en la naturaj eraroj de la unuagradaĵoj. Ĉiu estulo, sub la potenco de la magneta altiro, estas alligita al la evoluorondo propra al li. La plej multaj sovaĝuloj, ĝis disvolviĝas ilia mensa mondo, vivas preskaŭ ĉiam enfermite en la arbaro, kiu prezentas ĉiujn iliajn interesojn kaj revojn, kaj malrapide forlasas siajn tribejojn sub la direktado de la bonvolaj kaj saĝaj Spiritoj, ilin protektantaj; kaj multaj el la tre primitivaj animoj iradas sub la influo de la bonfaraj genioj, kiuj ilin subtenas kaj inspiras, penegante sin ĉirkaŭhakante sur la unuaj ŝtupoj de la socio kaj profitante de siaj eraroj, naskitaĵoj de bonaj intencoj, kvazaŭaj altvaloraj instruoj, kiuj certigas la edukadon de tiuj animoj.

“Mi do asertas al vi, ke en la ĝustadiraj inferaj regionoj loĝas nur tiuj mensoj, kiuj, konsciante la moralajn prirespondojn, kiuj ilin koncernis, per sia propra volo dekliniĝis de ĉi tiuj, en la malsaĝa intenco trompi Dion mem. La infero, laŭ sia tute ĝusta senco, povas do esti difinita kiel vasta kampo de malekvilibro, estigita de antaŭdecidita maliceco kaj naskita de memvola blindeco kaj absoluta perverseco. Tie vivadas, kelkaj eĉ jarcentojn, Spiritoj bestigintaj, ĉar alkroĉitaj al krueleco kaj egocentrismo (*). Sed, kiel vasta vibrosfero, komunikiganta kun la surtera homaro — ĉar ĉiaj inferaj suferoj estas ja kreaĵoj de la homoj mem —, tiuj malgajaj lokoj servas kiel kribriloj necesaj por ĉiuj Spiritoj, kiuj de-

(*) *Egocentrismo*: sistemo de tiuj, kiuj ĉion rilatigas al sia “mi”, kiun ili konsideras kiel centron de ĉia intereso. — *La Trad.*

falis de siaj ordinaraĵoj, malatentante la prirespondojn, per kiuj la Sinjoro ilin ŝarĝis. Konsekvence, ĉiuj animoj, kiuj jam konas veron kaj justecon, kaj sekve respondaj pri la konstruado de bono, sed kiuj sur la Tero tamen fariĝas kulpaj pri io, ne plenumante la nobligan devon, kiun la mondo al ili asignas, post la morto de la korpo restadas en ĉi tiuj lokoj tagojn, monatojn aŭ jarojn, ekzamenante siajn teniĝojn, antaŭ ol reen-karniĝi kiel necese, por la plej baldaŭa rekonformiĝo.”

– Tiel do...

Hilario jam intencis tiri konkludojn, sed, kaptinte lian penson, Druso antaŭvenis kaj resumis la temon:

– Tiel do la inferaj genioj, kiuj supozas regi absolute ĉi tiun regionon, ĉi tie vivas dum nedifinita tempo. La perversaj estuloj al ili parencaj, kvankam sub ilia potencado, restas ĉi tie longajn jarojn; kaj la animoj, devojigintaj en krimon kaj malvirton, sed povantaj baldaŭ reboniĝi, pasigas ĉi tie pli aŭ malpli longan tempon, lernante, ke la prezo de la pasioj estas treege terura. Por tiaj elkarniĝintoj, kiel ĉi tiuj lastaj, kiuj eksuferas penton kaj konsciencoriproĉon, prematecon kaj doloron, kvankam ne tute liberaj de la nigraj kompleksaĵoj, kun kiuj ili sin ĵetis en la mallumon, domoj de frateco kaj helpado, kiel ĉi tiu, fervore kaj diligente funkcias, ilin kiel eble gastigante kaj kapabligante por la reiro al la elaĉetaj elprovoj en la karno.

Mi tiam rememoris la tempon, kiam mi mem, duon-konscianta kaj konfuzita, laŭiradis la vojojn de ombro, post mia disiĝo de la korpo; mi komparis miajn proprajn mensajn statojn pasintan kaj nunan, kiam jene daŭrigis la direktoro:

– Kiel facile kompreneble, se mallumo estas kadro reliefiganta lumon, la infero, kiel regiono de suferado kaj malharmonio, estas io tute akceptebla, ia justa rafinejo de la Spirito, iranta la vojon al la Supera Vivo. Ĉiuj inferaj lokoj naskiĝas, vivas kaj malaperas laŭ la aprobo de la Sinjoro, kiu toleras tiajn kreaĵojn de la homaj animoj, simile kiel al patro ne ĝenas la vundoj, kiujn ricevas liaj infanoj kaj kiujn li ja profitas, por helpi siajn idojn ĝuste taksi la sanon. Tial ankaŭ la Inteligent-

oj, sin fordonantaj al ribelo kaj krimo, kvankam pensante, ke ili laboras por si, tamen servas al la Sinjoro, kiu korektas malbonon per la malbono mem. Ĉio en la vivo estas do movado al la venko de la superega bono.

Druso estis parolonta plue, sed jen ekvibris nevidebla sonorileto; montriĝante vekita de la devigo de la horoj, li leviĝis kaj senafekte diris al ni:

— Amikoj, venis la momento de nia konversacio kun la malsanuloj, jam havantaj kvietan kaj klaran menson. Al tiu tasko ni dediĉas kelke da horoj, du fojojn ĉiu-semajne.

Ni sen kontraŭstaro leviĝis kaj lin tuj akompanis.

II

Konsideroj de la Instruanto

La ĉambro, kien ni venis, estis vasta kaj komforta, sed multaj el la homoj, kiuj ĝin plenigis, aspektis malplaĉe kaj malgaje.

En la lumo de pluraj kandelabroj ni povis de sur la larĝa estrado, sur kiu ni estis kune kun la direktoro, observi la plejparte misformajn mienojn, kiuj tie kolektiĝis.

Ĉi tie kaj tie prenis al si lokon asistantoj kaj flegistoj, kies spirita grado estis facile distingebla pro la simpatia ĉeesto, per kiu ili kuraĝigis la suferantojn.

Mi taksis je ĉirkaŭ du centoj la malsanulojn antaŭ ni. Ĉe pli ol du trionoj la vizaĝo estis deformita.

Kiu iam vizitis iun sanigejon de haŭtmalsanoj, entute observante la pli gravajn okazojn, tiu povas prezenti al si, kio estis tiu amaso da silentaj kaj apenaŭ rekon-eblaj animoj.

Rimarkinte la tiean preskaŭ absolutan kvietecon, mi demandis Druson pri la ekstere furiozanta uragano; la ĝentila amiko informis min, ke ni troviĝas en interna salono de la citadelo kaj tiun salonon ekstere tegas mal-laŭtigiloj de ĉiaj sonoj.

Alkolektiĝinte al la direktantaro, Hilario kaj mi kon-natiĝis kun afablaj kaj noblaspektaj kamaradoj, nome la asistantoj Silas kaj Honorio kaj la fratino Celestina, tri el la plej eminentaj adjunktoj en tiu helpdomo.

Nenian parolon ni povis interŝanĝi krom la ordinaraj salutoj, ĉar, komisiinte unu el la malsanuloj por la ko-

menca preĝo, kiun ni kortuŝite aŭdis, la direktoro antaŭvenis kaj ekparolis senafekte, kvazaŭ konversaciante inter amikoj:

— Fratinoj kaj fratoj, ni daŭrigu hodiaŭ niajn konsiderojn pri la bonanimeco.

“Ne pensu, ke min apartigas de vi iaj virtoj, kiajn mi ne havas.

“La facila kaj bele teksita parolo ofte estas en nia buŝo dorna devo, alkondukanta nin al meditado kaj disciplino.

“Ankaŭ mi estas unu via kamarado, atendanta la *reiron*. La elaĉeta malliberejo de la karno vokas min al la returniĝo. Tiel estas, ĉar la celo de la vivo per ĉiaj rimedoj laboras en ni kaj kun ni, por gvidi nin al la perfekteco; bridante ĝiajn impulsojn, ni kontraŭas la Leĝon, naskante do aflikton kaj suferon en ni mem.

“En la materia mondo multaj el ni faris al si la ideon, ke la morto estas la fina punkto de niaj problemoj, kaj multaj aliaj kredis sin privilegiitaj de la Senlima Boneco pro sia nur supra sintenado en la religiaj temploj. Sed la irado tra la tombon donis al ni grandan kaj novan lecionon, nome ke ni estas nedisigeble ligitaj al niaj propraj faritaĵoj. Niaj agoj teksas liberigantajn flugilojn aŭ forĝas sklavigantajn katenojn, por nia venko aŭ nia pereco. Al neniuj aliaj ni ŝuldas nian destinon krom al ni mem.

“Sed, se vere estas, ke ni hodiaŭ kuŝas sub la ruinoj de niaj riproĉindaj faroj, ni tamen ne estas senesperaj.

“La saĝeco de nia Patro Ĉiela ja ne montriĝas sen justeco, sed ĉi tiu justeco mem ne manifestiĝas sen amo. Se ni estas viktimoj de ni mem, ni tamen ĝuas la favoron de la Dia Toleremo, kiu malfermas al ni la sanktejojn de la vivo, por ke ni sciu elaĉeti kaj pagi, rebonigi kaj kompensi.

“Ankoraŭ sur la unuaj ŝtupoj de nia evoluado, ni jen disbatadis la tempon, sugestante al aliaj homoj sentojn kaj pensojn, kiujn ni ja ne deziris al ni, jen sternadis per krueleco kaj kiero vastan semejon de malamo kaj persekutado. Sed, tiel kondukante, ni vekis, kun malutilo por ni mem, la malharmonion kaj suferon, kiuj ĉirkaŭ-

premas nian ekzistadon, kvazaŭ senkompataj fantomoj.

“La pasinteco kriegas en nia interno simile al postulema kreditoro, amasigante sur nia kapo la amarajn fruktojn de la arboj, kiujn ni mem plantis... El tie venas la nekonformiĝoj kaj malsanoj, kiuj atakas nian menson, dispartigante la organojn de nia manifestiĝo al la ekstera medio.

“Ni pensis, ke la irado trans la tombon estas ia mirakla forlavado, purigante al ni la Spiriton, sed ni vekigās en la nuna subtila korpo kun la mizeraĵoj, kiujn ni nutris en ni mem.

“Niaj rilatoj kun la pasinteco vivas do plue. Ligiloj de misaj korinklinoj kaj katenoj de abomeno nin ĉiam ankoraŭ kroĉas al enkarnuloj kaj elkarnuloj, el kiuj multaj baraktas en perturboj pli gravaj kaj premantaj ol niaj.

“Kun la firma decido revirtiĝi kaj pliboniĝi, ni estas hodiaŭ estuloj, vekigantaj inter la Infero kaj la Tero, kiuj tiel strange akordas unu kun la dua, kiel ni kun niaj agoj.

“Ni estas penetritaj de la revo pri renoviĝo kaj paco, ni aspiras eniron en la Superan Vivon, sed kiu povus havigi al si aliulan respekton, ne kvitiĝinte kun la Leĝo?

“Neniu iras antaŭen, ne elpaginte siajn ŝuldojn.

“Kiel iri la vojon de la anĝeloj, havante piedojn algluitajn al la vojo de la homoj, kiuj akuzas nin pri niaj eraroj kaj tiel pelas nian memoron al la amasa enabismiĝo en la ombron?!”

Druso faris nelongan paŭzon kaj post multesignifa gesto, kvazaŭ montrante al la turmentata ekstera ĉirkaŭaĵo, per kortuŝanta tono daŭrigis:

– Ĉirkaŭ nia domo de laboro kaj espero klakas inferaj skurĝoj... Kiom multaj animoj, ŝtoniĝintaj en ribelo kaj maldisciplino, tie frenezumas, malnobligante sin mem?

“La Ĉielo estas konkero, sed ne ia perfortaĵo. La Dia Leĝo, sin bazanta sur neerarema justeco, aplikiĝas al ĉiuj egale; tial nia konscienco spegulas la lumon aŭ la mallumon de niaj individuaj kreaĵoj. La lumo, klarigante nian vidadon, senvualigas al ni la vojon; la mal-

lumo, nin blindigante, katenas nin en la karcero de niaj eraroj.

“Tiu Spirito, harmonianta kun la Superaj Decidoj, ekvidas la proksiman horizonton kaj paŝas, kuraĝe kaj serene, antaŭen, por ĝin transiri; sed tiu alia, kiu misuzas sian volon kaj racion, rompante la ĉenon de la Diaj benoj, teksas ombron ĉirkaŭ si mem, izoliĝas meze en afliktantaj inkuboj, fariĝas nekapabla por la plua marŝado.

“Tiamaniere difinante la pozicion propran al ĉiu el ni, mi asertas, ke ni estas animoj, starantaj inter la lumo de la plej altaj aspiroj kaj la nebulego de la abomenindaj ŝuldoj, animoj, al kiuj la reenkarniĝo, kiel rekomenciĝo de lernado, estas de la Plejsupra Boneco favororaĵo, kiun ni devas profiti por nia nepre necesa senŝuldiĝo.

“Vere ni ankoraŭ longe suferos de nia ligiteco kun niaj kamaradoj de malsobereco kaj diboĉado; tamen, ricevante novajn okazojn por laborado sur la materia kampo, ni povas reformi la destinton, liberiĝante de kaŝindaj ŝuldiĝoj kaj, plej precipe, entreprenante novajn kulturejojn de amo kaj digne, instruado kaj altiĝo.

“Submetante nin al la ordonoj de la leĝoj, regantaj en la karnosfero, ni ekhavos la feliĉon renkonti malnovajn malamikojn sub la kelkatempa forgesovualo, kaj tiel la gravega reproksimiĝo fariĝas por ni pli facila. Dependos do de ni mem fari el ili amikojn kaj kunulojn, ĉar, humile kaj amoplene suferante ilian nekomprenemon kaj antipation, ni rafinos niajn sentojn kaj pensojn, kreante en niaj animoj novajn elementojn pro vivo eterna.”

Nun, kiam la Instruanto iom paŭzis, mi turnis min al la ĉeestantoj, kiuj lin aŭskultis rave penetrite de plej profunda meditado. Al kelkaj el la malsanuloj, tie vice troviĝantaj, staris larmoj en la okuloj, kaj aliaj havis la ekstazan mienon de homoj, sin tenantaj inter konsolo kaj espero.

Druso, kiu ankaŭ sentis la efikon de siaj vortoj ĉe la rekuraĝigitaj aŭdantoj, parolis plue:

— Ni estas Spiritoj, dronantaj en ŝuldoj kaj devantaj doni ĉion por nia reboniĝo. Ni jam de nun komencu

krei al ni kaj interplekti rehonorigajn kaj edifajn pensojn, por plifaciligi la rekonstruadon de nia estonteco.

“Ĉiun, kiu nin ofendis, ni volontiĝu pardoni, kun la sincera decido peti pri pardono niajn viktimojn.

“Donante nin al preĝado kaj al servado al nia proksimulo, ni rekonu en la malfacileco de entreprenoj la bonan genion, kiu nin helpas, instigante nin al pli granda peno.

“Kolektante ĉiajn niajn kapablojn, ni disdonu en la nin ĉirkaŭantaj regnoj de mallumo kaj doloro la helpon de la preĝo kaj de nia frata brako, preparante la revenon sur la batalkampon – la enkarnan regionon –, kie la Sinjoro per tiu beno, iu nova korpo, helpos nin forgesi malbonon kaj replanti bonon.

“Por ni, heredintoj de longa kulpa estinteco, la sfero de la fizikaj formoj simbolas la elirpordon de la infero, kiun ni kreis al ni.

“Superante niajn moralajn mizeraĵojn kaj forviŝante malnovajn makulojn, kio estas venko super ni mem, ni rafinos niajn spiritajn ecojn, por ke, altiĝante, ni povu aletendi amikajn manojn al tiuj, kuŝantaj en la ŝlimo de malfeliĉo.

“Ni, kiuj longe vagadis en la ombro, turmentataj migrintoj tra suferado; ni, kiuj spertis la glaciodezerton kaj la fajrotorturon en la premata animo, ĉu ni povus ricevi feliĉon pli grandan ol tiu, supren iri kelkajn ŝtupojn en la Ĉielo, por sekure iri malsupren en la inferojn, kie ni savu niajn plejamatojn, hodiaŭ perdiĝintajn, kiel ni hieraŭ, en la kavernoj de mizero kaj morto?”

Dekoj da ĉeestantoj tiam sin reciproke ekrigardis, mirante kaj kontente.

En tiu momento aŭreolis la Mentoron dolĉa helo, kiu elradiis el lia torako per opalecaj fajreroj.

Mi ekrigardis mian kunulon kaj, vidante liajn okulojn nebulitaj de larmoj, mi penis sufoki mian propran emociion.

La Instruanto ne parolis kiel ia lerniganto, nur teorie. Lia voĉo havis la tonon de homo, portanta profunde suferitan doloron, kaj li alparolis siajn humilajn aŭskult-

antojn, tie kunvenintajn, kvazaŭ ili ĉiuj estus liaj infanoj tre karaj por lia koro.

— Ni petu la Sinjoron — li kortuŝite daŭrigis —, ke Li donu al ni fortojn por la venko, kiu aŭros en ni por la granda kompreno. Nur tiamaniere, superfortante nin mem por la realkonformiĝo al la Leĝo, ni ricevos nian liberigilon!

Nun, kiam silentiĝis la domestro, stariĝis el inter la ĉeestantoj malgaja sinjorino, kiu, veninte antaŭ nin, sin turnis al li kun larmoj:

— Mia amiko, pardonu mian impertinentecon. Kiam mi foriros al la surtera kampo kune kun mia filo? Kiel por mi nur eble, mi vizitas lin en la mallumo... Li min ne vidas nek aŭdas... Ne konsciante la moralan mizeron, en kiu li sin tenas enfermite, li estas ĉiam ankoraŭ aŭtoritatema kaj malhumila... Paŭlo tamen estas por mi ne malamiko, sed neforgesebla filo... Ho ve! Kiel la amo povas fari al si tian grandan ŝuldon?!

— Jes... — diris Druso per nebuleca tono. — Amo estas dia forto, kiun ni ofte malnobligas. Tiun forton ni prenas pura kaj simpla el la vivo, kun kiu la Sinjoro nin kreis, sed el ĝi ni elpensas malamon kaj disharmonion, kruelecon kaj konsciencoriproĉon, kiuj nin longege restigas en la ombro... En dornplenaj labirintoj koncerne la Leĝon ni implikiĝas, pli ol pro alia motivo, pro amo, amo miskomprenata, amo miskondukata...

Kvazaŭ returne de momenta penetro en sian internan mondon, li eklumigis la rigardon per pli viva brilo, ekkaresis la manojn de tiu turmentata virino kaj diris al ŝi:

— Ni esperas, ke vi povos baldaŭ kolektiĝi al via filo por la altvalora entrepreno de elpago. Laŭ la informoj, kiujn ni havas, li ne longe restos plu en siaj nunaj inhibicioj. Ni estu trankvilaj kaj plenaj de fido...

Dum la kompatinda foriris kun rideto de pacienco, la Instruanto jene antaŭ ni konsideris tiun aferon:

— Tiu nia fratino posedas bonegajn moralajn ecojn, tamen ŝi ne sciis direkti la patrinan senton rilate al sia filo, troviĝanta en la ombro. Ŝi sugestis al li ideojn pri pereiga supereco, kiuj kristaliĝis en lia menso kaj facil-

igis al li la atakojn de ribelado kaj bruteco. Fariĝinta socia “tiraneto”, la malfeliĉulo estis senkonscie trenita en la malluman marĉon post la morto de la korpo; hodiaŭ, sentante sin responda pri la semitaj eraroj, kiuj ruinigis lian vivon, la malfeliĉa patrino klopodas por lin denove havi ĉe si.

– Ĉu ŝi realigos tian intencon? – demandis Hilario interese.

– Ni tion ne dubu – rediris konvinkite nia amiko.

– Sed... kiel?

– Moliĝante koncerne sian moralan respondecon per la troo da komforto, nia amikino reenkariniĝos en mizeriga medio; tie, kiam denove juna sed senhelpa virino, ŝi ricevos tiun saman infanon, kiun ŝi mem implikis en la iamaj fantaziaĵoj de frivola riĉulino. Ĉe la manko de monrimedoj ŝi konstante inŝpiros al li heroecon kaj kuraĝon, igante lin pli ĝuste vidi la vivon kaj purigante liajn fortajn en la forĝforno de malfacileco kaj suferado.

– Ĉu ili venkos en tiu malfacila provo? – ree demandis mia kunulo kun evidenta scivolo.

– La venko estas la feliĉo, kiun ni ĉiuj al ili deziras.

– Kaj se ili perdos tiun planatan batalon?

– Certe – respondis la direktoro per esprimoplena tono – ili en pli malbona stato revenos en la profundegaĵojn, kiuj nin ĉirkaŭas...

Malgaje ridetinte, Druso aldonis:

– Ĉiu el ni, enŝuldigitaj Spiritoj, renaskiĝante en la karno, portas kun si en la medion de la homoj lumstrion el la ĉielo, kiun ni revas konkeri, kaj vastan malmalveston el la infero, kiun li mem altranĉas al si. Kiam ni ne estas sufiĉe fortaj por iri al la ĉielo, kiu donas al ni okazojn por atingi ĝin, tiam ni revenas en la inferon, kiu malantaŭe nin sorĉe allogas...

Nia gastiganto estis parolonta plue, sed malfirme paŝanta maljunulo venis antaŭ nin kaj humile diris:

– Ho ve, mia Instruanto, mi estas laca laboradi meze en la ĉi tieaj malfacilaĵoj! Jam dudek jarojn mi portas frenezajn kaj ribelajn malsanulojn en ĉi tiun azilon! Kiam mi ekhavos mian korpon sur la Tero, por ripozigi en la enkarna forgeso apud la miaj?

Druso karesis lian kapon kaj kortuŝita respondis:

— Ne senkuraĝiĝu, mia infano! Konsoliĝu! Ankaŭ nin, jam de multe da jaroj, tenas ligite al ĉi tiu domo la postuloj de nia devo. Ni servadu ĝoje. La tagon de nia translokiĝo la Sinjoro difinos.

La maljunulo, kun malgajaj okuloj, nenion pli diris.

Tuj poste la direktoro vibrigis sonorileton kaj la ĉe-estantoj senĝeniĝis por libera babilado.

Simpatie mienanta junulo alproksimiĝis al ni kaj, nin afable salutinte, diris maltrankvila:

— Amika Instruanto, aŭdante vian edifan kaj flaman parolon, mi ekmeditis pri la enigmoj de la memoro... Kial tia forgeso ĉi tie, post la fizika morto? Se mi havis aliajn ekzistadojn antaŭ la lasta, kies erarojn mi penas ripari, kial do mi ilin ne memoras? Antaŭ ol foriri sur la materialan kampon, por la migrado, en kiu mi ricevis mian nunan nomon, mi certe forlasis bonajn amikojn en la spirita vivo; tiel ankaŭ, vojaĝante sur la Tero de kontinento al kontinento, ĉiu homo sur la kajo forlasas karulojn, kiuj lin ne foregasas... Kiel pravigi la amnezion, kiu nebligas al mi memori pri la amikoj, kiujn mi sendube havas en la malproksimo?

— Nu — saĝe konsideris la eldemandito —, la Spiritoj, skrupule plenumantaj siajn devojn en la fizika vivo, trankvile reekposedas la memorkapablon, tuj liberiĝinte el la densa korpo, kiu ilin ĉirkaŭvindis; tiam ili denove eniras en la rondon de la noblaj kaj dignaj fratoj, kiuj ilin atendas en la Supera Vivo, celante daŭrigi plu la perfektigan kaj altigan laboron, kiu ilin koncernas. Kontraŭe, por ni, maltrankvilaj konsciencoj, la morto en la karna envolvilo ne prezentas liberiĝon. Ni forskuas tiun katenon, sed nin ĉiam ligas la nevidebla pilorio de niaj kulpoj; kaj ĉia kulpo, mia amiko, estas peceto da ombro, vualanta nian vidadon. Nia memoro, rilate niajn moralajn falojn, iel similas la konatajn fotografiajn plakojn, kiuj, se ne konvene gardataj, ĉiam sentaŭgiĝas.

La Mentoro iom haltis kaj poste daŭrigis:

— Ni imagu la menson kvazaŭ lagon. Se la akvo estas kvieta kaj klara, tiam la lumo de la firmamento povas tute ĝuste speguliĝi en ĝi; sed, se la akvo sen-

ĉese tumultas, perdiĝas do la bildoj ĉe la rompiĝo de la ruliĝantaj ondoj, precipe tiam, se la ŝlimo, kuŝanta sur la fundo, ekaperas sur la supraĵo. Ĝustadire, ni estas ĉi tie, en la malsuperaĵ regionoj, estuloj tre malproksimaj de la spirita revirtiĝo, kvankam elkarniĝintaj.

La konsultanto aŭskultadis lin videble surprizita, kaj estis jam faronta aliajn demandojn ĉe la silentiĝo de Druso, sed ĉi tiu, antaŭveninte lin, akcente aldiris per amika tono:

– Observu la realon en vi mem. Malgraŭ la studoj, al kiuj vi nun vin donas, kaj malgraŭ la belaj esperoj, hodiaŭ okupantaj vian koron, via penso tamen vivas alligite al la lokoj kaj medioj, el kiuj vi, per la morto, vin ŝajne tiris. Survoje al la spirita stadio, vi ĉiam ankoraŭ identiĝas kun la nebulaj rememoraĵoj, restantaj malproksime, en la tempo: hejmo, familio, ne tute likviditaj ŝuldiĝoj... Ĉio ĉi estas balasto, inkliniganta vian menson al la materiala mondo, kie niaj ŝuldoj postulas sinoferon kaj pagon.

– Vere, vere... – kortuŝite sopirĝemis la junulo.

Sed la Instruanto daŭrigis:

– Sub hipnoto nia memoro povas regresi kaj momente reakiri sian plenan potencon; sed tio estas perfortaĵo..., kaj en ĉio estas konsilinde obei la saĝecon de la Naturo. Ni senmakuligu tiun spegulon, la menson, kuŝantan sub la ŝlimo de pento, riproĉo de konscienco kaj kulpo, kaj tiu dia spegulo reflektos la sunon kun la tuta brilo de ĝia pureco.

Druso estis parolonta plue, sed la alveno de kunlaboristo devigis nin meti finon al la afero.

III

Agado sur la memoron

La nova kamarado, kiun la domestro prezentis al ni kiel la Asistanton Barreto, vidigante profundan aflikton, kiu nebuligis liajn okulojn, komunikis:

– Instruanto Druso, en la Kvina Malsanulejo tri el la nove akceptitaj fratoj estas atakitaj de angoro kaj ribelemo...

– Mi komprenas – rediris la alparolito –: ĝi estas freneziĝo pro halucina telepatio. Ili ankoraŭ ne estas sufiĉe fortaj, por kontraŭstari la baton de la malicaj radioj, kiujn iliaj malfeliĉaj kamaradoj de malproksime ĵetas kontraŭ ilin.

– Kion do fari?

– Forkonduku la ordinarajn malsanulojn kaj uzu en la malsanulejo frapantajn radiojn. Nenian alian rimedon ni disponas.

La sendito ankoraŭ adiaŭis, preterpasante nin, kiam jen alia oficisto sin prezentis, sciigante:

– La avizekrano, kiu ne funkciis, jen nun, ĉe la mildiĝo de la tempesto, ĵus transsendis afliktan mesaĝon... Du el niaj esplorantaroj troviĝas en malfacila situacio en la interkrutejoj de la Granda Mallumo...

– Ĉu ili informis precize pri la pozicio?

– Jes.

– Portu la ricevitajn tekstojn sub la konsideradon de la estro de urĝaj operacioj. Oni sendu helpon kiel eble plej baldaŭ.

Subite venis al ni alia kunlaboristo kaj diris:

– Instruanto, mi petas vin pri la necesaj paŝoj por

la solvo de la *afero de Jona*. Ni nun kaptis sciigon de niaj fratoj, ke lia reenkarniĝo eble definitive fiaskos.

La unuan fojon mi rimarkis, ke la direktanto de la Domo tra la rigardo manifestis fortan maltrankvilecon. Montrante grandegan surpriziĝon, li demandis la senditon:

– Kio nome estas la malhelpo?

– Sentante liajn krudajn fluidecaĵojn, Cecina, la estonta patrino, rifuzas ricevi lin. Ni ĉeestas la kvaran abortprovon en la tria monato de gravedeco, kaj ĉion eblan ni faras, por tenadi ŝin en la patrina digno.

Druso ekmontris sur la vizaĝo signon de serena firmeco kaj akcente diris:

– Tio estos vana. La juna patrino lin ricevos laŭ siaj propraj ŝuldiĝoj. Cetere ni bezonas la enfermiĝon de Jona en la materian korpon minimume dum sep teraj jaroj. Konduku Cecinan ĉi tien ankoraŭ hodiaŭ, tuj kiam ŝi nature endormiĝos, por ke ni povu helpi ŝin per la necesa magneta operacio.

Aliaj servantoj unu post alia venadis. Soifante klarigojn, mi iris kune kun la Asistanto Silas al proksima angulo de la ĉambro, for de ili, kaj flustre, por ne malordigi tiun ejon, mi lin superŝutis per demandoj.

Kiuj estas ĉi tiuj oficistoj? Ĉu estas do pravigeble ĝeni la domestron tiamaniere, per tiom da petoj pri konsilo, se la administraj laboroj povus kompreneble esti disdividitaj?

Mia amiko tuj klarigis al mi la aferon, dirante, ke tiuj senditoj estas ne simplaj taskofaristoj, sed labor-kondukistoj, subestroj de difinitaj sekcioj; ili ĉiuj estas Asistantoj aŭ Adjunktoj, kleraj kaj respektindaj, kun grandegaj prirespondoj, oficistoj, kiuj sin turnas al Druso nur post ĉiuj paŝoj fareblaj en la limoj de la aŭtoritato esence propra al ili. La afero estis do demando ne pri centralizado, sed pri intensa batalado.

– Kaj tiu afero pri la reenkarniĝo en danĝero? – mi respektoplene kuraĝis demandi. – Ĉu la domo povas kun certeco eldiri sian opinion pri la solvo de tiaspeca okazo?

La alparolito bonvoleme ridetis kaj respondis:

— Por la bona kompreno de mia parolo mi diru, ke, kiel fariĝas reenkarniĝoj ligitaj al la superaj tavoloj, tiel estas tiaj, rekte alkroĉitaj al la malsuperaj ŝtupoj. Kiel pundomo estas institucio en la homa medio pro la ordinara monda krimeco, tiel same ekzistas infero en la spiritaj regionoj dank'al kulpo en la konsciencoj. La karnosfero jam posedas juĝopovon kun la sincera interesiĝo helpi la krimulojn revirtiĝi per kondiĉa liberiĝo aŭ per malliberejoj-lernejoj, starigitaj de la aŭtoritatuloj mem, prezidantaj en la homaj tribunaloj en la nomo de la leĝoj; nu, ankaŭ ĉi tie la reprezentantoj de la Dia Amo povas uzi rimedojn de favorkoreco por la bono de ŝuldantaj Spiritoj, se nur ĉi tiuj montriĝas indaj je la helpo, kiu plifruigas ilian kvitiĝon kaj rehonoriĝon.

— Tio do signifas — mi diris —, ke laŭ la strikta surtera logiko — mi uzas ĉi tie vortojn, kiajn uzas homo en sia enkarna provado — ekzistas reenkarniĝoj en absoluta rilato kun la inferaj regionoj...

— Jes, kiel do ne? Tiaj utilas kiel altvaloraj okazoj, oportunaj por la liberiĝo el la ombraj rondoj. Kaj ĉar tiaj renaskiĝoj en la karno havas karakteron nur de kulpelpaga laboro, ĉe multaj okazoj ili tial estas entreprenoj, kiujn ja ĉi tie planas kaj plenumas bonfarantoj, ricevintaj la rajton agadi kaj helpadi en la nomo de la Sinjoro.

— Ĉu en tiaj okazoj — mi intermetis — la Instruanto Druso havas la necesan rajtigon por solvi similajn demandojn?

— Nia estro — volonte respondis tiu amiko —, kiel kompreneble, ne havas senliman povon, kaj ĉi tiu institucio estas sufiĉe ampleksa por ensorbi liajn plej grandajn zorgojn. Tamen en la enkarniĝaj aferoj li agas kiel intera aŭtoritato.

— Kiamaniere?

— Du fojojn en la semajno ni kunsidas en la Kunvenejo (*) de la Domo, kaj la lumdelegitoj, per konvenaj rimedoj, decidas la aferon, ekzamenante la procesojn, kiujn nia domo submetas al ili.

(*) Intima templo de la institucio. — *Noto de la Aŭtoro.*

– Lumdelegitoj?

– Jes, ili estas komisiitoj de la anĝelaj Inteligentoj, kiuj ne deturnas sian rigardon for de la inferaj regionoj; efektive, kvankam la ombrogenioj tion ne konsentas, tamen la fortoj de la Ĉielo ja zorgas pri la infero, kiu ekzistas ĝustadire por kontroladi la renobligan laboron sur la Tero.

Kaj ridetante:

– Kiel malsanulo bezonas medikamenton, tiel same ni devas ricevi spiritan purigon, por nin pretigi por la vivo en pli altaj sferoj. La infero, rilate al la animo, kiu ĝin kreis al si, estas tio sama, kiel la forĝejo estas por la kruda fero: ĝi purigas kaj donas konvenan formon...

Nia kamarado estis daŭrigonta, sed stranga bruo turnis al si nian atenton, samtempe kiel sendito fulme enkuris tra unu el la pordoj, tute proksima al ni, kaj, veninte antaŭ Druson, sciigis:

– Instruanto, post la kvietiĝo de la tempesto nin denove atakis la diserigaj radioj...

Sur la vizaĝo de la direktoro ekmontriĝis maltrankvilo kaj li ordonis:

– Ŝaltu la elĉerpajn bateriojn. Ni observos la defendon el la Gardistejo.

Tuj poste li nin invitis akompani lin. Silas, Hilario kaj mi lin senhezite sekvis.

Ni trairis tre longajn koridorojn kaj vastajn salonojn, ĉiam supren, kaj poste ni komencis rekte supreniri.

La tiel nomata “Gardistejo” estis turo, provizita per helica ŝtuparo kaj alta kelkdekojn da metroj super tiu komplikita domego.

Sur la supro ni ekripozis en negranda kabineto, kie kuriozaj aparatoj ebligis al ni rigardi la ĉirkaŭaĵon. Ili similis etajn teleskopojn, kiuj funkciis kiel ĵetiloj de radioj disbatantaj la nebulegon; tra ili ni ĝuste ekkonis tiun korŝiran ĉirkaŭaĵon, kie svarmis agresivaj kaj strangaj estuloj, terurite forkurantaj antaŭ granda nombro da aliaj, kiuj manovris kun kuriozaj maŝinoj, kvazaŭaj kanonetoj.

— Ĉu nin sieĝas ia atakanta armeo? — mi demandis mirigita.

— Ĝuste tiel — trankvile jesis Druso —; sed tiaj atakoj estas ordinaraj okazaĵoj. Per tiaj invadoj niaj malfeliĉaj fratoj pretendas formovi nian domon kaj alkonduki nin al inerteo, por ekmaŝti la regionon.

— Kaj tiuj maŝinoj, kio ili ja estas? — demandis kun mirego mia kunulo.

— Ni povas ilin difini kiel kanonojn por elektrona bombardado — informis la direktoro —. La maŝingoj kontraŭ nin estas zorge preparataj, por ke ili atingu nin sen ia eraro pri la ĵetrapideco.

— Kaj se ili trafus nin? — demandis mia kolego.

— Ili certe naskus ĉi tie diserigojn, povantajn konduki nin al plena ruino, jam ne parolante pri la perturb-oj ĉe niaj fratoj, ankoraŭ nekapablaj fari ian ajn penon por la elmigrado. Efektive, la radioj, pafataj kontraŭ nin, enhavas torturajn elementojn, kiuj naskas la plej seriozajn atakojn de teruro kaj frenezo.

Ne malproksime de ni timegiga bruo skuis la atmosferon. Ŝajnis al ni, kvazaŭ miloj da nevideblaj pafaĵoj sovaĝe traŝiras la aeron, siblante en malgranda distanco de ni kaj estingiĝante per sekaj kraketoj, kio faris sur ni plej terurantan impreson. Eble tial, ĉar Hilario kaj mi montris nebrideblan miregon, Druso rimarkis per patreca tono:

— Ni estu trankvilaj. Niaj elĉerpaj baterioj funkcias efike.

Kaj li montris antaŭ niajn teruritajn okulojn al granda kordono da metalaj stangoj, tute ĉirkaŭanta la citadelon, kvazaŭ longa vico da lerte disstarigitaj fulmoŝirmiloj.

Ĉe ĉiu trafo sur la atakatan flankon ekŝprucis sparkoj, kiuj, altirite de la supren turnitaj pintoj, ekfajreris ĉe la punktoj de kontakto.

La spektaklon, en ĝia terura beleco, videble per nuda okulo, karakterizis la flagrado de la kontrastoj inter la grandega ombro kaj la fulmanta lumo.

— La konfliktoj ĉi tie ne ĉesas — diris la direktoro kun serena digno —; ni tamen en ĉi tiu Domo sciigās

mem, ke paco estas ne konkero de inerteco, sed ja frukto de la ekvilibro inter fido al la Dia Potenco kaj konfido al ni mem, en la servado por la venko de bono.

Sed en ĉi tiu momento envenis oficisto kaj diris:

– Instruanto Druso, laŭ la ricevitaĵ rekomenoj la malsanulo, gastigita en la lasta nokto, estis lokita en la ĉambro por magneta kuracado kaj nun atendas vian helpon.

– Ĉu li sukcesis ion diri?

– Ne. Li ĉiam ankoraŭ nur ĝemas de tempo al tempo.

– Nenia identiga signo?

– Nenia.

La senlaca Mentoro invitis nin sekvi lin, atentigante, ke la supozeble farota operacio povos doni grandvalorajn studelementojn al la laboro, kiun ni intencis efektivigi.

Post nelonge ni kvar ektraviĝis en ne malgranda ĉambro, rimarkinda per sia simpleco kaj sia kvietiga blua koloro.

Sur malmuntebla tablo surdorse kuŝis misforma viro, nur spiranta.

Sincere parolante pri tiu homo antaŭ niaj okuloj mi diru, ke la aspekto de tiu malfeliĉulo, malgraŭ la flegado, kiun li jam antaŭe ricevis, estis ja naŭza. Li prezentis nekvalifikeblan hipertrofion, kun supermezuraj brakoj kaj kruoj; sed kie plej malagrable sin montris la plivolumeniĝo de lia perispirito, tio estis la fizionomio, kies trajtoj sin ĉiuj intermiksas, kvazaŭ tio estus ia stranga sfero anstataŭ kapo.

Ĉu li estas iu, elkarniĝinta ĉe ekbato de veturilo sur la Tero kaj ĉi tie atendanta la kvietigon de siaj doloroj, kiel oni ja devas agi kun la ordinaraĵ viktimoj de tiaj akcidentoj?

Druso eksentis mian silentan demandon kaj klarigis:

– Li estas kamarado malfacile identigebla, kiun ĉi tien venigis unu el niaj helpekspedicioj.

– Sed ĉu la materian mondon li forlasis antaŭ nelonge? – demandis mia kolego, tiel dolore impresita, kiel mi.

— Ni tion ankoraŭ ne scias — respondis la direktoro —. Li estas unu el tiaj kompatindaj animoj, kiu kredeble eliris el la karnorondo sub la potenco de terura obsedo, tiel terura, ke li laŭŝajne ne povis profiti de la spirita helpo de la karitemaj legioj, laborantaj ĉe la tomboj. Sendube li sin eltiris el la densa korpo sub absoluta mensa subjugigo kaj enretiĝis do en sufokantajn problemojn.

— Sed kial tia granda malfeliĉo? — demandis Hilario, posedita de mirego.

— Mia amiko — bonvoleme respondis Druso —, ĉu ne estus pli saĝe esplori la motivojn, kial ni decidus fari tiajn teruregajn ŝuldojn?

Kaj ŝanĝinte la voĉtonon, kiu fariĝis iom malgaja kaj kortuŝanta, li konsilis:

— La inferaj regionoj estas plenplenaj de la suferado, kiun ni mem kreis al ni. Ni devas ekvilibre tenadi kuraĝon kaj kompatemon sur la sama nivelo, por senearare plenumi niajn taskojn en ĉi tiuj lokoj.

Mi ekrigardis tiun malfeliĉan fraton, ĉiam ankoraŭ profunde malviglan, kia estus malsanulo en komato; kaj konsiderante la postulojn de nia lernado, mi demandis:

— Ĉu ni povus ekscii la motivon de tia miregiga misformeco sub nia esploro?

La direktoro komprenis la konstruan esencon de mia demando kaj respondis:

— Ĉi tiu fenomeno havas absolute spiritan karakteron. Vi ja memoras, ke doloro en la materia korpo estas okazaĵo reala en la encefalo, sed pure imaga en la organo, en kiu supozeble ĝi suferigas. Per la cerbaj ĉeloj la menso notas la korpan malharmonion kaj devigas la organan teksaĵon fari la kelkfoje malfacilan, turmentan rearanĝon. Ankaŭ ĉi tie la anormala, eĉ monstra aspekto rezultas el la perturboj de la menso; kripliĝinte pro certaj impresoj aŭ ekzaltite de la suferado, la menso perdas kelkatempe la regadon super la formo, kaj el tio sekvas, ke la delikataj teksaĵoj de la perispirita korpo misfunkcias, tumultante, en nenormala stato. En tia situacio la animo povas fali sub la potencon de malicaj Inteligentoj, kaj el tio venas la bedaŭrindaj okazaĵoj,

pro kiuj ĝi hipnote enabismiĝas en kelkatempan bestecon.

Mi tiam rimarkis, ke la Instruanto, kortuŝita, ne deziras teksti pluajn konsiderojn, neniel rilatantajn al la helpo, kiun ni devos doni al tiu malfeliĉulo, kaj mi pri nenio alia demandis.

Druso kliniĝis super lin karese, kiel iu aŭskultanta fraton tre amatan, kaj diris:

– Ni penu ion aŭdi de li.

Ne povante reteni la miregon, kiu min posedis, mi demandis:

– Ĉu li dormas?

La Mentoro jese gestis kaj rimarkis:

– Nia malfeliĉa amiko troviĝas sub terura hipnoto. Sendube en tian situacion lin pelis kruelaj malamikoj, kiuj, certe por lin torturi, fiksas lian menson sur iu dolora memoraĵo.

– Sed – mi kortuŝita insistis –, ĉu tia turmento povus lin trafi sen ia pravigebla motivo?

– Mia amiko – akcente respondis la direktoro –, escepte de la glora vojo de la grandaj animoj, kiuj elektas al si la apostoladon de amo, per kiu ili helpas siajn homfratojn, ne ekkreskas la dornarbataĵo de suferado sen la radikoj de kulpo. Por tia kadukeco nia amiko certe amasigis sur si treege hontindajn ŝuldojn.

Tuj poste, antaŭhaltigante al ni ĉian intencon paroli pri aliaj aferoj, li emfaze diris:

– Ni disbatu la magnetajn fortojn, kiuj sufokas liajn vivocentojn, kaj ni helpu lian memoron, ke li liberiĝu kaj parolu.

Kaj eble tial, ke mia rigardo mute petis lin pri pli detala klarigo, li aldiris:

– Ne decus agi laŭ hipotezoj. Estas nepre necese aŭdi krimulojn kaj viktimojn, por ke per la informoj de ili mem ni sciu, kie komenci la helplaboron.

Mi penis deteni min de neĝustatempaj demandoj kaj ekprenis atendan teniĝon.

La Asistanto, Hilario kaj mi spontanee, sen antaŭa interkonsento, tuj faris preĝoĉenon; niaj kuniĝintaj fortoj kvazaŭ fortikigis la Instruanton, kiu, montrante trank-

vilan kaj optimistan mienon, komencis magnetan procedon per dispelaj emanaĵoj sur tiun senfortan amikon.

La malsanulo reagis, iom post iom moviĝante, kva-
zaŭ li vekigis el longa dormo.

Post kelke da minutoj la direktoro metis sian dekstran manon sur lian monstran kapon, kvazaŭ vekante lian memoron; tiu kompatinda estulo tuj komencis ĝemi, vidigante la teruron de homo, penanta liberiĝi de ia premsonĝo.

Ĉar Druso interrompis sian kuracadon, restigante lin en tiu stato, Hilario tial demandis, afliktita:

— Ĉu li do restu tiel, ĉe la rando de vekigo, ne reposedinte sin mem?

— La tuja reveno en la realon ne konvenas al li — respondis la amika Mentoro. — Povus lin trafi bedaŭrinda frenezatako, kiu alportus ruinigajn sekvojn. Li konversacios kun ni en tia sama stato, kun la menso implikita en la fiksan ideon, kiu katenas liajn pensojn en unu sama erara rondo, por ke ni sen ia disformigo ekkonu lian turmentegan problemon.

Ĉi tiu rimarko de la direktoro elmontris grandan sperton en la psikologio de la Spiritoj, suferantaj en mal-lumo.

Post nova agado de la Mentoro ĉe la gloto, la malfeliĉa malfermis la palpebrojn kaj kun frenezaj okuloj ekkriegis:

— Helpon! Helpon! Mi estas kulpa! Mi ne povas elteni plu... Pardonon! Pardonon!

Turninte sin al Druso, kiun li certe prenis por ia juĝisto, li ekkriis:

— Via juĝista moŝto, via juĝista moŝto! Fine mi povas paroli! Lasu min paroli!

La direktanto de la Domo ekkaresis lian bolantan kapon kaj amike rediris:

— Parolu, diru, kion vi deziras.

La vizaĝo de la gastigito kovriĝis per larmoj, travidigante la ekzaltiĝon de la somnambuloj, kiuj aliigas sian propran malfortecon en neatenditan energion, kaj li penteme ekparolis:

— Mi estas Antono Olimpo, la kriminto! Mi rakontos

ĉion. Vere mi pekis, pekis..., tial estas juste..., ke mi suferas en la infero... La fajro torturas mian animon, tamen ĝin ne forkonsumas... Tio estas la riproĉo de la konscienco, mi ja scias... Se mi scius, mi ne estus farinta... Tiun eraron, sed... mi ne povis kontraŭstari al la ambicio... Post la morto de mia patro... mi estis devigita... dividi nian grandan bienon kun miaj malpli aĝaj fratoj... Klarindo kaj Leonel... Sed mian kapon regis iaj planoj... Mi intencis ŝanĝi la proprumaĵon, kiun mi mastrumis, en riĉan fonton de enspezo, sed... tiu disparceligo min malhelpis... Mi rimarkis, ke miaj fratoj... havas ideojn malsamajn, ol miaj... kaj mi do komencis teksti la projekton, kiun mi fine elplenumis...

Subita plorsingultado sufokis lian voĉon, sed Druso, lin magnete subtenante, insistis ĉe li:

– Daŭrigu, daŭrigu...

– Mi imagis al mi – pli firme parolis plu la mal-sanulo –, ke mi povos esti feliĉa nur mortiginte miajn fratojn, kaj... kiam estis baldaŭ finiĝonta la proceso de la heredaĵo, mi invitis ilin promeni kun mi... sur barko..., por esplori grandan lagon de nia bieno... Sed antaŭe mi donis al ili trinki narkotan likvoron... Mi kalkulis la tempon, kiam la drogo trafe efikos, kaj... kiam nia konversacio flamadis..., rimarkinte ilian lacigeton..., mi intence klinigis la boaton sur konata loko..., kie la akvo estis pli profunda... Ha, kia neforgesebla malfeliĉo! Ankoraŭ nun mi aŭdas iliajn tremigajn kriegojn de teruro, petantaj pri helpo..., sed... kun sentataj nervoj... post nemultaj minutoj... ili trovis la morton... Mi eknaĝis kun peza konscienco, sed, kun la firme decidita intenco realigi mian frenezan planon..., mi venis al la bordo kaj petis pri helpo... Kun hipokrita mieno mi pentris nerealan akcidenton... Jen kiel mi ekposedis la tutan bienon, kiun mi post kelka tempo heredigis al Ludoviko..., mia solfilo... Mi estis homo riĉa kaj rigardata kiel honesta... La mono havigis al mi socian respekton kaj publikajn privilegiojn, kiujn la politiko ĝuigas al ĉiuj, venkintaj en la mondo... per sia sagaceco kaj inteligenteco... Iam kaj iam... mi rememoris mian krimon..., sed... kune kun Alzira..., la

neforgesebla edzino..., mi serĉis al mi distriĝojn kaj promenojn, kiuj okupus mian atenton... Mi neniam povis esti feliĉa... Kiam mia filo fariĝis plenkreska junulo..., mia edzino serioze malsaniĝis..., kaj de la febro, kiu ŝin konsumis dum multe da semajnoj... ŝi falis en frenezon..., pro kiu ŝi dronis en la lago... en infera vespero... Vidvo..., mi tiam demandadis min mem, ĉu mi ne estas ia marioneto... de la fantomo de miaj viktimoj..., sed mi timis ĉian parolon pri morto... kaj nur penis ĝuadi tiun ja tute mian riĉaĵon...

La malfeliĉulo, ĉe nia atendo, longe haltis por ripozi kaj tuj poste daŭrigis:

— Tamen, ve al mi! Apenaŭ mi fermis la materiajn okulojn..., neniel helpis al mi la pagataj preĝoj..., ĉar apud la tombo miaj fratoj, kiujn mi opiniis mortintaj... fariĝis videblaj antaŭ mi... Aliĝinte en venĝantojn, ili sieĝis mian tombon... Ili ĵetis al mi la krimon en la vizaĝon..., superŝutis min per plej akraj riproĉoj kaj senkomplete min skurĝis... Eble lacaj batadi min..., ili fine kondukis min en malluman kavernon..., kie mi estas reduktita al la inkuba stato, en kiu mi troviĝas... En mia menso... mi vidas nur la boaton en tiu funebra krepusko... kaj aŭdas la kriojn de miaj viktimoj..., kiuj strange plorsingultas kaj ridegas... Ve al mi! Mi estas alkroĉita al tiu terura boato..., de kiu mi ne povas disiĝi... Kiu igos min dormi aŭ morti?

Kvazaŭ la fino de lia konfeso estus alportinta al li iom da ripozo, la malsanulo falis en profundan apation.

Druso viŝis liajn larmojn, diris al li konsolajn kaj karesajn vortojn, kaj rekomendis al la Asistanto loki lin en la specialan malsanulejon; poste li mediteme parolis al ni:

— Ni jam scias tion necesan, por komenci nian helpan taskon. Ni reprenos la aferon en oportuna momento.

Kaj post longa paŭzo li sopire aldonis:

— Jesuo nin subtenu!

Nenian rimarkon ni povis plu fari, ĉar sendito venis komuniki al la Instruanto, ke karavano da ĵuselkarniĝintoj estas jam proksima, kaj ni akompanis lin al tiu laboro, kiun li nomis “inspektado”.

IV

Kelkaj ĵuselkarniĝintoj

Ni venis al vasta ejo, ŝajnanta interna korto laŭ ĝustaj kaj ampleksaj proporcioj. Mi havis la impreson, ke mi eniras en grandegan vestiblon iom similan al iuj surteraj stacidomoj, ĉar sur la apudrandaj sidejoj, artisme dismetitaj, troviĝis dekoj da estuloj, ion videble atendantaj.

Por diri la veron sur neniu el tiuj vizaĝoj mi vidis montrojn de plena ĝojo. El la diversaj grupoj, kelkaj en mallaŭta konversacio, unujn posedis maltrankvileco, aliajn malĝojo.

Preterpase ni povis aŭdi malsamajn dialogojn.

El negranda rondo ni kaptis frazojn kiel jenaj:

– Ĉu vi pensas, ke ŝi nun povus sin deciĉi al la necesa ŝanĝo de sia konduto?

– Malfacile. Ŝi tre longe koncentriĝis en la misregado de sia propra vivo.

Kelkajn paŝojn plue ni aŭdis el la lipoj de sinjorino, kiu parolis al nubamiena junulo:

– Mia filo, tenu vin trankvile. Laŭ informo de la Asistanto Klaŭdio via patro ne venos en tia stato, ke li nin rekonus. Li bezonos multe da tempo por rekon-sciĝo.

Dum tiu preterirado mi rimarkis nur tiajn pecojn da konversacio, kiel ĉi tiuj.

Ĉe unu momento, sur tiu multemova loko, Druso ĝentile konfidis nin al la zorgo de Silas, dirante, ke li havas urĝajn taskojn, kiuj absorbos lian atenton. Ni de-nove kolektiĝos morgaŭ, li diris.

La delikata promeso devigis min konsideri la demandon pri la tempo. Pro la reganta mallumo ni ne povus scii, ĉu estas tage aŭ nokte. Tial la tiea granda horloĝo kun vasta ciferplato, ampleksanta la dudek kvar horojn, faris antaŭ miaj okuloj tian saman rolon, kiel la kompaso rilate al maristo, kaj montris, ke estas jam malfrua nokto (*).

Sonoj de nevideblaj soniloj nun tranĉis la aeron; rimarkinte mian scivolon, Silas klarigis, ke la karavano-eskorto envenos post kelke da minutoj.

Mi uzis tiujn momentojn por demandoj, kiujn mi opiniis necesaj. Propre kiajn estulojn ni tie atendas? Ĵus-elkarniĝintoj — en kia stato? Kiel estis organizata la karavano-eskorto? ĉu ĝi venas al la institucio ĉiutage en ĉiam sama tempo?

La kamarado, kiu volontiĝis por prizorgi nin, informis, ke la tuj venontaj estuloj prezentas grupon da dek naŭ homoj, akompanataj de dek servantoj en la domo, kiuj direktis ilian iradon; ili estas ĵuselkarniĝintoj simple menskonfuzitaj, sed tamen meritantaj tujan flegadon, ĉar ili ne estas en malespero kaj ne tute kompromitis sin ĉe la fortoj regantaj en mallumo. Li sciigis ankaŭ, ke la karavano konsistas el laboristo-specialistoj sub la estreco de Eskortestro, vojaĝantaj modeste, sen altstilaj veturiloj, nur kun la materialo nepre necesa al irado en la peza medio de la mallumo, helpate de kelke da servemaj inteligentaj hundoj.

La Domo — li klarigis plu — havas du tiajn grupojn. Ĉiutage unu el ili venas en tiun reĝustigan azilon kaj ili alternas en la pia helpa laboro, sed ili ne estas submetitaj al ia rigora horaro por la alveno, ĉar la migrado tra la regno de mallumo ordinare obeas al cirkons-tancaj faktoroj.

Nia dialoganto apenaŭ finis ĉi tiun klarigon, jen la migrintoj envenis en la grandegan korton.

(*) Mi parolas pri regionoj, kuŝantaj en la rondo de la terglobo mem kaj obeantaj ties samajn leĝojn pri la tempo.
— *Noto de la Aŭtoro.*

La prirespondaj kunlaborantoj laŭŝajne estis trankvilaj, tamen ĉe iuj el ili la rigardo travidigis profundan absorban zorgon. Sed la enkondukitoj, ekster kvin, senmemore kaj dormante venintaj sur hamakoj, vidigis evidentajn perturbojn, kiuj ĉe kelkaj montriĝis per malagrabla, kvankam kvieta frenezo.

Dum la flegistoj ame kaj serveme klopodis por ilin helpi kaj la hundoj sin kuŝigis lacekonsumitaj, tiuj ĵus venintaj estuloj paroladis kaj protestadis, elmontrante absolutan mensan forestecon for de la realo kaj naskante kompatan kaj ĝenatecon.

Silas invitis nin meti manon al laboro; efektive, ni devis iel kunhelpi.

La karavanestro venis antaŭ nin kaj la Asistanto nin amike prezentis al li. Tio estis la Eskortestro Macedo, brava direktanto de helptaskoj.

Amikoj kaj parencoj de la ĵusvenintoj nun ĉirkaŭis ilin, kun mieno de ĝojo kaj sufero.

Kelke el la sinjorinoj, kiujn ni antaŭe vidis sopirege atendantaj, nun ploris malfacile retenatajn larmojn.

Mi rimarkis, ke tiuj Spiritoj ĵus forlasintaj la densan korpon, pro sia nuna menskonfuziteco kunportas ĉiujn signojn de la malsanoj, kiuj kaŭzis ilian elkarniĝon. Supraĵa kuracista esploro sendube povus facile konduki al ĉiu individua diagnozo.

Simpatia sinjorino alproksimiĝis al junulino, iranta apogita al zorgema flegistino de la institucio, kaj, ŝin brakumante, senvorte ekploradis. La ĵus liberiĝinta junulino ricevadis ŝiajn karesojn, kortuŝe petegante:

– Ne lasu min morti! Ne lasu min morti!

Montriĝante enfermita en la memoro pri siaj lastaj momentoj en la surtera korpo, ŝi kun larmantaj angoraj okuloj antaŭenpaŝis al Silas kaj ekkriis:

– Pastro, pastro, faligu sur min la benon de la lasta sanktoleado, tamen forturnu de mia animo la falĉilon de la morto! Mi penis forlavi mian kulpon ĉe la fonto de karito al la nefavoritoj de la sorto, sed mia maldanko kontraŭ mia patrino tre laŭte krias en mia malfeliĉa konscienco! Ho ve! Kial fiero blindigis min en tia grado, ke mi ĵetis ŝin en mizeron? Kial mi antaŭ dudek jaroj

ne havis tian komprenemon, kiel hodiaŭ? Ho ŝi kompatinda, mia pastro! Ĉu vi ŝin memoras? Ŝi estis maleminenta aktorino, kiu min plej dolĉe vartis, koncentris en mi sian ekzistadon... De la brila scenejo ŝi deiris al peniga hejma laborado, por akiri nian panon... Kontraŭ ŝi staris la socio, kaj mia patro, ne kuraĝante lukti por la feliĉo de ni ĉiuj, frakasita kaj malfidela al la devoj, kiujn li prenis mem sur sin, lasis ŝin iele-trapele barakti en ekstrema mizero...

La malfeliĉa virino iom haltis, konfuzante siajn proprajn larmojn kun tiuj de la nobla matrono, kiu ŝin alpremis al sia brusto, kaj kun la menso ankoraŭ implikita en la konfeso, kiun ŝi faris **in extremis**, daŭrigis, kvazaŭ ŝi havus apud si iun pastron:

— Pastro, pardonu min en la nomo de Jesuo! Fariginte plenkreska junulino kaj mastrino de la granda doto, kiun mia patro al mi donis, mi hontis pri mia patrino, tiu anĝelo, kiu super miaj tagoj etendis siajn blankajnflugilojn, kaj, alliginte min al la vantama viro, kiun kiu mi edziniĝis, mi ŝin forpelis de nia domo! Ho, mi ankoraŭ sentas la froston de tiu terura adiaŭa vespero! Mi ĵetis al ŝi en la vizaĝon kruelajn frazojn... Por pravigi la malnoblecon de mia koro, mi ŝin senkompatate kalumniis! Intencante levi min en la okuloj de la edzo, mi mensogis, ke ŝi ne estas mia patrino; mi akuzis ŝin kiel ordinaran ŝtelistinon, kiu forrabis min ĉe mia naskiĝo! Mi repentiras al mi la rigardon de doloro kaj kompato, kiun ŝi direktis al mi ĉe la adiaŭo... Ŝi ne plendis, ŝi ne reagis... Ŝi min nur rigardis malgaje, kun okuloj ŝvelintaj de plorado!

En tiu momento la ŝin subtenenta sinjorino ekkaris ŝiajn senordiĝintaj harojn kaj penis ŝin konsoli:

— Ne ekscitiĝu! Ripozu..., ripozu...

— Ha, kies estas ĉi tiu voĉo? — demandis la junulino ekster si de angoro.

Kaj palpante tiujn mildajn manojn, kiuj karesis ŝiajn vangojn, ŝi diris, kvankam ilin ne vidante:

— Ho pastro, ŝi kvazaŭ troviĝas ĉi tie, apud mi!

Kaj supren turnante siajn senlumajn kaj petegantajn okulojn, ŝi larme ekkriis:

– Ho Dio, ne permesu, ke mi renkontu ŝin, antaŭ ol pagi miajn ŝuldojn! Sinjoro, kompatu min, pekulinon, kiu ofendis Vin, humiligante kaj vundante la amoplenan patrinon, kiun Vi donis al mi!

Sed kun helpo de du flegistinoj la simpatia sinjorino, ŝin konsolante, kuŝigis ŝin sur porteblan liton kaj dank'al nesuperebla karesemo igis ŝin silenti.

Kunhelpinte la komfortigon de la malsanulino, Silas, ĉe mia emocio, klarigis:

– La nobla sinjorino, kiu prenis ŝin en siajn brakojn, estas la patrino, veninta renkonte al sia filino.

– Kio do! – ekkriis Hilario terurita.

– Jes, ŝi ame akompanos ŝin, sed sin ne rekonigante, por ke la kompatinda elkarniĝinta junulino ne suferu malutilajn afekciojn. La perispirita traŭmo kaŭzis longedaŭrajn malekvilibron kaj afliktiĝon.

– Kaj kial la malsanulino decidis tiel surprize konfesi sian kulpon? – scivole demandis mia kolego.

– Ĝi estas ordinara fenomeno – respondis la Asistanto. – La mensaj kapabloj de nia suferanta fratino ŝtoniĝis ĉe la riproĉo de konscienco pro la plej granda eraro en ŝia lasta ekzistado, kaj ĉar la morto devigis ŝin pli serioze mediti pri sia faro, tial ŝi sin fordonis tuta al tiaj rememoroj. Konfesinte la romkatolikan religion, ŝi ankoraŭ pensas, ke ŝi staras antaŭ pastro, kaj akuzas sin pri la kulpo, kiu makulis al ŝi la vivon...

Tiu sceno estis min profunde vundinta. La krudeco de tiu vidaĵo, kiun la vero prezentis al mi, pelis min al dolora meditado.

Ne ekzistas do kaŝitaj malbonaĵoj sur la Tero! Ĉiaj krimoj, ĉiaj mizeraĵoj de homo iam kaj ie nudiĝos!

Silas komprenis la amarecon de mia meditado kaj venis al mi helpe, rimarkante:

– Jes, mia amiko, vi ĝuste observas. La Kreitaĵaro de Dio estas glora lumo. Ĉia ajn ombro de nia konscienco restas stampita en nia vivo tiel longe, ĝis ni mem forlavis la makulon per la ŝvito de la laboro aŭ per la larmoj de la kulpelpago...

Kaj vidante la afliktoplenajn kaj elkorajn ekkriojn ĉe la revidiĝo, kiu tie okazis antaŭ niaj okuloj kaj en

kiu infanoj kaj gepatroj, geedzoj kaj amikoj rekolektiĝis, la Asistanto aldiris:

– Al ĉi tiuj regionoj de maltrankvilo ordinare venas tiuj, pli profunde fosintaj en si inferajn sulkojn, kiuj kristaliĝis en danĝerajn iluziojn; sed la Senlima Boneco de la Sinjoro permesas, ke la viktimoj, edifitaj en la principoj de kompreno kaj pardono, fariĝu, kun interna feliĉo, sindonaj kirenanoj ^(*) de siaj iamaj turmentantoj. Kiel facile konstateble, la senmezura amo de nia Ĉiela Patro ampleksas ne nur la gloratan regnon de la paradizo, sed ankaŭ la turmentajn provincojn de la infero, kiun ni mem kreas al ni...

Kompatinda virino, apud ni, eksplodis per spasma plorado, interrompante nian amikon. Kun pugnigitaj manoj la malfeliĉa kriis:

– Kiu liberigos min de Satano? Kiu min forprenos de la potenco de mallumo? Sanktaj anĝeloj, helpu min! Savu min kontraŭ la timeginda Belfegor! ^(**)

Silas kunvokis nin al tuja magneta kuracado. Ĉeestantaj flegistoj serveme alkuris, por ke la krizo ne fariĝu pli serioza.

– Malbeninda! Malbeninda! – ripetadis la freneza virino, farante signon de kruco.

Vokante per preĝo la Dian helpon, mi penis haltigi ŝiajn senordajn movojn kaj iom post iom ŝin dormigis.

Kiam ĉio estis jam serena, Silas invitis nin sondi ŝian konfuzitan menson, nun en profunda hipnoto.

Per nedetala mensa analizo mi penis esplori la malharmonion, kiu ŝin posedis, kaj plena de mirego mi rimarkis, ke tiu kompatinda amikino nutras harstarigajn pensojn.

Kvazaŭ enradikiĝintan en ŝian cerbon, mi vidis leviganta el ŝia interno la bestecan figuron de giganta viro, kun longa vosto, mieno de degenerinta kapro, piedoj si-

^(*)Aludo al la viro Simon, la kirenano, kiu helpis al Jesuo porti la krucon al Kalvario, laŭ Mateo, 27:32. – *La Trad.*

^(**) Fantazia kreaĵo de Jean Weier. Vd. Malsupre. – *La Trad.*

milaj al ungegoj kaj du kornoj, sidanta sur kruda seĝo; aspektis, kvazaŭ li vivas kun tiu malfeliĉulino en perfekta simbiozo, en reciproka magneta altiĝo.

Ĉe mia silenta demando la Asistanto informis:

– Tio estas mensa figuraĵo, kreita kaj nutrata de ŝi mem. La fantomecaj ideoj de la malnobliga magio, kiaj tiuj de la sorĉarto kaj de la demonismo, kiujn la sin nomantaj kristanaj eklezioj disvastigas sub la preteksto ilin kontraŭbatali, nutranke kredaĉojn kaj superstiĉojn per sorĉelpelaj paroloj kaj ekzorcaĵoj, naskas tiaspeciajn imagojn, kiuj okupas malfortajn kaj sin ne gardantajn cerbojn, kaŭzante epidemiojn de halucina timo. La elkarniĝintaj Inteligentoj, sin donantaj al malicaĵoj, uzas tiujn apenaŭ pentritajn bildojn, kiujn la fetiĉisma literaturo aŭ la malviglanta predikado disdonas sur la Tero, kaj enblovas en ilin kelkatempan vivon; ili agas simile al artisto, kiu profitas de infanaj misformaj figuroj, por preni ilin kiel fundamenton de la lertamanaj desegnoj, per kiuj li impresas la infanan animon.

Ĉi tiu instruo montriĝis al mi kiel ĝustatempa ŝlosilo por la solvo de multaj enigmoj en la demando pri obsedo: la malsanuloj ja antaŭe turmentas sin mem kaj poste estas turmentataj de estuloj, kiuj harmonias kun la menskonfuziteco propra al ili mem.

Hilario, kiu atente sekvis la internan duelon inter la senforta malsanulino kaj la penso-formo, ŝvebanta super ŝia kapo, kortuŝite diris:

– Mi memoras, ke antaŭ multe da jaroj, sur la Tero, mi legis libron, kies aŭtoro estis Collin de Plancy kaj aprobitan de la ĉefepiskopo de Parizo; en ĝi estas donita detala priskribo de diversaj demonoj, kaj mi pensas, ke mi tie vidis figuron similan al tiu, kiun ni nun rekte observas.

Silas rediris, jesante:

– Ĝuste tiel. Tio estas, laŭ la notoj de Jean Wier, la demono Belfegor, pri kiu neantaŭvidemaj aŭtoritatoj de la Eklezio permesis, ke li diskonatiĝu en la katolikaj rondoj. Ni konas tiun verkon, pri kiu vi parolas. Ĝi jam de longe kreas grandegajn barojn al miloj da homoj, kiuj senpripense akceptas tiajn bildojn de Satano, kaj

ilin prezentas al bestigintaj Spiritoj, kiuj ilin uzas por teruraj procedoj de fascino kaj posedo.

Mi pripensadis la demandon pri la mensaj formiloj en la vivo de ĉiu el ni, kiam la Asistanto, certe kompreninte mian demandon, bonhumore parolis:

— Ĉi tie estas facile konstati, ke ĉiu koro konstruas la inferon, kiun ĝi faras mem sia karcero, laŭ siaj propraj agoj. Tiamaniere ni havas apud ni tiajn diablojn, kiajn ni deziras, konformajn al la figuro, elektita aŭ skulptita de ni mem.

Sed la helpotasko postulis prudentan atenton, kaj tial ni transportis la malsanulinon en la puran kaj konvene aranĝitan ĉambron, kiu ŝin atendis.

Post kelke da minutoj ni reiris en la korton, nun sen la antaŭa svarmado kaj silenta. Tie troviĝis nur iaj nemultaj noktoviglistoj, senlace kaj atente gardostarantaj.

La duonviditaj turmentoj instigis min pensi pri la afero. Mi jam multe studis pri penso kaj mensfiksiĝo, tamen la angoro de tiuj ĵus elkarniĝintaj animoj vekis ĉe mi kompaton kaj preskaŭ teruron.

Mi konfidis al la amiko, kiu min ĝentile akompanadis, la nedifineblan torturon, kiu min taŭzis, kaj la Asistanto saĝe klarigis:

— Vere, ni staras ankoraŭ malproksime de la kapablo koni la tutan kreantan kaj kunigan povon de la simpla penso, kaj tial ni ĉion devas fari por liberigi la homojn el ĉiaj sentoj, kiuj malordigus ilian internan vivon. Ĉio, kio faras nin sklavoj al malklereco kaj mizero, al mallaboremo kaj egoismo, al krueleco kaj krimo, fortigas mallumon kontraŭ lumo kaj la inferon kontraŭ la Ĉielo.

Kaj eble tial, ke mi varme deziris fari ankoraŭ unu rimarkon pri ĉi tiu transcenda temo, Silas aldiris:

— Ĉu vi memoras, ĉu vi iam legis ian disertacion pri la unuaj eksperimentoj de Marconi ĉe la aŭroro de la sendrata telegrafo?

— Jes — mi respondis —, mi memoras, ke tiu klerulo ankoraŭ tre juna, sindone studadis la observojn de Henriko Hertz, la granda germana inĝeniero, kiu faris gravajn eksperimentojn pri la elektraj ondoj, konfirm-

ante la teoriojn pri la sameco de transiĝo de elektro, lumoj kaj elradiana varmo; mi scias ankaŭ, ke, unu fojon, uzante lian oscilatoron kaj ĝin kuplante kun la anteno de Popoff kaj kun la ricevilo (*) de Branly, en la ĝardeno de la domo de sia patro, li sukcesis transsendi sendrate signojn de la morsa alfabeto. Sed..., kian rilaton ĉi tio havas al la pensado?

La Asistanto ridetis kaj respondis:

– Ĉi tiu temo estas multesignifa por niaj konsideroj. Krom al ĝi ni turnu nian atenton ankaŭ al televido, unu el la nunaj surteraj mirindaĵoj...

Kaj li aldonis:

– Mi parolas pri ĉi tiu afero, por rememorigi, ke ĉe radiofonio kaj televido la elektronoj, kunportantaj la nuancojn de la parolo kaj la elementojn de la bildo, sin movas en la spaco tiel rapide kiel la lumoj, t.e. po ĉirkaŭ tricent mil kilometroj en sekundo. Nu, en unu sola loko povas funkcii du stacioj, unu transsenda kaj la dua riceva, kaj tial, en unu sekundo, vortoj kaj bildoj povas esti transsendataj kaj ricevataj samtempe, trafugante en oneto da tempo grandegajn distancojn en la spaco.

“Ni nun konsideru la penson, vivan kaj agantan fort-on, kies rapideco estas pli granda, ol tiu de la lumoj. Elĵetite de ni, ĝi nepre revenas al ni mem, devigante nin konsekvence vivi en ĝia ondo da kreantaj formoj, kiuj nature fiksiĝas en nia spirito, kiam nutrataj de nia deziro aŭ atento. El tio sekvas la neforigebla neceso, ke ni loku nin en la plej noblaj idealoj kaj en la plej puraj intencoj de la vivo, ĉar energioj altiras energiojn sam-specajn; kiam ni restadas en malvirto aŭ en ombro, la mensaj fortoj, kiujn ni eligas el ni, revenas al nia spirito, revigligitaj kaj plintensigitaj de la elementoj, kun ili harmoniantaj. Tiamaniere ili plifortikigas la kradojn de la karcero, en kiu ni senprudente sidas; nia animo fariĝas ia fermita mondo, kie la voĉoj kaj bildoj de niaj

(*) Pli bone, ŝajnas al mi, estus krei la terminon *receptoro*. – *La Trad.*

propraj pensoj, al kiuj aldoniĝas la sugestoj de tiuj estuloj, alkonformiĝantaj al nia individueco, trudas al ni senĉesajn halucinojn, kelkatempe neniigante niajn subtilajn sentumojn.”

Kaj post mallonga paŭzo li finis:

— Jen kial, post la demeto de sia materia korpo, ĉe la ordinara fenomeno nomata “morto”, la elkarniĝinta homo, sin movante en portilo pli plastika kaj influebla, povas longe restadi sub la potenco de siaj malpli konstruaj kreaĵoj, implikite en fortika reto da suferado kaj iluzioj kune kun tiuj, kiuj spertas samajn malrealizaĵojn kaj inkubojn.

La klarigo ne povus esti pli trafa.

Hilario kaj mi, ni eksilentis, poseditaj de la sama sento de respekto kaj primedito.

Silas rimarkis nian animan teniĝon kaj komplezeme rekomendis al ni ripozon, dum kiu ni povos kelke da horoj senfare sidi kaj... pensi.

V

Malsanaj animoj

Post la ripozo, al kiu ni nin donis, Silas, laŭ inspiro de la direktanto de la domo, venis inviti nin al promeneto en la ĉirkaŭaĵo.

Cetere Druso, per tia inspiro, kontentigis nian intencion iom studi la principojn pri kaŭzo kaj efiko ĉe la ĵus-elkarniĝintoj.

Ni sciis, ke la morto de la materia korpo estas ĉiam la unua paŝo al la rikolto el la vivo, kaj tial ne estis al ni nesciate, ke tiu medio apartenas al la plej favoraj por nia praktika lernado, ĉar la grandega Ombrejo, ĉe la rando de la tera kampo, estas ĉiam plene okupita de viroj kaj virinoj, kiuj, ankoraŭ forte ligitaj al la enkarna provo, transiris la gravajn limojn.

Hilario kaj mi ĝoje akompanis nian kamaradon, kaj ĉi tiu, transpasante kun ni larĝan pordegon, kondukantan eksteren, bonhumore diris al ni, certe konante niajn celojn:

— Sen ia dubo de ni, antaŭ nelonge revenintaj de la Tero, la inferaj regionoj, multe pli ol la ĉielaj, taŭgas por esplori la leĝon pri kaŭzo kaj efiko, ĉar krimo kaj pago, malekvilibro kaj doloro apartenas al niaj plej simplaj spertoj en nia ĉiutaga aktiveco, dum anĝelaj gloro kaj ĝojo estas superaj statoj de la konscienco, kiuj translimas nian komprenpovon.

Kaj disjetante la rigardon sur la ĉirkaŭajn malĝojajn bildojn, li aldiris, ree donante al sia parolo kortuŝantan tonon:

— Ni psike staras pli proksime al malbono kaj su-

fero. Ni tial tute klare komprenas la afliktantajn demandojn, kiuj ĉi tie svarmas...

Laŭmezure kiel ni malproksimiĝis de la domo, ni pli profunde penetris en la ombron, ĉiam pli densan, sed ie kaj ie punktitan de apenaŭ brilantaj torĉoj, kvazaŭ la lumo en la ĉirkaŭaĵo bravege batalus por sin nutri kaj elteni.

Ĝemoj kaj krioj, malbenoj kaj blasfemoj disflugis el la mallumo.

Tuj de la unua rigardo ni rimarkis, ke la spaco, okupita de la institucio, estas ortangulo, kaj ke la tereno sub nia esplorado situacias malantaŭ ĝi, kvazaŭ ia grandega eksterurba dometaro.

Rimarkinte nian scivolon kaj interesiĝon, la Asistanto venis renkonte al niaj demandoj, klarigante:

— Ni ja troviĝas sur la malantaŭa flanko de nia institucio, sur vasta kampo plenplenigita de menskonfuzitaj kaj suferantaj Spiritoj.

Hilario, ne malpli surprizita ol mi, sen ĉirkaŭfrazoj rimarkis:

— Ĉiuj ĉi estuloj, ŝajnas, estas forlasitaj al malbonvetero. Ĉu do ne estus saĝe, se la Domo plivastiĝus, ilin kolektante sub sian protekton kaj defendante per siaj muroj?

— Logike — respondis Silas trankvile — ĉi tiu plano estus la plej dezirinda, tamen ni havas antaŭ ni multegon da animoj, realĝustigantaj al la leĝo. Ĉi tiu grandega amaso da ekzistaĵoj, jam inter ni sen la karna korpo, komenciĝis per grupo da elkarniĝintaj estuloj, kiuj petegis la Domon pri helpo sen la kondiĉoj necesaj pro tio. Firme plenumante la programon al ĝi difinitan, nia domo ne povus tuj malfermi al ili siajn pordojn dank'al la mal-espero kaj ribelo, ĉe kiuj ili plezuras, sed ĝi tamen ne flanken metis la eblon helpi ilin laŭpove ekster sia kampo de agado. Tiamaniere komenciĝis la nuna organizaĵo, kiu, kontraŭ nia volo, estas ia abismo de suferado. Ĉi tie sendistinge kolektiĝas miloj da estuloj, viktimoj de siaj deliraj kaj mallumaj pensoj. Elirinte el la fazo de konfuziĝo aŭ angoro, kiu povas daŭri tagojn, monatojn aŭ jarojn, ili estas kondukataj en nian institucion, sed

ĉi tiu kiel eble sin gardas malfermi sian pordon al konsciencoj, ankoraŭ forte alkroĉitaj al sistema ribelado.

Eble tial, ke ni silente repentris al ni la hieraŭajn epizodojn, rememorante la elkarniĝintojn, akceptitajn en la grandan azilon, nia kunulo aldiris:

– Vi ambaŭ hieraŭ observis la helpon al malfeliĉa frato, turmentata en mallumo, kaj vidis la alvenon de suferantoj, ĵus liberiĝintaj el la karno. Aliflanke, inter la helpatoj vi vidis Spiritojn senkonsciajn kaj ŝuldantajn, sed ne senprudentajn kaj ribelantajn.

Post ĉi tiu parolo, kiu iel serenigis nian maltrankvilan menson, Hilario demandis:

– Kaj ĉi tiu medio, tiel forte skuata de malfeliĉo, ĉu ĝi ja ricevas la helpon, kiun ĝi bezonas?

– Jes – respondis nia amiko –, multe da estuloj, revirtiĝintaj en la Domo, akceptas ĉi tie altvalorajn taskojn, prenante sur sin fratan helpon sur grandaj kampoj de ĉi tiu turmentoplena regiono. Tie iom sin korektinte, ili alportas ĉi tien la rikoltitajn benojn kaj fariĝas meritaj oficistoj por komunikiĝoj. Per ili la administrantaro de nia institucio akceptas milojn da estuloj, bezonantaj ĝian korfavoron, kaj scias kun certeco, kiaj suferantaj fratoj indas eniron en nian domon post la grada aliĝo, al kiu ili alkonformiĝas. Dismetinte sin en la regionoj de mallumo, en malgrandaj hejmoj-kulturejoj, ili ĉi tie daŭrigas sian renobliĝon, lernante kaj servante.

– Ĉu tamen – scivole ankoraŭ rediris Hilario – tia malfeliĉa kolonio de menskonfuzitaj animoj ja ne suferas la superpotencon de malicaj Inteligentoj, kiajn ni hieraŭ vidis transe de ĉi tiu loko?

– Jes, tiaj atakoj estas ĉi tie konstantaj kaj neeviteblaj, plej precipe kontraŭ tiujn estulojn, kiuj forlasis brutiĝintajn kunkulpulojn en inferaj kavernoj aŭ en rondoj de surtera agado. En tiaj okazoj la viktimoj de tiuj elkarniĝintaj bestioj spertas longajn nepriskribeblajn suferojn per hipnota subjugigo, kiun multaj malbonĝenioj plej lerte praktikas.

Post nelonga paŭzo Silas akcente daŭrigis:

– Tio estas kelkaj el la formoj de komprenebla torturado, kiujn iuj surteraj mistikuloj, ĉe mediuma eks-

kurso en la regno de mallumo, nomis *puriga ekstermado*. Laŭ ilia supozo, la kulpaj animoj post la morto estas terure turmentataj de la demonoj, loĝantaj en mallumo.

Ĉi tiuj informoj de la Asistanto, ligitaj kun la ĝemoj kaj lamentoj, kiujn ni senĉese aŭdadis, faris sur ni mal-
agrablan impreson.

Eble tial Hilario, dolore tuŝita de tiuj krioj ĉirkaŭ ni, demandis mirigita:

— Sed kial vi diras *komprenebla torturado*?

Kaj sincere elverŝante sian koron:

— Ĉu vi trovas juste, ke tiom da estuloj ĉi tie kolektiĝu en tia granda afliktiĝo?

Silas malĝoje ridetis kaj konsideris:

— Mi komprenas vian ĉagrenon. Nediskuteble tiom da kunestantaj doloroj ne estus justaĵo, se ilin ne naskus tiuj, kiuj, en la mondo, preferis la ĉiutagan traktadon kun maljusto. Sed, ĉu ne estas ja kompreneble, ke ĉiu rikoltos la frukton el sia propra plantejo? En unu sama peco da malavara neŭtrala tero, vartanto de urtiko kolektas urtikon, kiu vundas, kaj fleganto de ĝardeno deŝiras floron, kiu parfumas. La grundo de la vivo estas unu sola por ni ĉiuj. Ni ĉi tie, sur ĉi tiu grandega kampo de angoro, trovus ne animojn simplajn kaj senkulpajn, sed estulojn, kiuj misuzis sian inteligentecon kaj sian povon kaj kiuj, memvole surdaj al la saĝo, deviis en la abismojn de frenezo kaj krueleco, de egoismo kaj nedankemo, kelkatempe fariĝinte sklavoj al la malraciaj kaj monstraj mensaj kreaĵoj, kiujn ili al si mem teksis.

Nia konversacio estis tuj interrompita antaŭ dometo, kiu ne distingiĝis de la nebulego kaj el kiu ĵetiĝis revigliga lumfasko.

Sentinte nian ĉeeston, grandegaj hundoj, kiujn ni povis vidi de ekstere, en tiu fasko da malforta lumo strange bojetadis.

Alta kaj krudaspekta viro subite ekaperis kaj salutis nin de ĉe la kradpordeto, apartiganta nin de la sojlo, kaj ĝin malfermis al ni.

Silas lin ĝoje prezentis al ni. Tio estis Orzil, unu el la gardistoj en la Domo, servantaj en la regiono de mallumo.

Post nelonge ni troviĝis en la intimeco de varmeta ĉambro.

Ĉe la admonkrioj de la gardisto du el la ses grandaj hundoj prenis al si lokon apud ni, kuŝigante sin ĉe niaj piedoj.

Orzil estis gigante ĉarpentita, aspektante al ni ia urso en la formo homa. Liaj klaraj okuloj spegulis sincerecon kaj sindonemon. Mi ekhavis la senduban impreson, ke antaŭ ni staras iu memkonfesinta punlaborulo, firme iranta la vojon al revirtiĝo.

En la mallarĝa senornata ĉambro vice staris kelke da benkoj, kaj super ili enfiksiĝis ovala niĉo, en kies interno estis kruda kruco, lumita de konkforma olea lampo.

Orzil eliris, por kvietigi la grandajn malpli hejmitajn hundojn en la interno de la dometo, kaj dume la Asistanto informis:

– Li estas ankoraŭ malmulte kulturita amiko, kiu implikiĝis en bedaŭrindajn krimojn en la mondo. Li tre suferis sub la potenco de iamaj malamikoj, sed nun, post longa provtempo en la Domo, li faras eminentajn servojn en ĉi tiu vasta rifuĝejo de la malespero. Li estas helpata, helpante; kaj, servante kun abnegacio kaj frata sindono, li ne nur reedukiĝas, sed ankaŭ glatigos la kampojn de la nova ekzistado, lin atendanta en la sfero de la karno, dank'al la korinklinoj, kiujn li ĉiam pli altiras al si.

– Ĉu li vivas sola? – mi demandis, ne retenante mian scivolon.

– Li donas sin al meditado kaj memstudado – pacience respondis Silas –, sed, kiel multaj aliaj helpantoj, li havas ĉe si kelke da ĉeloj, okupitaj de estuloj flegataj, kiuj baldaŭ ricevos gastigon en nia institucio.

En ĉi tiu momento Orzil revenis al ni kaj la Asistanto lin bonkore demandis:

– Kiel la laboro iras ĉe vi?

– Amase, mia estro – li humile respondis. – La hieraŭa uragano kaŭzis grandegan disruinigon. Mi pensas, ke estis multe da sufero en la marĉoj.

Kompreninte, ke li parolas pri la abismoj, kie ba-

raktadas miloj da malfeliĉaj menskonfuzitaj animoj, Hilario demandis:

– Ĉu ne eble estas veni al tiaj lokoj, por kvietigi la dolorojn de suferantoj?

Nia nova amiko faris doloran grimacon de malĝojo kaj rezignacio kaj respondis:

– Ne eble...

Kvazaŭ helpe al sia kamarado, Silas aldiris:

– Ĝenerale la estuloj, loĝantaj en ĉi tiuj kavernoj, plej ofte portas ekstreman ribelemon, kaj en la frenezo, al kiu ili sin fordonas, ili fariĝas efektivaj demonoj de malsaĝo. Ili devas volontiĝi al la klare difinita kaj paca alĝustigo al sia situacio, por povi, eĉ duonsenkonsciaj, profite ricevi la helpon, kiun oni oferas al iliaj koroj.

Kaj kvazaŭ dezirante transiri al la pruvo de sia aserto, li invitis nin trarigardi la plej proksimajn ĉelojn.

– Kiom da malsanuloj nun enloĝigitaj?

Orzil respektive kaj senhezite respondis:

– Ĉi tie troviĝas tri absolute senkonsciaj amikoj.

Post kelke da paŝoj ni ekaŭdis tondran kriegadon.

La instalaĵoj, destinitaj por la malsanuloj, situaciis ĉe la fundo, simile al vastaj fakoj de komforta ĉevalejo. Ĉi tiu estas la figuro plej taŭga por mia rolo de priskribanto ĉar, de naturo limiĝante je sia celo bridi krudajn animojn, la domo mem estis krude konstruita kaj sekura.

Laŭgrade kiel ni alproksimiĝis al tiu rifuĝejo, malagrablaodoro atingis niajn nazojn.

Respondante mian internan demandon, la Asistanto klarigis:

– Neniu el vi ne scias, ke ĉiujn estulojn envolvas ia vitala “haloo” el la energioj, kiuj vibras en ilia profundo, kaj ke tia “haloo” konsistas el eroj da forto, kiuj disradias en ĉiujn flankojn, impresante nian flaradon agrable aŭ malagrablaŭ la naturo de la individuo, kiu ilin elĵetas. Tial, kiel okazas sur la Tero mem, tiel same ĉiu estulo ĉi tie estas karakterizata de aparta elvaporka.

– Jes, jes... – Hilario kaj mi samtempe konfirmis.

Sed la tranĉaodoro de putranta karno estis tie por ni eksterordinara okazaĵo. Silas rimarkis nian miron kaj

direktis demandan rigardon al la prizorganto de tiu puriĝejo, kaj tiu oficisto tuj informis:

– Ĉi tie troviĝas la frato Korseno, kies menso ĉiam ankoraŭ estas absolute alkroĉita al la enterigita korpo. Implikita en la memoron pri la ekscesoj, al kiuj li sin donis en la karno, li ankoraŭ ne sukcesis liberiĝi de la memoro pri tio, kio li estis, kaj ŝovas supren sur la supraĵon de ĉiuj siaj konservitaj ideoj la figuron de sia propra kadavro.

Silas faris plu neniam konsiderojn pri tiaj aferoj, ĉar en ĉi tiu momento ni venis al la unua ĉelo, tra kies krada pordo ni povis vidi, en la interno, maljunaspektan viron kun klinita kapo inter la manoj, kriantan:

– Venigu miajn infanojn! venigu miajn infanojn...

– Ĉi tio estas nia frato Vejga – ĝentile diris Orzil.
– Li tenas sian menson fiksita al la heredaĵo, kiun li perdis pro elkarniĝo: granda kvanto da oro kaj da havaĵoj, kiuj transiris en la manojn de liaj filoj, tri junuloj, kiuj en la mondo konkuras inter si pri la plej bona kaj plej granda porcio, uzante por tio korupteblajn juĝistojn kaj senkonsciencajn advokataĉojn.

Nun apogitajn al la fosto de la pordo, Silas petis nin pli atente observi la ĉirkaŭaĵon, kiun naskis la psikosfero de la malsanulo.

Efektive, kio min koncernis, mi rimarkis bildojn momente aperantaj kaj malaperantaj, similajn al la nedaŭraj figuraĵoj, silente elŝprucantaj el artfajraĵoj. Tra tiuj bildoj, kiuj en sama momento briliĝadis kaj estingiĝadis, travidiĝis tri junuloj, kies pasemaj figuroj vagadis inter disŝutitaj dokumentoj, monpaperoj kaj ferŝrankoj plenaj de valoraĵoj, kvazaŭ pentritaj en la aero per plej malfortaj koloroj, kiuj alterne malpliintensigadis kaj refariĝadis.

Mi komprenis, ke ni vidas la pensojn-formojn, kreitajn de la rememoroj de nia amiko, kiu, en la stato, en kiu li sin prezentis al ni, tiam certe povis nur travivi sian internan dramon, tiel persista estis la fiksa ideo, en kiu li enfermiĝis.

Evidente helpate de la emanajoj, kiuj, kiel mi rimarkis, la Asistanto fluigis sur lin, li ekfrotis al si la

okulojn, kvazaŭ penante forigi de si nepercepteblan nebulon, kaj ekkonsciis pri nia ĉeesto. Per eksalto li sin antaŭenĵetis kontraŭ nin kaj, apogante sin al la krado, kiu nin apartigis de li, ekkriis kiel freneza:

– Kiu vi estas? Juĝistoj? Juĝistoj?

Kaj li fandiĝis en lamentoj, kiu ŝiradis al ni la koron:

– Dudek kvin jarojn mi klopodis, por reakiri la heredaĵon, kiun mi rajtis ĉe la morto de miaj geavoj..., kaj kiam mi ĝin havis en la manoj, la morto senkompatembaris al mi la korpon... Mi ne rezignaciis ĉe tia altrudo, kaj restis plu en mia iama domo... Mi deziris almenaŭ akompani la disdividon de la havaĵo, kiu min interesis, sed miaj filoj malbenis mian influon, ĉimomente vomante kontraŭ min venenajn, malamikajn frazojn... Ne kontentaj de tiuj mensaj atakoj al mi, ili ekpersekutis mian duan ekzinon, kiu estis por ili ne vicpatrino, sed ja patrino, donante al ŝi venenaĵojn kvazaŭ sendanĝeran medikamenton, ĝis la kompatinda virino estis fine enmetita en frenezulejon sen espero pri resaniĝo... Ĉio ĉi pro nia karega mono, kiun tiuj fiuloj volas forrabi... Ĉe tia maljustaĵo mi ekpensis peti la favoron de la estuloj, loĝantaj en mallumo, ĉar nur la malbongenioj certe estas la fidelaj plenumontoj de la granda venĝo...

Li provis forviŝi siajn larmojn de malespero kaj aldiris:

– Diru al mi: kial mi nutris malfeliĉajn ŝtelistojn, pensante, ke mi karesas infanojn de mia koro?! Mi edziĝis juna, lulante amrevojn, sed mi burĝonigis malamaldormojn!

Kaj ĉar aŭdiĝis la voĉo de Silas, petante lin sereniĝi, la malfeliĉa eksplode kriegis:

– Neniam, mi neniam pardonos! Mi turnis min al la inferuloj, sciante, ke la sanktuloj konsilus al mi alkonformiĝon kaj sinoferon... Mi volas, ke la demonoj turmentu miajn infanojn tiel, kiel miaj infanoj turmentas min...

Transirinte de la spasma ploro al akresonaj ridegoj, li komencis kriadi:

– Mia mono, mia mono! Mi postulas mian monon!

La Asistanto sin turnis al Orzil kaj kompatplena diris:

– Nu, la nuna situacio de ĉi tiu nia amiko estas ja tro komplikita. Li ne povas sen malutilo forlasi la kradon.

Ni foriris de antaŭ tiu malsanulo, kun pugnigitaj manoj malbenanta nin, kaj alproksimiĝis al alia ĉelo.

Ĉe la peto de Silas, ke ni bone observu la vidaĵon antaŭ ni, ni atente ekrigardis la nunan malsanulon, viron treege malgajaspektan, sidantan ĉe la fundo de sia ĉelo, kun la kapo klinita inter la manoj kaj okuloj fiksitaj sur proksima muro.

Akompanante lian atenton sur la punkton, kiu centriĝis en si liajn okulradiojn, kvazaŭ nevidebla spegulo, repentanta liajn proprajn pensojn, ni vidis ampleksan vivantan bildon, sur kiu distingiĝis, hele prilumita de la luno, strato de granda urbo; sur tiu strato ni vidis lin ĉe la stirrado de aŭtomobilo persekutanta ebrian piediranton, ĝis li senkompete mortigis la malfeliĉan.

Ni do troviĝis antaŭ murdinto, alĉroĉita al premantaj mensaj bildoj, kiuj lin enŝlosis en punaj rememoroj.

Estis rimarkebla lia neesprimebla angoro, inter ri-proĉo de konscienco kaj pento.

Delikate vokita de Silas, li vekiĝis, kvazaŭ sovaĝa besto, ŝirita el la kvieteco de dormo. Li instinkte sin ĵetis kontraŭ nin per akrobata eksalto, per kiu li tamen ne povis atingi nin dank'al la krado, kaj kriegis:

– Ne estas atestintoj . . . Neniom da atestintoj... Ne mi transveturis tiun malfeliĉulon, kvankam mi lin prave malamis... Kion vi intencas kontraŭ mi? Denunci min? Sentaŭguloj! Ĉu vi do spionis la senvivan straton?

Ni ne respondis. Silas kortuŝita lin rigardis iom longe kaj diris:

– Ni forlasu lin. Li estas tute implikita en la rememorojn pri sia krimo, kaj pensas, ke ankoraŭ post la morto li mokos plu juĝistojn.

Hilario kun mirego intermetis:

– Ĉe tiu malsanulo, kiun ni vidis ĉirkaŭita de la figuro de tri junuloj, kaj ĉe ĉi tiu amiko, kiu rigardadis scenon de murdo...

Nia amiko kaptis lian penson kaj kompletigis lian rimarkon, dirante:

– Ni vidis du malfeliĉajn fratojn, vivantajn inter la bildoj, kiujn ili mem nutras per sia mensa forto.

En ĉi tiu momento ni venis al tria ĉelo, kie vundokovrita viro skrapadis la abomenindajn abscesojn per siaj propraj ungoj. La efektive haladza aero postulis grandegan disciplinon kontraŭ la elrompiĝo de nia naŭzo.

Rimarkinte nian ĉeeston, li alpaŝis al ni, amare petante:

– Kompatu min! Ĉu vi estas kuracistoj? Helpu min pro Dio! Vidu la putraĵojn, sur kiuj mi kuŝas!

Laŭ lia gesto mi tuj ekrigardis al la planko kaj ja ekvidis, ke tiu kompatindulo, kovrita de strietoj da putra sango, sin movas sur amaso da malpuregaĵoj.

Nur post pli streĉa atento mi konstatis, ke tiun naŭzan bildon naskis la mensaj elvapuraĵoj de ĉi tiu malfeliĉulo antaŭ niaj okuloj.

– Doktoroj! – li daŭrigis per peteganta voĉo – oni diras, ke mi ŝtelis de aliaj, por kontentigi miajn malvirtojn en la bordelo, kiun mi vizitadis... Ne vere, ja ne vere! Mi ĵuras al vi, ke mi loĝis en tiu malĉastejo pro karitemo... Tiuj malfeliĉaj virinoj bezonis defendon... Mi do ilin kiel eble helpadis... Eĉ tiel mi ĉe ili ricevis la malsanon, kiu ruinigis mian fizikan korpon kaj ankoraŭ infektas la aeron, kiun mi spiras, aliĝinte ĉi tie en mian propran elspiraĵon! Helpu min, mi petegas! Helpu min, mi petegas!

Li tamen ripetadis sian peton postuleme, kvazaŭ lia humila parolo nur maskis tiranan ordonon.

La Asistanto invitis nin foriri de tie kaj klarigis:

– Li estas iama hardiĝinta voluptulo, kiu forelspezis por senutilaj plezuroj grandajn sumojn da mono, ne apartenantajn al li. Lia menso ankoraŭ longe vibrados inter incitiĝo kaj elreviĝo, nutrante la abomenindan medion, kies konfuzita centro li fariĝis.

Revenante al la dometo de Orzil, mi sen ia antaŭparolo remandis:

– Ĉu do niaj malsanaj fratoj restos izolite tiel longe, ĝis ili sin korektos?

– Ĝuste tiel – bonkore respondis Silas.

– Kaj kion ili devas fari por la necesa pliboniĝo de sia stato? – demandis Hilario kun nebridebla mirego.

Nia amiko ridetis kaj konsideris:

– Ilia problemo havas mensan karakteron. Ili ŝanĝu siajn proprajn ideojn, kaj ili aliĝos.

Li iomete haltis, montris novan brilon ĉe la akra rigardo kaj firme asertis:

– Ĉi tio tamen ne estas tiel facila. Vi ambaŭ nun vin donas al speciala studado de la principoj pri kaŭzo kaj efiko: eksciis do, ke niaj mensaj kreaĵoj nepre superregas ĉion en nia vivo. Ili nin liberigas, se ili enradikiĝas en bono, sintezo de la Diaj Leĝoj, kaj nin katenas se ili baziĝas sur malbono, elmonstro de nia priresponda krimeco, tial nin allogante en la lertan kaptilon de kulpo. Malnova popola aforismo sur la Tero diras, ke “krimulo revenas al la loko de sia krimo”. El ĉi tio ni povas aserti, ke, eĉ en la okazo, se krimulo povas forlasi la scenejon de la krimo, lia penso tamen estas alforĝita al tiu atmosfero kaj al la esenco mem de la farita eraro.

Kaj, rimarkinte nian embarason, li aldiris:

– Ni cetere revenigu en la memoron la penson, agantan ondomanriere kaj multe pli rapidan ol la lumo, kaj ni ne forgesu ankaŭ, ke ĉiu menso estas fonto de kreanta energio. Nu, ni scias, ke bono estas disradiado de lumo kaj malbono estas amasiĝo de mallumo; kiam do ni dekliniĝas de la bona vojo en kruelecon kontraŭ aliaj, niaj pensoj, ondoj da subtila energio, trapasante tiujn lokojn kaj homojn, situaciojn kaj aferojn, kiuj tuŝas nian memoron, agas kaj reagas sur sin mem, en ferma rondo, kaj sekve ili returne alportas al ni la malagrablajn sensaciojn el la kontakto kun niaj mallaŭdindaj faroj.

“Ni nun studas tri tipojn de animoj, kiuj en sia lasta ekzistado postlasis nur malĝojajn kaj bedaŭrindajn bildojn, kie neniam cirkonstancoj malpligravigus iliajn nekontesteblajn kulpojn. La filoj de tiu nia amiko, suferanta pro sia fiksiĝo ĉe la monavideco, ricevis de li nenian edifan edukadon, kapablan ilin helpi, kiam tuŝitaj de la ondoj de la patra penso: tiuj ondoj revenas al sia fonto

ŝarĝitaj de la mensaj elementoj de malamo kaj egoismo de la interprocesantaj junuloj. Tiu alia amiko, kiun turmentas la fiksa ideo de la konsciencoriproĉo, ne paginte en la karceroj de la homa justeco por la krimo, kiun li antaŭdecide faris, returne rikoltas la pensovibrojn, kiujn li elradias, sen ia ajn helpo, kiu mildigus lian doloran penton. Kaj tiu tria, kiu ĉiam ankoraŭ vivas en malvirto, resorbas la ondojn de sia propra mensa kampo, alkreskitajn de malhonoraj faktoroj, kiuj al ili aliĝas en la trapasataj lokoj, kaj revenantaj al li mem kun multobligitaj elementoj de putrado.”

Ĉe nia mirego la Asistanto demandis:

— Ĉu vi ambaŭ komprenis?

Jes, ni komprenis...

Sub forta emocio Hilario konsideris:

— Mi nun pli klare vidas la materialan bonfaron de la preĝo kaj kompatemo, de la simpatio kaj helpo, kiujn ni sur la Tero devus sincere doni al la tiel nomataj mortintoj...

— Jes, jes... — komplezeme rediris Silas. — Ni ĉiuj estas ligitaj unu al alia, ĉu en la karno, ĉu ekster ĝi, kaj liberaj aŭ malliberaj sur la provokampo, laŭ niaj faroj, per la retoj de nia mensa vivado. Bono estas liberiganta lumo, malbono estas katenanta mallumo... Studante la legojn pri la destino, ni atentu tiajn neprajn kaj eternajn realaĵojn.

Ni eksilentis zorgoplenaj kaj enpensaj. Pro tio nian revenon al la Domo, post nelonga ripozo en la dometo de Orzil, ni dediĉis al silento kaj meditado pri la ricevita altvaloraj lecionoj.

VI

En la preĝrondo

En la tria vespero de nia estado en la Domo, la Instruanto Druso invitis nin en la preĝorondo.

Silas ĝentile klarigis al ni tiun inviton, dirante, ke ni havos bonan okazon por interesaj observoj.

La komuna preĝado, du fojojn en semajno, fariĝadas en alkonforma loko de la Domo; en la daŭro de tiuj laboroj ordinare materiigas iu el la direktoroj, kiuj de en pli altaj sferoj estras la institucion.

Dum tiuj kunsidoj Druso kaj la pli prirespondaj adjunktoj ricevas diversajn ordonojn kaj instrukciojn, rilatajn al la multenombraj fariĝantaj laborprocesoj. Demandoj estas respondataj, disponoj pri laboro estas kompetente indikataj. Kaj eĉ ni mem, fremduloj en tiu domo, ja povus prezenti ĉian ajn dubon aŭ demandon por taŭg-okaza klarigo.

Ĉe tiu invito mi ekĝojis.

Hilario, iom maltrankvila, demandis, ĉu ni devos obei ian specialan programon; la Asistanto respondis, ke en tiu sanktejo ni devos nur tenadi la koron kaj menson liberaj de ĉiaj pensoj aŭ sentoj nekonvenaj por la respekto kaj fido, kiujn ĉiuj devas havi rilate al la Dia Providenco, kaj nekonformaj kun la frateco, kiun ĉiu homo sincere ŝuldas al alia.

Mi uzis iajn nemultajn momentojn, por peti Jesuon pri inspiro, ke mia ĉeesto ne alportu konfuzon al la amika rondo, kiu min volonte akceptos.

Tuj poste, sekvante nian kamaradon, Hilario kaj mi eniris en senluksan salonon, kie Druso ridetante kaj bonkore nin akceptis.

Granda tablo, ĉe kies flankoj staris modestaj brak-seĝoj, sur kiuj sidis dek simpatiaj homoj, t.e. sep sinjorinoj kaj tri sinjoroj, havis rimarkinde ampleksan kap-an parton, kio pli impone distingis la komfortan apogan seĝon, sur kiu sidos la direktoro de la domo.

Sur la kontraŭa flanko, antaŭ ni, troviĝis granda duondiafana ekrano, enspacanta proksimume ses kvadratajn metrojn.

Ekster la rondo da personoj, kiuj evidente pli forte kunhelpas la atendatan laboron, troviĝis tri Asistantoj, kvin Flegistoj, du humilaspektaj sinjorinoj, Silas kaj ni ambaŭ.

Ni ankoraŭ disponis tempon sufiĉan, por edifa kaj mallaŭta konversacio. Mi do profitis la okazon por demandi la komplezeman amikon pri la funkcioj de tiuj dek homoj, parade sidantaj ĉirkaŭ la domestro, kvazaŭ pli-fortigante ties menson. Silas senafekte tuj klarigis:

– Tio estas amikoj, kiuj rafinis siajn mediumajn kondiĉojn favorajn al la plenumado de la ĉi tieaj laboroj. Ili kunhelpas per vitalaj fluidecaĵoj kaj emanigantaj elementoj, ekstreme subtiligitaj, kiujn niaj Instruantoj efike uzas por sia manifestiĝado en la necesaj interparoloj.

Mirante, mia kolego demandis:

– Ĉu ni ilin rigardus kiel sanktulojn, agantajn en la Domo?

– Ho, neniel! – bonhumore respondis Silas. – Ili estas ĉiam servemaj laborantoj. Tiom, kiel ni, ili ankoraŭ suferas la premadon de maltrankviligaj rememoroj el la materia kampo, kaj kunportas la radikojn de la ŝuldoj, kiujn ili faris en la pasintaj tempoj, por la necesa pago eble baldaŭ, per reenkarigi. Eĉ tiaj, dank'al la disciplino, al kiu ili sin submetas ĉe la sindonado al siaj similuloj, ili havigas al si feliĉajn simpatiojn, kiuj estos por ili grandvaloraj rimedoj, mildigontaj al ili malfacilaĵojn kaj provojn dum la venontaj luktoj.

– Ĉi tio do signifas...

Sed la parolo de Hilario restis nur duone parolita, ĉar nia amiko, ekkaptinte lian penson, bonhumore asertis:

– Vere, ĉi tio ja signifas, ke ankaŭ en la inferaj regionoj ni renkontas bonegajn okazojn por laboro, ne

sole venkante la purigajn afliktiĝojn, kiujn ni semas en ni mem, sed ankaŭ preparante novajn vojojn al la interna ĉielo, kiun ni devas al ni konstrui.

Ĉi tiu instruo enhavis en si grandegajn konsolojn por ni.

En ĉi tiu momento Hilario koncentris sian atenton sur la du ĉeestantaj sinjorinoj, kies eksterajo, pro la senfina malgajeco, reganta iliajn fizionomiojn, travidigis rimarkindan diferencon je la medio, al kiu ni alĝustiĝis, kaj respekte demandis:

– Mia kara Silas, kiuj estas ĉi tiuj niaj fratojn, kiuj, por sincere paroli, sin tenas for de la ĉi tiea psika etoso?

La alparolito ridetis kaj informis:

– Ili estas fratojn, kiuj pro merito en la servado akiris al si la rajton partopreni en la hodiaŭa kunveno, por peti pri helpo por la solvo de la problemoj, interesantaj iliajn animojn. Mi ilin konas persone. Ili estas elkarniĝintaj virinoj, kiuj distingiĝas per sia abnegacio klopodante pri samfamiliaj Spiritoj, kiuj en ĉi tiuj regionoj suferas la akrajn sekvojn de la eraroj, en kiujn ili nesingarde implikiĝis.

Direktante al ili fratan rigardon, li aldiris:

– Magdalena kaj Silvia en sia lasta ekzistado edziniĝis kun du samsangaj fratoj, kiuj de la juneco ĝis la morto sin terure malamis reciproke, kaj dank'al tiu interkontraŭeco ili faris antaŭdeciditajn kiantajn erarojn en la partioj de la regiona politiko, al kiuj ili apartenis. Ili vartis grandajn kulturejojn de egoismo kaj malkonkordo, barante do la progreson de la kolektivo, kiun ili devis servi, kaj nutrante malpacon kaj kruelecon inter la kamaradoj, kiuj konsentis iliajn punktojn de vidado. Multe da krimoj estis faritaj laŭ la inspiro de ili ambaŭ, kiuj amis dorloti senĉesan malakordon inter siaj sampartianoj, kaj tial, sur la malsuperaj ŝtupoj de sufero, ili pagas por la krimoj kontraŭ frateco, kiujn ili faris ja kontraŭ si mem.

Mi ekpensis demandi, kiaj propre estas la suferoj de tiuj malfeliĉaj amikoj, sed ekaŭdiĝis la parolo de Druso, admonante nin al la necesa preĝo.

Certe konsiderante la pretervolajn erarojn, kiujn ni povos fari, li petis, ke ni, kiuj tie la unuan fojon partoprenos en la preĝado, tute nin detenu de malpli noblaj pensoj, forbalaante ĉiajn malagrablajn rememorojn, por ke ne okazu perturboj en la *kristala kamero*, kiel li nomis la ekranon fronte al ni, dum la sinmanifestado de la respektinda sendito, kies viziton li atendis.

Li sciigis, ke la karaktero de la kuniĝintaj fortoj de la ĉeestantaj mediumoj estas ilia grandega plastikpovo kaj ke iu nia penso nekonforma al la digneco de la medio povus materiigi, aperigante nekonvenajn, kvankam pasemajn bildojn sur la supraĵo de la aparato antaŭ ni.

Fine invitite de la grandanima direktoro esprimi ĉian dubon aŭ zorgon, kiu venus al ni en la menson, mi demandis, ĉu ni povos peti ian informon de la baldaŭ venonta sendito; tion li plene konsentis, sed rekomendis al ni en ĉia afero konservi tian spiritan noblecon de ĉiu, kiu sin donas al la bono de ĉiuj, detenante nin de vanajn demandojn rilataj al la bagatelaĉaj maltrankviloj en la persona sfero.

Tuj poste li sciigis, ke per specialaj aranĝoj ĉiuj rimedoj de la mediumoj estas koncentrataj sur la ekrano, kiu de post tiu momento fariĝos impresebla por la laboroj de la nuna horo.

Milda silento ekregis super ni.

En respekta kaj atenda sintenado la direktoro de la institucio stariĝis kaj kortuŝite preĝis:

“Dia Majstro, volonte veni nian kunvenon en ĉi tiu domo de paco kaj servado.

“Per via boneco, en la nomo de la Senlima Amo de Nia Ĉiela Patro, ni ricevas tiun superegan donon, la renobligan laboron. Sed ni estas, en ĉi tiuj turmentoplenaj regionoj, grandaj falangoj da kulpaj Spiritoj en punsuferado pro la neprikalkulitaj krimoj, en kies ŝlimejo ni pereigis nian konsciencon.

“Kvankam malliberuloj, katenitaj al la suferoj, kiujn ni naskis kontraŭ ni mem, ni, revigligitaj, salutas vian dian gloron.

“Konsentu al ni, Sinjoro, la helpon de viaj sindon-

emaj altaj delegitoj, por ke ni ne senkuraĝiĝu pri niaj bonaj intencoj.

“Ni scias, ke sen la varmo de viaj kompatemaj manoj forvelkas nia espero, simile al malfortika vegetaĵo sen la beno de la suno!

“Majstro, ankaŭ ni estas viaj zorgatoj, kvankam ankoraŭ en la karcero de krientaj devioj, kie ni elportas la bedaŭrindajn sekvojn de niaj krimoj.

“De ĉi tiuj mallumaj foraj lokoj leviĝas angoraj ĝemoj, soifante vian senmezuran kompaton... Tio estas ni, la pentofarantaj punlaboruloj, kiuj ja ofte senkonsilaj ploradas, sopirante la revenon al paco... Ni, la murdintaj, la perfidaj, la sendankaj, la malice malobeintaj la Diajn Leĝojn, tiuj, kiuj petas vian interhelpon, por ke niaj konsciencoj, en dolora puriĝado, senmakuliĝu kaj releviĝu al vi renkonte!

“Kompatu nin, kiuj ja meritas la dolorojn, kiuj ŝiras niajn korojn! Helpu nin, por ke la afliktiĝo estu por ni edifa sanigilo, kaj etendu vian manon al tiuj niaj fratoj, kiuj, en la mallumo de ĉi tiuj regionoj sin donas al neresponeco kaj ribelo, malfaciligante sian propran revirtiĝon, ĉar ili plimultigas la malesperajn lafojn, kiuj kun detrua forto verŝiĝas el iliaj animoj!...”

Nun Druso longe haltis, por forviŝi la larmojn, abunde elfluantajn el liaj okuloj.

La tono de lia parolo, ja dolorplena, kvazaŭ li mem estus tie iu amare suferanta Spirito enŝlosita en karcero, min funde impresis. Mi ne sukcesis deturni de li mian atenton. Neretenebla emociemo premegis al mi la bruston, kaj mi ne povis deteni min de ploro.

“Vi konfidis al ni, Sinjoro – li kortuŝita daŭrigis – la taskon ekzameni la problemojn de tiuj malfeliĉaj fratoj, venantaj al ni... Ni devas do esplori ilian malfeliĉon, por iamaniere ilin direkti al rekonformiĝo kun la Leĝo. Ne permesu, ho Eterna Bonfaranto, ke niaj koroj malmoliĝu, eĉ ĉe la plej granda maliceco! Ni ja scias, ke la malbonaĵoj de la animo estas pli doloraj kaj gravaj, ol la malsanoj de la karno... Plenigu nin do per senlaca kompatemo, por ke ni estu fidelaj periloj de via amo!

“Ne forlasu nin al malbraveco, kio estas propra al ni.

“Donu al ni, Kristo de Dio, vian inspiron de amo kaj lumo!”

En ĉi tiu momento, eĉ se la tono de tiu voĉo ne signus la finiĝon de lia preĝo, la nobla amiko ne sukcesus paroli plu, ĉar la emocio rompis al li la voĉon.

Ni ĉiuj ploradis, tuŝitaj de liaj abundaj larmoj.

Kiu estis ja Druso, ke li faris tian preĝon, kvazaŭ li mem estus inter ni la plej turmentata?

Mi ne havis tempon por ia konsiderado, ĉar, respondante al la varma alvoko, kiun ni antaŭe aŭdis, granda amaso da vaporeca nebulo kovris la supraĵon de la ekrano proksima al ni. Mi ĝin fikse ekrigardis, kaj ŝajnis al mi, kvazaŭ disetendiĝas ia densa maso da printempa blanka nebulo.

Ravitaj kaj feliĉaj, ni vidis elveni el la lakteca nuboj la respektindan figuron de sinjoro aspekte maljuna, sed montranta tra la rigardo la plej vivan Junecon.

Vasta safirbrila aŭreolo kronis liajn blankajn harojn, kiuj inspiris al ni plej profundan respekton kaj kiuj flagre disŝutiĝis sur lia simpla tuniko, ŝirmanta lian sveltan korpon. Sur lia noblaspekta kaj trankvila vizaĝo vagadis rideto... Post minuto da silenta ĉirkaŭrigardado li levis sian dekstran manon, kiu sur nin elĵetis grandan lumfaskon, kaj salutis:

— La paco de la Sinjoro estu ĉe vi.

Estis tia dolĉo kaj energio, tia kareso kaj aŭtoritato en tiu voĉo, ke mi plej forte penis regi mian emocion, por ne fali genue.

— Ministro Sanzio — respekte diris Druso —, benata estu via ĉeesto ĉe ni.

La vivega lumoj, disradianta de la honorinda vizitanto, kaj lia digna sinteno trudis al ni pian respekton; tamen, kvazaŭ dezirante forfandi la impreson de nia malsupereco, la ministro, mirige materiiginta, tenante plu la vibrokampon, kie ni troviĝis, patrece etendis al ni siajn manojn kaj nin senĝenigis. Neniom da ceremonioj, li aldiris per tono samtempe afabla kaj konvinka.

Tuj poste, komprenigante la valoron de la tempo, li petis la direktoron prezenti al li la studatajn procesojn.

Mirante, mi vidis Druson montri la petitajn dokumentojn: dudek du grandajn slipojn, el kiuj ĉiu havis resume la informojn necesajn al la helpo al dudek du estuloj, antaŭ nelonge akceptitaj en la institucion.

En ĉi tiu momento mi nenian rektan demandon povis fari; Silas poste sciigis min, ke Sanzio, alte oficanta kiel Ministro de Regenerado ^(*), havas grandan povon super tiu reĝustiga domo, kun la rajto apogi aŭ ordoni ĉian paŝon rilatan al la helpaj laboroj por la suferantoj kaj povanta sankcii kaj fari decidojn pri apartigo kaj justeco, reenkarniĝo kaj ekzilo.

La sendito atente ekzamenis ĉiujn tiujn resumajn aktojn, en kiuj troviĝis ne nur skribaj informoj, sed ankaŭ mikrofotografiaĵoj kaj identigiloj similaj al la surteraj daktiloskopiaj rimedoj; post nelonga konsiderado de ĉiu aparta okazo li konsentis aŭ ne konsentis la proponojn de Druso, kaj, jesante, li sur ĉiun slipon metis la sigelon, kiu signis lian respondecon pri la decidoj.

Ne apartenante mem al tiu medio, ni sentis nin fremdaj al ĉiuj tie farataj studoj kaj decidoj, escepte de la lasta esplorita proceso, koncernanta ĝuste Antonon Olimpon, la hieraŭan gaston, kies vekiĝon ni ĉeestis.

La rapideco, kun kiu la informoj pri la eksbienulo estis raportitaj, estis ja plej miregiga.

Invitite de la Instruanto ilin trarigardi, ĉar li ja rimarkis la gravecon, kiun la afero havas pro ni, Hilario kaj mi rekonis la portreton de tiu frato kaj la verecon de la deklaroj, kiujn li faris sub la magneta influo, al kiu li estis submetita.

Ĉar nin forte interesis la solvo de tiu afero, ni tial nin turnis al la ministro; ĉi tiu konsentis la opinion de la estraro, ke estas konsilindaj tuja helpo al tiu malfeliĉa frato kaj lia baldaŭa reenkarniĝo en la medio, kie li krimis, por ke li redonu al siaj senposedigitaj fratoj la bienojn, el kiuj ili estis elpelitaj. Li tamen emfazis, ke la kriminto, laŭ siaj propraj deklaroj, havas por si

(*) Vd. Ĉi tiun esprimon en “Nia Hejmo”, verko, pri kiu mi jam parolis. – *La Trad.*

nenian motivon, kiu malpligravigus la erarojn al li imputitajn.

Antono Olimpo – konsentis la direktoro – vivis ja por si mem, sin tutan doninte al malsaĝa egolatrio ^(*). Por li ekzistis sole nur liaj oportunajoj. Li en la mondo konservis monon kaj tempon, kun utilo por neniu krom li mem. Li aparte vivadis en ruinigaj plezuroj, kaj tial ne altiris al sia spirita sfero aliulan dankon, kiu parolus por li, ĉar, tusante aman apogon, li disponus nur je la simpatio naskiĝonta en la malvasta rondo, en kiu sin tenas lia eta familia mondo. Li estas do kamarado kun efektive kompleksa naturo, prezentanta ekstremajn malfacilaĵojn, por esti helpata ĉe sia reiro al la enkarna provo.

La nobla sendito tamen rememorigis, ke la edzino kaj la infano de tiu amiko estas liaj ŝuldantoj pro lia nesuperebla amo. Ĉi tiuj ambaŭ koroj tie do montriĝis, laŭ la Leĝo, kiel faktoroj plendantaj por tiu kriminto, ĉar ĉia bono, al iu ajn kaj ie ajn farita, estas aktiva rimedo, aganta favore por ĝia farinto.

Resumante la elvokitajn konkludojn, li sciigis al la negrandnombra kunvenantaro, ke li petos la ĉeston de la fratino Alzira, por ke ŝi manifestu sian opinion koncerne la faratajn disponojn, sed sin detenis de ĉia tuja alvoko al la frato Ludoviko, la filo favorita de la perforte akirita riĉeco, ĉar tiu estas nun enkarniĝinta: tian alvokon motivus nur esceptaj cirkonstancoj.

Nun la ministro enprofundiĝis en silentan preĝon, kaj kiel respondon al lia petego, ni rimarkis, ke la maldensa materio, sin tenanta ĉe la ekrano, ekmovetiĝas kaj tralasas delikatan figuron de bela virino.

La fratino Alzira ekmontriĝis do antaŭ niaj okuloj. Ŝajnis, ke ŝi jam kutimis al ĉi tiu sperto, ĉar ŝi vidigis ĉe tio nenian surpriziĝon.

Kun gracia ĝentileco ŝi nin salutis kaj al la unuaj demandoj de Sanzio ŝi humile respondis:

– Respektinda bonfaranto, mi komprenas la mal-

^(*) *Egolatrio* = sinadorado. – *La Trad.*

facilan situacion de mia iama kunulo ĉe liaj propraj ŝuldoj kaj volonte proponas min por kunhelpi vian revirtigan klopodon. Cetere mi de longe sopiras ĉi tiun okazon, kiu signifas por mi altvaloran benon. Antono Olimpo estas ja konsenteble ekzekutinto de siaj propraj fratoj, pereiginte iliajn korpojn, por uzurpi ilian havaĵon, sed por mia infano kaj mi li estis ĉiam amiko kaj protektanto sindona kaj tre kara. Helpi lin releviĝi estas por mia animo ne nur devo, sed eĉ neesprimebla feliĉo.

La ministro ŝin fikse rigardis kontenta, kvazaŭ li atendus de ŝi nenian alian respondon, kaj konsideris:

– Vi tamen scias, ke liaj murditaj fratoj persistas en sia malamo kaj lin ĝis nun senĉese persekutas...

– Jes, mi ĉion ĉi scias – rediris la simpatia sinjorino –, mi konas ilian venĝemon... Ili ŝiris mian edzon el la kvieteco de la tombo, por satiĝi per sia terura venĝo, kaj neniam ebligis al mi iel ajn alproksimiĝi al li en la malluma regiono, kie ili tiom da jaroj vivadas... Krom tio, pagante miajn ŝuldojn pasintatempajn, mi miavice pereis de la manoj de ili ambaŭ, terure obsedita, en tiu sama lago, kie ili perdis sian materian korpon. Ĉi tio tamen ne estas motivo por ia retiriĝo: mi estas preta por ĉia klopodo, al kiu mi povus doni mian kuhelpojn.

Sanzio iomete pripensis kaj rediris:

– La retaŭgiĝo de Olimpo por nova enkarniĝo postulos iom da tempo. Vi tamen povas, kun la helpo de ĉi tiu domo, komenci tiun faciligan laboron...

Kaj ĉe la atendanta sinteno de la abnegaciema edzino, li parolis plu:

– La hieraŭaj viktimoj, hodiaŭ fariĝintaj malmolkoraj turmentantoj, loĝas en la bieno, rabita al ili de la murdinta frato, nutrante malamon kontraŭ liaj idoj kaj maltrankviligante ilian vivon. Estas necese, ke vi iru mem peti ilin pri pli bona mensa humoro, por ke ili kapablu ricevi la helpon de nia organizo, preparante sin por la siatempa enkarna renaskiĝo. Fininte ĉi tiun komencan helptaskon, vi kunpenos por la reveno de Olimpo en la hejmon de sia propra filo, kaj viavice vi tuj poste reenkarniĝos, por denove, en benata estonta tempo, edziĝi kun li. Vi tiam en la brakojn prenos Klarindon

kaj Leonelon kiel infanojn de via koro, kaj al ili Olimpo redonos la surteran ekzistadon kaj la havaĵon...

Rideto de feliĉo ekbrilis sur la vizaĝo de tiu nobla virino, kaj eble tial, ke ŝi aperigis pensojn de timo, Sanzio rapidis helpi al ŝi, dirante:

— Ne senkuraĝiĝu. Vi ricevos apogon de ĉi tiu Domo en ĉiuj viaj rilatoj kun niaj amikoj alkroĉitaj al vengemo, kaj ni persone zorgos ĉe la aŭtoritatoj, sub kiuj vi servas, pri ĉio, koncernanta la transiĝon de viaj laboroj ĉi tien. Niaj malfeliĉaj fratoj ne estos ja nesentemaj por viaj petoj... Dum la lastaj tagoj de via estado en la mondo vi suferis de ili krudajn batojn, kaj la humileco de suferantoj estas esenca faktoro por la revirtiĝo de suferigantoj...

La nobla sinjorino, en larmoj de ĝoja danko, kisis al li la dekstran manon kaj foriris.

La simpla kaj kortuŝanta sceno nin profunde emociis.

Mi eksentis la sennezuran amon de Dio kiel la fundamenton de Lia neerarema Justeco, kaj en la plejprofundo de mia animo mi ekkriis al miaj propraj oreloj: — Laŭdata estu Vi, senfine Bona Patro, kiu semas esperon kaj ĝojon eĉ en la inferoj de krimo tiel same, kiel Vi disvolvas belajn aromajn rozojn meze en dornejoj!

Kun la permeso de Druso alproksimiĝis Magdalena kaj Silvia al la ministro kaj petis lian interhelpon, ke iliaj edzoj estu akceptitaj en tiun institucion de paco kaj frateco, por la konstruado de sia destino antaŭ la estonteco. Sanzio bonvole kaj kore elaŭdis ilian peton, ordonante la engastigon de ambaŭ malfeliĉuloj en la sinon de la institucio kaj promesante faciligi ilian reenkarmoniĝon en baldaŭa tempo.

Laŭ signeto de la direktoro ni eksentis, ke la momento estas nun libera por edukaj interparoloj; tial, impresite de tio, kion ni vidis kaj observis, Hilario kaj mi alproksimiĝis al la respektinda sendito, por aŭdi lin kaj tiel profiti de tiu momento de malofta bela konversacio.

VII

Altvalora konversacio

Faciligante nian taskon, Druso pli intime prezentis nin al la Ministro Sanzio, dirante, ke ni ĉe kelkaj aferoj en la Domo studas la leĝojn pri kaŭzeco. Plej forte dezirante penetri en pli ampleksajn sferojn de konado de la destino, ni demandis pri la doloro...

La eminenta sendito kvazaŭ dum momentoj rezignis la altan hierarkian pozicion, kiu konvenis al lia disting-iĝa persono, kaj kiel laŭ la rigardo, tiel ankaŭ laŭ la tono de la voĉo, ŝajnis nun pli streĉe ligita al ni kaj montris sin pli senĝena.

– Doloro, jes doloro... – li komatplena murmuris, kvazaŭ sondante ian transcendan demandon en la anguletoj de sia propra animo.

Kaj fikse rigardante nin ambaŭ, Hilarion kaj min, kun neatendita dolĉeco li emfaze daŭrigis:

– Ankaŭ mi ĝin studas, miaj infanoj. Mi estas humila funkciulo en la abismoj. Mi kunportas la mizeron kaj konsternon de multaj. Mi konas fratojn, kiuj havas sur si la stampon de kruelaj suferoj kaj kiuj de jarcentoj vivas kvazaŭ fariĝinte bestoj en la inferaj abismoj; sed, trairante la densan mallumon, kvankam la enigmo pri la doloro disŝiras al mi la koron, mi tamen neniuon estulon iam renkontis, forgesitan de la Dia Boneco.

Ĉe lia amoplena kaj saĝa parolo ia neesprimebla sento invadis mian tutan animon.

Ĝis ĉi tiu momento, vere ne longe, mi kunvivadis kun multe da Instruantoj. De multaj el ili mi ricevis majstrajn lecionojn kaj observojn, sed neniu ĝis nun naskis

en mia spirito tiun miksaĵon el ravo kaj amemo, admiro kaj respekto, kiu ekposedis mian “mi”.

Dum Sanzio afable paroladis, arĝente-violaj lumeroj aŭreolis lian kapon; altiris min ne lia ekstera digna figuro, sed la karesa magneta forto, kiun li povosciis elradii.

Mi havis la impreson, kvazaŭ mi staras antaŭ mia patro aŭ mia patrino mem, apud kiu mi devus genufleksi.

Mi ne sukcesis regi mian emociion, kaj jen varmaj larmoj ekruliĝis sur mia vizaĝo.

Mi ne povis scii, ĉu ankaŭ Hilario tiam travivis tian saman animstaton, ĉar, sub la potenco de la humila grandeco de la ministro, mi vidis antaŭ mi nur Sanzion.

De kie venis, Sinjoro – mi demandis min mem en la interno de mia koro – tiu estulo tiel eminenta, tamen tiel simplanima? kie mi vidis tiujn belajn lumplenajn okulojn? kie kaj kiam mi ricevis tian roson de dia amo, simile kiel vermo en kaverno sentas la benon de la sunvarmo?

La ministro eksentis mian emociion, same kiel instruisto rimarkas la konfuziĝon de sia disĉiplo, kaj kvazaŭ dezirante admoni nin ne perdi tempon, li alpaŝis al mi kaj per dolĉa voĉo diris:

– Demandu, mia infano, pri aferoj se nur ne personaj, kaj mi laŭeble respondos.

Mi kaptis lian noblan intencon kaj penis ekregi min.

– Granda bonfaranto – mi kortuŝita diris, penante forgesi miajn proprajn sentojn –, ĉu ni povus iel aŭdi vin pri la “karmo”?

Sanzio reprenis sian kutiman pozicion apud la kristala ekrano kaj reespondis:

– Jes, “karmo”, vorto popularigita ĉe la hindoj kaj sanskrite signifanta “agon”, rigorsence esprimas “kaŭzon kaj efikon”, ĉar ĉia ago aŭ movo ekestas de ia antaŭa kaŭzo aŭ impulso. Kio nin tuŝas, ĝi esprimas la konton de ĉiu homo, kun ĉies apartaj kredito kaj debeto. Tial ekzistas tiaj kontoj, registrantaj kaj difinantaj ne nur personojn, sed ankaŭ popolojn kaj rasojn, regnojn kaj instituciojn.

La ministro iom paŭzis, komprenigante, ke tiu afero estas kompleksa, kaj daŭrigis:

– Por ke vi pli klare komprenu la “karmon” aŭ “konton de la destino, estigitan de ni mem”, mi rememorigu, ke ankaŭ la Registaro de la Vivo havas sian procedon de kontoregistrado, montriĝantan per meĥanismo de nedeturnebla justeco. En la sfero de la surteraj laboroj ĉia ajn organizacio devas havi kontoreĝimon kiel normon de siaj koncernaj taskoj; tiel same la Domo de Dio, nome la tuta Universo, ne vivus sen ordo. La Dia Administracio disponas do je saĝaj departementoj, por registri, konservi, direkti kaj plialtigi la Kosman Vivon, ĉion gvidante laŭ la grandanimeco de la plej ampleksa amo kaj plej konscienca justeco. En la altegaj ĉielaj regionoj de ĉiu mondo, donita al la inteligento kaj racio, al la laboro kaj progresado de la infanoj de Dio, lumas la anĝelaj genioj, komisiitaj por la produktado kaj bel-eco, la rafinado kaj plialtigo de la Majesta Verko, kun ministerioj taŭgaj por la konsento de pruntoj kaj mortorioj, specialaj kreditoj kaj eksterordinaraj rimedoj al ĉiuj Spiritoj, ĉu enkarniĝintaj, ĉu elkarniĝintaj, kiuj ilin meritas, laŭ la servoj koncernantaj la Eternan Bonon; kaj en la turmentataj regionoj, kiel ĉi tiu, trabalaataj de ciklonoj de puriga doloro, ni havas la aŭtoritatojn kun la rajto postuli la pagon de ŝuldoj, kontroli, readaptigi kaj revirtigi ĉiun kulpulon antaŭ la Dia Justeco: tiuj aŭtoritatoj havas kiel funkcion purigi la evoluciajn vojojn kaj ĉirkaŭlimigi la manifestaĵojn de malbono. La surteraj religioj tial ĝuste agis lokante la Ĉielon en la superaj regionoj kaj la Inferon en la malsuperaj, ĉar ja en la unuaj fariĝas ĉiam kreskanta glorado de la Universo kaj en la lastaj la purigo kaj regenerado nepre necesaj al la vivo, por ke la vivo rafiniĝu kaj altiĝu ĝis la lumo de la suproj.

Ĉe lia propravola halto, sed rimarkinte, ke la ministro estas preta restadi plu ĉe ni konversaciante, mi interesita intermetis:

– Kortuŝas nin ekscii, ke, estante la Perfekta Kompatemo, senfine naskanta juvelojn de amo, por ilin abunde disdoni al ĉiuj kreitoj, la Dia Providenco estas ankaŭ

la Viglanta Justeco pri la direktado kaj uzado de la universaj havaĵoj.

— Efektive, ne alie povus esti — bonkore rediris Sanzio. — Tuŝante la leĝon pri kaŭzo kaj efiko, oni neniel forgesu, ke ĉiuj valoraĵoj de la vivo, ekde la plej malproksimaj konstelacioj ĝis la plej malgranda ereto de la atomo, apartenas al Dio, kies neatingeblaj decidoj povas ŝanĝi kaj renovigi, nuligi aŭ rekonstrui ĉion faritan. Ni do estas nuraj fruktuzantoj de la Naturo, kiu prezentas la trezorojn de la Sinjoro, respondantaj por ĉiuj niaj agoj, se nur ni jam havas iom da saĝo. La Spirito, en aŭ ekster la karno, kie ajn li troviĝas, ĉu sur la Tero, ĉu en aliaj mondoj, ja uzas tion, kio ne al li apartenas: la rimedojn, kiujn li manipulas, por sia propra perfektigo pri scioj kaj virto, li ilin prunte ricevas de la Patro Eterna. Materiaj proprecoj kaj intelektaj kapitaloj, procedoj kaj iloj de manifestado, tempo kaj formo, amoj kaj ĉiaspekaj honoraj titoloj — ĉio ja apartenas al la Ĉio-kompatema. Ilin ĉi Tiu konsentas al ni nur provizore, por ke ni ilin uzu por la perfektigo de ni mem, irante la larĝajn vojojn de la sperto, kaj poste ni definitive ekposedu la eternajn bonaĵojn, resume entenatajn en Amo kaj Saĝo, per kiuj en malproksima estonteco ni spegulos Lian Superregantan Gloron. De la elektrono ĝis la ĉielaj gigantoj en la Kosma Pejzaĝo, ĉio prezentas rezervojn de la energioj de Dio, kiujn ni laŭ Lia permeso uzas por nia profito, por ke ni firme entreprenu nian propran altiĝon ĝis Lia Superega Majesto. Estas do facile kompreneble, ke, kiam ni estos konkerintaj la raciokronon, pri ĉio oni postulos de ni kalkulon en la oportuna momento, des pli ĉar ne ekzistas progreso sen justeco ĉe la taksado de valoroj.

Mi tuj ekpensis pri nia erara surtera koncepto pri vivo, tiam, kiam ni ĉiam estas pretaj malhoneste ekposedi rimedojn de la homa migrado sub la formo de teroj kaj domoj, titoloj kaj favoroj, prerogativoj kaj korinklinoj, ĉie kuntrenante la katenojn de la plej laŭte krianta egoismo...

Sanzio kaptis miajn pensojn, ĉar post nelonga paŭzo li emfaze diris kun patreca rideto:

– Efektive, inteligenta homo en la mondo certe scias, ke ĉia koncepto pri ekskluziva proprumeco estas nenio alia ol iluzio. Prunte, jes, ĉiaj valorajoj de la ekzistado ja estas al li donataj de la Dia Providenco por difinita tempo, ĉar la morto agas kiel neelpetebla juĝisto, transmentante havaĵojn el iuj manoj en aliajn kaj plej eksakte notante la profiton, kiun ĉiu Spirito ĉerpas el la plibonaĵoj kaj favoroj, al li havigitaj de la Agentoj de la Senlima Boneco. Ĉi tie ni vidas la principojn pri kaŭzo kaj efiko en ilia pleneco, ĉar laŭ tio, se ĝi bone aŭ malbone uzas la trezorojn de la vivo, eternan proprajon de Dio, ĉiu animo naskas en sia konscienco la kreditojn aŭ debetojn, kiuj nepre altiros al ĝi la ĝojojn aŭ la dolorojn, la facilitaĵojn aŭ la barojn sur la vojo. Ju pli ampleksaj estas niaj konoj, des pli respondaj ni estas por niaj agoj. Per niaj pensoj, vortoj kaj agoj, fluantaj el nia koro mem, ni uzas kaj aliigas la energion de la Sinjoro dum nia evoluado sur la kampoj de la sperto; kaj el la kvalito de niaj intencoj kaj uzoj, en la sentoj kaj faroj dum la irado, la vivo kunmetas en ni mem nian konton agrablan aŭ malagrablan antaŭ la Leĝoj de la Destino.

En ĉi tiu momento de lia altvalora instruo Hilario humile demandis:

– Amata Instruanto, ĉe la graveco, kiun via leciono havas por ni, kion ni komprenu sub “bono” kaj “malbono”?

Sanzio faris mienon, tra kiu vidiĝis bonkora toleremo, kaj respondis:

– Ni nin gardu implikiĝi en la labirintoj de la Filozofio, malgraŭ la respekto, kiun la Filozofio indas de ni, ĉar ni ne troviĝas en ia kunvenejo, destinita ekskluzive por skermado per vortoj. Ni penu antaŭ ĉio simpligi la aferon. Estas facile ekkoni bonon, kiam nia koro portas bonvolon antaŭ la Leĝo. Bono, mia amiko, estas la progreso kaj feliĉo, la sekureco kaj justeco por ĉiuj niaj similuloj kaj por ĉiaj kreitaĵoj sur nia vojo; por ĉiuj ni devas oferi la oportunaĵojn de nia ekskluzivismo, sed sen ia ajn altrudo de pure homaj ordonoj, kiuj nin mislokus en la servado, ĉar ili agas el ekstere internen, ofte elvokante en nia interna mondo, kun malutilo por

ni mem, maldisciplinon kaj ribelon. Bono estas do nia neskuebla kunlaborado kun la Leĝo favore por ĉiuj, se eĉ tio kostus al ni absolutan abnegacion, ĉar ni ja scias, ke, helpante al la Leĝo de la Sinjoro kaj agante konforme al ĝi, ni estas de ĝi helpataj kaj subtenataj en la sfero de la nepereemaj valoraĵoj. Malbono estas ĉiam reprezentata de tiu nia bedaŭrinda inklinio deziri bonon sole nur por ni mem, inklinio sin manifestanta kiel egoismo kaj vantamo, malsaĝo kaj fiero, kiuj signas nian staradon sur la malsuperaj ŝtupoj de la spirito.

Post nelonga paŭzo la ministro aldiris:

— La modelo de la Eterna Bono sur la Tero estas Nia Sinjoro Jesuo Kristo. Ĉion doninte el si por la bono de la ceteraj, li ne hezitis akcepti sur sin la ekstreman oferon, helpante al ĉiuj, por ke superstaru la feliĉo de ĉiuj, kvankam al li persone estis destinitaj nekomprenejo kaj sufero, skurĝado kaj morto.

Ĉe lia propravola paŭzo mi, soifanta lumon, kuraĝis ankoraŭ demandi:

— Komplezema amiko, ĉu ni povus iel aŭdi vin pri la karmaj signoj, kiuj ni kunportas?

Sanzio kelke da momentoj pripensis kaj respondis:

— Estas tre malfacile difini la sencon de la Diaj Leĝoj per la limigita parolo homa; mi tamen ĝin ekprovu per figuroj kiel eble plej simplaj. Kvankam ne tute ĝuste, ni komparu la homan rondon kun la vegetaĵa regno. Ĉiu vegetaĵo produktas en sia tempo, laŭ la speco, al kiu ĝi apartenas; ĉiu animo kreas al si mem sian feliĉan aŭ malfeliĉan staton laŭ siaj faroj, al kiuj ĝin pelas ĝiaj sentoj kaj ideoj, decidoj kaj impulsoj dum la evolua migrado. La vegetaĵo, unue, kuŝas enfermita en la embrio, kaj la destino, ĉe la komenco de ĉiu nova ekzistado, estas entenata en la menso. Kun la tempo la vegetaĵo ĝermas, elvolviĝas, floras kaj fruktas, kaj, ankaŭ tra la jaroj, la animo ekburĝonas en la suno de la eterno, kreskas laŭ scioj kaj virto, floras per beleco kaj komprenpovo, fruktas per amo kaj saĝo. Sed la vegetaĵo estas ia konscienco-krizalido, dormanta tra multe da jarmiloj, rigide ligita al la principoj pri ordinara genetiko, kiu trudas al ĝi la karakterojn de ĝiaj prauloj; la

homa animo estas konscienco kompleta, spegulanta en si la leĝojn, laŭ kiuj iras la vivo, kaj tial en certa grado jam havanta kapablojn, per kiuj ĝi povas influ i la genetikon, modifante ties strukturon, ĉar konscienco kun certa respondeco heredas ĉiam de si mem, alkonformiĝante al la konsciencoj parencaj al ĝi. Nia menso ĝerme konservas la agrablajn aŭ malagrablajn okazojn, kiuj ĝin morgaŭ trafos, same kiel grajneto virtuale entenas la produktantan kreskaĵon, en kiun ĝi iam aliiĝos.

En ĉi tiu momento Hilario demandis maltrankvila:

– Ĉu ĉi tiu postulato ne konfirmus ian fatalan determinismon? Se ja ni hodiaŭ kunportas, sur la mensa kampo, ĉion, kio al ni morgaŭ okazos...

Sanzio bonvoleme klarigis:

– Jes, en la unuagradaj sferoj de la evoluado la determinismo povas esti konsiderata kiel nerezistebla: jen mineralo obeas al senŝanĝaj leĝoj pri kohero, vegetaĵo fidele respondas al la organogenikaj principoj. Sed, koncerne la homan konsciencan, racio kaj volo, konado kaj saĝo efikas sur la fortojn de la destino, ŝanĝante la Spiriton per la naturaj prirespondoj, kiujn li devas porti sur si mem. Tial, kvankam konfesante, ke ni troviĝas sub la efikoj de niaj propraj faroj, ni tamen ne povas ne scii, ke la konduto de ĉiu el ni en la sfero de tiu relativa determinismo, rezultanta de nia propra konduto, povas signifi plifruigitan liberiĝon aŭ pli longan sklavecon, pligraviĝon aŭ pliboniĝon de nia stato de animoj, multe ŝuldantaj antaŭ la Leĝo.

– Sed – mi demandis –, ĉu eĉ en la plej malfavoraj kulpelpagaj pozicioj la konscienco ĝuas la rajtojn esence proprajn al la libera volo?

– Kiel do ne? – ĝentile respondis la ministro. – Ni prezentu al ni grandan kriminton, apartigitan for de la societo, en malliberejo. Akuzite pri pluraj krimoj, li havas nenian liberecon en la komuna karcero. Eĉ tiel, se li uzos la tempon, por propravole servi al la ordo kaj trankvileco de la aŭtoritatoj kaj siaj kunuloj, humile kaj respektive observante la artikolojn de la lin korektanta leĝo – sinteno, diktita de lia libera volo, por utili aŭ malutili lin mem –, tiu malliberulo baldaŭ ekaltiras al

si la simption de siaj kunvivantoj kaj firmpaŝe iras antaŭen al sia revirtiĝo.

Lia respondo estis klara, tamen, dezirante ne perdi la fadenon de tiu simpla kaj altvalora leciono, mi demandis:

— Respektinda bonfaranto, ĉu por nia edifado ni povus ekhavi pli detalajn informojn pri la plej bona maniero kunlabori kun la Dia Leĝo favore por ni mem? Ĉu ni disponas ian rimedon, por detiriĝi de la justeco?

Sanzio ridetis kaj respondis:

— De la justeco neniu detiriĝas, des pli ke nia konscienco, vekiginte por la sankteco de la vivo, sopiras digne elpagi ĉiujn siajn ŝuldojn, per kiuj ĝi sin ŝargis antaŭ la Boneco de Dio; tamen la Senlima Amo de la Patro Ĉiela ĉeestas ĉe ĉiaj aferoj pri adaptiĝo al la Leĝo. Efektive, se ni eraras en tiu aŭ alia provo nepre necesa al la akiro de la lumo, kiun la Sinjoro al ni asignis, ni devas do pretiĝi por la justa refarado de la fiaskintaj provoj, per nia sperto en antaŭaj tempoj.

“Ni imagu homon, kiu, sen kuraĝo por la lukto, mortigis sin kvardekjara en la materia korpo. Ĉi tiu homo venas en la spiritan mondon suferante la fatalajn sekvojn de sia malfeliĉa ago. Laŭ la pligravigaj kaj malpligravigaj cirkonstancoj li bezonas pli aŭ malpli da tempo por rekonstrui la ĉelojn de sia perispirito, kaj ĉe la oportuna okazo, kiam li denove meritas la premion de karna korpo en la Homa Sfero, unu el la provoj, kiujn li refaros, estos nature la grandega tento sin mortigi, ĝuste havante tiun saman aĝon, en kiu li iam forlasis sian postenon. Tiel fariĝos, ĉar la detruaj bildoj, kiujn li konservis en sia menso, montriĝos antaŭ li per fenomeno, kiun ni povas nomi “reflektaj cirkonstancoj”, okazigante kaŝitajn emociajn malekvilibrojn, kiuj konsekvence lin interrilatigos kun la senkontrolaj fortoj, konformaj al la duma naturo. Se tiu homo ne kolektis al si edukajn kaj renovigajn rimedojn, praktikante fratecon kaj sin donante al studado, per kio li venkus la neeviteblan krizon, li tre malfacile sin ne mortigos denove, ĉar la tentoj, kvankam pliflamigitaj ekstere de ni, tamen naskiĝas en nia interno kaj sin nutras per ni mem.”

Ĉi tiu instruo estis altvalora, kaj tial, kun la respekta scivolo de iu lernanto, avidanta kleriĝon, mi demandis:

– Kaj kiel povas homo fariĝi sufiĉe kapabla, por pagi la koston de sia elaĉeto?

Sanzio ne elmontris surpriziĝon kaj tuj respondis:

– Kiel ĉia ŝuldanto, vere klopodanta por pagi siajn ŝuldojn. Certe homo, dronanta en ŝuldoj, devas akcepti sinlimigadon pri sia komforto, por pagi siajn ŝuldojn per sia propra ŝparita mono. Li tial ne povas vivi sate kaj glate, sed abstinante kaj ŝvitante, tiamaniere, ke li plej rapide liberiĝu de la tuta ŝarĝo.

La eminenta direktoro momenton haltis, kvazaŭ por mediti, kaj daŭrigis:

– Ni rekonsideru la figuron de la vegetaĵo. Ni prezentu al ni, ke kerneto de oranĝo falis en malgrasan sekan grundon. Laŭ la leĝoj pri terkultivado ĝi ĝermos kontraŭ ĉirkaŭpremantaj baroj kaj fine fariĝos miskreskinta arbo, mizere fruktanta siatemp. Sed, se la kultivisto jam ĉe la komenco kontentigas ĝiajn bezonojn kaj postulojn, havigante al ĝi sterkon, akvon kaj defendon, kiel ankaŭ helpante ĝin per la bonefika tondado en oportuna tempo, la oranĝarbo brile respondos al sia destino... Koncerne la animon, oni devas ĝin same flegi en la ĝusta tempo, t.e. kiam ĝi estas sur la Tero, kaj tia revirtiĝo devas komenciĝi kiel eble dum la plej bonaj tempoj de la enkarna migrado...

Hilario, kiu sekvis ĉi tiun elvolvadon, tiel ravita, kiel mi, de la logikeco de ĉi tiuj saĝaj kaj simplaj paroloj, demandis:

– Sed en la okazo, se oni ne havas, en sia infanaĝo aŭ juneco, gubernistojn, sin donantajn al bono, kapablajn agadi, simile al diligentaj terkultivistoj, ĉe tiuj, kiuj rekomencas la homan bataladon?

– Sendube – diris la ministro – infanaĝo kaj juneco estas la tempoj plej taŭgaj por la konstruado de la morala forteco, el kiu la enkarniĝinta animo devas iom post iom teksi la venkokronon, kies konkero estas ĝia celo. Estas tamen grave kompreni, ke ĉe la konscianta Spirito la volo simbolas tiun terkulturiston, pri kiu mi

parolis, kaj sterko, irigacio kaj branĉtondado prezentas la senĉesan laboradon, al kiu la volo devas sin doni en la rearanĝo de ĉies propra destino. Ĉiu minuto de la vivo estas do grava por renovigo kaj pago, perfektigo kaj purigo. Ni komprenu, ke la tempesto, kiel signo de krizo, en difinita momento trafos ĉiujn, sed kiu povas disponi sekuran rifuĝejon, tiu kuraĝe kaj brave superas ĝiajn danĝerojn.

Ĉi tiu klarigo atingis nian menson simile al sunradio, penetranta en malluman ĉambron.

Mia kolego tamen denove rimarkis:

— Se ago naskas agon, ni do havas multe da laboro ankaŭ post la morto de la materia korpo. Kiel ni en la karno faras kulpojn, kies sekvojn ni ofte suferas ĉi tie, ĉu tiel estas nature, ke pro niaj bedaŭrindaj faroj ĉi tie ni suferos en la karno?

— Ĝuste tiel — bonkore jesis Sanzio —, niaj faroj kontraŭaj al la Dia Leĝo, kiu neŝanĝeme estas la Bono de Ĉiuj, estas ĉie ajn korektataj. Fariĝas do punelpagoj en la Ĉielo kaj sur la Tero. Multaj elkarniĝintoj, kiuj implikiĝas en pasiajn deviojn ĝis krimeco, precipe en okazoj de obsedado, kvankam avertataj de sia propra konscienco kaj de la respektindaj admonoj de bonvolemaj instruistoj, kreas al si mem kun la vivo pezajn kaj afliktantajn kontojn, kies pago postulas de ili lukton kaj sinoferon dum longa tempo. Cetere, rilate al ĉi tiu temo, estas ĝustaloke rememorigi ĉi tie, ke nia klopodado por realĝustigo al la Leĝo dum la spirita vivo, antaŭ ol ni enkarniĝas, ĉe la plej multaj okazoj faciligas nian staton, certigante al ni infanaĝon kaj junecon plenajn de espero kaj trankvileco por la ripetado de provoj farotaj dum matureco; kompreneble estas en ĉi tiu rilato esceptitaj la demandoj pri peniga kaj tuja punelpago, en kiuj la animo estas devigata toleri akrajn suferojn, ofte de en la patrina ventro, kiel ankaŭ elreviĝojn kaj organismajn perturbojn, humiliĝojn kaj dolorojn de maljuneco aŭ de longa malsaneco, antaŭ ol la korpo iros en tombon. Tiaj doloroj, afliktiĝoj kaj diversaj aliaj suferoj mildigas nian situacion de ŝuldantaj Spiritoj, konsentante al ni benind-

an moratorion dum la unua tempo en la spirita sfero, tuj post nia migrado tra la materia kampo.

“Atinginte maljunecon, la plimulto el la enkarniĝintoj en la mondo ordinare fariĝas, en la lastaj stadioj de sia ekzistado, meditemaj, serenaj kaj mildmanieraj. La infanecaj mensoj, eĉ ĉe la kadukeco de la pure materiaj fortoj, restas frivolaj kaj neprirespondaj; sed la koroj, maturiĝintaj pri la konado de la vivo, profitas, dank’al natura intuicio, maljunecon kaj doloron, por pli ĝuste rezoni, ĉu sin tutan dediĉante al sia kredo en la religiaj temploj, per kio ili certigas al si pli grandan internan ekvilibron, ĉu fervore praktikante kariton, per kio forviŝiĝas el ilia memoro la malpli agrablaj okazaĵoj; ili tiamaniere preparas, kun laŭdinda ĝusteco kaj admirinda saĝo, sian neeviteblan transiron en la Superan Vivon.”

Laŭ la rigardo de Druso ni komprenis, ke nia rendevuo estas baldaŭ finiĝonta, kaj tial mi kuraĝis ankoraŭ demandi:

– Amika ministro, komprenante, ke certaj ŝuldoj pro sia karaktero kaj graveco postulas de ni plurajn ekzistadojn, t.e. migradojn en la surtera karno, por sia elpago, kiel oni ilin konsideru rilate la memoron? Mi ekzemple, mi sentas, ke malantaŭ mi staras grandega amaso da ŝuldoj, sed ilin mi nun ne memoras...

– Jes, jes... – li klarigis –, ĉi tiu afero estas demando pri tempo. Ju pli longe ni ĉi tie restas en la rebonigado de la perispirito, fidele plenumante niajn devojn al la Leĝo, des pli ampleksa fariĝas nia memorado. Ĉe pli akra klarvideco ni pli funde penetras la sferojn de la memoro. Tiel, post multe da jaroj da servado en la surteraj spiritaĵaj regionoj ni pretervole enpaŝas en la rondon de malpli ĝojaj rememoroj, konstatante aliajn flankojn de nia “karmo” aŭ “konto”. Kvankam dankaj al la bonvolemo de la Instruantoj kaj Amikoj, kiuj pardonas al ni ne tute noblan pasintecon, ni tamen neniam indulgas niajn proprajn mizerajojn; tial ni sentas en ni la devon peti la superajn aŭtoritatojn pri novaj malfacilaj kaj profitaj reenkarniĝoj, kiuj nin reedukus aŭ alproksimigus al nia necesa rehonoriĝo. Ĉu vi komprenis?

Jes, ni komprenis.

Sanzio ekrigardis la domestron, kvazaŭ sciigante lin, ke la limtempo atingis sian finon, kaj Druso ĝentile diris, ke al ni ne decas reteni plu la afablan kaj komplezeman Instruanton.

Ni dankis la ministron por liaj lecionoj, kaj li reiris al la brilanta ekrano, kie la moviĝanta nebulo denove ekdensiĝis; ĉe tio lia respektinda figuro estingiĝis antaŭ niaj okuloj.

Post nemultaj minutoj la salono reprenis sian kutiman aspekton kaj la preĝa parolo de Druso fermis tiun neforgeseblan kunvenon.

VIII

Preparado por la reveno

La studado en la Domo estis ekstreme alloga, sed postulis iom da tempo. La oportuna okazo, kiu estis al ni donita por tio, estis tamen el la plej valoraj.

Hilario kaj mi petis la konsenton de la aŭtoritatuloj, al kiuj ni ŝuldis obeon, kaj faris profitan aranĝon de laboroj, restante en la institucio kelke da monatoj, por ĉerpi instruojn kaj noti observojn.

Ni do decidis partopreni kun Silas en la laboroj pri la “afero de Antono Olimpo”, kies komencan fazon ni kun varma interesiĝo ĉeestis.

Ses tagojn post tiu kunveno, en kiu ni aŭdis la parolon de la eminenta ministro Sanzio, la fratino Alzira venis al la institucio, laŭ la programo, kiun Druso planis por ŝiaj taskoj.

Komisiite de la direktoro, Silas akceptis ŝin kun ni, kion li motivis dirante, ke ĉiuj kune ni prizorgos la demandon per kunlaborado.

La nobla sinjorino, post la kutima saluto, sciigis nin, ke pere de amikoj el certa helpkolonio ŝi kiel eble klopodas favore por sia filo, kiun ŝi postlasis sur la Tero.

Ludoviko, kies spirito akordas kun la iamaj patraj sentoj, algluite al ekscesaj materialaj profitoj – informis al ni nia kunparolantino –, travivas teruran obsedon en sia propra hejmo. Sub obstina observado de siaj elkarniĝintaj onkloj, kiuj dorlotas lian troan avarecon, li konservas en la manoj grandan riĉecon, utiligante ĝin por nenio. Ekstreme pasie li kaptiĝis en amon al oro. Li submetas sian edzinon kaj siajn infanojn al la plej

kruela manko de necesajoj, timante perdi sian havaĵon, pri kiu li ĉiel klopodas, por ĝin defendi kaj pligrandigi. Ne kontentaj, ke ili torturas lian menson, Klarindo kaj Leonel kondukas en la bienon elkarniĝintajn uzuristojn kaj kamparajn tiranojn, kies pensoj ankoraŭ implikiĝas en la surtera riĉeco, por pliflamigi lian avaregecon. Ludoviko do spiras en atmosfero kun strangaj bildoj, kie mono plej reliefe staras kiel konstanta temo. Li tial perdis kontakton kun la socia digno. Li fariĝis malamiko de edukado kaj, por solvi la malfacilaĵojn de la vivo, li kredas sole nur la povon de plenstopita monŝranko. Li ricevis la manian timon pri ĉiaj situacioj, ĉe kiuj povus aperi neatenditaj elspezoj. Li posedas en bankoj grandajn monsumojn, kies ekziston lia edzino mem ne scias, kaj ankaŭ en sia propra hejmo li kaŝas multegon da valorajoj. Li intence foriĝis de la ama kunvivado, malzorgas eĉ sian eksterajn kaj enfermiĝis en bedaŭrindan mizantropicon, blindigita de la brilego de la oro, kiu forkonsumas lian ekzistadon.

Tuj poste, intencante orienti niajn estontajn laborojn, la nobla sinjorino informis nin, ke ŝiaj bofratoj dronis nelonge post ŝia edziniĝo, kiam ŝia infaneto apenaŭ faradis siajn unuajn paŝojn, kaj ke, ses jarojn post tiu dolora okazaĵo, ankaŭ ŝi trovis la morton en tiu sama nigra lago. Antono Olimpo postvivis ŝin, en la karna sfero, preskaŭ tri jarkvinojn kaj jam ĝuste dudek jarojn suferas en mallumo. Ludoviko do atingis plenan maturecon, travivinte kvardek jarojn da provado en la materio.

Al la Asistanto, kiu demandis ŝin, kion ŝi faris por helpi sian elkarniĝintan edzon, Alzira respondis, ke tio estis por ŝi ja ne ebla, ĉar la viktimoj fariĝis sovaĝaj gardistoj de tiu malfeliĉa krimulo, kaj ĉar ĝis nun ŝi ne sukcesis sin ŝirmi ĉe ia taĉmento da helpistoj, tial la turmentantoj ebligis al ŝi neniom alproksimiĝi al li. Iam kaj iam ŝi tamen iele helpas al sia filo, bofilino kaj ambaŭ nepoj, kio ja estas pro ŝi treege malfacila, ĉar la obsedantoj, en necedema vikleco, kontraŭstaras ŝian influon.

Ĉe la spontanea halto de nia interparolo ŝi, montr-

ante kortuŝantan humilecon, demandis Silason, ĉu la Domo permesos al ŝi viziti sian edzon, antaŭ ol ŝi iros al sia filo, konforme al la laŭprogramaj laboroj. La Asistanto plej afable donis sian konsenton, kaj ni tri ŝin kondukis en la ĉambron, kie Antono Olimpo kuŝis.

Kiam ŝi venis apud lian liton kaj ekvidis lin ankorau malvigla kaj senkonscia, mi rimarkis, ke la mieno de la nobla sinjorino ricevas videblan ŝanĝiĝon. La larmoj nereteneble ŝprucadis el ŝiaj okuloj, nun malklarigitaj de grandega doloro. Ŝi ekkaresis lian kapon, kaj, kiom mi vidis, liaj fizionomiaj trajtoj iom post iom reprenis sian naturan aspekton, samtempe kiel ŝi plurajn fojojn vokis lin per lia nomo.

La malsanulo malfermis siajn okulojn kaj ilin fiksas sur ni sen ia esprimo de mensklareco, elparolante seninterrilatajn unusilabajn vortojn.

Rimarkinte lian mensan ruinon, tiu admirinda virino petis de Silas permeson por preĝi, kune kun ni, apud sia edzo, kion li plezure konsentis.

Ĉe nia surpriziĝo Alzira genuiĝis apud lia kaploko, alprenis lian bruston al sia brusto, simile al amoplena patrino, penanta konservi en siaj brakoj malsanan infaneton, kaj, levante siajn larmantajn okulojn al la Ĉielo, humili ekkriis, laŭ sia kredo:

“Plej Sankta Patrino!

“Anĝelo-gardanto de la dronantoj en la surteraj provoj, kompatu nin kaj super nin etendu viajn mildajn, purajn manojn!

“Mi konfesas, Sinjorino, ke neniuj vane direktas al vi sian parolon de aflikto kaj doloro...

“Ni scias, ke via kompatema koro estas lumo por tiuj, deviintaj en la ombron de krimo, kaj amo por ĉiuj, sin ĵetintaj en la abismojn de malamo...

“Vi pardonis tiujn, kiuj pereigis vian Dian Filon per la turmentoj sur kruco, kaj vi ne sole pacience toleris iliajn insultojn, sed eĉ venis el la Ĉielo, etendante al ili protektantajn brakojn!

“Bonkora Patrino, vi, kiu levas la falintojn de tiom da surteraj generacioj kaj pie resanigas la vundojn de ĉiuj, hardiĝintaj en krueleco, ĵetu aman rigardon sur nin

ambaŭ, mian edzon kaj min, kunligitajn al la sekvoj de duopa murdo, kiuj sangigas niajn korojn. Min kaj lin envolvas la reto de nia krimo. Kvankam mi tiam ne troviĝis kune kun li, sur tiuj fatalaj akvoj, dum niaj fratoj suferis la mortigan asfiksion, mi dividas kun li la prirespondecon kaj konfesas, ke ja ankaŭ mi kun-krimis...

“Mia edzo, Ĉiela Patrino, certe havis sian koron envolvita en densa nubo, kiam li perdis la prudenton kaj faris tiun strangan decidon, kiu vundis al ni la konsciencon...”

“Ĉiuj aliaj homoj eble rigardas lin kiel krimulon, kiu prenis al si malproprajn posedaĵojn, mortiginte siajn fratojn, sed ne mia filo kaj mi, kiuj de li ricevis la plej grandajn atestojn pri amo... Laŭ aliaj li eble estas kulpulo antaŭ la Leĝo, sed laŭ ni li ja estas la fidela kunulo kaj amiko... En aliaj okuloj li eble ŝajnas egoisto, ne rajtanta savon, sed en niaj li estas tiu bonfarinto, kiu kun senmezura dolĉeco prizorgis nin sur la Tero...”

“Kial ankaŭ mi ne kulpus pri egoismo kaj krimo, Patrino Kara, se mi ĝuis lian havaĵon kaj nutris min per la amo de lia koro? Kial ankaŭ mi ne respondus pri lia kulpo, se lia tuta kulpo havis tiun celon, kvankam frenezan, asekuri al mi superecon en mia karaktero de virino kaj patrino?”

“Advokatu pro nia afero, Ĉiela Perantino!”

“Faru, ke ni ambaŭ kune revenu en la karnon, en kiu ni krimis, por ke ni povu pagi pro niaj eraroj!”

“Konsentu al mi la favorkoraĵon akompani lin kiel ĝojanta kaj dankoplena servantino, denove ligita al tiu, al kiu mi ŝuldas tiom da feliĉo!”

“Ankoraŭ unu fojon kunigu nin en la mondo kaj helpu nin lojale kaj brave redoni tion, kion ni ŝtelis.”

“Ne permesu, Dia Anĝelo, ke ni ekrevu la Ĉielon, antaŭ ol elpagi niajn ŝuldojn sur la Tero, kaj helpu nin digne akcepti la rekonstruantan kaj savantan doloron!”

“Patrino, elauĉu nin!”

“Stelo de nia vivo, forprenu nin el la mallumo de la valo de morto!”

Ĉi tiu neatendita okazaĵo antaŭ ni pelis nin en ekz-tazon.

Dum Alzira paroladis en larmoj, safirblua lumo ŝin kronis. La milda lumo, disradiana el ŝia koro, ekokupis la tutan ĉambron, kaj apenaŭ ĉesis ŝia voĉo, sufokita kaj anhelanta, jen brilega fasko da arĝentaj radioj ek-verŝiĝis el la Altoj, kaj trafis nin ĉiujn, precipe la mal-sanulon, kiu eligis longan ĝemon de homa kaj konscia doloro.

La preĝo de Alzira atingis do tian sukceson, kian antaŭe ne kapblis la magnetismaj procedoj de Druso.

Antono Olimpo forte levis la palpebrojn kaj vidigis tra la rigardo la mensklarecon de homo, vekiĝinta el longa, skuata dormado. Rimarkinte larmojn sur la vi-zaĝo de sia edzino, kiu lin amplene kisadis, li agitiĝis kaj ekkriis, ekposedita de senbrida ĝojego:

– Alzira! Alzira!

Ŝi lin pli dolĉe alpremis al sia brusto, kvazaŭ dezir-ante trankviligi lian turmentatan spiriton, sed ĉe signo de Silas du flegistoj alproksimiĝis kaj revenigis lin en dormon.

Mi provis ion diri al tiu admirinda virino, kies preĝo levis nin ĝis tia alta emocio, sed mi ne sukcesis.

Nur tiuj homoj, jaroj post jaroj trairintaj la nebu-legon de resopiro kaj korpremateco, povas kompreni la emociion, kiu nin nekontraŭstareble jugis. Mi ekpensis observi la mienon de Hilario, sed ĉi tiu mia kamarado tenis la kapon inter la manoj; kaj ĵetinte rigardon sur la bravan Asistanton, mi rimarkis, ke Silas forviŝas lar-mojn...

Mi konsoliĝis.

La grandaj koroj en tiu domo, kie amo regis, plor-adis tiel same kiel mi, mizera pekulo, klopodanta por for-igi miajn neperfektaĵojn. Rigardante Alziran, kiu, nun starante, karesadis la harojn al tiu malfeliĉulo, mi ri-cevis la impreson, kvazaŭ ia anĝelo el la Ĉielo vizitas pentofaranton en la infero.

Rompis la silenton Silas, kiu, oferinte sian brakon al tiu sindona fratino por la foriro, ĝentile diris:

– La preĝo bonege faris al li, tamen vekiĝi kon-

venas al li nur grade. Natura kaj refreŝiga dormo estas ankoraŭ necesa por lia efektiva revigliĝo.

Alzira foriĝis de li ŝajne pli trankvila, malgraŭ la morala turmento de ilia revidiĝo.

Minutojn de profita konversacio ni ankoraŭ ĝuis en la pluraj laborfakoj de tiu granda institucio ĝis la difinita momento, kiam ni kvar foriris kaj ekrapidis sur la vojo, kiu por nia kunulino estis la vojo de reveno al la iama hejmo.

Sur la Tero la naskiĝanta mateno pleniĝis de aereca, malvarma nebulo.

Returne al tiu antaŭaj lokoj, kie estis enskribita ŝia dolora travivaĵo, Alzira ne kaŝis la emocion, kies objekto ŝi estis. Delikate subtenata de la brako de Silas, ŝi ie kaj ie montradis al tiu aŭ alia peco de la vojoj kaj paŝtejoj, kiuj ĉe ŝi elvokis pli signifoplenajn rememorojn.

Subite sur malvasta ebenaĵo aperis antaŭ ni la domareto, kie okazis la funebre elnodiĝinta dramo.

Efektive, en la lunlumo ekmontiĝis videble kadukiĝanta solida konstruaĵo. Sur vastaj flankaj kortoj sterniĝis grandaj ĝardenoj, disruiniĝintaj pro la konstanta tretado de korpampleksaj brutoj. Elartikiĝintaj kradpordoj, falintaj bariloj kaj malpuregaj verandoj mute evidentigis la malzorgemon de la loĝantoj. Strangaj estuloj, envolvitaj en larĝaj ombrovualoj, enpense trairadis la grandajn kortojn, kvazaŭ unuj ne konsciis la ĉeeston de la aliaj.

Videble timante esti aŭdata, la edzino de Olimpo flustris al mi:

— Tio estas elkarniĝintaj procentegistoj, ĉi tien ruze enkondukitaj de Leonel kaj Klarindo, por plifirmigi la ideon de uzuro en la spirito de mia filo.

— Ĉu ili nin ne vidas? — demandis Hilario kun kompreneble ekscitita scivolo.

— Ne — respondis Silas. — Ili certe rimarkis nian alvenon, sed, kiom mi konkludas, ili estas tro alkroĉitaj al la pensoj, laŭ kiuj ili malice agadas. Nia ĉeesto ilin ne ĝenas, se nur ni ne penetros en ilian mensan rondon, partoprenante en iliaj intereso.

– Ĉi tio do signifas – mi intermetis –, ke, se ni parolus al ili pri la surtera riĉeco, ekscitante ilian plezuron ĉe la homa posedo, ili sendube donus al ni la plej grandan atenton...

– Jes.

– Kial do ĝin ne fari? – demandis scivola mia kamarado.

– Ne estus al ni permesite misuzi la tempon – respondis nia amiko –, des pli ĉar la nin koncernanta laboro atendas nin proksime kaj ĝis nun ni ne scias, kiel niaj taskoj disvolviĝos.

Efektive, ni eniris, kaj la movado en la dominterne estis ja miregiga. Naŭzaspektaj elkarniĝintoj iradis tien kaj reen laŭ la longaj koridoroj, duonfrenezaj konversaciante, kvazaŭ ili parolis en sia propra menso.

Mi provis ion noti al mi el tio, kion mi povis aŭdi: oro estis la temo fundamenta de ĉiuj tiuj sencece interkruciĝantaj monologoj.

Eble tial, ke, pli akre vidante, li penetris la intrigojn de tiu medio, Silas subite haltis kaj, lasinte nin tri en malproksima angulo de malnova ĉambro, foriris, petante nin singarde atendi lian revenon. Li intencis anticipi ekzameni la tabelon de niaj taskoj.

Post kelke da minutoj li revenis, por nin forkonduki.

Li kondukis la fratinon Alzira en la ĉambron, kie Adelia, la domestrino, ripozis apud siaj infanoj, klarigante, ke ne estas konsilinde, ke Alzira tuj renkontiĝu kun tiuj fratoj, fariĝantaj turmentantoj; tie do ni ŝin lasis sub la gardo de Hilario, kiu, videble, ne volonte restis malproksime de ni, obeante la postulon de tiu observado.

Duope kun mi, la Asistanto diris, ke por helpi kun la dezirinda profito, ni devus antaŭ ĉio scii aŭdi, kaj ke tial, miaflanke, mi ne pensu malhelpi liajn laborojn en la okazo, se io ŝajnos al mi stranga en la sinteno, kiun li eble devos preni.

Mi komprenis, kion Silas intencis diri, kaj pretiĝis por silente observi, lerni kaj kunhelpi.

Ni eniris en malvastan ĉambron, kie unu homo, kun

okuloj fiksataj sur grandaj ligaĵoj da monpaperoj, ĉi tiujn karesadis kun satana rideto.

Por ke mi estu bone informita pri ĉio, la Asistanto flustris al mi en la orelon:

– Ĉi tio estas Ludoviko, kiu, liberiĝinte el la korpo per dormo, venas karesadi monon, tion, kio nutras liajn pasiojn.

Troviĝis antaŭ ni viro matura, tamen kun fizionomio ankoraŭ freŝa, sed kun malelegantaj manieroj; liaj okuloj, alkatenitaj al la bankbiletoj, reliefigis lian strangan mienon de venka ambicio.

Li ĵetis rapidan rigardon ĉirkaŭen, kun la indiferenteco de homo, ne sukcesanta vidi nin. Tuj post kiam ni lin observis dum unu minuto, jen, kvazaŭ lin gardus nevideblaj cerberoj, envenis en la ĉambron du elkarniĝintaj malagrablaspektaj viroj, kiuj arogante alpaŝis al ni, kaj unu el ili demandis:

– He vi, kiuj vi estas?

– Ni estas amikoj – respondis Silas per natura tono.

– Nu bone – rediris la dua –, en ĉi tiun domon estas enlasataj nur tiaj homoj, sciantaj alte taksi monon...

Kaj montrante en direkto al Ludoviko, li aldiris:

– Tiel estas por tio, por ke li ne forgesu gardi tiujn riĉaĵojn, kiuj ja estas niaj.

Mi intuicie konkludis, ke ni staras antaŭ Leonel kaj Klarindo, tiuj iam senposedigitaj fratoj.

Certe tial, ke ni ŝuldis ian klarigon al ilia sovaĝa atendo, kun kiu ili sekvis niajn eĉ plej malgrandajn movojn, Silas diris:

– Jes, jes... Kiu ja ne ŝatas sian havaĵon?

– Tre bone! Bonege! – kontente respondis ambaŭ persekutantoj, frotante al si la manojn kaj ĝojante, kvazaŭ ili trovis pli da brula materialo por la fajrejo de venĝo, kiun ili nutris en miregiga frenezeco. Tuj akirinte konfidon al ni, ĉe la paroloj, per kiuj la Asistanto lin trankviligis, Klarindo, la pli brutiĝinta el ambaŭ, ekra-kontis:

– Ni estis viktimoj de terura perfido, ni perdis la

korpon ĉe la manoj de malfeliĉa frato, kiu rabis al ni la havaĵon, kaj ĉi tie ni troviĝas por la justa revenĝo.

Li strange ekridegis kaj akcente diris:

– La malbeninda pensis, ke la morto forviŝos lian krimon kaj ni, tiuj malfeliĉaj, pereintaj de lia mano, estos reduktitaj al polvo kaj cindro. Okaziginte teatrekan akcidenton, per kiu li nin senkompatate murdis, li alproprigis al si nian havaĵon. Kion tamen helpis al li ĝuadi per nia ofero, se morto ja ne ekzistas kaj krimulo, ĉu en, ĉu ekster la korpo, estas katenita al la sekvoj de siaj faroj? Tiu bandito suferos la rezultojn de sia fiaĵo kontraŭ ni, kaj ĉi tie spiras lia filo, kies plej malgravajn agojn ni potencos tiel longe, ĝis tiu redonos al ni la riĉaĵon, kies laŭrajtaj mastroj ni estas...

Ambaŭ longe elvolvadis senfinan litanion da lamentoj, pliintensigante la kolorojn de la terurega mensa bildo, al kiu ili alkonformiĝis. Eble lacaj tintadi sur la samaj klavoj, ricevante de ni nenian eĥon, ili faris pli daŭran paŭzon, kiun Klarindo rompis, turnante sin al la Asistanto per amara voĉo:

– Ĉu vi, amikoj, ne trovas, ke ni pravas?

– Jes – enigme konsentis Silas –, ni ĉiuj pravas, tamen...

– Tamen? – iom cinike intermetis Leonel. – Ĉu vi volas enmiksi vin en niajn intencojn?

– Tute neniel! – bonhumore respondis mia amiko. – Mi deziras nur rimarkigi, ke pro mono mi jam forte bataladis, pensante, ke la rajto staras sur mia flanko...

Certe tial, ke ĉi tiu iom dubasenca rimarko pikis liajn interparolantojn, la estro de nia ekspedicio uzis la naturan atendon pri ia klarigo, por diri:

– Amikoj, ni vidas, ke ĉi tiu domo svarmas per multego da meskonfuzitaj fratoj... Ĉu ili ĉiuj estas kreditoroj de ĉi tiu malfeliĉa familio?

El la inteligenta rigardo, kiun nia kamarado al mi direktis, mi komprenis, ke la ĝentila demando celis nutri plu la konfidon de la miregantaj persekutantoj

Leonel, kiu laŭŝajne estis la animo de la krima entrepreno, donis tujan respondon:

– Tiel estas – li flegme diris – tial, ĉar ni devis

dividi la tempon inter patro kaj filo; ni do ĉi tie lokis por kelka tempo freneziĝintajn procentegistojn, estulojn, kiuj ekster la karnkampo dorlotas en la menso nur oron kaj la havaĵon, al kiu ili korligiĝis en la mondo, por ke ili plifaciligu nian entreprenon. Akompanante ĉi tiun avarulon, kiu obeas nian superregadon, ili devigas lin kiel eble tenadi la menson sklave al la mono, por kiu li nutras frenezan pasion.

– Nuntempe tamen – aldiris Klarindo ĉagrenita – tiu krimulo, kiun ni sieĝis en la mallumo, estas forprenita for de nia gardado. Ni do havos pli multe da tempo, por plifruigi nian venĝon... Ĉar la murdinto estas kaŝita antaŭ niaj okuloj, lia filo tial pagos duoble...

Tute ne urĝante sin, ke li tuj defendus la veron kaj la bonon, la Asistanto trankvile diris:

– Ĉi tiu sciigo igas nin kredi, ke ĉi tiu viro – kaj li montris al Ludoviko, ĉiam ankoraŭ sorĉita de la ligajtoj da monpapiroj en la plenega tirkesto –, krom la mania algluiĝo al la venta homa riĉeco, ankoraŭ suferas la premon de aliaj mensoj, tiel same implikitaj, kiel lia, en la iluzio de la materia posedo. En ĉi tiu okazo la freneza deziro, kies objekto li sin sentas, estas kompreneble streĉita ĝis ekstremececo...

Rimarkinte, ke Silas mirige facile penetris la kernon de la afero, Leonel entuziasme klarigis:

– Efektive, en la lernejoj por venĝantoj (*) oni instruas nin, ke ekster la ordinaraĵoj tuj kontentigantaj deziroj ni ĉiuj havas, en ĉia ajn stadio de la vivo, ian “centran deziron”, aŭ “temon fundamentan” de la plej intimaj intereso. Tial, krom la ordinaraĵoj deziroj, ligantaj nin al la rutina sperto, ni pli ofte elĵetas el ni ankaŭ tiujn pensojn, estiĝantajn ĉe la “centra deziro”, kiu nin karakterizas, pensojn, kiuj do konsistigas la superregantan refiguradon de nia persono. Tiamaniere estas facile koni la estecon de ĉia homo, sur ĉia jan kampo, el la okupoj kaj pozicioj, de li preferataj. Ekzemple, kruel-

(*) Ĉi tiu estulo aludas instituciojn, tenatajn de krimaj Inteligentoj, kelkatempe loĝantaj en malsuperaĵ regionoj. – *Noto de la Aŭtoro.*

eco estas refiguraĵo de krimulo, avideco – de procentegisto, klaĉemo – de kalumniemulo, mokado – de ironiemulo, incitiĝo – de menskonfuzito, kiel ankaŭ nobleco estas refiguraĵo de sanktulo...

“Konante la refiguraĵon de tiu homo, kiun ni intencas korekti aŭ puni, ni tre facile nutras lin per abunda konstantaj ekscitiĝoj, kaj tiel ni fortikigas liajn impulsojn, plivivigas la bildojn, jam ekzistantajn en lia imago, kaj kreas aliajn, kiuj, aliĝinte al la unuaj, kunhelpas por lia mensfikseco. Por ĉi tiu celo sufiĉas ne-granda peno, por konduki en la rondon de tiu malica homo, kiun ni bezonas korekti, estulojn, kiuj kunhavas samajn sentadon kaj naturon, kiel li, en tiaj okazoj, kiam ni mem, manke de tempo, ne povas krei la koncernajn bildojn, kiujn ni deziras, per hipnota ordono. Per tiaj procedoj ni facile naskas kaj nutras la “psikan deliron”, aŭ “obsedon”, kiu estas nenio alia ol anormala stato de la menso sub la jugo de siaj propraj kreaĵoj, kiuj, fariĝinte treege pli potencaj dank'al la rekta aŭ nereakta influado de aliaj mensoj, ĉu elkarniĝintaj, ĉu enkarniĝintaj, altiritaj de siaj propraj refiguraĵoj, premas la sensacan kampon de tiu menso.”

Kaj ridetante, la inteligenta persekutanto sarkasma daŭrigis:

– Ĉiu homo estas de ekstere tentata de tiu sama tento, kiun li dorlotas en sia propra interno.

Miaflanke mi ja miregis. Mi ankoraŭ neniam aŭdis ian turmentanton, ŝajne ordinaran, sed kun tiel granda konado kaj konscio pri sia rolo. Mi havis la impreson, kvazaŭ mi ĉeestas nedetalan kurson de mensa sadismo, ekstravaganca kaj malvarma.

Pli sperta ol ni en la traktado kun tiaj amikoj, Silas manifestis en sia serena mieno nenian senton de bedaŭro aŭ miro. Iamaniere tamen montrante grandan interesiĝon pri tiu leciono, li saĝe diris:

– Via parolo estas nediskuteble perfekta. Ĉiu el ni vivas kaj spiras en la mensaj refiguraĵoj de si mem, kaptante la feliĉajn aŭ malfeliĉajn influojn, kiuj tenadas nin en tiu situacio, al kiu ni strebas. La Ĉielon, aŭ

Superajn Sferojn, formas la refiguraĵoj de la sanktigitaj Spiritoj, kaj la inferon...

— La infero estas la refiguraĵo de ni mem — kompletigis Leonel kun ridego.

Mi supozas, ke la Asistanto rimarkis mian interesiĝon pri la lernado de ĉi tiu objekto, kaj tial li petis la fraton de Klarindo, por nia studado, ian praktikan montron de tio, kion li asertis teorie; Leonel tiun peton plezure konsentis kaj diris:

— Ĉi tiu avarulo sub nia gardado decidis nepre aĉeti aŭ trudakiri najbaran terpecon, por ĉia prezo, eĉ, se necese, per krimo, por plivalorigi la akvoprovizon de la bieno, apartenanta al ni. Ĉar ĝi estas afero, koncernanta la esencan objekton de lia ekzistado, nome avidemo, li tial facile ricevos la bildojn, kiujn mi deziros sendi sur lin, uzante tiun saman mensan ondon, per kiu liaj pensoj sin manifestas...

Kaj transirante de parolo al agado, li metis la dekstran manon sur la frunton de Ludoviko, tenante sin en la profunda atentado de hipnotiganto, estranta la elprobaton.

Ni ekvidis nian kompatindan amikon, elvindiĝintan el sia materia korpo, larĝe malfermi la okulojn, en la plezurego de iu malsatulo, de malproksime rigardanta bongustan manĝon, kaj fari mienaĉon de kontentigita malico, monologante:

— Jen nun! Nun la teroj estas miaj, ja miaj propraĵoj! Neniu konkuros kun mi laŭpreze, neniu!

Tuj poste li facilmove foriris kun apenaŭ esprimebla mieno de frenezulo.

Ni akompanis lin ĝis lia eliro, kaj de la vasta verando ni povis vidi lin rapidantan kaj fine malaperantan en la plej proksiman grandan arbitaĵaron, en la direkto al najbara bieneto.

— Ĉu vi vidis? — ĝojante ekkriis Leonel. — Sur lian mensan kampon mi radiis fantazian bildon, laŭ kiu la teroj de lia najbaro estus aŭkciaj kaj fine transirus en liajn manojn. Sufiĉis, ke mi pentris en la menso bildon pri tio, imagante, ke la bieno estas vendata, kaj jen li prenis ĝin por senduba realaĵo; tiel estas, ĉar, tuŝ-

ante la propran “temon fundamentan”, ĉiu estas instigata kredi tion, kies fariĝon li deziras... Tuj kiam elfiniĝos la kontrolata fluado de mia hipnota influo, li reprenos sian karnan forpon, kaj jam kolektiĝos al li salivo en la buŝo, ĉar li estos certa, ke li sonĝis pri la bankroto de la mastro de tiu bieno, pri kiu li deziras dokumenton pri posedo.

Silas, kun videbla intenco, aldiris trankvila:

– Ho jes! Ni staras antaŭ procedo de transsendo de bildoj, iel simila al tiu, fariĝanta laŭ la principoj de televido, en la sfero de elektroniko, kiu hodiaŭ furoras sur la Tero.

“Ni scias, ke ĉiu el ni estas ia fonto de vivo, havanta specifajn kapablojn elradii kaj ricevi ondojn. La mensa sfero de la hipnotiganto, kiu kreas en la mondo de sia imago la pensojn-formojn, kiujn li deziras elĵeti el si, estas io simila al la bildokamero de la ordinara transsendilo, tiel same, kiel ĉi tiu estas efike egala al la kamero de fotografilo. Preparinte la bildon, el kiu li celas ĉerpi la plej bonan efikon, li pafas ĝin en la mensan sferon de la hipnotigito, kiu tiam agas simile al la mozaiko en la televidado aŭ al la impresebla filmo de la fotografarto. Ni ja scias, ke ĉe la transsendo de bildoj, la mozaiko, ricevante la bildojn, kiujn la kamero esploras, funkcias kvazaŭ ia impresiĝema spegulo, turnante la lumstrekojn en elektrajn impulsojn kaj ilin transigante en la aparaton, kiu ilin kaptas per specialaj antenoj; tiamaniere ĝi rekonstruas la bildojn per la tiel nomataj signoj de “video”, ree formante do la televiditajn scenojn sur la ekrano de la ordinara televidilo.

“Koncerne la nun konsideratan demandon vi, Leonel, kreis tiujn bildojn, kiujn vi intencis transsendi en la menson de Ludoviko, kaj, uzante la pozitivajn fortojn de la volo, kolorigis tiujn bildojn per la koncentriĝorimedoj en via propra menso, kiu do funkciis kiel bildokamero. Farante uzon el la mensa energio, multe pli potenca ol la elektronforto, vi, kiel efektiva hipnotiganto, ĵetis ilin en la mensan sferon de Ludoviko, kiu do plenumis la rolon de la mozaiko; ĉi tiu ŝanĝis la ricevatajn signojn en magnetajn impulsojn, kiuj rekunmetis la pens-

ojn-formojn, konstruitajn de vi en la cerbaj centroj per la nervoj en rolo de specifaj antenoj, kaj ĉi tiuj siavice fiksas iliajn detalojn sur la sfero de la sentumoj, naskante efektivan halucinon, en kiu sono kaj bildo sin harmonie interplektis. Tiel same, kiel sciante, fariĝas en televidado, en kiu bildo kaj sono kuniĝas per taŭgaj kuplitaĵoj, prezentante en la ricevilo serion da bildoj, kiujn oni povus rigardi kiel “teknikajn miraĝojn”.

Tiel same kiel mi, la venĝantoj notis al si ĉi tiun klarigon, treege surprizitaj.

La Asistanto, psikologo, uzis argumentadon same valoran kiel tiu de Leonel, certe por tio, por sciigi ĉi tiun, ke ankaŭ li, Silas, konas detale la obsedoprocidojn.

Mirplena, Leonel lin brakumis kaj diris:

— Amiko, amiko, en kia instruejo vi lernas? Via inteligenteco min interesas.

La estro de nia anaro eldiris kelke da vortetoj kaj invitis min foriri kun li, pretekstante ian farendajojn.

Ambaŭ malicemaj fratoj interŝanĝis strangan rigardon, kvazaŭ dirante unu al la dua, ke ni apartenas al ia malproksima infera societo kaj do al ili ne konvenas nin ĝeni. Ili tamen insistis ĉe ni, ke ni revenu morgaŭ por interŝanĝo de ideoj, kion Silas kun videbla ĝojo konsentis.

Post kelke da minutoj la Asistanto, kune kun mi, prenis kun si Alziran kaj Hilarion eksteren kaj igis nin ĉiujn reveni en la Domon.

Sur tiu tuta returna vojo la diligenta servanto de bono tenadis sin silente, pensante, pensante... Ĉe mia perplekseco li tamen frate klarigis:

— Ne, Andreo. Estas ankoraŭ tro frue, por prezenti Alziran al tiuj malfeliĉaj turmentantoj. El la paroloj de Leonel mi rimarkis, ke ni trafis la vojon de du potencaj inteligentoj, kies komenca aliĝo devas esti farata ame, por certe sukcesi. Ni revenos morgaŭ sen nia amikino, por pli solida, tial pli efika interparolo.

Mi do plej sopire ekatendis la morgaŭan tagon.

IX

La historio de Silas

En la sekvanta vespero, akompanante la Asistanton, mi kaj Hilario denove troviĝis en la hejmo de Ludoviko.

La fratoj de Antono Olimpo nin volonte akceptis.

En vasta servistejo de la bieno sidis la familio kun du domanoj ĉe simpla manĝado.

La horloĝo indikis la naŭan horon.

La fizionomio de la domomastro estis preskaŭ tia sama kiel hieraŭ, nur kun tiu diferenco, ke ĝi necese portis la materian tegon.

Dum Adelia karesadis la infanojn, al kiuj la kapeto jam fariĝis peza de dormemo, la edzo teksis konsiderojn pri la radiofoniaj informoj, atentigante pri alarmaj aferoj, kiujn li rimarkis sur la ekonomia kampo. Kaj, parolante al siaj teruritaj amikoj, li reliefigis la publikajn malfacilaĵojn, menciis imagajn mizerojn, klaĉe kritikis la politikistojn kaj administrantojn, pritraktis la plagojn de la kafarbetaroj kaj maniokplantejoj, aparte la epizootiojn. Fine, ne kontentiĝinte elnomi la malfeliĉegojn sur la Tero, li senpripense parolis pri la supozata kolero de la Ĉielo, asertante, ke li pensas, ke la finiĝo de la mondo estas proksima kaj kriante pri la egoismo de la riĉaj, kiu faras pli nigra la mizerecon de la malriĉaj.

Ni ĉiuj lin aŭdadis silente, kiam jen Leonel, pli senĝena, sin turnis al la Asistanto, dirante:

— Ĉu vi vidas? Ĉi tiu homo — kaj li montris al Ludoviko, kies parolo superregis tiun familian malgrandan kunsidantaron — estas la defetismo kun karno kaj

ostoj. Li vidas ĉion nigra kaj kota, firme opinias pri la sociaj fiaskoj kaj konas la plej malĝojajn angulojn de la mizeraj medioj, tamen li ne fordonas eĉ unu centavon el la milionoj, kiuj li retenas, por la bono de nudaj kaj malsataj...

Kaj post ironia rideto:

– Ĉu vi pensas, ke li ankoraŭ meritas la feliĉon, restadi plue en karna korpo?

Elmontrante grandegan kompaton sur sia amika vizaĝo, Silas ekrigardis la ĉeestantojn kaj saĝe respondis:

– Leonel, ĉiuj viaj rimarkoj, ĉe la unua rigardo, enhavas logikon kaj veron. Laŭ supra esploro Ludoviko estas perfekta reprezentanto de pesimismo kaj uzuro, sed en la fundo li estas malsanulo, bezonanta kompaton. Iuj malsanoj de la animo ruinigas la menson tra nedifinita tempo. Kiu li estus, se subtenata de alispecaj influoj? Spirite sufokita meze en la bildoj de la surtera riĉeco, per kiuj ni sieĝas lian menson, ĉi tiu malfeliĉulo perdis kontakton kun la noblaj libroj kaj kun la dignaj societoj. Kiel helpilon li havas nur la dimanĉan diservon de la piuloj, kiuj opinias sin liberaj de ĉia devo al la religio, se nur ili partoprenas en la ceremonio de adorado al Dio en la lasta tago de ĉiu semajno. Kiu povus diveni, kiel bonfare li ŝanĝiĝus, se li ricevus alian specon de helpo?

Klarindo kaj Leonel notis al si liajn konsiderojn, kvazaŭ ili sentus sin vunditaj en sia plejprofundo, tia estis la esprimo de kolero, kiu travidiĝis tra ilia fajrelĵetanta rigardo.

– Tamen li kaj lia patro estas niaj ŝuldantoj. Ili nin prirabis, ili nin murdis... – ekkriis Leonel per la tono de obstina kaj inteligenta infano, kiu vidas sin malhelpata pri siaj kapricoj.

– Kion vi ambaŭ do deziras, ke ili faru? – nekonsultante demandis la Asistanto.

– Ili pagu! Ili ja pagos! – kriis Klarindo, kun premitaj pugnoj.

Silas ridetis kaj reditis:

– Jes, pagi estas la ĝusta verbo... Kiamaniere tamen ŝuldanto povas pagi, se la kreditoro neniigas al li

ĉian eblon kvitiĝi? Ke nin mem koncernas kompensi la malutilojn, kiujn ni kaŭzis, tio estas ekster dubo. Tamen, se estas nia afero hodiaŭ ripari iun vojon, kiun ni hieraŭ disfosis, kiel do ĝin fari, se oni nun detranĉas al ni la manojn? La Kristo mem konsilis: “Helpu viajn malamikojn”. (*) Mi pensas, ke ĉi tiu diraĵo, ĝuste komprenata, ĉe multaj okazoj signifas: helpu viajn malamikojn, por ke ili povu pagi tiujn ŝuldojn, en kiuj ili baraktas, restarigante do la ekvilibron de la vivo, en kiu ne nur ili, sed ankaŭ vi ambaŭ ricevos la bonon de paco.

Montriĝis, ke per la simpatio, kiun li en la hieraŭo gajnis al si, kaj per sia simpla kaj klara argumentado, la Asistanto atingis senduban moralan superecon antaŭ la animo de la krudsentaj obsedantoj. Leonel tamen nekuraĝe demandis:

– Kiaj konsideroj tio estas? Ĉu vi estas ia alivestita pastro? Ĉu eble vi celas nian ŝanĝiĝon?

– Vi eraras, mia amiko – respondis la Asistanto –; se al io mi strebas en nia frata societo, tio estas mia propra revirtiĝo.

Kaj eble tial, ke fariĝis longa silento en nia grupo, Silas daŭrigis:

– Pro la delogo de la mono ankaŭ mi falis tra mia lasta migrado sur la Tero. La pasio al posedo regis super ĉiuj miaj idealoj... La sorĉa altiro al la oro okupis mian “mem” kun tia jugo, ke, kvankam mi ricevis la diplomon de kuracisto en respektinda universitato, mi tamen dekliniĝis de mia profesio, por vigle observadi la paŝojn de mia maljuna patro, ke eĉ li mem ne uzu malavare la havaĵon de nia domo. Mia alligiteco al niaj teroj kaj aliaj posedaĵoj faris min la defal-

(*) Andreo Ludoviko metas sur la lipojn de ĉi tiu persono de sia rakonto modifitan formon de la par. 27 de la ĉap. 6 de la Evangelio laŭ Luko, por esti pli bone komprenata de tiuj malamplenaj Spiritoj, al kiuj rekte malplaĉus la verbo “ami”. Ili ekribelus ĉe la kompleta teksto. Estus ja mallertaĵo en ĉi tiu momento paroli pri “amo”; sed “helpon” pagi ili volonte konsentus, ĉar ili volis ricevi. – *La Eldonistoj*.

inta anĝelo en la familia Edeno, turmentisto, kun kiu oni povis havi neniajn rilatojn kaj kompreneble malamata de ĉiuj, vivantaj sub mia ŝuo en la vasta rondo de mia pasema potencado... Por amasigi monerojn kaj plimultiigi senpenajn profitojn, mi komencis per krueleco kaj finis en la retoj de krimo... Mi abomenis amikecon, malŝatis malfortajn kaj malriĉajn, kaj, timante perdi la riĉaĵon, pri kiu mi avidis ĝin tutan posedi, mi ne hezitis varbi krimon kiel inferan liganon sur mia terura vojo...

Ĉe ĉi tiu konfeso de la Asistanto mi subite pleniĝis de plej granda mirego. Ĉu Silas parolis la nudan veron aŭ ĉu en ĉi tiu momento li uzis ekstremajn rimedojn, false kulpigante sin mem, por regeneri tiujn turmentantojn, kiuj nin aŭdis?

Kiel ajn ĝi estis, mi kaj Hilario estis promesintaj, ke ni ne kompromitos lian laboron, kaj tial, sen plua interkonsento, ni limigis nin per tio, ke ni lin atente aŭskultadis.

Certe sentante, ke Leonel kaj Klarindo montriĝis iom kortuŝitaj, ebligante la ensorbon de novaj pensoj, Silas invitis nin ĉiujn foriri el tiu ĉambro. Li intencas ion sciigi al ni pri sia sperto — li diris —, sed li preferas konversacii kun ni antaŭ la benata altaro de la nokto, por ke lia memoro povu trankvile revoki al si la okazaĵojn, kiujn li penos rakonti.

Ekstere la konstelacioj brilegis kvazaŭ pendantaj hejmoj de la Kreitaĵaro, kaj la aroma vento rapide kuris, simile al iu, kiu volonte transportus nian preĝon aŭ parolon en la Ĉielan Gloron.

Ne kapablante penetri la veran sencon de la neatendita teniĝo, kiun la Asistanto ĵus prenis, mi rimarkis, ke li estas efektive emociita, kvazaŭ kun la okuloj de la animo fiksitaĵ sur antaŭlongtempaj scenoj.

Kredeble superregataj de la simpatio, disradiana el lia vizaĝo, Klarindo kaj Leonel lin humile observadis.

Silas tiam komencis kviete:

— Tiom, kiom mi nun kapablas ree prezenti al mia spirito, mi memoras, ke, dum mia lasta migrado tra la kampoj de la karno, mi jam de la knabaj jaroj min donis

pasie al mono; el tio mi venas al la certeco, ke mi fojo post fojo estis terura procentegisto inter la teranoj.

“Hodiaŭ, per informoj de sindonaj instruantoj, mi scias, ke, kiel ĉe aliaj okazoj, en la ĵus antaŭirinta ekzistado mi renaskiĝis en hejmo favorita per granda riĉeco, por provi min per la tento de la abunda oro kaj per frapoj de firma volo ĝin venki en la senĉesa praktikado de la frata amo; sed bedaŭrinde, por mia malfeliĉo, mi falis.

“Mi estis la solfilo de honesta sinjoro, kiu heredis de siaj prauloj grandvaloran havon. Mia patro estis konscienca advokato, sed, pro troo da komforto, li ne praktikadis sian profesion; plej studema, li tamen vivis meze inter altprezaj libroj kaj sociaj devoj, kiuj lin iel tenis for de iaj religiaj pensoj. Sed mia patrino estis romkatolikino, kun pia kaj digna karaktero, kaj, kvankam ŝi ne iris kun ni sur la arenon de ia ajn diskutado pri religio, ŝi tamen penadis enradiki en nian spiriton la devon de bonfarado. Tro malfrue pentante, mi rememoras la oftajn invitojn, kiujn ŝi plena faradis al ni, ke ni sekvu ŝin ĉe la laboroj de kristana karito; tiajn invitojn mi kaj mia patro obstine forpuŝadis, ni enfermiĝintaj en nia paveca kaj rikananta nerespektemeco.

“Mia patrino baldaŭ rimarkis, ke mia kompatinda spirito estas kovrita de la verdigro de uzuro, kaj konfesinde al si mem, ke estos por ŝi treege malfacile kunhelpi por la interna renoviĝo de mia patro, homo matura kaj jam de siaj fruaj jaroj kutiminta je la regado de mono, sur min solan turnis siajn klopodojn por ia renobliĝo. Por tio ŝi penis inklingi min al la studado de medicino, dirante, ke, inter la homaj suferoj, mi povus trafi plej bonajn okazojn por helpi al la proksimulo, tiamaniere plaĉante al Dio, eĉ se mi ne gardus en la koro la rimedojn de la Fido. En mia animo mi mokadis la sanktajn esperojn de tiu, kiu estis por mi la homo plej kara; tamen, ne povante rezisti al ŝia ama sieĝo, mi dediĉis min al la kuracista profesio, multe pli interesiĝante pri la ekspluatado de riĉaj malsanuloj, el kies korpaj kadukaĵoj mi sendube ĉerpos grandajn materiajn profitojn.

“Sed kelkajn tagojn antaŭ mia atendata venko kiel

studento mia patrino, rilate juna, adiaŭis sian enkarnan provadon, viktimo de brustangino. Nia doloro estis grandega. Mi ricevis mian medicinan diplomon, kvazaŭ abomenatan rememoraĵon, kaj malgraŭ la kuraĝigaj vortoj de la patra boneco, mi eĉ ne komencis praktikadi la konkeritan profesion. Mi retiriĝis en la hejman apartaĵon, el kiu mi foriradis nur en amuzajn kaj ripozigajn staciojn, tiam, pli plezure ol ĉiam, paŝtante min en avaregeco, ĉar mi kontrolis la inventaron de la havaĵoj de mia patrino per tiel streĉitaj okuloj, ke ĉi tiu mia stranga konduto miregigis eĉ mian patron mem, egoistan kaj ne zorgeman, sed neniam tiel avaran kiel mi. Mi ekkomprenis, ke la heredita riĉeco starigis min, je mia morala malprofito, super ĉia bezono de la materiala vivo tra multe da jaroj, se nur mi ĝin ne malŝparos...

“Kiam mi tamen ekvidis mian patron, preskaŭ sesdekjara, inklina al dua edziĝo, mi nerekte faris ĉion por mi ebla, por lin dekonsili de tio. Li tamen estis homo neŝanceblebla pri siaj decidoj kaj edziĝis kun Aida, junulino same aĝa kiel mi, ankoraŭ malproksima de la tridek jaroj... Mi akceptis la vicpatrinon kiel virinon sin entrudintan en nian hejman medion, kaj, rigardante ŝin kiel ian ordinaran aventuristinon, el tiuj, ĉasantaj facilan riĉecon, mi ĵuris al mi mem venĝon. Kvankam la geedza paro karese provis altiri min al si kaj siaflanke la kompatinda junulino min ĝentile traktadis, mi tamen ĉiam ion pretekstis, por foresti de ilia kunvivado.

“Sed la nova edziĝo ekpostulis de li pli streĉan aktivecon ĉe la mondumo, kiun Aida ne intencis forlasi, kaj tial, post kelke da monatoj, mia patro devis peti al si kuraciston kaj de tiam restadis hejme por la necesa ripozo. Plena de akraj zorgoj mi sekvis lian organisman kadukiĝon. Ne ĝustadire la patra farto turmentis mian menson, sed la granda havo de nia domo. Se subite mortus tiu viro, dank’al kiu mi naskiĝis, mi rezignacie neniel konsentus dividi la heredaĵon kun tiu virino, kiu, en miaj okuloj, senrajte okupis la lokon de mia patrino.

“La Asistanto faris longan paŭzon, dum kiu ni fikse rigardadis lian melankolian mienon.

Miaflanke, forte konfuzita ĉe tio, kion mi aŭdis, mi

interne demandis, ĉu ĝi ĉio ja okazis... Ĉu efektive tio estis Silas la homo, pri kiu li rakontis, aŭ ĉu li elpensis tiun historion, por ŝanĝi la animon de tiuj persekutantoj?

Mi tamen nenian demandon povis fari, ĉar nia amiko, kvazaŭ dezirante puni sin mem per ĉi tiu dolora konfeso, detale parolis plu:

– Mi tiam komencis teksti krimajn planojn pri la plej bona maniero forigi Aidan de ĉia eblo estonte ricevi ian parton el nia havo, ne ĉagrenante mian malsanan patron. Inter la krimaj projektoj, kiuj ŝpiniĝis en mia kapo, montriĝis kiel solvo eĉ la morto de mia vicpatrino. Kiamaniere tamen mi ŝin forpuŝu de la vojo, ne kaŭzante pli grandan suferon al tiu malsanulo, kies vivon mi deziris konservi? Ĉu ne estis konsilinde antaŭ ĉio demoralizi ŝin en liaj okuloj, por ke li neniel resopiru sian edzinon, kondamniton de mi al lia malfavoro?

“Mi ankoraŭ plektadis mian reton en silento kaj en la ombro, kiam la atendata okazo venis al mi renkonte... Invitite iri kun sia edzino al popola festeto, mia patro vokis min kaj insistis, ke mi akompanu Aidan, reprezentante lian personon... La unuan fojon mi plezure konsentis... Mi nun intencis pli proksime ekkoni ŝiajn korinklinojn... Nigraj planoj ekboladis en mia kapo...

“Jen dum gaja bankedo mi ekrilatis kun Armando, kuzo de mia vicpatrino, kiun li amindumis en ŝia fraŭlinceo. Armando estis junulo ne multe pli aĝa ol mi, malŝparema kaj fanfaronema, pasiganta sian ekzistadon ĉe virinoj kaj ŝaŭmantaj pokaloj, kaj al kiu, kontraŭ mia kutima konduto, mi proponis antaŭe pretan amikan societon... Kiom nur eble, morale superregante la animon de mia patro, mi de tiam kondukis Armandon en la sinon de nia hejmo, favorante lian revenon al la plej proksima intimeco kun tiu virino, kiun li antaŭ kelkaj jaroj amis. Plaĝo, teatro, diversaj aliaj promenoj estis la lokoj, kiujn ni kutime vizitadis kaj kie mi intence ĵetis la gekuzojn en la brakojn unu de la dua...

“Aida ne komprenis mian manovron, kaj dum pli ol unu jaro kontraŭstarante la amindumadon de sia kunulo, ŝi tamen fine cedis al lia konstanta atakado... Mi ŝajnigis, kvazaŭ mi neniom scias pri iliaj rilatoj, tiel longe

ĝis mi povos igi mian patron vidi mem, kio fariĝas. Mi ekpensis ludojn kaj amuzojn por retenadi la deloganton en nia domo... Mi plene akiris lian konfidon al mi, por uzi lin kiel gravan elementon de mia krima ruzaĵo, kaj unu nokton, kiam mi, pro antaŭzorgo, ŝajnis, ke mi ne estas hejme, sciante, ke la geamantoj troviĝas en ĉambro apud la mia, mi iris al mia patro kaj kun mieno de homo, kies honoro estas profunde ofendita, admonis lian dignon al ia reago, mallonge sciigante lin pri la okazaĵoj... Palega kaj tremante, la malsanulo postulis pruvojn, kaj mi simple kondukis lin, ŝancelirantan, ĝis la pordo de la ĉambro, kies fermilon mi antaŭe malfortikigis... Sufiĉis pli forta puŝo, kaj jen mia patro, konsternita, kaptis, kiel mi deziris, la kulpon en ĝia ĝusta farado... Armando, cinikulo, kvankam ĉagrenita, forrapidis, certa, ke lin ne trafos granda bato de kaduka sesdekjarulo... Sed mia vicpatrino, kun funde vundita digno, ĵetis al la maljuna edzo en la vizaĝon humiligajn akuzojn kaj en eksplodo de maldolĉo retiriĝis en sian apartan ĉambron. Kompletigante la teruran verkon, al kiu mi donis min, mi montriĝis pli karesema por la anime frakasita malsanulo...

“Du semajnoj treniĝadis peze por nia familio... Dum Aida kuŝis sur lito, sub la prizorgado de du kuracistoj, al kiuj ni plene konfidis kaj kiuj tute neniel konis nian internan tragedion, mi karesadis mian patron per lamentado kaj lin nerekte sugestis, ke la havo de nia domo estu pleje gardata sub mia nomo, ĉar antaŭ la leĝo li ja ne povos liberiĝi de sia dua edzino.

“Mi daŭrigadis mian kriman agadon, kiam jen oni trovis mian vicpatrinon mortinta... Tiuj kuracistoj, niaj amikoj, konstatis fulman venenadon, kaj, konsternitaj, sciigis mian patron, ke tio estis memmortigo, certe el nebridebla neŭrasteno, kiu turmentadis la malsanulinon. Mia patro havis pli nuban mienon dum la pompa enterigo, sed mi, laŭ mia pereiga plano, mi ekĝojis... Nun efektive la riĉaĵo de nia domo ekapartenos tuta al mi...

“Sed mia satana ĝojo tre mallonge daŭris... De post la morto de sia dua edzino mia patro iris en la liton, el kiu li neniam plu leviĝis... Amikaj kuracistoj kaj pastr-

oj vane penegis havigi al li pli bonan farton kaj konsolojn. Post du monatoj mia patro, kiu neniam plu ridetis, falis en doloran agonion, dum kiu, per konfidenco, interrompata de larmoj, li konfesis al mi, ke li mortigis Aidan, almetinte al ŝia kutima kvietiga medikamento fulmefikan venenon. Sed ĉi tio – li frakasita aldiris – ankaŭ lin certe mortigos, ĉar li ne povas pardoni sin mem, li portas sur si la ŝarĝon de konstanta, netoler-ebla memriproĉo. La unuan fojon mia konscienco profunde ekdoloris. Mia algluiĝo al la materiaj bonaĵoj disbatis al mi la vivon...

“La kara maljunulo mortis en miaj brakoj, pensante, ke miaj larmoj de pento estas ploro de amo. Lasinte lian lacan korpon en la malvarma tero, mi revenis en nian grandsinjoron domon, sentante min la plej malfeliĉa el la homoj... Eĉ la tuta mono de la mondo nun ne certigus al mi eĉ la plej malgrandan konsolon. Mi estis sola, tute sola kaj... senfine malfeliĉa. Ĉiuj anguloj kaj apartenaĵoj de nia domo parolis al mi pri krimo kaj riproĉo de konscienco... La nokta mallumo ofte ŝajnis al mi svarmanta per teruregaj fantomoj, mokantaj mian doloron, kaj el tiu bando da nesentemaj demonoj, min atakantaj, mi kvazaŭ aŭdis la nedubelan voĉon de mia patro, krianta al mia animo: “Mia filo! mia filo! haltu, dum ankoraŭ estas tempo!”.

“Mi ekevitis ĉian societon, mi fariĝis malkonfidema... En terura morala premateco mi foriris Eŭropon por longa amuzovojaĝo, sed la ĉarmeco de la grandaj urboj de la Malnova Mondo ne sukcesis mildigi miajn internajn vundojn. Ĉie eĉ la plej delikata manĝo gustis amare kaj la plej belaj artspektakloj postlasis ĉe mi nur angoron kaj konsternon. Mi revenis Brazilon, sed ne kuraĝis repreni la intiman komforton de nia iama loĝejo. Subtenata de la sindono de malnova amiko de mia patro, mi konsentis esti lia gasto dum iom da tagoj, ĝis mia farto ebligis al mi ekpensi pri ia radikala ŝanĝo de la ekzistado... Dorlotata de la familieca zorgado de tiu amiko, mi lasis fluadi multe da monatoj, penante pri ia nemeritita mensa forkuro. Tio daŭris ĝis, en unu nokto neforgesebla por mi, kiam mia stomakdoloro fariĝis efektiva skurĝo, mi

ekprenis flakonon da arseniko el la provezejo de mia gastiganto, pensante, ke ĝi estas natria dikarbonato, kiun mi tie restigis en la hieraŭa tago, kaj la veneno elpelis min el la korpo ĉe teruraj suferoj... Kiel okazis al mia vicpatrino, kiu elkarniĝis en simila turmentado, tiel ankaŭ mi trapasis la morton en samaj cirkonstancoj... Ne sciante la eraron, kies viktimo mi estis, miaj gastigantoj sen ia ombro da dubo konsentis, ke mi serĉis per memmortigo la forfinon de la moralaj doloroj, kiuj vipadis al mi la animon de “junulo riĉa kaj tedita de la vivo”, laŭ la klarigo, kiun ili cirkuligis.”

Silas turnis al ni sian malgajan rigardon, kvazaŭ dezirante vidi la efikon de siaj vortoj, kaj daŭrigis:

— Tio tamen ne sufiĉis al mi, por elpigi miajn abomenindajn kulpojn... Trans la tombo, mi kvazaŭ freneze spertis kruelajn monatojn de teruro kaj konsterno meze inter vivantaj bildoj, elŝprucantaj el mia menso katenita al siaj propraj kreaĵoj, ĝis la momento, kiam helpis al mi kelkaj amikoj de mia patro, ankaŭ vojanta al sia revirtiĝo; alligite al li, mi de tiam kolektis ĉiujn miajn fortojn, por prepari al mi la estontecon...

Post kelkaj momentoj da peza silento li finis:

— Kiel vi ja vidas, la blindiga allogo al oro estis la kaŭzo de mia pereco. Mi devas streĉe klopodi en la praktikado de bono kaj porti neskueblan fidon por ne fali denove, ĉar estas por mi nepre necese reveni, por elprovo, inter la homojn...

Leonel kaj Klarindo ne miregis pli forte ol mi kaj Hilario, kutimiĝintaj vidi en Silas admirindan kamaradon, laŭŝajne sen afliktiĝoj kaj sen problemoj.

Leonel rompis la paŭzon, demandante la Asistanton, kiu silentiĝis, kvazaŭ sub la pezo de siaj propraj rememoroj:

— Ĉu vi do tiel baldaŭ revenos en la karnon?

— Ho, se la Ĉielo volus doni al mi la feliĉon plej baldaŭ reveni! — kun ĝemeto sopiris la estro de nia anaro. — Ŝuldanto estas nesidigeble ligita al la intereso de siaj kreditoroj... Antaŭ ĉio mi do devas trovi mian vicpatrinon en ĉi tiu vasta lando de ombro, por komenci la malfacilan taskon de mia morala liberiĝo.

– Ĉu eble? – mi demandis kortuŝita.

– Jes, mia amiko – respondis Silas, brakumante min –, mia afero utilas ne sole nur la Klarindo kaj Leonel, pretendantaj puni mem, kio ofte signifas perforton kaj kruelecon, sed ankaŭ al Hilario kaj al vi, kiuj nun studas la leĝon pri la karmo, alivorte, pri ago kaj reago... Ĉi tie ni estas instigitaj rememorigi al ni jenan lecionon de la Sinjoro: “helpu viajn malamikojn”, ĉar, se mi mem ne helpos tiun virinon, en kies koro mi estigis gravan malamikinon de mia paco, mi do ne povos ricevi ŝian fratan helpon, sen kiu mi ne reakiros mian serenecon... Mi profitis la malfortecon de Aida, por ĵeti ŝin en la abismon de menskonfuziĝo, farante ŝin do pli malforta, ol kiom ŝi estis mem... Nun mi kaj mia patro, kiuj komplikis ŝian vojon, ja kompreneble devas iri al ŝi renkonte, ŝin levi, subteni, kaj fari, ke ŝi denove ricevu la surteran rilatan ekvilibron, por ke ni almenaŭ parte pagu nian grandegan ŝuldon...

– Via patro? Ĉu vi menciis vian patron? – kuraĝe demandis Hilario.

– Jes, kiel do ne? – respondis la Asistanto –, mia patro kaj mi, helpataj de mia patrino, hodiaŭ nia bonfarantino en la Superaj Sferoj, ni estas liganoj en unu sama entrepreno, nome nia morala regeneriĝo por la altigo de Aida; sen tio ni ne sukcesos forviŝi la venenan peĉon de la konsciencoriproĉo, kiu tenadas nian menson sur la malsuperaj tavoloj de la surtera vivo. Ni devas do denove stari apud ŝi, por nia propra bono... Tuj kiam la Dia Favorkoreco permesos al ni tian feliĉon, mia patro, envolvita en la amo kaj abnegacio de mia patrino, kiu kune kun li reiros al la enkarna batalado, surmetos novan korpon en la medio de la materiaj formoj, kaj ambaŭ, junaj, repreninte la homajn ligilojn de geedziĝo, akceptos nin kiel siajn bonevenintajn infanojn... Aida kaj mi, ni estos samsangaj gefratoj... Laŭ niaj aspiroj, kiujn la Ĉielo apogos, dank'al la Dia Grandanimeco, mi per grandega penado estos denove kuracisto, por min tutan doni al bonfarado, per kiu mi regajnos bonegajn okazojn perditajn... Mia vicpatrino, kiu supezeble nun vivas suferante bedaŭrindan animtoksiĝon en mallumaj

abismoj, ricevos taŭgatempan helpon; malgraŭ la longa tempo da flegado, kiun ŝi postulos de ni ĉi tie, por sia necesa rebonigado, ŝi sendube renaskiĝos en malfortika korpo apud ni, por resanigi la seriozajn psikozojn, kiujn ŝi nun suferas sub la potenco de mallumo kaj kiuj stampos ŝian enkarnan ekzistadon en la formo de strangaj mensaj malsanoj... Mi estos do por ŝi ne sole la hejma frato, sed ankaŭ la flegisto kaj amiko, la kunulo kaj kuracisto, pagante, per oferado kaj bonvolo, amo kaj karesoj, la ekvilibron kaj la feliĉon, kiun mi forrabis al ŝi...

Ĉi tiu konfeso de la Asistanto valoris tiel same, kiel plena vivanta traktato pri altkvalitaj spertoj, kaj eble ĝuste tial ni ĉiuj ekfalis en profundan mediton. Sed Hilario, kvazaŭ ne dezirante perdi la fadenon de la instruo, turnis sin al nia amiko, dirante:

— Mia kara, vi diris, ke vi kune kun via patro atendas la ĝojon denove renkontiĝi kun via vicpatrino... Kiel kompreni vian parolon? ĉu en via grado da konado de la vivo vi trafas ian malfacilaĵon, por ekscii ŝian loĝejon?

— Jes, jes... — malgaje respondis la Asistanto.

— Sed la Spiritoj-bonfarantoj, kiuj nun gvidas vin kaj vian patron, ĉu ili ne scias, kie ŝi troviĝas, ke ili direktus viajn paŝojn, por ŝin atingi?

— Sendube — bonkore respondis Silas — niaj instruantoj estas liberaj de la nesciado, kiu min karakterizas pri ĉi tiu afero... Tamen, kiel okazas ĉe la homoj, ankaŭ ĉi tie iu instruisto ne povas preni sur sin la taskojn de sia lernanto, ĉar tiam li fortenus sian disĉiplon de la merito el la leciono. Sur la Tero, kiel ajn kore ili nin amas, niaj patrinoj ne anstataŭas nin en la karcero, kiam ni devas pagi por iu krimo, kaj eĉ niaj plej bonaj amikoj ne povas arogi al si, en la nomo de la amikeco, la rajton ricevi la kripligon, per kiu nia nesingardemo punis nian propran korpon. La benoj de amo de niaj direktantoj sendube havigis al mia animo netakseblajn rimedojn... Ili naskas en mi internan lumon, por ke mi sentu kaj konfesu al mi mem miajn mizeraĵojn, kaj kunhelpas por mia rekonstruiĝo, por ke mi povu pli decideme kaj facile paŝi al tiu celo, kiun mi intencas trafi;

tamen, vere, mia elaĉeto estas ja tute persona kaj ne-transdonebla tasko...

Leonel kaj Klarindo lin gape aŭskultadis.

Parolante pri si mem, la Asistanto, ne vundante ilian sinamon, nerekte klopodis, por ke ili revirtiĝu; kaj efektive, laŭ la esprimo de iliaj okuloj, oni ja vidis, ke la du turmentantoj nun elmontras mirindan internan aliĝon.

Hilario meditis kelke da sekundoj kaj denove intermetis:

– Sed tiu dramo certe havas ian rilaton al pasintatempaj kaŭzoj...

– Jes, certe – diris la Asistanto –, sed en nia turmentata regiono ekzistas nenia mensa tempo por ia miregindaĵo de la memoro. Ni estas katenitaj al la memorado pri la proksimaj kaŭzoj de niaj afliktoj, kio malfaciligas al ni penetri en la sferon de la kaŭzoj malproksimaj, ĉar la situacio de nia spirito estas tia stato de homo danĝere malsana, bezonanta urĝan kuracadon por la reordigo de la organismo. La infero, kuŝanta en la malsuperaj regionoj de la Tero, estas plena de animoj, kiuj, taŭzataj kaj suferantaj, leviĝas, kriante pri helpo de la Dia Providenco kontraŭ la suferoj, kiujn ili mem kreis al si, kaj la Dia Providenco konsentas al ili la feliĉon labori, dum la pikiloj de kulpo kaj konsciencoriproĉo sangigas al ili la koron, por la bono de tiuj siaj viktimoj kaj fratoj, kies eraroj estas samspecaj kiel iliaj krimoj, por ke ili kiel eble plej baldaŭ reharmoniu kun la Senlima Amo kaj kun la Perfekta Justeco de la Leĝo... Ni estingu niajn ŝuldojn, kiuj prezentas densan ombron en niaj animoj, kaj la spegulo de nia menso, kie ajn ni troviĝas, rebrilos la lumon de la Ĉielo, la patrujo de la Dia Memoro!

Ni komprenis, ke Silas helpas al Klarindo kaj Leonel, rigardante ilin kiel kamaradojn de batalado kaj lernado, per kio li ja plivalorigis siajn proprajn meritojn.

Multego da demandoj silente elŝprucis en mia malvasta interna mondo... Kiu estas lia amika patro? Kie vivas lia sindonema patrino? Ĉu li pensas, ke li devas ankoraŭ longe serĉadi sian malfeliĉan vicpatrinon?

Sed la spirita grandeco de la Asistanto ebligis al ni

nenian maldiskretan demandon. Mi nur kuraĝis respekte ekkrii:

– Ho mia Dio, kiom da tempo ni iafoje uzas, por korekti nur unuminutan malsaĝaĵon!

– Vi estas prava, Andreo – bonkore rediris Silas–, la Leĝo estas leĝo pri ago kaj reago... La agado de malbono povas esti rapida, sed neniu scias, kiom da tempo postulos la reagado nepre necesa por la restarigo de la supera harmonio de la vivo, rompita de niaj faroj kontraŭaj al bono...

Kaj ridetante:

– Ĝuste tial Jesuo rekomendis al la enkarniĝintaj estuloj: “Konsentu rapide kun via kontraŭulo, dum vi estas kun li sur la vojo” ^(*). Tiel estas, ĉar neniu Spirito eniras en la Ĉielon sen la paco de konscienco, kaj, se estas pli facile forfini kverelojn kaj reĝustigi malkonsentojn, dum ni iras tiun saman vojon, kiel niaj viktimoj sur la Tero, estas tamen tre malfacile klopodi por solvi niajn krimajn enigmojn, kiam jam nin envolvas la infera nebulego.

Ĉi tiu rimarko estis taŭga kaj ĝusta.

Sed ni ne povis plue interparoli.

Al Leonel, kies aplombon ni konis, ĉe nia mirego estis la okuloj malsekaj... Silas levis siajn okulojn al la Ĉielo, dankante por la beno de tiu komenciĝanta aliĝo, kaj prenis lin en siajn brakojn.

La malfeliĉa frato de Klarindo volis paroli... Ni rimarkis, ke li intencas trakti pri la morto de Alzira sur la lago, sed la Asistanto promesis al li, ke ni revenos en la morgaŭa vespero.

Tuj poste ni revenis al la Domo, sed nek Hilario nek mi kuraĝis konversacii kun tiu brava kamarado, kiu, kun malgaja animo, enprofundiĝis en multesignifan silenton.

^(*) Laŭ Mateo, 5:25. – *La Trad.*

X

Interkompreno

En la morgaŭa vespero, post rutinaj laboroj, Silas venis al ni, por daŭrigi la komencitan taskon.

Reirante al la hejmo de Ludoviko, ni konversaciadis pri ordinaraĵoj ekster la hieraŭaj temoj. Laŭŝajne konformiĝinte al nia mensa ondo pri reciproka respekto, Klarindo kaj Leonel akceptis nin sobre kaj afable.

Ambaŭ ŝajnis al ni rimarkinde preparitaj de la ideoj, kiujn la Asistanto suflogis en iliajn spiritojn.

Ĉe la bienulo la atmosfero estis ricevinta nenian ŝanĝon.

Ludoviko kaj liaj amikoj kore babiladis, teksante konsiderojn pri la plagoj en la kamparo kaj la malsanoj de la brutoj, la multekosteco de la vivo kaj la fiaskintaj negocoj... La du fratoj tamen nun montriĝis videble fremdaj al tia ombra bildo.

Ili salutis nin kun la disradiana ĝentileco de homoj, kiuj volonte pretiĝas por nin akcepti, kaj fikse ekrigardis Silason kun neordinara interesiĝo. Oni sentis, ke ili bone notis al si la konfeson de la Asistanto por profitaj pri-konsideroj.

Videble ĝoja rimarkinte ilian aliĝon, la estro de nia karavano eĉ ne per vorteto parolis pri la afero de Ludoviko kaj senafekte ilin invitis akompani nin.

Elmontrante sian revirtiĝon, ili tuj alkolektiĝis al nia karavaneto, kaj, obeante la rekomendon de Silas, ili ambaŭ, kun la manoj interplektitaj kun la niaj, sukcesis facile kaj firme flugi.

Post kelke da minutoj ni venis al granda hospitalo de svarmanta surtera urbo.

En la pordistejo unu el la Spiritoj-gvidistoj afable sin turnis al Silas, farante fratan saluton, kaj nia estro lin respektive prezentis al ni:

– Ĉi tio estas nia kamarado Ludoveno, kiun koncernas la necesa gardado de ĉi tiu hospitalo, por la bono de kelkaj malsanuloj, kies reenkarriĝo estas prizorgata de nia Domo.

Ni ĉiuj nin frate ĉirkaŭbrakis reciproke.

Tuj poste la estro de nia labortaĉmento prenis la parolon, demandante:

– Kio estas kun nia fratino Laŭdemira? Ni hodiaŭ ricevis pri ŝi seriozajn sciigojn...

– Jes – konsentis la alparolito –, ĉio supozigas, ke tiu kompatinda virino estas submetota al danĝera operacio. Envolvas ŝin anestezaĵ emanaĵoj, kiujn kontraŭ ŝin ĵetas ŝiaj persekutantoj, dum la dormo, kaj sekve de tio ekstrema apatio forte malutilas ŝian uteran vivon. La kirurgo revenos plej malfrue post unu horo, kaj en la okazo, se la uzitaj rimedoj ne efikos, tiam li faros la necesajn aranĝojn por cezara operacio, kiu estus la konsilinda solvo.

Nia amiko vidigis profundan zorgon, kiu sulkis lian ordinare trankvilan vizaĝon, kaj diris:

– Simila operacio kaŭzus al ŝia estonteco gravan malutilon. Laŭ la programo, aranĝita por ŝia propra bono, ŝi devas akcepti ankoraŭ tri infanojn en la templon de la hejmo, por plej efike profiti de la nuna homa stadio...

La gardisto nun faris respektan mienon kaj rediris:

– Mi do pensas, ke neniom da tempo ni povas perdi.

Silas tiam ekpaŝis antaŭ ni kaj kondukis nin al malgranda malsanulejo, kie juna sinjorino ĝemadis afliktita. Simpatia blankhara matrono, kies dolĉeco travidigis patrinan koron, ŝin atente gardadis, karesante ŝiajn malkvietajn manojn.

Rimarkinte la esprimon de teruro, kiun montris ŝiaj larmantaj okuloj, mi turnis min al Silas, demandante lin pri la kaŭzo de tia ŝiranta suferado.

– Nia fratino – li komplezeme klarigis – post nemultaj minutoj estos refoje patrino, sed ŝi estas katenita al malfacilaj provoj. Antaŭ ol reveni en la densan karn-

an korpon, ŝi longe restis en nia Domo, sed ĉiam vigle sieĝata de malamikoj, kiujn ŝi mem iam al si kreis, kiam ŝi faris uzon el sia korpa beleco por krimado. Bela virino, ŝi influadis por politikaj decidoj, kiuj disruinigis la vojon de multe da homoj. Multe da jaroj ŝi suferis en la infera mallumo, inter karno kaj ombro, sed nun ŝi meritis la feliĉon renaskiĝi kun la tasko revirtiĝi, revirtigante kelkajn el siaj kunkrimintoj, kiuj, en karaktero de ŝiaj infanoj, kun ŝi leviĝos por pli ampleksaj regeneraj laboroj.

Silas direktis al mi esprimoplenan rigardon kaj aldonis:

– La historion pri ĉi tiu afero mi rakontos ian alian fojon. Nun estas nepre necese agi...

Ĉe la atento de Klarindo kaj Leonel, kiuj, plenaj de mirego, nin akompanis, li vokis nin ambaŭ, Hilarion kaj min, por la tuja helpo.

Ordoninte, ke ni du nin tenu en konstanta preĝado, kun la dekstra mano alpremita al la kapo de la malsanulimo, li komencis ekscitan magnetan procedon super la utera cerviko. Ia lakteca substanco, simila al maldensa nebulo, disradiadis el liaj manoj kaj disfluadis en ĉiujn angulojn de ŝia naskaparato. Post kelke da minutoj da peza atendo ekmontriĝis spasmoj, kiuj iom post iom fariĝis ĉiam pli intensaj.

Silas atente kontrolis la proceson de la akuŝo tiel longe, ĝis la kuracisto envenis. Tute ignorante nian ĉeeston, la kuracisto kontente ridetis kaj petis pri la kunhelpo de ia kompetenta flegistino. La operacio estis flanken metita.

La Asistanto invitis nin reveni en la Domon kaj pli trankvila nin informis:

– La organismo de Laŭdemira bonege reagis. Ni esperas, ke ŝi povos kun la necesa sukceso plenumadi plue la taskon, kiu ŝin koncernas.

Ni jam denove ekvoĵiris.

Leonel, kies akra inteligenteco pretervidis neniun el niaj movoj, respektive demandis Silason, ĉu tiuj laboroj, al kiuj ĉi tiu lasta sin donas, entenas ian preparadon por la estonteco; al tio la Asistanto senhezite respondis:

— Jes, sendube. Mi ankoraŭ hieraŭ parolis al vi, amikoj, pri miaj pekoj de kuracisto, kiu praktike neniam tio estis, kaj pri mia plano estonte praktikadi medicinon ĉe la enkarniĝintoj, niaj fratoj. Sed, por meriti la feliĉon de tia reakiro, mi dediĉas min, en la malsuperaj regionoj, servantaj al mi kiel loĝejo, al la faciligo de suferoj, kreante al mi fontojn, kiuj bone faros al miaj venontaj laboroj...

— Fontojn? fontojn?! — iom mire ekkriis Klarindo.

— Jes, penante propravole helpi ekster la al mi truditaj devoj, en la batalado por la morala releviĝo de mi mem, mi per la Dia Beno plivastigos la kulturejon de simpatio por mi.

Kaj signife ekrigardinte nin, li emfaze daŭrigis post minuto da meditado:

— Konforme al tiuj ŝuldoj, postulantaj de mi pagon, mi iam denove troviĝos inter la enkarniĝintoj kaj, por forestingi miajn kulpojn, mi ankaŭ spertos baron kaj dubon, malsanon kaj aflikton... Karitemaj kaj amikaj manoj en la nomo de Dio subtenu min de ĉi tie, ĉar neniu ajn sola sukcesas... Kaj por ke amaj brakoj al mi estonte etendiĝu, mi ja devas nun movi la miajn en la volonta praktikado de solidareco.

Ĉi tiu instruo estis altvalora ne nur por la du persekutantoj, kiuj ĝin miregante prenis al si, sed ankaŭ por ni, kiuj ankoraŭ unu fojon konstatis la Senliman Bonecon de la Superega Sinjoro, kiu, eĉ en la plej senlumaj anguloj de la ombro, permesas al ni klopodi por la senĉesa pligrandiĝo de bono, kiu estas la benita prezo de nia feliĉo.

Dum ni returne flugadis, Hilario, antaŭveninta al mi pri scivolemo, deklinis la konversacion al la afero de Laŭdemira. Ĉu ŝi estas malnova konatino de Silas? Ĉu ŝi do prenis sur sin tiel gravan ŝarĝon antaŭ patrineco? Kian rolon ludas ŝiaj infanoj apud ŝi? Ĉu kreditoroj aŭ ŝuldantoj?

Silas indulgeme ridetis al ĉi tiu bombardado kaj klarigis:

— Mi ne dubas, ke la elaĉeta proceso de nia amikino servas kiel temo, plej profunde interesanta la esplor-

adon pri kaŭzo kaj efiko, pri kio vi kun ĉiu tago kolektas al vi notojn.

Li nun faris longan paŭzon, turnante sin al sia memoro, kaj dauriĝis:

– Ni ne povas per unu ekrigardo atingi ĝis la profundo de ŝia pasinteco, kaj miaflanke mi neniel povas esti maldiskreta, misuzante la konfidon, kiun la Domo havas por mi, en la plenumado de miaj devoj. Mi tamen, por nia spirita edifo, povas diri al vi, kiel unuan sciigon, ke la nunaj suferoj de Laŭdemira devenis de gravaj eraroj, kiujn ŝi faris antaŭ ne multe pli ol kvin jarcentoj.

“Alte hierarkia sinjorino en la kortego de Johana II, reĝino de Napolo, de 1414 ĝis 1435, ŝi havis du samsangajn fratojn, kiuj konsentis ĉiujn ŝiajn frenezajn planojn de vantamo kaj potencado. Ŝi edziniĝis, sed, sentante ĉe la edzo baron al la efektivigo de la frivolaĵoj, kiuj stampis ŝian karakteron, ŝi fine devigis lin renkonti la ponardon de ŝiaj favoratoj, pelante lin al morto. Vidvino kaj posedante grandegan havaĵon, ŝi kreskis laŭ prestiĝo, ĉar ŝi faciligis la edziniĝon de la reĝino, tiam vidvino de Vilhelmo, Duko de Aŭstrujo, kun Jakob de Burbono, Grafo de la Marche. De tiam, pli intime ligita al la aventuroj de la monarkino, ŝi sin tutan fordonis al plezuroj kaj diboĉoj, en kiuj ŝi multajn honestajn virojn deklinis de la bona konduto kaj disruinigis noblajn kaj dignajn hejmojn de pluraj tiamaj sinjorinoj. Ŝi malatentis sanktajn oportunajn okazojn por sia propra edukado kaj profito, al ŝi donitajn de la Ĉiela Boneco, kaj uzis la nefirman nobelecon, por ekstravaganci en senpripensemo kaj krimado.

“Elkarniĝinte ĉe la zenito de la materia abundeco, ĉirkaŭ la mezo de la 15-a jarcento, ŝi malsupreniris en teruregajn inferajn abismojn, kie ŝi spertis la sieĝadon de brutecaj malamikoj, kiuj ne pardonis ŝiajn krimojn kaj defalojn. Pli ol cent seninterrompajn jarojn ŝi suferadis en la densa mallumo, kun la menso alkoĉita al la iluzioj propraj al ĝi; per la interhelpo de amikoj el la Supera Tavolo ŝi reenkarniĝis kvar fojojn, baraktante en torturantaj kulpopagaj problemoj, dum kiuj, estante virino, kvankam preninte sur sin novajn devojn, ŝi terur-

ajn malreespektojn kaj humiligojn ricevis de senskulpulaj viroj, kiuj sufokadis ĉiujn ŝiajn revojn...”

– Sed – demandis Hilario –, ĉiun fojon, kiam ŝi liberiĝis el la karno, en tiuj kvar ekzistadoj, pri kiuj vi parolas, ĉu ŝi estis ĉiam ankoraŭ katenita al la ombro?

– Kiel do ne? – respondis la Asistanto – Kiam la kadukeco en la abismo longe daŭras, neniu el tie eliĝas per unu salto. Ŝi kompreneble eniradis tra tombo kaj eliradis tra lulilo, kunportante internajn malharmoniojn, kiujn ŝi ne povus tuj reĝustigi.

– Se ŝia situacio estis tia, neŝanĝebla – rimarkis mia kolego –, por kio do ŝi reprenus la materian korpon? Ĉu ne sufiĉus al ŝi suferi tra la dolora ĉi tiea elpuriĝo, sen renaskiĝo en la karnosfero?

– Via rimarko estas komprenebla – pacience respondis Silas –, tamen nia fratino, kun la helpo de sindonemaj kamaradoj, rekomencis iom post iom pagadi siajn ŝuldojn, denove alproksimiĝinte al reenkariniĝintaj kreditoroj, ĝuante la benindan kelkatempan forgeson pri la pasinteco; per tio ŝi povis ricevi altvaloran revigliĝon.

– Sed ĉu ja prosperis al ŝi iel pagi tiujn ŝuldojn, en kiujn ŝi implikiĝis?

– Iamaniere, jes, ĉar ŝi ricevis terurajn batojn kontraŭ la malhumilecon hardiĝintan en ŝia koro... Samtempe ŝi tamen sin ŝarĝis per novaj ŝuldoj, ĉar ŝi iafoje ne sukcesis venki la instinktan abomenon al tiuj siaj malamikoj, al kiuj ŝi devis servi kaj obei; por vundi la koron al la sinjorino, en kies domo ŝi servis kiel vartistino, celante venĝi sin por ricevitaĵoj kruelaĵoj, ŝi eĉ faris la abomenan krimon dronigi infaneton, kiu apenaŭ venis sur la scenejon de la vivo. Post ĉiu elkarniĝo ŝi regule revenadis al la purigaj regionoj, el kiuj ŝi antaŭe eliris, kun kelka profito ĉe la reguligo de siaj kontoj, sed ne kun aldonitaj valorajoj, nepre necesaj al ŝia definitiva liberiĝo el la ombro: ni ĉiuj ja nur tre malfrue decidis pagi niajn ŝuldojn ĝis plena sinofero...

– Tamen – intermetis Hilario – ĉiun fojon, kiam ŝi revenis al la spirita sfero, ŝi supozeble havis apud si

tiujn bonfarantojn, kiuj penas bridi ŝiajn malsaĝaĵojn, kvankam ŝi longe restadis en la mensa mallumo...

– Ĝuste tiel – jesis Silas –; neniu estas kondamnita al forlaso. Vi ĉiuj ja scias, ke la Kreinto helpas ĉiun kreiton pere de la kreitoj mem. Ĉio apartenas al Dio.

– Eĉ la infero? – demandis Leonel, maltrankvila.

La Asistanto ridetis kaj klarigis:

– Ĝustadire, la infero estas kreaĵo de ni, vere de ni, tamen ni ĝin prezentu al ni kvazaŭ ian malnoblan kaj suferplenan konstruon sur la tereno de la Vivo, Kreaĵo de Dio. Misuzinte nian prudenton kaj klerecon en tia grado, ke ni naskas tian monstraĵon en la Dia Spaco, ni mem devas ĝin disbati, por konstrui la Paradizon sur tiu loko, kiun ĝi perforte okupas. Por ĉi tio la Senlima Amo de la Ĉiela Patro en mil manieroj nin helpas, por ke ni observu la Perfektan Justecon. Ĉu komprenite?

Ĉi tiu informo ne povus esti pli klara; Hilario tamen laŭŝajne deziris ĝlatigi ĉian dubon kaj eble tial denove demandis:

– Ĉu vi tion trovas ebla, ke ni ekscius, kiaj estis la ekzistadoj de Laŭdemira, antaŭ ol ŝi apartenis al la kortego de Johana II?

– Jes – komplezeme respondis Silas –, ilin ekkoni estus facile, tamen ĉe simpla studado de tiaj aferoj ne estas oportune al ni ĝin provi, ĉar ĉi tiu objekto postulus streĉan atenton kaj longan tempon. Sufiĉas al ni esplori ŝian supre diritan situacion, por ke ni klare prezentu al ni ŝiajn nunajn kulpelpagajn luktojn. Efektive, nia sidado sur ia ajn reliefa loko en la monda socio, en la sfero ĉu de prestiĝo, ĉu de financoj, ĉu de kulturo, ĉu de la ideo, servas kiel vivanta bazo por la taksado de nia nobla aŭ malnobla konduto dum la uzado de la oportunaj okazoj, kiujn la Sinjoro al ni prezentas; tiuj stadioj ja klare elmontras nian progreson en la direkto al lumo aŭ nian pli aŭ malpli longan staradon en la rondoj de mallumo, laŭ la akiritaj virtoj aŭ la faritaj ŝuldoj.

Ĉi tiu luma parolo de Silas estis efektiva fasko da sunradioj en mian intelekton... Mia kamarado tamen insistis:

– Malgraŭ via altvalora klarigo pri la memoro en la

malsuperaj regionoj, estus tamen interese ekscii, ĉu Laŭdemira, antaŭ la nuna enkarniĝo, klare memoris tiujn fazojn, kiujn ŝi travivis ĉe la malfacilaj provoj, pri kiuj vi parolis...

Nia amiko plej pacience rediris:

— Mi oficas en la Domo jam ok jarkvinojn kaj ĉeestis ŝian engastigon en nian organizaĵon ĝuste antaŭ tridek jaroj. Ŝi estis fininta sian lastan enkarnan ekzistadon en la komenco de ĉi tiu jarcento kaj spertinta longedaŭrajn suferojn en la malaltnivelaĵ regionoj. Ŝi venis en nian institucion terure freneza kaj, submetita al hipnoto, malkaŝis tiujn faktojn, pri kiuj mi ĵus rakontis kaj kiuj kompreneble estas registritaj sur la slipo, kie estas difinita ŝia persono, en la arkivo de la nin gvidantaj observoj. Por helpi al ŝi, niaj instruantoj ne trovis necesa pli grandan repaŝon de ŝia rememorado, almenaŭ en la nuna momento; sed mi scias, ke, kun malordigita menso, kiel ŝi tiam troviĝis, Laŭdemira ne havis fortajn sufiĉajn por ĉia ajn rememoro dum la ordinara maldormo, des pli ke, sub la protekto de bonfarantoj, zorgantaj pri nia organizaĵo, ŝi estis kondukita en la nunan enkarniĝon ankoraŭ mense harmonianta kun ne tute noblaj korinklinoj tra la vojo, kiun ŝi al si elektis. Ŝi nun devas preni al si kvin el siaj iamaj kunkulpintoj ĉe la morala falo, por relevi iliajn sentimentojn direkte al la lumo per beninda longa patrineco. De ŝia sukceso en la estanteco dependos la facilaĵoj, kiujn ŝi esperas rikolti en la estonteco, por definitive liberiĝi el la ombro, kiu ankoraŭ nebuligas ŝian Spiriton, ĉar, se prosperos al ŝi prepari kvin animojn en la lernejo de bono, ŝi estos konkerinta brilegan premion antaŭ la plena kaj justa Leĝo.

La afero de Laŭdemira, pri kiu ni, revenante al la Domo, diskutadis, prezentis altvaloran kontribuon al la temo “kaŭzo kaj efiko”, kiun ni estis decidintaj studi.

Rimarkinte, ke nia scivolo, nun kontentigita, kvietiĝis, Silas pli kore sin turnis al Leonel kaj Klarindo, por sondi iliajn pensojn. Certe por ekkoni iliajn esperojn, li denove parolis pri sia propra sopiro, koncerne siajn estontajn laborojn kiel kuracisto. Li deziris perdi neniom

da tempo. Li nun soifis lerni kaj servi, por veni sur la homan kampon kun la plej riĉa spirita kapitalo, kiu montriĝos en lia menso, kiam li troviĝos en la karno, en la formo de inkliniĝo kaj facileco, la tiel nomata “denaska alvokiĝo”.

Saĝe tuŝitaj de la parolo de la amiko, kiu kaptis ilian konfidon, ambaŭ fratoj nun sentis sin pli senĝenaj. La konfeso de la Asistanto kaj la ekzemplo de humileco, kiun li propramove donis al ni, profunde en ilin penetris.

Klarindo, impulsiĝema kaj sincera, ekparolis pri la idealoj, por kiuj li antaŭ kelke da jaroj flamadis. Li plej kore amis la grundon kaj en sia juneco li planis la organizon de terkultivejo, kie li povos fari nobligajn eksperimentojn. Li sopiris longe vivi en la familia bieno, kreante kampon kun aparta aktiveco. Tamen – li iom malĝoje konsideris, sed ne per tiu ribela tono de siaj antaŭaj konversacioj – la krima decido de Antono Olimpo disblovis liajn revojn. Li vidis sin rabita pri siaj idealoj, en terura fiasko, kiu trans la tomba lin senprudentigis... Li ne sukcesis ekhavi mensan humoron por ia nova espero... Li sentis sin kvazaŭ la senespereco personiĝinta, kvazaŭ homo, vidanta sin nesaveble katenita al malhonora piloro...

La voĉo de Klarindo nun ricevis ploran nuancon kaj li aspektis profunde aliĝinta homo.

Leonel, kies rafinita inteligenteco trudis al ni singardan respekton, stimule de Silas, komencis parolante pri sia inkliniĝo al muziko... Kiam knabo inter la homoj, li kredis sin antaŭdestinita por la supera arto. Juna, li pasie amis la verkon de Beethoven, kies biografion li sciis parkere. Li tial ne strebis nur al la diplomo pri jurscienco, por kiu li sin preparadis, sed ankaŭ al la laŭroj de pianisto, pro kiuj li sentus sin treege feliĉa... Tamen – kaj nun lia voĉo ricevis tonon de neretenebla amareco – la murdo, kies viktimo li iam estis, nebuligis lian menson. En sia brusto li nutradis sole nur malamon, kiu ekregis lian ekzistadon, kaj kun la malamo en la koro li ne kapablis rekonstrui la kastelojn de siaj unuaj jaroj...

Leonel longe haltis kaj ĉe nia agrabla surpriziĝo akcente daŭrigis:

– Sed dank'al niaj interparoloj dum la ĵus pasint-eaj tagoj mi ekkomprenas, ke nia enkarna provado estis forfinita en la plena florado de la korpo certe tial, ĉar nin ja ŝargis kulpoj, kiuj pravigis tian kruelan travivaĵ-on, kvankam tio ne liberigas Antonon Olimpon, la mal-bonan fraton, el la krimo, kiun li portas sur si, respond-ante por la abomeninda murdo, per kiu li pelis nin en la ombron.

– Vere – diris Silas emociita -, via parolo atestas grandan aliĝon...

La Asistanto ne povis paroli plu, ĉar Leonel kaŝis la kapon inter la manoj kaj ekkriis en larmoj:

– Sed, ho Dio, kial ni ekkonis la virton de pardono nur tiam, kiam nin jam makulas krimo? kial tiel mal-fruis la deziro rebonigi la kampon de niaj aspiroj, kiam la venĝo jam cindrigis nian vivon en la brulego de malbono?

Dum Klarindo sekvis lian eksplodon de doloro kaj ri-proĉo de konscienco, montrante konsenton, kaj Silas lin grandanime alpremis al sia brusto, ni komprenis, ke Leo-nel, sub la obsedo, kiun li kaj lia frato certe iam direktis, parolas pri la morto de Alzira.

Sed la estro de nia anaro rapidis lin konsoli, bon-kore admonante:

– Ploru, mia amiko! Ploru, ĉar larmoj purigas la koron! Ne permesu tamen, ke la ploro dronigu vian sem-ejon de espero... Kiu el ni ĉi tieaj estas senkulpa? Ni ĉiuj havas pagendajn ŝuldatestojn, kaj la Fisko de la Sinjoro neniam malriĉiĝas el kompato. La tempo estas nia beno... Iam ni kolektis la mallumon ĉirkaŭ nin, kaj iam ni turnos ĝin en majestan lumon... Por tio ni tamen devas persisti en braveco kaj humileco, en amo kaj sin-offeremo. Ni ekpaŝu en la direkto al la estonteco, kun la firma decido rekonstrui niajn destinojn.

Ni rimarkis, ke Leonel tiam estis preta elverŝi an-taŭ ni sian koron. Li volis faciligi sian animon, konfesi siajn erarojn... Sed Silas, tenante lin plu en medit-ado, invitis nin foriri, promesante reveni en la morgaŭa vespero.

Tiuj du amikoj, kun tute aliaj sentoj, denove ekloĝis

en la hejmo de Ludoviko, kaj ni plue iradis returne al la Domo.

Survoje la Asistanto elmontradis sian kontentecon. La afero de Antono Olimpo, al ni komisiita, feliĉe solviĝas. La regeneriĝo de la obsedantoj kroniĝis per sukceso.

La estro de nia grupo diris, ke li atendas por la sekvanta vespero la intervidiĝon de Alzira kun tiuj ŝiaj estontaj infanoj; post tiu tempo, tiuj ambaŭ, kun sia propra konsento, estos loĝigitaj en la Domo, por prepari sian estontecon... En la domo, direktata de Druso, ili laboros kaj reedukiĝos, trovante novajn mensajn interesojn kaj novajn stimulojn por la necesa rehonoriĝo...

Tuj kiam nia amiko eksilentis, Hilario interese demandis:

– Kiel longe Klarindo kaj Leonel ebenigos la vojojn por sia reveno en la materian korpon?

– Probable kvaronon de jarcento...

– Kial tiel longe?

– Ili devas rekonstrui la ideojn en la sfero de bono kaj ilin neforviŝeble fiksi en la menso, por sin tute okupi pri la efektivigon de la novaj planoj. Ili sin fordonos al aktiva servado, helpante la ceterajn homojn, per kio ili plantos riĉajn semejojn de simpatio, kiuj morgaŭ faciligos iliajn luktojn sur la Tero... Ĉu en laborado kaj studado, ĉu en entreprenoj de pura frateco, ili kolektos al si nepereemajn moralajn valoraĵojn; tia reedukiĝado plibonigos iliajn inklinojn, havigante al ili kapablojn por la venko, kiun ili bezonas dum la elaĉetantaj proviĝoj.

– Kaj Antono Olimpo? – insiste demandis Hilario.

– Kiel mi povas konkludi, li restados en la Domo multe malpli longe...

– Jes – respondis la Asistanto –, post baldaŭa repaciĝo kun siaj fratoj Antono Olimpo sendube renaskiĝos post du-tri jaroj de hodiaŭ.

– Kial tia granda diferenco?

– Ni ne forgesu – klarigis Silas trankvila –, ke tio estis li, kiu ektensis la kriman reton, kiun ni pridiskutas. Tial el la grupo da reenkariniĝontoj li estos tiu malplej favorita de la Leĝo, ĉe la antaŭdifinita irado en la homan medio, pro la pligravigaj cirkonstancoj, kiuj

signas lian individuan aferon. Kun sia spirito ankoraŭ ombrita de angoro kaj pento, li reaperos en tiu sama familio, kiun li malutilis kiel uzuristo, sed vivos en tre malvastaj mensaj limoj, ĉar instinkte lia plej pikanta zorgo estos redoni al siaj fratoj, al kiuj li elŝiris la materian vivon, la monon kaj la terojn, kiujn li al ili rabis... Tial estos por li facile kleriĝi kaj perfektigi nur en matureco, kiam li estos kondukinta siajn filojn sur la vojon al la venko, kiun ili devas konkeri.

— Tamen — konsideris mia kolego — ankaŭ Klarindo kaj Leonel estas murdintoj...

— Kaj ili certe pagos por tio; ni tamen ne povas malkonfesi malpligravigajn cirkonstancojn ĉe ilia bedaŭrinda krimo... Antono Olimpo planis la krimon malvarme, por vivi glate ĉe la materiaj profitoj, kiujn li kredible ĉerpus el krueleco kaj perforto; kaj liaj malfeliĉaj fratoj agis sub la jugo de malamo, frakasitaj de terura doloro... Sendube Klarindo kaj Leonel elportas korprematecon kaj riproĉon de konscienco, kaj en taŭga tempo ili ricevos doloran repagon, sed ili tamen estas kreditoroj de sia frato, kiu iom bridis ilian evoluadon...

— Kaj Alzira, kio estas kun ŝi en ĉi tiu afero?

— Alzira jam sukcesis kolekti al si sufiĉe da amo por kompreni, pardoni kaj helpi... Ŝi tial, antaŭ la Leĝo, ĝuas la kapablon helpi same sian edzon, kiel siajn bofratojn, ĝis nun malfeliĉajn, ne nur al sia filo Ludoviko, ankoraŭ en la karno, sed ankaŭ al ĉiuj idoj de sia familia organizo, ĉar ju pli da pura amo ĉe la Spirito, des pli grandaj la rimedoj de la animo antaŭ Dio...

Kaj turnante al ni esprimoplenan rigardon, li emfaze aldonis:

— Tiuj, kiuj efektive amas, estras la vivon.

Mi sentis min kontenta. Ĉi tiuj sciigoj ne povus esti pli klaraj. Sed Hilario, petante pardonon pro la insisto, levis alian demandon: kial Alzira spertis afliktan elkarniĝon en la lago?

Silas saĝe respondis:

— Komprenante, ke nia amikino jam konkeris la feliĉon de la senkondiĉa pardonemeco, ido de tiu amo, kiu ne zorgas pri reciprokeco, ni agus nekonvene pli pro-

funde sondante ŝian pasintaĵon, kio cetere farus nian esploron pli teda.

Kaj kun rideto:

– Alzira, kompare kun ni, estas iu, jam posedanta grandan porcion da ĉielo en sia koro... La ŝin koncernantaj aferoj devas esti ekzamenataj en la Ĉielo...

Ni dume venis al la Domo, kaj enfermiĝinte en nin mem, ni komencis digesti en niaj spiritoj ĉi tiujn lecionojn... La scenoj de amo kaj malamo, sufero kaj venĝo de la afero de Antono Olimpo estis tiaj samaj kiel en niaj personaj dramoj, reliefigante la neceson de amo kaj pardono en niaj vivoj, por ke per pura sento ni povu eliri el la ombro en la lumon...

En ĉi tiuj profundaj konsideroj ni plej sopire atendis la morgaŭan vesperon.

Kiam venis la beninda tempo de nia studado, la Asistanto, en longa konversacio duope kun la fratino Alzira, petis ŝin denove renkontiĝi kun ni, en difinita horo, ĉe tiu lago, kie ŝi elkarniĝis. Post tio li petis du el la servantinoj en la domo akompani ŝin dum ŝia irado, instrukciante ilin, ke tiu nia amikino venu al ni nur vokita de nia deĵoranta grupo.

Post la kutima ekskurso ni venis en la hejmon de Ludoviko, kie Klarindo kaj Leonel kun kora intereso nin atendis.

Silas ree kondukis nin en la hospitalon, kiun en la hieraŭa tago ni estis vizitintaj, kaj fluigis magnetajn emanaĵojn sur Laŭdemiran kaj ŝian ĵus naskitan infaneton. Post ĉi tiu nelonga helpservo li kondukis nin en grandan loĝejon, ĉe kies sojlo nin afable akceptis simpatia elkarniĝinta maljunulo.

– Jen nia frato Paŭleno, kiu jam longe subtenas la laborojn de sia filo, inĝeniero sur la Tero – informis la direktanto de niaj taskoj.

Paŭleno enlasis nin en la internon de sia hejmo, kaj tie, en granda kabineto, ni ekvidis maturan sinjoron, klinitan super libro.

La ĝentila gastiganto prezentis lin al ni kiel sian enkarniĝintan filon, kies teknikan laboradon li sekvadis kun konstanta sindonemo. Li demandis nian estron, per

kio li povos esti al ni utila, kaj Silas petis lian interhelpon ĉe la filo, por ke ni tie ĝuu kelke da momentoj de muziko, se eble, prefere, ian komponaĵon de Beethoven.

Ni tiam mire ekvidis nian amikon alproksimiĝi al la inĝeniero kaj ion flustri en lian orelon. Tute ne rimarkinte nian ĉeeston, kvazaŭ instigita mem aŭdi muzikon, la sinjoro interrompis la legadon, direktis sin al elektra gramofono kaj el negranda diskoteko elektis la Pastoralon de tiu eminenta komponisto.

La ĉambro baldaŭ pleniĝis per ĉarmo kaj ĝojo, harmonio kaj belo, kiuj nin ravis.

Silas per animo kaj koro, kune kun ni aŭdadis la admirindan simfonion, kies notoj estis benoj de la kvin-tesenca Naturo.

Kun Klarindo, altirita de la kamparaj laboroj, ni mense sentis la ĉeeston de ia arbaro, plena de belkantaj birdoj, kiuj flugas super kristalakva rivereto, fluanta sur laktoblankaj silikoj; kaj kvazaŭ la imaga pejzaĝo obeus la melodian rakonton, ni ekvidis, ke ĝi subite aliĝas, naskante en ni la impreson, ke la ĉielo, antaŭe blua, kovriĝas per pezaj grizaj nuboj, el kiuj krakadas fulmoj kaj tondroj, sed bladaŭ refariĝis la floranta bildo meze de kantoj kaj preĝoj... Kaj kun Leonel, pasie amanta tiun dian arton, ni rimarkis la regadon de la muziko en ĝia suverena majesteco, kiu pelis nin al la plej puraj emocioj.

Tiuj minutoj havis por ni tian saman valoron kiel benpreĝo. La notoj de la belega simfonio kvazaŭ nin altigis en harmoniajn mediojn de nekonata beleco, kaj al ni ĉiuj estis la okuloj plenaj de larmoj, ĉar la alfluantaj ĉarmaj akordoj kapablis mirakle lavi la plejprofundon de niaj animoj.

Kiam forsonis la lastaj notoj, ni foriris ravitaj.

Niaj pensoj vibris en plej pura konsento, kaj niaj koroj ŝajnis pli frataj inter si.

Laŭ peto de Leonel, kiu, laŭŝajne, propramove obeis la inspiron de Silas, ni direktis nin al la lago en la malnova bieno de la familio de Olimpo.

La plenluno punktis la kampon per arĝentaj fajreraĵoj.

Estis jam malfrua nokto...

Prenante sur sin la iniciaton de la konversacio, la frato de Klarindo tiam komencis rakonti al ni tion, kion ni cetere jam sciis, kelkatempe haltante en abunda ploro, kiam li parolis pri la morto de sia bofratino, kontraŭ kiun li estis ĵetinta la sagojn de sia kolero...

Kun plej granda mirego Hilario kaj mi rimarkis la paciencon atenton, kun kiu Silas aŭskultis lian konfeson, kvazaŭ la afero estus por li mem io tute nova.

Post pli ol unu horo da parolado de nia suferanta kunulo, la Asistanto intime vokis nin al pli nobla kompreno, klarigante al mi kaj al Hilario, ke tiu nia amiko bezonas elsarki el la vundita koro siajn dolorojn, kaj ke, kvankam konante lian internan dramon, ni ne rajtas kontraŭstari al lia konfeso, sed ni devas ĝin frate ricevi, kun li dividante lian afliktoŝarĝon, por ke la vundoj de la penso fariĝu por li malpli suferigaj.

Tuj poste Silas envolvis ambaŭ fratojn en interesan konversacion, proponante al ili realkonformiĝon al la Leĝo per kompensa batalado.

Ĉu ili volonte ne ekirus denove la surteran vojon? kial ili ne entreprenus novan laboron per renaskiĝo en tiu sama familio, el kiu ili iam devenis? ĉu ne estus ja pli agrable kaj facile akiri al si la repaciĝon kaj sekve reekposedi la iamajn aspirojn, irante kun ĉi tiuj, en la materia regiono, renkonte al altvaloraj ŝtupoj, kondukantaj al la Supera Vivo?

Sed Leonel kaj Klarinto preskaŭ samtempe eklamentis pro la demando pri Alzira... Efektive, en la mal-espero de sia propra afero ili akceptis la inspirojn de la frenezo, ili jarojn post jaroj pasigadis disverŝante kruelaĵojn en la mallumo; nenio tamen ilin turmentas tiel neelporteble, kiel ilia malbonago kontraŭ la edzino de Antono Olimpo, tiu virino, kiu, en timego antaŭ ilia persekutado, sin ĵetis en tiun akvon, pri kiu ili konservas tian teruran memoron...

Tamen..., se Alzira mem venus al ili kun sia enbrakigo de interkompreniĝo kaj helpo? Kaj ĉar ili ekridetis de espero en la ondado de siaj propraj larmoj, la Asistanto por kelkaj minutoj eliris kaj revenis kune kun la

nobla fratino, kiu, surhavante brilegan veston, aletendis al ili siajn manojn, oferante al ili sian patrinan sinon, radiantan de amo.

Kvazaŭ morte vunditaj, Leonel kaj Klarindo falis genue, frakasitaj de timo kaj ĝojego... Sed Alzira karesis iliajn klinitajn kapojn kaj per kortuŝa tono diris:

— Infanoj de mia animo, ni danku Dion por ĉi tiu beninda horo.

Kaj ĉar Leonel vane penis peti de ŝi pardonon, ape-naŭ eldirante unusilabajn vortojn, interrompatajn de plorsingultoj, tial la patrino de Ludoviko humile ekkriis:

— Tio estas mi, kiu devas genuiĝi, petante vin ambaŭ pri karita pardono! La krimo de mia edzo estas ankaŭ mia krimo... Al vi ni forrabis la plej belajn revojn, kiam la surtera juneco ekridetis al vi. Nia senbrida ambicio senigis vin je rimedoj kaj ebloj, eĉ je la ekzistado... Pardonu nin! Ni ja pagos niajn ŝuldojn. La Sinjoro helpas nin rekonstrui nian domon... Antono Olimpo kaj mi, ni baldaŭ troviĝos sur la materia kampo kaj, subtenataj de la Dia Favorkoreco, ni redonos al vi ambaŭ la bienon, kiu ja ne al ni apartenas... Konsentu, miaj infanoj, ke mia animo ricevu la honoron esti por vi amoplена patrino en la mondo... Por restarigi vian esperon kaj reflorigi vian idealon, jen mi oferas al vi mian koron... La Sinjoro donos al mi la benon ricevi vin ambaŭ en mian sinon, nutrante vin per la varmo de miaj kisoj kaj la roso de miaj larmoj... Sed por tio estas necese, ke la forgeso pri niaj ĉagrenoj naskiĝu pura el la amo, kiun ni ŝuldas unuj al aliaj... Ni forgesu ĉiajn resentojn, kaj Dio provizos nin per rimedoj, ke ni pagu niajn ŝuldojn... Stariĝu, karaj infanoj... Jesuo ja scias, ke mi deziras alpremi vin al mia brusto kaj tenadi vin en miaj brakoj!

Alzira ne sukcesis paroli plu. Abundaj larmoj perlis sur ŝiaj vangoj, sed io kvazaŭ retenigis en ŝia gorĝo, sufokante ŝian voĉon.

Malgraŭ tio ni vidis la luman venkon de amo en tiuj malmultaj momentoj... El la torako de Alzira flamantaj fajreroj elŝprucadis per sinsekvaj blue brilantaj ondoj, kio donis al ni la impreson, kvazaŭ ŝia spirita supereco

aliĝis en lumegantan fonton. Subtenataj de ŝi, Klarindo kaj Leonel starigis simile al du infanoj altiritaj de la patrina amo kaj en kortuŝanta plorado ŝin brakumis.

Nia kunulino, ilin danke karesante, alpremis ilin al sia brusto, kvazaŭ ŝi de tiam gardus en si du trezorojn de sia koro.

Obeante al muta signo de la direktanto de nia ekskurso, ni helpis ŝin kiel necese, kaj post kelka tempo, portante kun ni la du novajn amikojn, ni eniris en la grandan institucion.

Lokinte ilin en konvena departemento, diris Silas kontenta:

– Dank'al Dio nia tasko estas plenumita. Nun ni esperu, ke ĉiuj prepariĝos, ĉe la rando de sia nova batalo sur la Tero, por la savanta laboro, en kiu partoprenas amo kaj abomeno, ĝojo kaj doloro, luktoj kaj baroj, en la strebado al elpago de kulpoj.

En mia menso sintrude burĝonadis diversaj demandoj, sed mi konprenis, ke la leĝo pri kaŭzo kaj efiko, kiel ĉiam, agos kontraŭ la personoj de nia historio, kaj mi ekmeditis pri miaj propraj ŝuldoj... Tiam, anstataŭ demandi, mi respekte kisis la manojn de la Asistanto, simile al lernanto, dankanta sian noblan instruiston, kaj silente mi enprofundiĝis en preĝadon, dankante Jesuon pro tiu altvalora leciono.

XI

La templo kaj la parolejo

Post la kulmina fazo de la afero de Antono Olimpo, interesiĝante pri la daŭrigo de niaj studoj, Hilario kaj mi iris al la Instruanto Druso, kiu, nin aŭdinte, volonte konsilis:

– Mi komprenas, ke la Domo mem verŝajne jam havigis al vi fundamentajn elementojn por gravaj konkludoj, koncernantaj la leĝon pri kaŭzo kaj efiko... Ĉi tie, en la plimulto el la aferoj, ni preskaŭ ĉiam trovas la konkretajn fruktojn de la ago. Ni ja povas proksime konstati la rikolton el la suferado en ĉiuj ĝiaj malfacilaj kaj doloraj stadioj.

Kaj ridetante, li emfaze daŭrigis:

– La infera regiono estas ĉiam plenplena de malovaj kontoj. Ĉi tie la avareguloj elportas la amarecon de kruelaj suferoj, la krimuloj renkontas ĉiajn afliktojn per tro malfrua riproĉo de konscienco, kaj la respondecantajn kulpulojn surprizas mallumo, kiu pliakrigas iliajn ĉagrenojn, ĉar ja la kolektivoj de la terkultivistoj, kulpantaj pri la plantado de tiom multe da dornarbetaĵoj, ne sufiĉe kuraĝas rikolti la venenan frukton de tiu semejo, al kiu ili koralligiĝas. Senkonsilaj kaj freneziĝintaj, ili protestas kontraŭ la batoj, kiuj ili mem altiris al si, kaj enfalas en la profundegaĵojn de ribelado kaj malespero... Kiel facile videble, ĉirkaŭ nia domo de reĝustigo kaj helpado ĉio, en preskaŭ ĉiaj cirkonstancoj, estas kontinuaj ombro kaj konflikto, simile al vasta kampo ekbruligita de neantaŭzorgemaj homoj, kiuj do devas

toleri la fajron kaj la fumon, per kiuj ili difektis la teron de sia propra vivo...

Druso nun eksilentis, iris al larĝa fenestro turnita al la ekstera nebulo, kompateme ekrigardis la malgajan pejzaĝon, kiun niaj okuloj sukcesis vidi, kaj tuj poste reveninte apud nin, diris:

– Malgraŭ ĉio estas konsilinde, ke vi ambaŭ daŭrigu plu la laboron, pri kiu vi klopodas, notante al vi la principojn pri kompenso sur pli vastaj kampoj. En ĉi tiu rilato ni rigardas kiel plej gravajn la laborojn nun faratajn en la karnosfero, ĉar ili estas faktoroj, naskantaj ĉielon aŭ inferon ĉe la homoj, kiuj tiujn serĉas; ni tial deziras al vi ambaŭ la plej grandan profiton el la klopodoj, kiujn vi entreprenos sur la kampo de rilatoj inter nia domo kaj la ne malproksimaj ordinaraj homoj.

“Ni devas konfesi al ni, ke ni ĉiuj kreas nian propran destinton aŭ ĝin ĉiutage reformas, sed ĉi tie la esploro de tia leciono estas malpli rapida, ĉar nia institucio ŝajnas pli ĝuste ia alvenostacio, kie la kulpo malrapide moviĝas. Inter la enkarniĝintaj Spiritoj montriĝas al ni pli facila la meĥanismo de la Leĝo, laŭ kiu la animo vivas en sia propra konstruaĵo. En la karnovazo la planto de la ekzistado elvolviĝas, floras kaj fruktas. La fiziologia morto plenumas la grandan falĉadon. En nia mondo fariĝas en tia maniero la natura selekto de la fruktoj. Tiuj malofitaj, kiuj montriĝas plej rafinitaj, estas kondukataj al la kultivado de la Dia Lumo, sur la ĉielaj kampoj, por pli granda altiĝo al la granda estonteco; sed la frakasanta plimulto el tiuj, venintaj difektitaj aŭ neperfektaj, longe restadas en la ombrotenejoj de la malsuperaj regionoj, kie ni troviĝas, atendante novan plantadon en la bedojn de la mondo. Tiel okazas ĉar ja ĉiu homo transiras la sojlon de tombo kune kun tiuj figuroj, kiujn li skulptis al si mem, uzante la rimedojn de sento, ideo kaj agado, per kiuj la vivo lin provizas, disradiante la fortojn, kiujn li por si kolektis en la surteraj spaco kaj tempo. Ni do pensas, ke la studado de ĉi tiu demando estas utila al la enkarniĝintaj animoj, por ke ilia sperto pliriĉiĝu.”

Ĉi tiuj paroloj, diritaj per patreca tono, min profun-

de tuŝis. Druso ilin diris afable kaj malgaje, kvankam ridetante.

Kiel ĉiam ravite de lia personeco, malfacile komprenebla en sia tuteco, mi rediris nenion, sed Hilario, uzante la fariĝintan halton, vivece demandis:

— Kion do vi proponas al ni, por ke ni efektivigu la esplorojn, pri kiuj vi parolas?

La Instruanto respondis senhezite:

— Ni posedas ĉiam novan materialon por konsulto en la templo kaj en la parolejo ekstere de nia domo, kiujn kutime vizitas fratoj el la Tero, provizore for de la korpa loĝejo dank'al dormado, kaj ankaŭ elkarniĝintaj kamaradoj, vagangaj ĉirkaŭ la Domo, por trovi al si ian refortiĝon. Multaj el ili estas ligitaj al nia sanktejo per la fadenoj de reenkarnejo, dum multaj aliaj venas al ni kun peto pri helpo. Ni tie havas multenombrajn oflistojn, kiuj kolektas iliajn plendojn kaj registras iliajn problemojn, por ke ni kun certeco direktu nian pensadon por paco kaj kunlaboro. Estas do por vi interese dum kelkaj tagoj aliĝi al niaj servantaj taĉmentoj, laborante kun ni kaj farante diversajn notojn.

— Ĉu ni ne povus ekhavi la helpon de Silas? — demandis mia kolego, parolante pri tiu kamarado, kies apudesto prezentis por ni ĝojon kaj kuraĝon.

La Instruanto nin esprimoplene ekrigardis kaj ĉe nia miro respondis:

— Se alia estus la celo de la informoj, kiujn vi ĉerpas, ni ne povus permesi, ke tiu Asistanto helpu al vi ĉe via rikolto de scioj. Ni tamen scias, ke ĉi tiu laboro estas destinita al instruado en la regiono de niaj reenkarneĝintaj amikoj, kaj tia tasko devigas nin prikonsideri vian peton. Efektive, ne estas bone, ke vi perdu ian oportunan okazon aŭ tempon. Kvankam la devoj de Silas en nia domo estas nun grandegaj, mi tamen ne vidas, kial mi de vi forprenus vian kunulon, kiu, ĉi tie, sendube ĝuas sur la unua loko nian plej grandan konfidon.

Tuj poste, dum ni nin donis al silenta meditado pri la trafa esplorservado, per kiu la granda bonfaranto sekvis niajn paŝojn, Silas estis vokita al ni kaj tiam ricevis rekomendojn, por helpi al ni kiel necese.

La Instruanto kaj la Asistanto, en rapida intima konversacio, interŝanĝis impresojn, kies plenan signifon ni ne povis kapti.

Post tiu interparolo Silas difinis la ĝustan horon, kiam ni devos ree kolektiĝi, kaj ĉe tio nia intervidiĝo kun la direktanto de la Domo estis ja finita.

En la antaŭdifinita momento la Asistanto komplezeme venis al ni. Ni estis vizitontaj la Templon de la Domo.

Ni trairis longajn vicojn da koridoroj kaj fine, tra pordeto, ni eniris en vastan prilumitan salonon. Tiu salono similis grandan sanktejon, kiaj tiu konataj en la mondo. Kun la vizaĝo turnita eksteren, kruco el arĝenta brilanta materialo sur blanka, senornama tablo, apogita al la centro de la fundo, estis tie la sola religia figuro. Sed en ĉiuj flankaj muroj, rimarkinde neĝblankaj, distingiĝis malgrandaj kavoj ĉizitaj en formo de niĉoj.

La tie reganta lumo mirinde harmoniis kun la karesanta melodio, kiu dolĉe resonis de la vasta navo... Kiaj nevideblaj manoj estigis tiun velurecan, mildan muzikon, kiu inklinigis nin al respekto kaj meditado?

Pli ol du centoj da diversaj estuloj, kiel pia tutaĵo, en preskaŭ samnombraj vicoj, preĝis antaŭ la malplenaj niĉoj.

Mi ne scias diri, kia stranga emocio ekposedis mian tutan animon. La senartifika kredo de mia infaneco de nove ekregis mian internaĵon. Mi rememoris pri mia patrino, metanta la unuan preĝon sur miajn lipojn, kaj, kvazaŭ la vibroj en tiu horo estus benata pluvo, lavanta ĉiujn angulojn de mia spirito, mi dum kelkaj momentoj forgesis la iamajn spertojn de mia vivo kaj ekpensis nur pri la Superega Sinjoro, nia Dio kaj nia Patro...

Varmaj larmoj perlis sur mia vizaĝo.

Mi ekdeziris pri io demandi la bonkoran Asistanton, tamen, ĉe tiu unua kontakto kun la ekstera sanktejo de la Domo, mi nenion sukcesis fari krom preĝi kaj ploregi. Kaj ĝuste tial, kvankam mi povis mastri la parolon, por ke ĝi ne elglitu senbride el mia buŝo, mi tamen rigardadis la lumantan krucon iom respektate, iom kortuŝite. Mi rememoris la Dian Senditon, kiu ĝin memofere uzis,

por montri al ni la vojon de la venka reviviĝo, kaj en la plejprofundo de la animo mi ripetis:

– “Patro nia, kiu estas en la ĉielo, Via nomo estu sanktigita. Venu Via regno, plenumiĝu Via volo, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero. Nian panon ĉiutagan donu al ni hodiaŭ. Kaj pardonu al ni niajn ŝuldojn, kiel ankaŭ ni pardonas al niaj ŝuldantoj. Kaj ne konduku nin en tenton, sed liberigu nin de la malbono ^(*), ĉar al Vi apartenas la reĝado, potenco kaj gloro por ĉiam. Tiel estu ^(**).”

Mi rimarkis, ke Silas sekvas la movojn de mia animo, eĉ la plej etajn, ĉar, kiam mi finis tiun preĝon de la Sinjoro, li amike diris al mi:

– Vere, Andreo, malmultaj eniras ĉi tien ne helpante al si per la ŝildo de la preĝo.

Kaj ekrigardinte Hilarion, kiu ankaŭ forviŝis neretenblajn larmojn, kvazaŭ same lin envolvante en la dolĉecon de sia parolo, li daŭrigis:

– Ĉi tiun malgrandan kampon de la pensado plej alte rafinis la pento kaj la doloro de miloj da estuloj... Nenombreblaj multegoj da animoj, harditaj en suferado kaj en la fido, ĝin vizitis, plorante de pento aŭ de espero, de danko aŭ de angoro... Nia templo interna, en kies laboroj vi ambaŭ jam paratoprenis, funkcias kvazaŭ la vivanta koro de nia domo, dum ĉi tiu ekstera sanktejo estas la simbolo de niaj manoj en preĝado.

Montrante al la estuloj, silente preĝantaj antaŭ la senfiguraj altaroj, mi kuraĝis demandi tiun komplezeman fraton:

– Kion signifas ĉe tie la figuro de la kruco kaj ĉi tiuj malplenaj niĉoj?

La Asistanto tuj klarigis:

– La kruco rememorigas ĉiujn vizitantojn, ke la Spiro de Nia Sinjoro Jesuo Kristo estas ja ĉi tie, kvankam ni troviĝas en la inferaj abismoj; kaj la malplenaj niĉoj

^(*) Ĝis ĉi tie laŭ Mateo, 6:9–13. – *La Trad.*

^(**) Ĉi tiu alplenigo, kiun mi ĉi tie tradukas, troviĝas en kelkaj antikvaj manuskriptoj, ekz-e en la anglikana eldono, aperinta en 1611. – *La Trad.*

donas al ĉiu oportunan okazon turni sin al la Ĉielo laŭ sia propra kredo. Ĝis la animo akiros la Senliman Saĝon, ĝi nepre devas iradi la longan vojon de la simboloj de elementa instruiĝo kaj de kulturo, kiuj ĝin gvidas sur la vojo de intelekta altiĝo; kaj ĝis ĝi atingos la Senliman Amon, ĝi ja devas paŝadi sur la longaj irejoj de karito kaj pieco en la multoblaj departementoj de komprenemo, kiu asekuras al ĝi la eniron en la Superan Vivon. La Diaj Potenculoj, kiuj regas super ni, ordonas, ke ĉia sincera kaj respektinda kredo trovu ĉi tie aman estimon.

Rimarkinte, ke la malmultaj preĝantaj animoj vice sin aranĝis en diversaj pozicioj, t.e. unuj staras aŭ komforte sidas, dum la plej multaj genuas, Hilario faris kelkajn demandojn, kiujn Silas respondis resumante tiujn objektojn:

– Jes, se nur oni nepre tenas la reciprokan respekton, ĉiu povas ĉi tie preĝi tiel, kiel ŝajnas al li plej bone.

Kaj subtenante nian noblan sciemon, li montris al matrono, kiu, paciencie sur la genuoj, ploradis antaŭ proksima niĉo, kaj diris:

– Ni observu ekzemple tiun nian petegantan fratino. Ni staros malantaŭ ŝi, ke ni ŝin ne ĝenu per nia ĉeesto. Kaj, envolvante ŝin en la vibrojn de nia simpatio, ni enprenos en nin ŝian mensan kampon, kaj tiel ni klare kaptos la bildojn, kiujn ŝi kreas per sia persona preĝoprocedo.

Ni lin sendiskute obeis, kaj, miaflanke, laŭgrade kiel mi koncentris mian atenton sur tiu klinita grizhara kapo, ĉiam plu ŝanĝiĝis antaŭ miaj okuloj la mallarĝa spaco de la niĉo...

Iom post iom, kvazaŭ ĝi elkreskus el la lilioblanka muro, bela vidaĵo ekmontriĝis al niaj miregantaj okuloj. Tio estis vivanta rebildigo de la ĉarma skulptaĵo de Teixeira Lopes ^(*), prezentanta la Plejsanktan Patrino, plorantan pri sia mortinta Dia Filo.

(*) Antonio Teixeira Lopes, eminenta portugala skulptisto. – *Noto de la Aŭtoro.*

Kaj la neeldirataj frazoj de tiu preĝanta respektinda fratino resonadis en niaj oreloj:

— Plejsankta Patrino, Dia Sinjorino de Kompatemo, korfavoru miajn infanojn, vagantajn en mallumo! Pro via filo, oferita sur la kruco, helpu al mia suferanta spirito, por ke mi povu al ili helpi... Mi ja scias, ke dank'al fatala alkroĉiĝo al materialaj havoj ili ne hezitis krimi. Vere, Sinjorino, ili estas malfeliĉaj murdintoj, kiujn ne vokis al si la surtera justeco... Ĝuste tial ili pli forte suferas la dramon de siaj propraj konsciencoj, implikitaj en la kulpo..."

En ĉi tiu momento de ŝia peto Silas ektuŝis niajn ŝultrojn kaj invitis nin al la necesa instruo, klarigante:

— Tio estas kompatinda elkarniĝinta patrino, kiu petas por siaj infanoj, vagantaj en la ombro. Ŝi alvokas la protekton de nia Plejsankta Patrino, kiu sin prezentas kiel Sinjorino de la Kompatemo, laŭ tiu kredo, kiun ŝia koro en la nuna momento povas porti, en la kadro de ŝiaj rememoroj el la mondo...

— Ĉi tio do signifas, ke tiu figuro antaŭ niaj okuloj...

Sed la rimarko de Hilario restis nefinita, ĉar Silas ĝin rapide kompletigis:

— ... estas kreaĵo de ŝi mem, kopio de ŝiaj propraj pensoj, per kiuj ŝi teksas sian peton kaj kiuj alĝustiĝas al la impresiĝema substanco de la niĉo, formante la vibrantan koloran bildon, konforman al ŝiaj deziroj.

Kaj sen ia instigo respondante la demandojn, kiujn la afero elvokis en ni, li daŭrigis:

— Tio tamen ne signifas, ke la preĝon respondas la sanktulino mem. Petoj similaj al ĉi tiu leviĝas al superaj tavoloj kaj tie ilin ricevas senditoj de la Nazareta Virgulino, por ekzameno kaj kontentigo laŭ la vera saĝo.

Rigardante al la ĉeestantoj, li daŭrigis sian klarigon:

— Ĉi tie troviĝas piuloj, fidantaj speciale plurajn grandajn heroojn de Kristanismo laŭ diversaj kredoj.

Kaj direktante ĉirkaŭen siajn okulojn, li kun sia granda sperto montris al alia preĝanta sinjorino kaj diris:

— Jen nobla matrono, peteganta la protekton de Te-

reza el Lisieux (*), la kormilda monaĥino de la monto Karmelo, elkarniĝinta en Francujo.

– Ĉu ŝia peto atingas la koron de tiu fama monaĥino? – demandis Hilario kun sia ĉiama optimismo.

– Kial do ne? – respondis lia kunparolanto. – Post la morto de la korpo la efektive sanktigataj estuloj renkontas la plej ŝargajn servodevojn en la dissemado de lumo aŭ de karito, de sciado aŭ de virto, por kiuj ili fariĝis la vivanta fonto de inspiro, dum sia lernado kiel homoj. La beata kaj ĉirkaŭfermita ĉielo ekzistas nur en la neniofarema menso de homoj, kiuj pretendas progreson sen laboro kaj pacon sen penado. Ĉio estas kreado, belaĵo, perfektigado, ĝojo kaj lumo senĉesaj en la Dia verko, kiu manifestiĝas, majesta kaj senlima, pere de tiuj estuloj, altiĝantaj al la Senlima Amo. Tiel do iu koro, plantinta sur la Tero semejon de fido kaj abnegacio, eknutras, de el la spirita regiono, la kulturejon de la ideoj kaj ekzemploj, kiujn li postlasis al siaj kamaradoj de evolucia batalado, kulturejon, disvantiĝantan ĉe tiuj homoj, kiuj daŭrigas lian sanktan laboron; ĝi sekve kreskas pri klopodo kaj influo por la bono en la sfero de lumiga kaj sanktiga agado, kiun la Sinjoro al li konfidas.

Mia kamarado, kiu notis al si tiun klarigon tiel same atente kiel mi mem, delikate interrompis:

– Kaj en la okazo, se la animo, konsiderata kiel sankta inter la homoj, ne estas ja sankta en la Sfero de Vero? ĉu la preĝoj, direktataj al ĝi, trafas sian celon, eĉ tiam, se la supozata sanktulo spertas akrajn provojn en la ombroregionoj?

– Jes, Hilario – respondis la Asistanto. – La preĝoj eble ne tuj trafas la Spiriton, al kiu ili celas, sed ili atingas tiun grupon da kamaradoj, al kiuj li devus konormiĝi kaj kiuj lin pro amo anstataŭas en la helpa bonfarado, en la nomo de la Sinjoro, ĉar vere ĉia amo en la Eterna Kreitajaro apartenas al Dio. Ni supozu, por ekzemplo, ke la dirita monaĥino momente povus doni ne-

(*) Sankta Tereza de la Infano Jesuo, laŭ la Katolika Eklezio, elkarniĝinta sur la monto Karmelo, ĉe Lisieux, Francujo, en la 30-a de Septembro 1897. – *Noto de la Aŭtoro.*

nian helpon: se tia estus la okazo, tiam la grandaj animoj, elprovitaj en la disciplino de la institucio, kie ŝi tiel multe distingiĝis, prenis sur sin fari anstataŭe la necesan kaj justan taskon, tiel longe, ĝis ŝi povus ŝargi sin mem per la ŝin koncernanta apostolado.

— Tamen — intermetis mia kolego —, ĉu kredeble la spirito de la kongregacioj religiaj ankoraŭ daŭras plu vivanta en la Pli Altaj Sferoj?

La Asistanto ridetis kaj respondis:

— Ne en la malvasta senco de la surtera sektismo. Ju pli la animo altiĝas sur la suprojn de la vivo, des pli ĝi demetas de si la homajn konvenciojn, lernante, ke la Providenco estas lumo kaj amo al ĉiuj estaĵoj. Sed, ĝis la animo identiĝos kun la altegaj faktoroj de la kosma konscienco, la rondoj de studado kaj fido, de perfektigado kaj solidareco, pro la bono, kiun ili faras, kie ajn ili troviĝas, indas la plej grandan estimon de la Superaĵ Inteligentioj, plenumantaj la Diajn Planojn.

Tuj poste, kvazaŭ li volus fiksi en niaj spiritoj la valoron de ĉi tiu leciono, li ekrigardis al sinjorino, preĝanta ne malproksime de ni, kaj, ŝin iomete observinte, li kondukis nin al ŝi, petante, ke ni ŝin atentu.

Ni penis asimili ŝian menson, kaj post tiu alkonformiĝo ni ekvidis en la niĉo la vivantan simpatian figuron de nia abnegaciema amiko D-ro Bezerra de Menezes ^(*), kaj samtempe ni ekaŭdis la petegon de tiu nia afliktita fratino:

“— Doktoro Bezerra, pro Jesuo, ne forlasu mian kompatindan Rikardon en la mallumo de malespero! Mia malfeliĉa edzo spertas akrajn provojn! Ho grandanima amiko, helpu nin! Ne permesu, ke li englitu en la abismo de memmortigo! Blovu en lin kuraĝon kaj paciencon, subtenu lian bravecon! La embarasoj kaj la larmoj, lin turmentantaj en la mondo, falas sur mian animon kiel pluvo da galo!”

Silas interrompis nian meditadon, emfaze dirante:

(*) D-ro Adolfo Bezerra de Menezes, apostolo de la Kristana Spiritismo en Brazilo, elkarniĝinta en la urbo Rio de Janeiro la 11-an de Aprilo 1900. — *Noto de la Aŭtoro.*

– Kiel ni ja rimarkas, ĉi tiu sanktejo taŭgas por ĉiu digna preĝo, sen iaj specialaj kultoj. Tie unu sin turnas al la protekto de la Lisieux’a monaĥino, ĉi tie alia malfeliĉa koro petas pri helpo tiun eminentan samdoktrinanon de la brazilaj spiritistoj!

Antaŭ ol deturni mian atenton, mi fikse ekrigardis la vizaĝon de la granda kuracisto, laŭ la memorado de tiu fidplena preĝanta fratino, kaj mi ja rimarkis la ĝustecon de la bildo, kiun ŝi eligis el sia menso. Ni tie vidis la portreton de D-ro Bezerra, tia, kia ni lin konis: serena, senafekta, bonkora, patrecamienda...

Antaŭvenante al niaj kutimaj demandoj, la Asistanto informis:

– Per pli ol kvindek sininterrompaj jaroj da servo al la Spiritisma Afero post sia elkarniĝo, Adolfo Bezerra de Menezes ekrajtis formi grandnombran grupon da kunlaborantoj, kiuj servas al lia karitostandardo. Centoj da studemaj kaj bonvolaj Spiritoj obeas lian direktadon en la semejo de bono, kie li agadas en la nomo de la Kristo.

– Estas do facile kompreni – intermetis Hilario –, kiel li agas en tiom da lokoj samtempe...

– Ĝuste tiel – jesis Silas. – Kiel dissenda radiostacio komunkiĝas kun tiuj ricevantaj, kaj kiel unu sola pensanta kapo movas milionojn da brakoj, tiel same unu granda lumomisiulo, aganta sur la kampo de bono, povas influi sur dekojn aŭ centojn da kamaradoj, kiuj obeas lian direktadon en la laboro konforma al la ordonoj de la Sinjoro. Ame alvokata en tiom da spiritismaj institucioj kaj hejmoj, Bezerra de Menezes helpas en ili ĉiuj, ĉu persone, ĉu per estuloj, kiuj lin plej fidele reprezentas.

– Por tio – aldonis mia kolego – li ja havas sian propran kampon de agado, simile kiel iu estro de homa laboro havas sian administran sidejon, el kiu li distribuas inter siaj subuloj la direktantan penson de la institucio...

– Kial do ne? – ridetante rediris la Asistanto – La Sinjoro, kiu disponas rimedojn, por dece sidigi ĉian estron de homa laboro, eĉ ĉe la plej malgravaj provoj en la socia vivo sur la Tero, ne forlasus senŝirme la lumomisiulojn en la Spiritita Sfero.

Tiel parolante, Silas delikate igis nin iri en direkto al la pordo, kondukanta sur la eksteran korton de la templo.

Veninte al la elirejo, ni rimarkis, ke la ĉirkaŭanta lumo preskaŭ subite estingiĝis, malmultajn metrojn for de la portalo, donante al ni la impreson, kvazaŭ ĝi ricevis teruran baton de la envolvanta ombro.

En la grandega korto dense kolektiĝis nenombrebla amaso da estuloj... Pluraj grupoj laŭte konversaciis... Kaj larmoj kaj petegoj kaj ĝemoj...

Niaj okuloj, ankoraŭ neakomodiĝintaj, apenaŭ perceptis la konturojn de tiu granda kolektiĝo; tamen ni povis klare aŭdi parolojn kaj kriojn, varmajn petegojn kaj malesperajn alvokojn...

Rimarkinte mian miregon, la Asistanto kortuŝita klarigis:

— Ĉi tio estas la parolejo de la Domo, kien venas granda nombro da animoj sinceraj kaj suferantaj, sed kutime en profunda malespero, kiu debaras de ili la profitojn el la paca preĝado...

Kaj farante esprimoplenan geston, li aldonis:

— En ĉi tiu granda salono, destinita al libera parolo, ni ja trovas nian vibran limon... Ekster ĝi, estas la terura, senrezignacia doloro, naskanta monstrecon kaj malekvilibron, kiuj esprimas la inferon de la ordinara religia interpreto; kontraŭe, interne en nia domo, estas la pacienca, komprenanta doloro, kreanta regeneriĝon kaj reĝustiĝon al la Leĝo por la vojo al la Ĉielo...

Antaŭ tiuj korkrevigaj scenoj, kiujn ni ĉeestis, ni trovis nenian esprimon, kiu kvalifikus la mirkonsternegon, de kiu ni sentis nin poseditaj. Ni tial instinkte eksilentis, ĉe la kvietiĝo de la Asistanto, kiu, laŭ nia supozo, neaŭdeble sin turnis al la protekto de la preĝo.

XII

Plipezigita ŝuldo

Dum aliaj funkciuloj de la institucio nin rapide preterpasadis, sendube intencante porti sian helpon, la preferata kunulo de Druso kune kun ni malsupreniris la ŝtuparojn de la templo, klarigante:

– Multaj el niaj servokamaradoj profitas ĉi tiun horon, por propramove praktiki la fratan amon. Ili ĉi tie, en ĉi tiu parolejo, aŭskultas la malesperantajn kaj la malĝojajn animojn, kaj kiom nur eble donas al ili flegadon kaj konsolon, ne nur admonante ilin al kompreno kaj sereneco, sed ankaŭ ilin akompanante en la mallumajn regionojn aŭ en la sferon de la enkarniĝintoj, por helpi al la karuloj, kiuj maltrankviligas la koron al tiuj animoj.

En ĉi tiu momento ni faris pli rektan kontakton kun tiuj bruantaj grupoj. Nun, kun la okuloj akomoditaj al la tiea ombro, ni sukcesis distingi la kompatindajn strangajn figurojn, kiuj afliktitaj nin ĉirkaŭis... Tio estas virinoj kun kruda vizaĝo, difektita de la mizero, kaj viroj kun mieno torturata de malamo kaj angoro.

Ni apenaŭ povis taksi ilian aĝon laŭ la surtera kalkulo. Ilia malfeliĉo turnis ilin en dolorfantomojn, ilin preskaŭ tute egaligante en unu sama tipo de ekstera formo. Multaj havis manojn similajn al sekiĝintaj ungegoj, kaj de preskaŭ ĉiuj la kolera aŭ tima rigardo elmontris la dolorajn ekfulmojn de menso, falinta en la abismon de frenezo.

Kortuŝantaj preĝoj miksiĝis kun teruregaj krioj de ribelo.

Plenaj de bedaŭro vidante tiun amason kun krudaj gestoj antaŭ la malfermitaj pordoj de la trankvila sanktejo, ni demandis la Asistanton, kial ĝi tuta ne rifuĝas en la gastaman templon, nun preskaŭ dezertan. Montrante al la enirejo de la konstruaĵo, kiun ni ĵus forlasis, Silas ekrigardis la brilantan pordon, kiu, el la densa duonombro, ŝajnis al ni pli ĝuste ia tunelo turnita al la lumo kaj respondis:

— Efektive, vi prezentas ja dezirindan disponon, tamen en tiun sanktejon eniras nur tiuj, kiuj povas kun la necesa respekto elteni ĝian helecon. Preskaŭ ĉiuj fratoj, kolektiĝintaj sur ĉi tiu placo, havas kriplaĵojn, al ili truditajn de la maliceco, aŭ portas tigrecajn sentojn, kiujn apenaŭ kaŝas emociaj petoj. Kun tia humoro ili ne eltenas la frapon de la tiea lumo, kiu estas ĝuste liverata laŭ specifaj fotonoj kun difinita elektromagneta enhavo, nepre necesa al la sekureco de nia domo. Multaj el niaj fratoj, ĉi tie plej altgrade konsternitaj, buŝe elkrias, ke ili sopiras la profitojn el la preĝo en la sinto de la sanktejo; interne tamen ili forte volus tie surtrieti la altegan nomon de nia Ĉiela Patro, en la kultado al ironio kaj blasfemo. Por ke tiuj fratoj ne faru konfuzon en la dia atmosfero, kiun ni devas havigi al la pura kaj revigliga preĝo, niaj estroj rekomendas, ke la lumo havu ĉiam la taŭgan intensecon kontraŭ malordoj kaj malutiloj, ja facile eviteblaj.

Miregante, Hilario rimarkis:

— Ĉi tio do signifas, ke nur la sincera pentado de la animo agordiĝas kun la ĉi tieaj elektromagnetaj fortoj...

— Ĝuste tiel — jesis nia interparolanto. — Nia institucio havas brakojn ĉiam malfermitajn al provado kaj sufero, sed ne al ribeleco kaj malespero. Alie ĝi estus kondamnita al neniigo kaj senkreditego en la turmentata regiono, kie ĝi situas.

En ĉi tiu momento interrompis nian konversacion dekoj da elsekiĝintaj brakoj kun peto pri helpo.

Silas kompatoplene ilin rigardadis, sed ne haltante, ĝis, en kelka distanco, baris niajn paŝojn rapidiranta virino, kiu, spiregante, ekkriis:

— Asistanto Silas! Asistanto Silas!

Nia amiko rekonis ŝin, ĉar, tuj haltinte, afable etendis al ŝi la dekstran manon kaj demandis:

– Ludovikino, por kio vi venis al mi?

Jen, vizaĝo kontraŭ vizaĝo, scivolo kaj aflikto.

La elkarniĝinta sinjorino, elmontrante nebrideblan angoron, sen prologo ekkriis:

– Helpon! Helpon! Mia filino, mia malfeliĉa Marina senkuraĝiĝas... Mi de longe klopodas per ĉiuj miaj fortoj por deturni ŝin de memmortigo, sed nun mi sentas min malvigliĝinta kaj nekapabla...

La plorsingultoj sufokis ŝian gorĝon, ŝtopante al ŝi la voĉon.

– Parolu! – diris per ordona tono la gvidanto de nia esplorado, kvazaŭ la alarmo de tiu momento nebuligus al li la mensan serenecon, nepre necesan al la kompreno de la nova situacio.

La malfeliĉa virino, nun sur genuoj, levis al li siajn larmantajn okulojn kaj petegis:

– Asistanto, pardonu, ke mi tiel insiste parolas al vi pri mia malfeliĉo, sed mi estas patrino... Mia kompatinda filino intencas sin mortigi hodiaŭ nokte, per kio ŝi do ankoraŭ pli forte ligiĝas kun la mallumo de sia konscienco!

Silas konsilis al ŝi reveni hejmen kiel ŝi povos, kaj, doninte al ni siajn manojn, invitis nin rapide flugi al la celo, pri kiu ni devis zorgi.

Dumvoje li informis:

– Tio estas protektatino de la Domo, antaŭ preskaŭ tridek jaroj reenkarniĝinta sub la aŭspicio de nia institucio. Ni donos al ŝi la necesan helpon, kaj samtempe vi studos demandon pri plipezigita ŝuldo.

Rimarkinte, ke nia amiko eksilentis, mia kolego diris:

– Estas ja io impresa, kiel granda estas la nombro da virinoj preĝantaj kaj helpantaj en ĉi tiu regiono...

Premata de zorgoj, kiel li ja estis, nia nobla amiko ekprovis aperigi rideton, kiu tamen ne streĉis liajn lipojn, kaj rediris:

– Jen granda veraĵo... Maloftaj edzinoj kaj maloftaj patrinoj sin direktas al la feliĉaj regionoj sen la dolĉaj korligiĝoj, kiujn ili nutras en la sino. La grand-

ega virina amo estas unu el la plej respektindaj fortoj en la Dia Kreitaĵaro.

Ni tamen havis jam neniom da tempo por pluaj konsideradoj.

Ni tiam atingis, sur la Tero, dometon kun tri senornamaj malvastaj ĉambroj. La horloĝo montris kelke da minutoj post noktomezo.

Akompanante Silason, kies ĉeesto forpelis plurajn estulojn, venintajn el la ombro kaj tie kolektiĝintajn en la senduba intenco maltrankviligi tiun atmosferon, ni eniris en humilan ĉambron.

Sen neceso de vortoj ni ekrimarkis, ke tiu demando estas ja konsternanta.

Apud afliktegita kaj senfortiĝinta juna sinjorino ploretadis maltrankvila knabino, aĝanta du-tri jarojn... En la halucinovualitaj, senkonsciaj okuloj de la infano oni vidis la signon de homoj, stampitaj per neforigebla suferado jam de sia naskiĝo.

Laŭ la nekaŝebla absorba zorgo de Silas estis tamen facile konstateble, ke la kompatinda sinjorino la plej urĝe bezonis nian helpon.

La malfeliĉa, genue, varme kisadis la etulinon, elmontrante la ekstreman angoron de la homoj, por ĉiam adiaŭantaj la mondon.

Tuj poste, per rapida gesto, ŝi ekprenis glason, kie troviĝis miksturo kun ia venenaĵo, pri kiu ni ne povis dubi. Sed, antaŭ ol ŝi ĝin almetis al la ardanta buŝo, jen la Asistanto per firma tono diris al ŝi:

— Kiel vi povas pensi pri la ombro de morto sen la lumo de preĝo?

La malfeliĉa virino aŭdis lian demandon ne per la karnaj timpanoj, sed la frazo de Silas invadis al ŝi la kapon kvazaŭ fortega enblovo.

Ŝiaj okuloj ekfajreris per nova brilo kaj la glaso ektremis en ŝiaj nun ŝanceliĝantaj manoj.

Nia gvidanto etendis super ŝin siajn brakojn, envolvante ŝin en anestezaĵajn emanaĵojn de kareso kaj boneco.

Nun posedata de novaj pensoj, Marina — ĉar ŝi ja estis tiu fratino, por kiu afliktita patrino koro petis pri helpo — remetis la danĝera glason sur ĝian antaŭan

lokon kaj, sub la potenca influo de la direktanto de nia esplorado, subite ekstaris kaj falis sur la liton, preĝante...

“– Dio mia, Patro senlime bona – ŝi laŭte ekdiris –, kompatu min kaj pardonu mian malbravecon! Mi ne eltenas plu... Sen mia persono mem mia edzo vivos pli trankvile en la leprulejo kaj mia malfeliĉa filineto trovos karitemajn korojn, kiuj dediĉos al ŝi amon... Mi jam havas neniom da rimedoj... Mi estas malsana... Niaj kontoj min frakasas... Kiel mi venkos ĉi tiun mian for-konsumantan malsanecon, nun, kiam mi ja devas senri-poze kudradi, ĉe la edzo kaj la idineto, postulantaj de mi vartadon kaj kareson?!”

Silas ĉiam plu fluigadis sur ŝin malvigligajn eman-aĵojn kaj, instigante ŝin iomete movi la brakon, faris, ke ŝi mem per senkonscia impulso forte ekbatis la fa-talan glason, kiu, ruliĝinte sur la plankon de la ĉambro, disverŝis la mortigan fluidaĵon.

Kun abundaj larmoj la senkonsila malfeliĉulino in-sistis:

– Ho Sinjoro, kompatu min!

Rekonante en sia senkonscia gesto mem la manifest-iĝon de ia fremda forto, kiu malhelpis al ŝi la memvolan morton en tiu momento, ŝi silente ekpreĝis, montrante evidentajn timon kaj riproĉojn de konscienco; tia mensa teniĝo pli klare signis ŝian pasivecon kaj el ĝi la Asist-anto faris uzon, por ŝin arte dormigi.

Silas eligis el si fortan ŝprucon da fluideca energio sur ŝian encefalan envolaĵon, kaj la junulino, ne pov-ante klarigi al si, kiel ia malvigleco ekinvadas ŝian nerv-aron, lasis sin peze endormiĝi, kvazaŭ trinkinte fulm-rapidan narkotikon.

La Asistanto interrompis la magnetizan procedon kaj amike diris al ni:

– Ni ĉi tie staras antaŭ premanta demando pri pli-pezigita ŝuldo.

Kaj montrante en direkto al la juna patrino, nun absolute senfortiĝinta, li daŭrigis:

– Marina venis al nia Domo, por helpi Georgon kaj Zildan, kontraŭ kiuj ŝi antaŭe faris al si ŝuldojn. En la pasinta jarcento ŝi sin metis inter ambaŭ, ĵus geedz-

iĝintajn, kaj instigis ilin al bedaŭrindaj frivolaĵoj, kiuj rezultigis al ili teruran frenezecon en la Spirita Sfero. Post longaj suferoj kaj reciprokaj malakordoj, la Sinjoro permesis, ke multaj amikoj propetu ĉe la Superaj Povoĵ, ke estu rearanĝita la destino de tiuj tri personoj, kaj efektive ĉiuj tri renaskiĝis en sama socia rondo, por la korektiga laboro.

“Marina, la unuenaskitino en la hejmo de nia fratino Ludovikino, ricevis la taskon prizorgi sian malpli aĝan fratineton, kiu do kreskis ĉe la varmo de ŝiaj karesoj; sed, antaŭ kelke da jaroj, kiam jam plenaĝaj, jen, laŭ la servoprogramo, difinita antaŭ ilia reenkarigo, la juna Zilda renkontas Georgon kaj ambaŭ instinkte refaras la antaŭajn amligilojn. Arde ili sin reciproke amas kaj gefianĉiĝas. Sed Marina, anstataŭ plenumi la promesojn, per kiuj ŝi sin ŝarĝis en la Spirita Mondo, nome ami tiun saman viron en la silento de la konstrua rezignado, subtenante sian fratinon, iam forlasitan edzinon, en la purigaj luktoj, kiujn la nuneco prezentis al ŝi, ekforĝis malhonestajn planojn, posedita de fajra pasio.

“Tute blinda kaj surda por la admonoj de sia konscienco, ŝi komencis envolvadi la fianĉon de sia fratino en implikan reton da delogoj, kaj, per senprudentaj deziroj vokinte al sia malluma celo la apogon de kapricaj kaj mensmalsanaj Spiritoj, ŝi sekve ekmagnetizis la junulon kun la helpo de tiuj elkarniĝintaj vampiroj, kies societon ŝi pretervole altiris al si... Georgo, senkonscie superregata, transiĝis de la amo al Zilda en la simpation por Marina, kaj ekrimarkis, ke la nova korligiĝo terure kreskadis en lia brusto, al kio li mem ne povis kontraŭstari...

“Post nemultaj monatoj la geamantoj komencis kaŝitajn renkontiĝojn, en kiuj ili sin kompromitis unu kontraŭ la dua per plej granda intimeco... Zilda ekrimarkis la aliĝon de la junulo, sed penis pravigi lian indiferecon, atribuante ĝin al laceco en la laboroj kaj malfacilaĵoj en la familia vivo. Tamen, kiam restis nur du semajnoj ĝis la geedziĝo, la kompatindan junulinon surprizas neatendita kaj konsternanta konfeso... Georgo malkovras antaŭ ŝi la vundon, kiu dismordas lian intern-

on... Li ne neas, ke li portas por ŝi admiron kaj koringklinon, sed de longe li ja sentas, ke nur Marina devos esti lia hejma kunulino. La tiel forigita fianĉino retenas la teruran disreviĝon, kiu ŝin ekposedas, kaj ŝajne ne ekribelas, sed, introvertita kaj en malespero, en tiu sama vespero ŝi havigas al si iom da veneno, per kiu ŝi forfinas al si la enkarnan ekzistadon.

“Konsternita de doloro, Zilda, nun elkarniĝinta, ricevis rifuĝon ĉe nia fratino Ludovikino, kiu pli frue ol ŝi venis en nian mondon, akceptita en la Domo pro siaj patrinaj meritoj. La malfeliĉa patrino petis la protekton de niaj Mentoroj. Kiel patrino ŝi kompatis ambaŭ junulinojn, ĉar, en ŝiaj okuloj, la perfidinta filino estas pli malfeliĉa ol la filino primokita, kvankam ĉi tiu lasta prenis sur sin la pezan ŝuldon de la memmortigintoj; en ŝia okazo, tian ŝuldon ja malpligravigis la mensa konfuzo, kun tiam travivis la junulino, senkaŭze kondamnita al indigniga forlaso...

“Zorge ekzameninte la aferon, la ministro Sanzio, kiun ni persone konas, decidis, ke Marina estu rigardata kiel respondanta por ŝuldo plipezigita de ŝi mem. Kaj tuj post tiu sia decido ili faris disponojn, ke Zilda estu revenigita en sian hejmon, por tie ricevi la merititan zorgadon. Marina fiaskis ĉe la abnegacia elprovo favore al sia fratino, kiu estis ŝia bonkora kreditoro, sed kondamnis sin mem al sinoferado por tiu sama fratino, kiun nun la Leĝo trudis al ŝia kunvivado kiel terure suferantan kaj treege amatan filineton. Tiamaniere Georgo kaj Marina, liberigitaj de Zilda, geedziĝis kaj rikoltis el la Tero la aman kunestadon, al kiu ili tiel varme sopiris; du jarojn post la geedziĝo ili ricevis Zildan en puntgarantan lulilon, kiel tre anatan infaneton. Sed... jam de la unuaj monatoj de la adorata idino ili rimarkis ŝian doloran elprovadon. Zilda, nun nomata Nilda, naskiĝis surdamuta kaj mense kaduka dank'al la perispirita traŭmo, kaŭzita de ŝia morto per memvola veneniĝo. Senkonscia kaj turmentata, en la profundo de sia “mem”, de la sufokantaj rememoroj el la antaŭnelonga pasinteco, ŝi preskaŭ tage kaj nokte ploradas... Sed, ju pli ŝi suferas, des pli da karesoj ŝi ricevas de siaj gepatroj,

kiuj ŝin amas kun plej grandaj elmontroj de kompatato kaj koreco...

“Ilia vivo normale fluadis, kvankam turmentata de la naturaj provoj de la difinita vojo, kiam Georgo antaŭ kelkaj monatoj estis apartigita en la leprulejon, kie li estas ankoraŭ kuracata. De tiam, inter la edzo malsana kaj la filineto malfeliĉa, Marina, portante sian plipezigitan ŝuldon kaj, ankoraŭ plie, senĉese premata de la tento de memmortigo, spertas la marasmon, en iu ni ŝin vidas.”

La Asistanto eksilentis. Min kaj Hilarion plenigis teruro kaj kortuŝiteco. Ĉi tiu demando estis ja dolora el la homa vidpunkto, tamen ĝi enhavis altvaloran instruon pri la Dia Justeco.

Silas ekkareasis la senfortan junulinon kaj per konvinka tono diris:

— La Sinjoro helpas nin, ke vi retrovu fortojn kaj kuraĝon.

En ĉi tiu momento la fratino Ludovikino envenis, duone deprimita kaj duone sopiranta sciigojn. Ŝi ja sciigis pri ĉiuj okazaĵoj kaj dankis, viŝante la larmojn.

Sed Silas, plej deziranta doni sian helpon ĝis plene, ankoraŭ aplikis al tiu malfortiĝinta patrino magnetajn rimedojn, kaj tiam ni ĉeestis neforgeseblan scenon. Marina spirite leviĝis super la materian korpon kaj fiksas sur ni nebulan, senespriman rigardon... Sed nia direktanto, kvazaŭ vekante la sentojn de la Spirito, per la manoj disradiantaj lumantajn fluojn ekkareasis ŝiajn pupilojn, kaj subite, simile al blindulo, kiu rericevas la vidadon, la kompatinda virino ekvidis sian patrinon, etendantan al ŝi siajn amikajn brakojn. Kun larmoj ŝi alpremis sin al ŝia brusto, kriante de ĝojo:

— Patrino! Mia patrino! Ĉu do vi?!

Ludovikino ŝin dolĉe akceptis ĉe sia ama brusto, kvazaŭ malsanan infanon, kaj, malfacile retenante sian emocion, malgaje rediris:

— Jes, kara filino, estas mi, via patrino! Ni danku Dion pro ĉi tiu minuto de interparolo.

Kaj kizante ŝin karese, tamen afliktita, ŝi daŭrigis:

— Kial senkuraĝeco nun, kiam la lukto apenaŭ ko-

menciĝas? Ĉu vi ne scias, ke doloro estas nia ĉiela gardanto? kio estus kun ni, Marina, se la sufero ne helpus nin senti kaj rezoni por la bono? Ĝoju en la batalado, kiu nin rafinas kaj savas por la verko de Dio... Ne turnu amon en inferon por vi mem kaj ne pensu, ke vi sukcesos malplisuferigi vian edzon kaj vian filineton per la iluzio de malsaĝa forkuro. Memoru, ke la Sinjoro transformas la venenon de niaj eraroj en sanigilon efikan por la pagado de niaj kulpoj... La malsaneco de nia Georgo kaj la elprovado de nia Nilda prezentas ne sole la benitan vojon de altiĝo de ili mem, sed ankaŭ de via spirito, kiu kuniĝas kun ilia provado en la kadro de elaĉeto! Lernu suferi humile, por ke via doloro ne estu nur malhumileco vundita...

“Kion vi faris el la digno de virino kaj el la abnegacio de patrino? Ĉu vi forgesis la praktikadon de la preĝo, kiun la hejmo instruis al vi? Ĉu vi faris al vi tian eraran opinion, ke vi akceptis malkuraĝon kiel moralan gloron? Estas tempo ankoraŭ! Leviĝu, vekigu, laktu kaj vivu! Vivu, por reakiri la virinan dignon, kiun vi nigrigis per la makulo de perfido... Rememoru vian fratineton, foririntan sub la afliktoŝarĝo, kiun vi devigis ŝin porti, kaj pagu per amo kaj sinofero, apud via malsana infano, vian ŝuldon antaŭ la Eterna Juĝisto! Humiliĝu kaj elaĉetu vian propran konsciencon per la kosto de dolora sed justa kulpelpago... Laboradu kaj servadu, esperante al Jesuo, ĉar la Dia Kuracisto resanigos al vi la edzon, por ke ni kune povu konduki la velkantan etulinon en la ĝardenon de la necesa reflorado.

“Ne pensu, ke vi troviĝas tute sola dum la longaj senkunulaj noktoj, kiam vi jen maldormas, jen malesperas! Ni portas samajn revojn, ni partoprenas en samaj luktoj! Kia alia paradizo ekzistus por la patrinaj koroj, plorantaj trans la tombo, ol la ĉeesto de la karegaj infanoj, kvankam ĉi tiuj ofte kaŭzas al ili afliktoplenajn tagojn? Kompatu min, vian patrinon, ankoraŭ hodiaŭ kondamnitan al suferado per verdikto de la amo, kun kiu ŝi vin amas!”

Ludovikino eksilentis, ĉar senĉesaj singultoj sufokis ŝian voĉon.

Marina, nun sur la genuoj kaj ploranta, kisadis ŝiajn manojn, krie petante:

— Kara patrino, pardonu min, pardonu min!

Ludovikino ŝin pene starigis kaj, iel bildigante antaŭ ni la patrinan kalvariojn, kiuj post la morto ordinare alkroĉas plu la noblajn virinojn al iliaj karuloj, kondukis ŝin, malfirme pasantan, ĝis la malsana infano. Karesante la frunton de la etulino, tute kovritan de ŝvito, ŝi humile petegis:

— Filino kara, ne serĉu la trompan pardonon de forkuro... Vivu por via filineto tiel same, kiel mi, laŭ la permeso de la Sinjoro, ĉiam ankoraŭ vivas por vi!

La junulino, revigligita, sin ĵetis sur la malgajan knabinon, sed, kvazaŭ la emocio de tiu momento sufokus ŝian vekigintan menson, ŝi estis subite altirita de la karnokorpo, simile kiel grajneto de fero estas altirata de magneto, kaj ni vidis ŝin vekigi ploregante kaj senkonscie ekkriante:

— Mia filino! mia filino!

La Asistanto respektate adiaŭis Ludovikinon kaj firme diris:

— Dio estu glorata! Nia Marina releviĝas tute alia.

Ni senvorte foriris.

Ekstere, sur la ĉielo foraj nuboj kroniĝis per lumo ĉe la purpuraj ekbriloj de la aŭroro, kaj kun la animo plena de danko kaj espero mi ekmeditis pri la Senlima Boneco de Dio, kiu post ĉiu nokto elkrepuskigas la benon de nova tago.

XIII

Nepagata ŝuldo

Ni ĉiam plu donadis fratan helpon al la hejmo de Marina, inkluzive de la flegado al ŝia edzo ankoraŭ en la hospitalo, kaj tiel ni renkontis bonegajn okazojn por studado kaj observado.

Konkludoj kaj notoj sur ĉiu paŝo nin ĝojigis.

Taskoj kaj ekskursoj kiel dezirinde sukcesis, kiam, unu vesperon, venis al Silas en la parolejon afliktita karmarado, kiu respektoplene sciigis:

– Asistanto, nia fratino Poliana ŝajnas definitive fleksiĝi sub la pezo de sia grandega elprovo.

– Ĉu ŝi ribelas? – demandis nia amiko per tono de pacienco kaj bonkoreco.

– Ne – respondis la alparolito. – Nia fratino estas malsana kaj la organa ekvilibro horo post horo dekadencas... Malgraŭ tio ŝi tamen klopodas, por daŭre restadi apud sia malfeliĉa filo...

Silas nelonge konsideris kaj decideme diris:

– Estas nepre necese ekagi senprokraste.

Kaj, kiel en antaŭaj okazoj, ni uzis la flugadon, por ŝpari tempon.

Post nemultaj minutoj ni ek troviĝis en malriĉa kaj malgaja kampara loko. En domaĉo, tute elmetita al la nokta ventego, malfeliĉa virino kuŝis envolvita en ĉifonaĵoj sur pajla mato sternita rekte sur la tero, kaj, en la distanco de nemultaj metroj, mizera paralizita nano stulte mienis. Estis tuj konstatebla lia absoluta idioteco sub la vigla zorgado de la malfeliĉa malsanulino, kiu

lin fikse rigardadis samtempe afliktita kaj disreviĝinta.

Ĉirkaŭprenante ilin ambaŭ per la rigardo, nia gvidanto komplezeme informis:

— Jen ĉi tie nia fratino Poliana kaj Sabeno, la kompatinda filo, kiun la Ĉiela Povo al ŝi konfidis. Spirite ili ambaŭ troviĝas sub la ŝildo de la Domo, sur ŝtonplena vojo de rehonoriĝo.

Sed la nobla amiko ŝajnis pli interesita pri la praktika flegado, ol pri informado.

Atente kliniĝinte super la malfeliĉan virinon, li aŭskultis ŝian torakon kaj iom maltrankvila klarigis:

— Urĝa afero.

Invititaj al tuja kunhelpo, ni ekpartoprenis en la detala esplorado, kaj tiam ni rimarkis, ke la koro de la malsanulino suferas alarman perturban de la pulso, ŝajnante al ni malkvieta enkarcerigito, baraktanta en la arterioj obstrukcitaj de strangaj surkalkaĵoj.

Ekzamenante tiun agitatan bildon de sangocirkulado, la Asistanto informis:

— La kadukiĝintaj angioj de la miokardo minacas baldaŭan rompiĝon, ĉar ekstrema angoro forte ekscitas la nervojn de la malsanulino. Subita halto de la centra organo povas okazi en ĉiu momento.

Tiel parolante, li ekrigardis sur la viron-infanon, laŭlonge kuŝantan en la distanco de du paŝoj, kaj aldonis:

— Poliana tamen devas pli longe restadi en la korpo, ĉar ŝia filo ja bezonas ĉian zorgadon. Ili estas ne nur kunjungitaj al sama elprovo, sed ankaŭ ligitaj al sama fluideca atmosfero, reciproke nutritaj de la fortoj, kiujn ili elĵetas el si sur la kampo de la pura agordiĝemo. Tial la elkarniĝo de la patrino morte reefikis sur la filon, kies ekzistado, en lia nuna izoleco, ĉiam ankoraŭ dependas de la patrinaj karesoj.

Korprema atendo ekfalis sur nin.

Silas kvazaŭ serĉadis en tiu domaĉo, kie ĉio mankis, ion, kio servus kiel ia helpilo, sed tie nur malnova kruĉo enhavis iometon da akvo.

La Asistanto sciigis nin, ke la malsanulino bezonas tujan kuracadon, sed konsideris, ke en tiu nokta horo ne estus facile venigi iun enkarniĝintan kamaradon en

tiun izolan lokon kaj ni tie disponas je neniom da rimedoj. Malgraŭ tio, ni vidis lin plej atente fluigi magnetajn emanaĵojn sur ŝian gloton. Tuj poste li magnetizis la puran akvon. Ni komprenis, ke Silas ekscitis la soifon ĉe la malsanulino, instigante ŝin trinki la simplan akvon, nun aliĝintan en medicinaĵon.

Per granda peno Poliana forlasis la liton kaj iris al la humila kruĉo. Preninte kelke da glutoj, ŝi sereniĝis, kvazaŭ ŝi estus trinkinta forte efikan nervokvietigan medikamenton. La tiamaj obsedaj zorgoj cedis lokon al spirita trankvileco.

Jen do la direktanto de nia esplorado, karesante al ŝi la frunton, klinitan sur la ĉifonaĵojn, kiujn ŝi kunbuligis kvazaŭ kapkusenon, enverŝis en ŝin revigligan energion.

Post kelkaj minutoj Poliana montriĝis tute ekster la materia korpo, sed ne sufiĉe klarmensa por rimarki nian ĉeeston. Tamen, sub la magneta komando de Silas, ŝi aŭtomate stariĝis. Li ŝin prenis ĉirkaŭ la talion, kaj ni ilin sekvis direkte al proksima arbaro.

Tute ne konsciante la aman flegadon, kies objekto ŝi estis, la malsanulino, nun ekster la karno, kvazaŭ en revigliga sonĝo estis oportune kuŝigita de Silas sur la tapiŝon de mola herbejo kaj tiam eksentis sin trankvila kaj malpeza...

Post tio, la Asistanto kunvokis nin por preĝado kaj, turninte la okulojn al la firmamento, fajreranta per steloj, emocie petegis:

“— Patro Senlime Bona, Vi, kiu provizas per ĉio necesa la vermon, laŭŝajne forgesitan en la sino de la tero; Vi, kiu vestas la humilan floron, parfumante ĝian strukturon ofte sur ŝlimejo, direktu kompatan rigardon malsupren al ni, kiuj erarvagas malproksime de Via Amo!

“Speciale, Justa Patro, kompatu nian ja frakasitan Polianan! Ŝi jam ne estas, Sinjoro, tiu virino, soifanta aventuron kaj oron, preta ĵeti koton kaj mallumon sur la vojon de siaj similuloj, sed ja kompatinda laca patrino, bezonanta novajn fortojn por la abnegacio! Jam ne tiu vantama junulino, mokĝojanta pri la afliktoj de sia

proksimulo, sed mizera almozulino, nekapabliĝinta por laborado, ploranta de domo al domo por pano, per kiu ŝi devas nutri la turmentatan idon de sia doloro kaj teni sian propran vivon.

“Ho Patro, ne lasu ŝin nun perdi tiun benon, la korpon, sur la elaĉeta vojo, sur kiu ŝi treniĝas!”

“Plimultigu ŝiajn rimedojn, por ke ŝi ne interrompu la noblegan provon, en kiu ŝi troviĝas...”

“Vi, kiu per la Kristo donis al ni la dian revelacion de suferado kiel gvidilon de nia rekonduko en Viajn brakojn, helpu ŝin reakiri la disbatitajn fortojn, por ke ŝi ne pereu, antaŭ ol trovi la novan lumon, kiu atendas ŝian koron por la supreniro al la Eterna Gloro!”

La voĉo de Silas, tuŝita de profunda fido, pelis nin al neretenebla ploro.

Indigobluaj disradiaĵoj aŭreolis lian kapon, kaj, kva-zaŭ ia respondo de la Altaj Regionoj tie, meze en la sovaĝa florado de la dezerta arbaro, ni vidis, en la malproksimo, kvin flamojn en diversaj lokoj de la Spaco, rapide venantajn al ni... Atinginte nin, ili sin turnis en kamaradojn, kiuj nin ĝoje salutis.

En nemultaj minutoj subtilaj fortoj de la Naturo, kunigitaj kun la vaporaĵoj el kuracaj plantoj, estis alportitaj al nia malsanulino, kaj ŝi per plenaj pulmoj ilin ekenspiradis; ni baldaŭ vidis Polianan surprize revigliĝinta, preta repreni sian materian envolvajon por la nescia resanigo.

— Surteraj riĉuloj — mi ekpensis kun larmoj —, kie la potenco de viaj ŝrankoj, plene ŝtopitaj per oro, kompare kun la simpla brilo de preĝo? Kie la grandeco de viaj palacoj, radiantaj per pompo kaj gemoj, kontraŭ nura minuto da respekta kliniĝo de animo, en harmonio kun la Patreco de Dio en la majesto de la Ĉielo?

Nekapabla por mem rezoni pri sia aliĝo pro la inhibicioj, kiujn ŝi spertis en tiu kelkatempa elprovo, la malsanulino ne sukcesis vidi nin, tamen ridetis feliĉa, sentante sin pli fortika kaj facilmova.

Ree subtenata, ŝi revenis en la naŭzan domaĉon kaj ni helpis ŝin repreni sian materian ŝelon.

Dum ŝi, revigliĝinta, malfermis la okulojn, Silas klarigis:

– La pli bona stato, kiun ricevis ŝia perispirita strukturo, rapide transiĝos en la ĉelojn de la fiziologia aparato.

Kaj li emfaze rimarkis:

– La surteraj kuracistoj ja scias, ke la dormo estas unu el la plej efikaj iloj de resaniĝo. Tiel estas, ĉar, for de la korpo, la animo ofte sukcesas havigi al si eksterordinarajn rimedojn por la refortikiĝo de la karna portilo, en kiu ĝi migradas en la mondo.

Post ĉi tiu klarigo li ekkaresis la grizajn harojn de la kompatinda malsanulino kaj voĉe promesis al ŝi:

– Ripozu. Kiam la tago releviĝos, niaj kamaradoj alportos ĉi tien la helpon de la frata karito per iu samariano el la najbaraĵo... La Sinjoro permesos, ke vi plue vivu...

Tuj poste li petis nin observi la organan kampon de Sabeno.

Aspekte li estis ja dolora figuro de anormaleco kaj misformeco. Malgrasega, kun ne pli ol naŭdek centrimetroj da longo kaj granda kapo, tiu monstra, fiodoranta korpo elvokis kompaton kaj naŭzon. Lia mieno estis simieca, sed, per la senkonscia rideto kaj la duonbrilaj okuloj, li prezentis la aspekton de malgaja pajaco.

La Asistanto petis nin esplori la internan kampon de tiu mizerulo, kaj tial, post kelke da minutoj da koncentriĝo, mi enkaptis lian menson, rimarkante en li kuriozajn rememorojn...

Elmontrante, ke li vivas absolute for de la realo, la memoro de Sabeno dronis tuta en strangaj bildoj.

Korpiĝinte antaŭ niaj spiritaĵoj okuloj, liaj pensoj ekricevis formon, por kio ni vidis lin tia, kia li reale sin sentis. Ni lin vidis en vestoj de altranga kortegano, sugestanta influhavajn homojn plenumi kaŝitajn krimojn, kiuj ĉiam kulminadas per turmentado de la popolo. Vidvinoj kaj orfoj, humilaj laboristoj kaj mizeregaj sklavoĵ sinsekve preterpasadis antaŭ ni sur la ekrano de liaj komplikitaj rememoroj. Aristokrataj palacetoj kaj tabloj luksege kovritaj aperis kiel pompaj detaloj de la re-

memoroj, kiuj svarmis en lia spirito. Kaj apud li ĉiam la sama virino, kies fierega figuro prezentis Polianan, tiun saman Polianan mem, nun senforte kuŝantan sur pajla mato. Kun sento de teruro ni rekonis ilin ambaŭ, ĉirkaŭitajn de lukso kaj oro, sed makulitajn de sango, por kiu ili tamen estis absolute nesentemaj...

Ni ne malfacile rimarkis, ke ili konservas en sia koro mallumajn interkonsentojn, per kiuj ili estas kompromite katenitaj unu al la alia per kruelaj faroj.

Sabeno, la malhumila nobelo, donis nenian atenton al Sabeno, la paralizita nano. En absoluta introspektado, li revivigis la pasintecon kun ekstrema egolatrio, montriĝante kiel homo, sin iluziinta per trompa supereco antaŭ siaj similuloj.

Rimarkinte nian konfuzitecon, Silas diris:

— Ni efektive ne aŭdos lian artikigitan parolon, de li, nun muta kaj surda, sed ni ja povas sondi lian pensadon, ĉar li reagos pense, respondante niajn eldandojn per ideo konversacio. Sed por tio ni devas trakti lin kvazaŭ la personon, pri kia li pensas, ke li ĝi estas... Ni bildigu lin en nia menso kvazaŭ Baronon de S..., titolon, kiun li havis en sia lasta ekzistado kaj kun kiu li ruinige translimiĝis en la mallumo de krimo kaj vantamo.

Rimarkinte la ruĝajn makulojn sur la vivantaj bildoj de la klaraj rememoroj, en kiuj li sin enŝlosis, mi demandis kun la natura seriozeco, kiun la provo postulis:

— Via barona moŝto, kial tia multo da sango sur via vojo? Ĉu eble multaj ploris pro vi?

Mi klare rimarkis, ke li ricevis mian demandon ne per la ordinaraj timpanoj, sed ĝin enkaptis sub la formo de ideo, kiun li kreis interne de si mem. Li tiam resendis al ni jenan konsideradon tra la mensaj fadenoj, per kiuj ni estis reciproke ligitaj, sed li ne identigis min kiel sian nevideblan alparolinton.

— Jes ja, sango kaj larmoj! Mi bezonis multegon da tia materialo por miaj entreprenoj... Kia monda venkinto ne havas sangon kaj larmojn ĉe la bazo de la piramidoj de riĉeco aŭ politika superregado, sur kiuj ili ĉiuj sin apogas? Vivo estas kvazaŭ batalado, en kiu la homaro estas dividita en du antagonismajn kampojn:

tiun de la konkerantoj kaj tiun de la konkeratoj... Mi estas nobelo... Mi ne havas la inklinon perdi... Kio grava estas la afliktiĝo de la malfortaj, se la morto estas por ili tio sama, kiel ripozo kaj favoro?"

Mi disiĝis de la mensa fokuso, kie manifestiĝis liaj pensoj, kaj, post kelke da momentoj, dum kiuj Hilario sin donis al tiu sama esplorado, kiu antaŭe tenis ĉe si mian atenton, la Asistanto klarigis:

– Kiel facile konkludeble, laŭ la ordinara surtera scienco Sabeno estas paralizita idioto, surda kaj muta de sia naskiĝo... Sed en niaj okuloj li estas malliberulo ankoraŭ danĝera, katenita al la materiaj ostoj, kies strukturon li mem tute ne konscias, tia estas la nere-tenebla kreskanta egoismo, ankoraŭ nebuliganta lian animon... La soifo al malnobla posedo kaj la pereiga mal-humileco difektis lian internan vivon, ligante lin al terurega labirinto da fatalaj eraroj, kiuj kaŭzas ĉe li absolutan apartiĝon de lia menso for de la medio en la tempo; efektive, la horloĝo antaŭeniras ĉe la kalkulado de la tagoj, sed Sabeno staradas ĉe la rememoroj, ĉe kiuj li opinias sin superreganto sur la Tero, travivante la inkubon, kiun li al si mem kreis...

Konsiderante la problemojn, kiujn elvokis tiu studado, demandis Hilario kun miro:

– Sed... kia ja estas la profito el tiaj suferoj?

La vizaĝon de Silas ekkovris ia ombro de malĝojo kaj li respondis:

– Ni nun observadas bedaŭrindan nepagatan ŝuldon. Nia kompatinda, plorinde falinta kamarado multe krimadis sur la Tero kaj en la Spirita Sfero, kaj jam pli ol mil jarojn pereas, vantama kaj sin neantaŭgardinta, de la ungegoj de krimo... En ĉiu ekzistado, unu post alia, li faris nenion pli ol forkonsumi la rimedojn de la materia medio, tumultigante la societojn, kie li vivis laŭ la konsento de la Sinjoro. Diversaj malfeliĉegoj, kiel murdoj, ribeloj, eltrudoj, kalumnioj, bankrotoj, memmortigoj, abortoj kaj obsedoj, tra longa vico da jarcentoj okazis laŭ lia instigo, ĉar nenion alian li vivadis, antaŭ si, ol sian nepre satigendan egoismon. Inter lulilo kaj tombo la senĉesa senprudenteco, kaj de tombo ĝis lulilo

jen malvarma, senpripensa malico, malgraŭ la petoj de sindonaj amikoj, subtenantaj liajn novajn provojn por regeneriĝo kaj leviĝo el la ŝlimejo.

“Preskaŭ ĉiam inspirata de la pensmanieroj de Poliana, lia ĝisnuna kunulino tra multe da migradoj, li hardiĝis kiel bedaŭrinda entreprenisto de krimoj. Ĝis tia grado ŝvelis lia senprudenteco en lia lasta ekzistado, kiu finiĝis per nerekta memmortigo sekve de la intenca enĵetiĝo en malvirtan vivadon, ke oni ne povis agi kontraŭ li alie, ol per lia absoluta izolado en la karno, envolvante lin en la nebulegon de la nuna migrado. Tiel ni lin renkontis kvazaŭ sovaĝan beston en la kaĝo de malhonoraj ĉeloj, sub la gardado de tiu virino, kiu kunhelpis al liaj sinsekvaj faloj kaj nun altiĝinta ĝis la situacio de patrineca flegantino de lia longa malfeliĉo.

“Poliana, lia kamaradino frivola kaj deviinta de bono, tiu virino, kiu kutime elektadis por si la rolon de pupo de krimaj plezuroj, vekiĝis trans la tombo, por la realaĵoj de la vivo, pli frue ol li... Ŝi vekiĝis kaj multe suferis, akceptinte la taskon helpi lian renobliĝon, por kiu ili certe uzos ankoraŭ multe da tempo...”

En la perispirita sfero de tiu enmemiĝinta nano ni rimarkis, tra lia malhelverda elspiraĵo, ke la tuta energio de liaj vibraj centroj refluadis al siaj fontoj, kio aspektis al ni kvazaŭ Sabeno estas tute buliĝinta en sin mem, simile al raŭpo enfermita en la kokono, kiun ĝi mem naskis.

La demandojn, kiujn ni ne povis reteni, Silas tuj respondis:

— Tiel longe ĝis li spirite maturiĝos, por la necesa revirtiĝo, nia amiko tenadas la menson en cirkla laborado, t.e. li konstante pensas pri si mem, nekapabla por interŝanĝi vibrojn kun siaj similuloj, ekster Poliana, de kiu li fariĝis muta kaj observanta satelito, simile al parazito sur sukriĉa branĉaro. Sabeno prezentas okazon de nepagata ŝuldo, ĉar, kiste enfermita en sia propra interno, por la bono mem de Spiritoj ekster kaj en la karno, li kuŝas en spirita dormado; efektive, tiel esprimoplenaj elmontriĝas liaj materialaj kaj moralaj kulpoj, ke lia konscia ĉeesto, ĉu sur la Tero, ĉu en la Spa-

co, naskus konfuzojn kaj tumultojn kun neantaŭvideblaj sekvoj. Li do travivas batalhalton, kiel provon de forgeso, por estonte povi alfronti la sumon de la ŝuldoj, en kiujn li implikiĝis, ilin digne pagante en la plej proksimaj jarcentoj per fera energio en memvola rifuziĝo.

– Sed – demandis Hilario maltrankvila –, ĉu la Superega Spirita Regantaro ne disponas rimedojn por enkarcerigi lin ekster la karno?

– Ho ne – reespondis Silas –, tio ne estas neebla. Tamen, se ni havas dolorajn karcerojn por la pagado de la krimoj, nigrigantaj la homan menson – kaj multaj mensoj aspektas kvazaŭ abismoj de mizero kaj teruro –, estas necese konsideri, ke la tie apartigitaj kulpuloj sin reciproke altiras, infektante unu alian per siaj moralaj vundoj, kreante al si la inferon, en kiu ili kelkatempe ekvivas. Aliflanke ni havas multe da institucioj, funkciantaj kvazaŭ orangĝerioj, kie elkarniĝintoj kviete dormadas longan tempon, dronante en inkuboj, kiun ili en certa grado meritas, post sia transiro tra la tombo...

“Sed ĉe Sabeno estas escepta okazo de sistemaj ribelemo kaj krimemo, en kies ombro li unu tagon eksentis, ke liaj fortoj disfalas. Riproĉo de konscienco trapikis al li la koron, simile kiel mortiga kuglo frapas libere irantan tigron... La preĝo ekfulmis en lia konscienco, kaj antaŭ ol lia nova teniĝo naskus fiajn reagojn kaj venĝojn kontraŭ la homoj, kiuj lin kompaniis sur la malica vojo, li estis enloĝigita en la Domon, kie kompreneble li estis hipnotigita kaj longe ekdormadis; iam pli malfrue lin ricevis la kareso de Poliana, kiun tiam ŝia propra sinofero izolis por regeneriĝo.

“Kiel do ni vidas, tiel fortikaj estis la ligiloj de nia kamarado en la inferaj regionon, ke per favoro de Jesuo li estis kelkatempe kaŝita en ĉi tiun monstran korpon, en kiu li ne nur havas neniajn rilatojn kun la ekstera medio, sed ankaŭ estas iel nerekonebla, por sia propra utilo. Estas nepre necese, ke la tempo kune kun la Dia Boneco subtenu liajn afliktantajn kompleksajn problemojn.”

Kaj fiksante sur ni serenajn rigardon, li aldonis:

– Ĉu vi komprenis?

Jes, ni komprenis.

La sperto, en niaj okuloj, estis amara sed logika, terura sed justa.

Kaj povante doni al tiu malfeliĉa amiko nenion alian ol la koron, Silas ekkaresis lian malpuregan kapon kaj emociita donis al li la benon de preĝo.

XIV

Interrompita elaĉeto

Akompanante la Asistanto, ni ekkunhelpis por la reharmoniiĝo de malgranda familio, loĝanta en fora kvar-talo de multehoma ĉefurbo.

Ildeo, la domomastro, viro apenaŭ maturaĝa, havanta ne multe pli ol tridek kvin jarojn, trovis en Marcela la sindoneam edzinon kaj patrinon de iliaj tri infanetoj, nome Roberto, Sonja kaj Marcia; tamen, delogita de la ĉarmaĵoj de Mara, frivola, senkonsidera junulino, li ĉion eblan faris, por ke la edzino lin forlasu. Sed Marcela, edukita en la lernejo de la Devo, humiliĝis en la hejmo kaj plej penis ne travidigi sian propran doloron.

Laŭ liaj maldelikataj manieroj kaj nedeca konduto en la hejmo ŝi ja rimarkis la aliĝon de la patro de ŝiaj infanoj, kaj, ricevante insultajn leterojn de la konkurantino, kiu luktis kontraŭ ŝi, por ekhavi ŝian kunulon, ŝi silente ploradis kaj ilin ĵetis en la fajron, por ke ilin ne trafu la rigardo de la edzo.

Doloris nin, ĉiun vesperon, vidi ŝin preĝanta apud la infanetoj. Roberto, la unuenaskito, naŭjara, karesadis ŝian kapon, kvazaŭ sentante la plorsingultojn, retenatajn en ŝia gorgo, kaj la du etulinoj, en sia infana nekonscio, maŝine ripetadis la preĝojn diktatajn de la nobla sinjorino, oferante ilin al Jesuo favore al “paĉjo”.

En turmenta maldormado ĝis malfrue en la nokto, ŝia spirito afliktiĝis vidante Ildeon, diboĉulon, venantan hejmen fiodorante per alkoholaĵoj kaj portante signojn de kaŝindaj aventuroj.

Se ŝi ekparolis, turnante lian atenton al ia bezono de la infanoj, li kolere rebatis:

— Ho hunda vivo! Jen vi, vi min senĉese riproĉas, ĉikanas, persekutas per admonoj kaj petaĉoj! Se vi volas monon, laboru do. Se mi scius, ke edzeco estas tio, mi estus preferinta krevigi al mi la kapon, ol subskribi kontrakton, kiu min sklavigas por tuta ekzistado!

Kaj malmodere kriante, li prezentis al ni la ekranon de siaj rememoroj, sur kiu Mara, la deloginta junulino, aperis antaŭ lia menso kvazaŭ la ideala virino. Li komparadis ŝin kun la velkinta figuro de sia edzino, kiun la malfacilaĵoj de la vivo frakasis, kaj, regata de la bildo de tiu alia virino, fordonis sin al afekciaj ekscitiĝoj, sopirante sin forpafi el la hejmo.

Marcela, kun larmoj, petegis lin esti tolerema kaj serena, firme aldonante, ke ŝi ne forrifuzas laboron. Ŝi uzadas la tempon, kiun ŝi disponas, ĉe malbone pagata kunhelpo en modesta tolaĵolavejo, sed la hejmaj devoj ne ebligas al ŝi pli multe fari.

— Vi hipokrita! — kriegis la edzo, kiun la kolero frenezigis. — Kaj mi? kion vi do pretendas de mi? ĉu mi ja povas fari pli? mi dronas en ŝuldoj ĉe magazenoj kaj butikoj de necesajoj... Mi ŝuldas monon al ĉiuj... pro vi, nur pro via malŝparemeco... Mi ne scias, ĝis kiam mi povos toleri vin. Ĉu ne estus pli konsilinde, ke vi revenu en tiun landon, kiu estis tiel malfeliĉa kaj vidis vin naskiĝi? Viaj gepatroj ankoraŭ vivas...

La kompatinda virino, plorante, nenion rediris, sed, ĉar lia voĉo tondris, tial la malgranda Roberto preskaŭ ĉiam vekiĝis kaj alkuris helpe al sia patrino, kiun li ankoraŭ dormema ĉirkaŭbrakis. Ildeo manbate ĵetiĝis kontraŭ la malgrandan enmiksiĝinton, kriegante kun nebridita kolero:

— For de tie ĉi! For de tie ĉi!

Kaj kvazaŭ la etulo estus ne lia filo, sed nekaŝita malamiko, li aldonis, kun kunpremitaj pugnoj:

— Mi ardas de la deziro mortigi vin! Ĉiujn vesperojn jen ĉi tiu sama scenaĉo! Fiulo! Histriono!

Kaj la knabeto, alkroĉita al la patrina brusto, ricevis batojn, ĝis li fine, konvulsie plorante, denove enlitiĝis.

Tamen, se la filinetoj eĉ ploretus, jen ilia patro disfandiĝis en karesojn, eĉ tiam, kiam tute ebria, bonkore ekkriante:

– Miaj filinoj! miaj kompatindaj filinoj! Kio estos kun vi estonte? Nur pro vi ambaŭ mi ankoraŭ ĉi tie vivas, elportante la krucon de ĉi tiu domo!

Kaj ne malofte li mem iris kaj rekomfortigis ilin en ilia lito.

Silas kaj ni tiam ekagis por la bono de Marcela kaj ŝiaj infanoj.

El tiu turmentata hejmo, kiun minacis plena ruinigo, ni direktis nin al aliaj laborkampoj, sed la Asistanto ne trovis oportunan okazon por pli vasta instruado.

Tamen preskaŭ ĉiun vesperon ni pasigis en tiu hejmo kelke da minutoj en taskoj, kiuj tuŝis la plejprofundon de niaj koroj. Sed, malgraŭ nia penado, la familio estis montriĝis pli kaj pli indiferenta kaj malproksima.

Ĉiam malkontenta kaj incitigema, li ne faris al sia edzino eĉ la ĝentilecon de la ordinara saluto. Ensorĉita de la amorantino, li ekmalamis sian laŭleĝan kunulinon. Li intencis liberiĝi de la devo, kiun li iam prenis sur sin, kaj ekiri novan vojon... Sed, kiel solvi la demandon pri sia amo al la etulinoj? Li ekpensis en si mem:

– Sincere konsiderante, mi ne amas Robertson, la filon, kies rigardo min senvorte akuzas, ĵetante al mi en la vizaĝon mian riproĉintan konduton, sed mi plej kore amegas Sonjan kaj Marcian... Kiel mi disiĝus de la filinetoj sekve de supozebla separo? Al mia edzino la leĝo certe asekurus la rajtojn de patrino... Kun nobla konduto, Marcela havus ĉe si la favoron de la tribunaloj...

Li meditadis, meditadis...

Malgraŭ ĉio li ne rezignis la karesojn de Mara, kies potenco mastris lian kadukan sentadon. Kie ajn li troviĝis, tie premadis lin ŝia enŝoviĝanta influo, kiu disfendis lian karakteron kaj klinigis la nukon al li, viro, kiu, ĝis sia renkontiĝo kun ŝi, estis honesta kaj feliĉa. Iafaĵe li penis forskui de si tiun jugon, sed vane.

Marcela montriĝis kiel la figuro mem de la disci-

plino, kiun ŝi devis observi, kaj de la devo, kiun koncernis ŝin plenumi, kiam Mara, kun fajrantaj okuloj, allogis lin al la libereco kaj plezuro.

Naskiĝis tial pereiga ideo en lia malsaneca cerbo, nome murdi la edzinon, kaŝante sian krimon, por ke ŝia morto aperu en ĉies okuloj kiel efektiva sinmortigo.

Por tio li ŝanĝos la hejman ordon. Li penos forfini sian konduton de sistema malamikeco, ĉesigos per unu fojo la inciton, kiu lin potencas, kaj ŝajnigos amon, por gajni konfidon. Kaj post kelke da tagoj, kiam Marcela senzorge dormos, li pafos kuglon kontraŭ ŝian koron, trompante la policon mem.

Ni sekvis la evoluadon de lia freneza plano, ĉar ja estas ĉiam facile penetri en la sferon de la pensoj-formoj, kiujn, pasioregataj kaj persistaj, la homoj iom post iom teksas ĉirkaŭ siaj paŝoj.

En sia ŝajna trankvileco Ildeo, kvankam ridetante, elmontris al niaj okuloj la abomenindan projekton, kun ĉiuj detaloj mense preparante la kriman scenon.

Sed por defendi Marcelan, kies ekzistadon protektis la Domo, kiun ni tie reprezentis, la Asistanto plifortigis la vigladon super tiu hejmo. Du zorgemaj kaj sindonenaj el niaj kamaradoj alterne tie ekgardstaris tage kaj nokte, por tiel antaŭhaltigi la teruregan krimon.

Ni unu tagon estis donantaj nian helpon al kelke da malsanuloj, kiam la deĵoranta frato venis al ni, por maltrankvile komuniki al ni la plirapidigon de la okazoj. Kun la animo konfuzita de la influo de elkarnaj murdintoj, kiuj estis kaptintaj liajn manifestiĝintajn pensojn, Ildeo intencas mortigi sian edzinon en tiu sama nokto.

Silas ne hezitis. Ni tuj direktis nin al tiu senluksa domo, kie loĝis la turmentata familio.

Farante uzon el la aŭtoritato al li konsentita, nia direktanto, kun la kunhelpo de amikaj estuloj, kutime laborantaj en la najbaraĵo, unue forpelis la elkarnajn alkoholulojn kaj krimintojn, tie kolektiĝintajn.

Malgraŭ ĉi tiu antaŭrimedo la infera plano en la kapo de nia kompatinda amiko montriĝis plene matura.

Estis profunda nokto.

Kun vivege batanta koro, timplena ĉirkaŭrigardante

la nudajn murojn de la kabineto, kie li esploris la bareleton de revolvero, kvazaŭ li konjektus nian ĉeeston, la domomastro montriĝis preta plenumi la fiaĵon.

Okupante lian tutan cerbon, ekaperis la malvarme prikalkulita sceno de la murdo, moviĝanta kiel miriga sinsekvo de bildoj...

Ho, se la enkarnuloj konscius, kiel iliaj ideoj eksteriĝas, ili certe scius gardi sin kontraŭ la potenco de krimo!

La senkonsidera patro jam ekpensis direkti sin al la ĉambro de la infanoj, por ilin enŝlosi kaj tiel eviti ilian ateston, kiam jen Silas subite rapidis al la lito de la knabinoj kaj, farante uzon el siaj magnetaj rimedoj vokis la malgrandan Marcian, en spirita korpo, por ekrigardo al la pensoj de la patro. La infano, bone kompreninte tiun teruran bildon, ricevis fortegan baton kaj tuj revenis al la materia animportilon, kriante kiel freneza, kvazaŭ iu, kiu liberiĝus el la potenco de sufoka inkubo:

– Paĉjo!... Patreto! Ne mortigu! Ne mortigu!

Ildeo tiam staris jam ĉe la pordo, tenante la armilon per la dekstra mano kaj penante funkciigi la seruron per la mano libera.

La krioj de la knabino resonis en la tuta domo, levante bruegon.

Marcela fulmorapide ekstaris kaj ekvidis la edzon ĉe la filino; apude la revolvero, kiu antaŭsentigis ion nebonan.

Lia edzino, bonkora kaj tute ne suspektante liajn intencojn, antaŭzorgeme ekprenis kaj kaŝis la armilon, kaj supozante, ke ŝia edzo intencis sin mortigi, plorante petegis:

– Ho Ildeo, ne mortigu vin! Jesuo estas atestanto, ke mi ĉiam honeste plenumadas ĉiujn miajn devojn... Mi ne volas la riproĉon de konscienco, ke mi estus kunaginta por tia frenezaĵo, kiu vin alkalkuligis al la kondamnitaj de la leĝoj de Dio! Kondutu tiel, kiel vi volos, sed ne ĵetu vin en la abismon de memmortigo. Se ĝi estas laŭ via volo, preparu novan domon, kie vi vivus kun tia virino, kiu farus vin feliĉa... Mi oferos mian ekzistadon por niaj infanoj. Mi perlaboros la panon de nia hejmo

per la ŝvito de mia vizaĝo, sed... mi petegas, ne mortigu vin!

La nobla teniĝo de tiu virino nin ĝis larmoj emociis.

Ildeo mem, malgraŭ sia ŝtoniĝinta koro, sentis sin tuŝita de kompato, interne de sia animo ĝojante pro la maniero, kiel lia edzino, digna kaj sindonema, rigardis la okazaĵojn, kies direkton li ne povis antaŭvidi. Kaj ekrovinte la elturniĝon, kiun li de longe serĉadis, anstataŭ aŭdi la voĉon de la konscienco, admonanta lin al vikleco, li ekkriis kvazaŭ viktimo:

— Jes, efektive, mi ja ne povas elteni plu... Nun por mi restas nur du vojoj: memmortigo aŭ separo...

Helpata de la Asistanto, Marcela malŝargis la revolveron, reendormigis la infanojn kaj enlitiĝis afliktegita. El ŝiaj malgajaj okuloj elŝprucis larmoj en la ombro, dum ŝi per peteganta voĉo preĝis en la torturata kvieteco de sia silenta doloro: — “Ho mia Dio, kompату min, malfeliĉan virinon! Kion mi faru, tute sola en la batalado, havante tri infanojn, kiuj ĉion bezonas?!”

Sed, antaŭ ol ŝia ŝiranta doloro aliĝus en ruinigan senkuraĝecon, Silas sur ŝin fluigis kvietigajn emanaĵojn, ŝin hipnotigante, per kio la turmentata sinjorino, kiel elkorpiĝinta Spirito, ekaperis maltrankvila antaŭ ni.

Prenante nin kiel senditojn el la Ĉielo, laŭ la ĝenerala kutimo de la enkarnuloj, ŝi genuiĝis kaj petis protekton. Sed Silas bonkore starigis ŝin kaj klarigis:

— Marcela, ni estas nur viaj fratoj... Rekuraĝiĝu! Vi ne troviĝas tute sola. Dio, Nia Patro, nin neniam forlasas... Konsentu, ja konsentu liberecon al via edzo, kvankam ni scias, ke devo estas dia beno, for de kiu la deflankiĝon ni kare pagas... Ildeo rompu la respektindajn ligilojn de siaj devoj, se li ja kredas, ke tio estas la sola maniero akiri la sperton, kiun li devas ekhavi... Tamen, kio ajn okazos, helpu lin indulge kaj kompreneme. Tute ne deziru al li malbonon; prefere petu Jesuon lin beni kaj protekti, kie ajn li troviĝas, ĉar riproĉo de konscienco kaj pento, resopiro kaj doloro por tiuj homoj, dekliniĝintaj de la devoj, kiujn la Sinjoro al ili konfidis, sin turnas en malfacile porteblajn ŝarĝojn.

“Ni scias, ke vi al li sankte alligiĝis por entrepreno,

kiu elaĉetus la antaŭnelongan pasintecon... Eĉ tiel, se li senkuraĝiĝas en la batalo, plene uzante la kapablon elekti, ne estos juste, se vi perfortos lian liberan volon, altrudante al li konduton, kies tenado nur lin koncernas. Ildeo nun defalas de la kontraktoj, per kiuj por sia propra bono li sin ŝarĝis, kaj interrompas la pagadon de siaj propraj ŝuldoj... Sed eble pli ŝarĝita antaŭ la Leĝo, li iam reprenos tiujn ŝuldojn, kiujn li nun forgesas. Vi tamen ne lamentu kaj iradu ĉiam antaŭen. Kiaj ajn la luktoj, kiuj atakos vian koron, resignaciu kaj ne timu. Faru el viaj infanetoj la firman apogiĝilon sur la vojirado. Ĉia edifa ofero en la mondo signas riĉiĝon de niaj animoj en la Vivo Eterna... Rezignu do pri la kara viro, respektante la kapricojn de lia koro, kaj esperplena atendu la estontecon.”

Kaj ĉar Marcela ploradis, timante la venontan tempon, dank'al la materialaj necertaĵoj, Silas ekkaresis ŝian kapon kaj komplezeme asertis:

– Al dignaj manoj neniam mankas digna laboro. Ni kalkuliĝu kun la protekto de la Sinjoro kaj ni brave marŝu. Forviŝu la larmojn kaj spirite altiĝu al la Fonto de la Superega Bono!

Intertempe elkarniĝintaj parencoj de la juna sinjorino amike aperis en la ĉambro, etendante al ŝi la manojn... Nia direktanto konfidis al ili Marcelan, plorantan, petante ilin helpi al ŝi, por ke ni ŝin vidu revigliĝinta.

Ni tuj foriris.

Tiam jen niaj demandoj nereteneble eksplodis:

Kial Marcela, mildkora kaj honesta, estas tiel forte malamata de sia edzo? Kial la prefero de Ildeo por la filinetoj ĉe tiom da malestimo kontraŭ la unuenaskito? Kaj la atendebla disiĝo de la geedzoj? Ĉu ĝi estas justa, ke nia mentoro vigligas tiun malfeliĉan patrinon al separado, anstataŭ instigi ŝin reakiri la amon kaj sindonecon de sia kunulo?

La Asistanto ridetis kun videbla elreviĝo kaj saĝe respondis:

– En la notoj de la Apostolo Mateo (*) estas unu

(*) Laŭ Mateo, 19:7–8. – *Noto de la Aŭtoro.*

loko, laŭ kiu Jesuo asertis, ke la eksedziĝo sur la Tero estas permesita al la homoj pro la malmoleco de ilia koro. Ĉi tie oni devas tion ebligi tiel same, kiel oni uzas plej forte efikan medikamenton ĉe senesperigaj okazoj de organa malordo. Ĉe alta febro aŭ ĉe kancero, ekzemple, la kuracado postulas drastajn procedojn, por ke la suferkrizo ne finiĝu per frenezo aŭ tro frua morto.

“Ĉe la geedzaj demandoj, kiujn pligravigas la disiĝo de unu el la geedzoj aŭ eĉ la deflankiĝo de ili ambaŭ for de la plenumenda devo, eksedziĝo estas komprenebla kiel rimedo kontraŭ krimo, ĉu murdo, ĉu sinmortigo... Sed, kiel operacio rilate tumoron kaj kinino kontraŭ febroj estas krizokazaj rimedoj, nekapablantaj tamen el-sarki la profundajn kaŭzojn de la malsano, kiuj ĉiam ankoraŭ postulas longan, penigan kuracadon, tiel same eksedziĝo ne solvas la demandon de la elaĉeto, ĉar neniu kuniĝas kun alia per la homa geedziĝo aŭ en entreprenoj por spirita altiĝo sen ia ligilo de la pasinteco, kaj tia ligilo preskaŭ ĉiam signifas ŝuldon ĉe la Spirito aŭ vivantan kaj prokrastitan interkonsenton en la tempo. Ĉu edzo, ĉu edzino povas do peti kaj ricevi eksedziĝon kiel la plej malgrandan el la plej ruinigaj malutiloj, kiuj povos al ili okazi... Eĉ tiel, ili ne liberiĝas de sia ŝarĝo, ĉar ili devas, tiel baldaŭ kiel oportune, reveni por la pagado de siaj respektivaj ŝuldoj.”

Kaj ĉar niaj multaj demandoj ŝvebis en la aero, nia nobla direktanto daŭrigis:

— En la afero de Ildeo kaj Marcela, jam detale studita en nia Domo, ekzistas du animoj, kiuj de pluraj jarcentoj penas sin reciproke alĝustigi. Por ke ni ne perdu tempon ĉe longaj esploroj, mi citu nur kelkajn okazaĵojn el ilia lasta ekzistado, dum kiu ili ambaŭ kiel edzo kaj edzino, ankaŭ ĉi tie en Brazilo, sin submetis al malfacilaj elprovoj.

“Edziĝinte, li daŭrigis sian malkvietan vivadon, sen ia sento de prirespondeco kaj aventurema, pro kio li delogis du junulinojn, filinojn de sama domo. Unue, forlasinte la edzinon, kiun la Leĝo estis al li konfidinta, li delogis unu el ili. Sed de la tempo, kiam li komencis vivadi kun sia dua kunulino, kiu prizorgadis sian malpli

aĝan fratineton, konfiditan al ŝi de la baldaŭ mortontaj gepatroj, Ildeo ne hezitis atendi ties floradon, por ankaŭ tiun submeti al siaj fiaj kapricoj. Tiam en absoluta morala putriĝo, li ĵetis ilin en prostitucion, en kies mallumaj katenoj la malfeliĉaj virinoj baraktadis kvazaŭ hirundoj, algluiĝintaj al ŝlimo... La forlasita edzino, kiu tiam estis tiu sama lia nuna edzino, suferante, ne kapabla elteni en sia izoleco, post kvin jaroj da atendado kaj soluleco akcpetis la kompanion de honesta kaj laborema sinjoro, kun kiu ŝi kvazaŭedze ekvivis...

“Tagoj tagojn sekvis, kaj kiam Ildeo, ankoraŭ rilate juna, sed tute venkobatita de malsobreco kaj diboĉado, revenis malsana al la urbo, kie li estis edziĝinta, celante la societon de sia edzino, kies karesan fidelecon li mem detruis, ne kun la deziro ŝin helpi aŭ ami, sed ja en la intenco ŝin sklavigi kiel flegantinon de lia kadukiĝinta korpo, jen li nun ŝin trovas vivanta feliĉe kun alia viro... Impulsite de ĵaluzo ja nekomprenebla, ĉar li mem forrifuzis sian hejmon sen justa kaŭzo, li ne toleras vidi la feliĉon de sia edzino kaj murdas la elektiton de ŝia koro.

“Post nelonge la tuta grupo, kiun Ildeo malfeliĉigis, inkluzive de li mem, kolektiĝas en la Spirita Sfero, kie la justeco de la Leĝo pesas ĉies meritojn kaj malmeritojn... Kaj sub la protekto de abnegaciaj Bonfarantoj la personoj de tiu dolora dramo revenas por la elaĉeto per reenkarниĝo, kun Ildeo kiel la plej priresponda, ĉar la plej kulpa. Marcela konsentas helpi lin kaj reprenas sian antaŭan lokon, ĉe lia flanko, kiel fidele edzino. Roberto estas tiu murdita kamarado, kiu revenas kaj de kies vivo Ildeo fariĝis ŝuldanto. Sonja kaj Marcia estas tiuj du fratinoj, iam ĵetitaj de li en malvirton kaj krimon, hodiaŭ kiel liaj karegaj filinoj, atendantaj lian helpon por sia rehonoriĝo.”

La Asistanto iomete haltis kaj aldonis:

– Sed vi ambaŭ ja scias, ke reenkarниĝo por elaĉeto estas ankaŭ ia perfekta revizio. Se ni ne klopodas por nia intensa kaj radikala alliĝo por la bono, per edifa lernado, kiu edukas nian cerbon, kaj per amo al la proksimulo, kiu rafinas nian sentadon, ni estas hodiaŭ, same kiel hieraŭ, tentataj de niaj mizeraĵoj, ĉar ni ja

nenion faris por ilin forviŝi kaj do ni kulpas pri samaj eraroj. Kiel vi rimarkas, Ildeo, malzorgema kaj surda por la avertoj de la vivo, estas tia sama antaŭa homo, serĉanta al si trompan feliĉon ekster la hejma sanktejo, malŝatanta sian edzinon, pasie ameganta siajn filinetojn, ĉe kiuj li revidas siajn iamajn kamaradinojn, kaj neniel penanta forigi de si la instinktan abomenon kontraŭ sia fileto, ĉe kiu li duonvidas sian konkurinton, viktimon de lia pereiga furiozo.

— Sed — demandis Hilario —, se li ne trovas ĉe Marcela plenan amon, kial, eĉ nun, en la hodiaŭa surtera migrado, li edzinigis ŝin al si? ĉu konfido kaj karesado ne estas ja signoj de junula amo?

— Jes — afable respondis Silas —, tamen ni atentu, ke ni troviĝas ankoraŭ malproksime de la eblo akiri la veran amon, la puran, superegan. Nia amo estas ĝis nun ia aspiro al eterno, sufokita en egoismo kaj iluzio, en soifo al plezuro kaj en sistema egolatrio, kiujn ni fantazias kvazaŭ tiun ĉielan vorton. Ĝuste tial nia surtera korigiĝo, dum la printempo de niaj unuaj revoj en la enkarna provado, estas kelkfoje tuto da mensaj statoj, kiuj simple konkretigas niajn dezirojn. Kaj niaj deziroj ŝanĝiĝas ĉiutage.

“Ni tial reconsideru la neceson de la revizio. En tiu aŭ alia fiziologia aĝo ĉiu viro kaj ĉiu virino, sub la kontrolado de la Leĝo, reganta niajn destinojn, renkontas tiujn personojn kaj situaciojn, kiujn ili bezonas por venki la survojajn elprovojn, nepre necesajn por la spirita fajlado, kiun ili ne povas eviti por la justa irado al Pli Altaj Sferoj. Pro tio ni estas altirataj de certaj animoj kaj de certaj aferoj ne ĉiam tial, ĉar ni ilin profunde amus, sed ja tial, ke la pasinteco alligas nin al ili, por ke per ili kaj ĉe ili ni akiru la sperton necesan por la ensorbo de la vera amo kaj de la vera saĝo.

“Tial la plejmulto el la homaj geedziĝoj, en la nuna tempo, estas interligiĝoj por lernado kaj sinoferado, en kiuj la geedzoj ofte sin reciproke amas kaj kune suferas terurajn konfliktojn en sia kunvivado. Al tiaj interfrapiĝoj apartenas la rimedoj por la elaĉeto. Kiu pli decide kaj ĝuste obeas la Leĝon, ordonantan, ke antaŭ ĉio, estu

tenata la bono de ĉiuj, tiu estas pli libera por trafi la vivon eternan. Ju pli da sinofero per senĉesa klopodado por la feliĉo de la koroj, kiujn la Sinjoro al ni konfidas, des pli alta la suprenirado al la gloro de la Dia Amo.”

– Se tiel estas – mi aldiris –, nia amiko Ildeo do nun interrompas la pagadon de la ŝuldo, en kiun li implikiĝis...

– Jes, tute vere.

– Kaj Marcela? – demandis Hilario –, ĉu, anstataŭ li, ŝi certigos la tenadon de la hejmo?

– Tion ni ja esperas, kaj ni ĉion eblan faros por helpi ŝin, ĉar la edzo ankoraŭ unu fojon deviis de la kontraktoj, kiujn li mem subskribis.

– Ĉu ne estus juste kalkuliĝi matematike kun ŝia heroeco en la estrado de sia hejmo? – insistis mia kolego.

– Kiu povus mezuri la rezistemon de aliaj? – ridetante, rediris Silas. – Marcela estas sia propra mastroino kaj ĉe la defalo de la edzo ŝi estas vokita al duoblaj ŝarĝoj. Ni sincere deziras, ke ŝi estu brava kaj superu la sortovicojn de la ekzistado, sed se ŝi glitos en krimajn senprudentaĵojn, kiuj kompromitus la stabilecon de ŝia hejmo, stabilecon, en kiu ŝiaj infanoj devas kreski por la bono, pli komplikita kaj pli granda fariĝos la ŝuldo de Ildeo, ĉar la eraroj, kiujn ŝi eble faros, estos malpli-gravigitaj de la nepravigebla forlaso, en kiun ŝia edzo ŝin ĵetis. Kiu fariĝas respondeca por aliula falo, tiu spertas en si mem la pligrandigon de siaj propraj krimoj.

Hilario nun ekmeditis, meditis... kaj daŭrigis:

– Ni tamen prezentu al ni, ke Marcela kaj ŝiaj infanoj sukcesos venki la krizon, superante, kun la tempo, la bezonojn, kiujn ili nun amare trapasas... Ni ilin prezentu al ni finantaj la nunan reenkarmoniĝon, konkerintaj plenan moralan triumfon kontraste kun Ildeo, tro ne-evoluinta, ne pentanta, ŝuldanta... Se lia edzino kaj liaj infanoj, tiam definitive altigitaj en la lumon, jam bezonos nenian rilaton kun la mallumo, firmiĝante suprenirante al la superaj etaĝoj de la vivo, al kiu do Ildeo pagos la sumon de la ŝuldoj, kiujn li nun pligravigas?

Silas faris esprimoplenan mienon kaj klarigis:

– Kvankam ni ĉiuj, unu kontraŭ alia, estas implikitaj en kompensado de reciprokaj kulpoj, vere tamen, antaŭ ĉio, ni estas ŝuldantoj al la Leĝo en nia konscienco. Farante malbonon al alia, ni tiun malbonon faras al ni mem. En la okazo, se Marcela kaj ŝiaj infanoj iam surprizos en ĉielan sferon, sed nia amiko restos plu sur la Tero, tiam Ildeo vidos ilin en sia propra konscienco, suferantaj kaj malĝojaj, kiaj li ilin faris, turmentata de la rememoroj, kiujn li mem teksis al si, kaj pagos per servado al aliaj animoj, kamaradoj de la evoluovojo, la ŝuldon, kiu ŝargas lian Spiriton. Tiel estos, ĉar, vundante alian, ni esence vundas la verkon de Dio, antaŭ kies suverenaj leĝoj ni fariĝas malfeliĉaj juĝatoj, devantaj al ili kvitiĝi kaj rekonformiĝi.

– El tio do sekvas...

Sed la parolon de Hilario interrompis la Asistanto, kiu, kaptinte lian penson, firme diris:

– El tio sekvas, ke, se Ildeo iam poste deziros kolektiĝi al Marcela, Roberto, Sonja kaj Marcia, tiam sin elaçetintaj en la Superaj Sferoj, li ja devos havi konsciencon tiel nobliĝintan kaj altegan, kiel ilia, tial, ke li ne hontos sin mem; ni kompreneble supozas, ke lia edzino kaj liaj infanoj venkos la akrajn provojn, kiujn la estonteco al ili destinas.

– Dio mia! – ekkriis Hilario malĝoja –, kiom da tempo do por tia entrepreno! Kaj kiom da malfacilaĵoj por ilia nova renkontiĝo, se liaj karuloj ne volontiĝos lin atendi!

– Jes, vere – konfirmis Silas –, kiu laŭ sia propra volo malfruiĝas, tiu ne povas plendi kontraŭ iu, kiu antaŭeniras. “Al ĉiu laŭ liaj faroj” (*), instruis la Dia Direktanto, kaj neniuj ajn en la Universo sukcesas eviti la Leĝon.

Profunde tuŝitaj de ĉi tiu leciono, mi kaj Hilario konfuzitaj eksilentis, por preĝi kaj pensi.

(*) Laŭ Mateo, 16:27. – *La Trad.*

XV

Saĝaj rimarkoj

La problemoj en la hejmo de Ildeo havigis al ni oportunan okazon por altvalora esplorado en la pura sfero de la animo. Tial, revenante al la Domo kune kun la Asistanto, ni uzis la tempon, por demandi lian klaran kaj saĝan opinion pri gravaj aferoj, bolantaj en nia menso.

Hilario la unua rompis la longan paŭzon, demandante:

– Mia kara Silas, ĉu en tiu afero de Roberto kaj Marcela ne montriĝas vera bildo de la tiel nomata komplekso de Edipo, kiun la freŭda psikanalizo pretendas vidi en la infana psikologio?

Nia amiko ridetis kaj respondis:

– La granda aŭstria kuracisto povus esti atinginta konsiderindajn altojn de la spirito, se li estus malferminta pordon al la studado de la leĝo pri reenkarниĝo. Sed, bedaŭrinde, tenante sin ĉe la sciencaj formalajoj, li ne estis sufiĉe kuraĝa por transpasi sian observadon de la fiziologia kampo, rigide konsiderata, kaj do li restadis en la malumaj regionoj de la nekonscio, kie la “mi” enŝlosas siajn provojn, aŭtomatigante la impulsojn. Marcela kaj Roberto, kiel patrino kaj filo, ne povus kaŝi la reciprokan simpatian, kunportatan el la pasinteco ĝis la nuneco, tiel same, kiel Ildeo, Sonja kaj Marcia ne sukcesus evitigi al si la korinklinon, kiu ilin de longe interligis. Ĉi tio estas demando pri agordiĝemo en ĝia esenca strukturo: agordiĝemo ĉe ŝuldoj, postulantaj elpagon.

Mi tiam ekmemoris la troan gravecon, kiun oni kelkfoje atribuas al la teorio de libido, tiu energio, por kiu, laŭ la freŭda skolo, la seksa instinkto elmontriĝas en la menso, kaj teksis kelkajn konsideradojn pri ĉi tiu temo, speciale pri la infana amnezio, al kiu tiu fama sciencisto donas plej elstaran rolon, por klarigi la procedojn de la nekonscio.

Silas ĝentile kompletigis sen hezito:

— Sufiĉus kompreni, kio estas, en la surtera enkar-nata stato, iu Spirito, uzanta materian korpon, por veni al la konkludo, ke amnezioj nature naskiĝas el la kelkatempa neadaptiĝo de la animo al la ilo servanta al ĝi. Dum infaneco la egoo, materiiĝanta, elĵetas rememorojn kaj opiniojn, simpatiojn kaj malamojn per instinktaj manifestiĝoj, kiuj travidigas ilian pasintecon; tiujn spertojn ĝi apenaŭ memoros en la plej proksima estonteco, ĉar ĝi ja nun funkciigas la disvolviĝantan cerbomaŝinon, kiu devas servi al ĝi nur dum kelka tempo kaj por iaj difinitaj celoj; io sama okazos en la alta maljunaĝo, kiam la parolo kvazaŭ eliĝas el la memorbildoj, elmontrante ŝanĝiĝojn de la organo de pensado, difektita pro konsumiĝo.

— Kaj la tezo pri libido, kiel seksa soifo karakteriza en ĉiu vivuloj? — mi insistis scivola.

— Freud — diris Silas — estas laŭdinda pro la braveco, kun kiu li esploris la plej kaŝitajn labirintojn de la homa animo, por la vundojn de la sentado eltrovi kaj kun la ebla kriterio diagnozi. Kun li tamen oni ne povas rigorsence konsenti pri tio, ke li pretendis iamaniere klarigi la homan emocian kampon per la sola mezurado de la erotikaj sensacioj.

La Asistanto iom haltis kaj daŭrigis:

— Kreado, vivo kaj sekso estas aferoj esence interkonformiĝintaj, kies origino perdiĝas en la sino de la Dia Saĝo. Tial ni tute ne kapablas ilin kvalifiki laŭ fiksitaj teknikaj difinoj. Ni do ne povas limigi je la homaj frenezaĵoj la funkcion de sekso, ĉar ni agas tiel same malsaĝe, kiel iu, kiu preferus studi la lumon de la suno sole nur en ia kamero.

“Ekzamenata kiel aganta forto de la vivo ĉe la sen-

ĉesa kreado, la sekso ĝustadire vibras en ĉio, ekde la kuniĝo de la subatomaj eretoj ĝis la reciproka altirado de la astroj, ĉar tiam ĝi esprimas forton de amo, naskitan de la senfina amo de Dio. La kombiniĝo de oksigeno kun hidrogeno estas, sur la ĥemia kampo, sekvo de ĉi tiu principo, kaj el tio rezultas akvo, per kiu la Naturo sin nutras. La harmonia moviĝado de la suno, tenanta en ekvilibro la familion el la mondoj en la ĉiela spacego, kaj ankaŭ daŭriganta ilian ekzistadon, certe devenas de tiu sama energio en la kosma sfero. Kaj ĉu la influo mem de la Kristo, kiu lasis sin krucumi pro sin-ofereco por ni, liaj surteraj zorgatoj, por fekundigi per lumo nian menson, celante nian reviviĝon, ĉu ĝi esence ne estas tiu sama principo, manifestiĝanta en la plej alta grado da rafiniteco?

“La sekso ne povus do manki en la spirita regno, konata al ni, ĉar ĝi estas el mensa substanco, mense difinante tiujn formojn, per kiuj ĝi montriĝas. Ĝi estas tial ne ia fiksa energio de la Naturo, kiu prilaborus la animon, sed ja variema energio de la animo, per kiu ĉi tiu prilaboras la Naturon, en kiu ĝi evoluas, polurante sin mem. Tiun energion ni do rigardu kiel forton de la Kreinto en la kreito, destinitan disvastiĝi per verkoj de amo kaj lumo por la riĉigado de la vivo kaj same submetitan al la leĝo de prirespondeco, kontrolanta niajn destinojn.”

Hilario, kiu atente aŭdadis ĉi tiujn klarigojn, rimarkis:

– Tia rezonado kondukas nin al la konkludo, ke la seksa forto ne estas destinita nur por generado kaj naskado...

Ne agrable impresis min ĉi tiu rimarko, kiun mi opiniis tute neĝustatempa ĉe la alteco kaj transcendeo, sur kiun Silas lokis la studatan temon, sed la Asistanto bonhumore ridetis kaj rediris:

– Hilario, mia amiko, sur la Tero oni ordinare lokas ĉi tiun gravan aferon ĉe la organoj generaj de la viro kaj naskaj de la virino; sed oni ne forgesu, ke ni parolas pri la sekso kiel pri forto de amo sur la fundamento de la vivo, forto, entenanta la tutan gloron de la kreado.

“Tio estis ankaŭ Sigismundo Freud, kiu difinis la celon de la seksa impulso kiel strebadon al plezuro... Vere, ĉi tiu aserto estas ja respektinda, se nur ni parolas pri la primaraj provoj de la Spirito en la materia mondo; ni tamen nepre devas plivastigi tiun difinon, por forigi ĝin el la erotika sfero, kie ĝi estis ĉirkaŭlimigita. Per la kreanta energio de amo, kiu asekuras la stabilecon de la tuta Universo, ĉiu animo, perfektigante, ĉiam celadas al pli noblaj plezuroj. Ekzistas ja la plezuro helpi, eltrovi, purigi, elaĉeti, klerigi, studi, lerni, altigi, konstrui kaj tuta senfina serio da plezuroj, konvenantaj al la plej nobligaj stadioj de la Spirito. Estas animoj, kiuj profunde sin amas reciproke, produktante netakseblajn valoraĵojn por la plialtiĝo de la mondo, tamen neniam fiziologie tuŝante unu la duan, kvankam ili konstante interŝanĝas la kvintesencajn radiojn de amo por la estigo de la verkoj, al kiuj ili sin fordonas.

“Digna hejmo, sanktejo, kie la vivo manifestiĝas per la nasko de benata korpo por la spertado de iu animo, sendube estas respektinda institucio, sur kiu koncentriĝas la atento de la Dia Providenco; sed krom ĝi ekzistas ankaŭ grupoj da estuloj, kiuj kuniĝas per la plej puraj sentoj je la servo de karitaj kaj edukaj organizaĵoj. La kapabloj de amo ja naskas superbelaĵajn formojn por la enkarniĝo de animoj sur la Tero, sed ankaŭ kreas la trezorojn de la arto, la riĉaĵojn de la industrio, la mirindaĵojn de la Scienco, la brilaĵojn de la progreso... Kaj la posedaĵojn de la evoluado neniu amasigas tute sola. En ĉiuj entreprenoj de la morala rafinado ni renkontas Spiritojn parencajn, kiuj sin reciproke altiras kaj tiel kuniĝas siajn personajn kapablojn, en entreprenoj, kiuj altigas la homaron de sur la Tero al la Ĉielo...”

Post nelonga paŭzo li akcente daŭrigis:

— La Kristo mem, Nia Sinjoro, por cementi la fundamenton de sia elaĉeta apostolado, vokis al si la kunbatalantojn de la Bona-Novajo; kvankam en la komenco ne kompreninte lian superecon, ili tamen fariĝis liaj bravaj apostoloj, sigelinte kun la Neforgesebla Majstro interligon de koro al koro, per kiu ili metis la fundamentojn por la Dia Regno sur la Tero. Tio estis verko de

abnegacio kaj sinofero, kiu estas, ĝis hodiaŭ, la plej ku-raĝa entrepreno de amo en la mondo.

Nun, dum sia elkora parolado, la Asistanto iom pli longe haltis; sed, vidante, ke plaĉus al ni pli vaste aŭdi lin pri la sekso, kiel ĝin prezentas al si la homoj, li reprenis la parolon, celante konkludojn alkonformajn al nia studado pri kaŭzo kaj efiko, jene:

– Ĉi tiuj miaj konsideradoj pri tia vasta temo laŭ la plej alta aspekto, kiun nia menso kapablas ĉirkaŭpreni, ne liberigas min de la devo reliefigi la neceson sublimigi la emocioprovon inter la homoj. Ni scias, ke la sekso, analizata en sia esenco, estas la sumo de la virinaj aŭ viraj ecoj, kiuj karakterizas la menson; tial estas nepre necese rigardi ĝin el la spirita vidpunkto, enmetante ĝin en la sferon de la diaj donoj, kiujn ni devas agigi kun respekto kaj por la efikeco de la produktado de bono. Mi komprenas, ke vi ambaŭ dezirus pli profundan instruon sur ĉi tiu kampo, sed mi opinias nenecesaj detalojn pri ĉi tiu objekto, ĉar vi ja scias, ke ju pli alta la grado da prudento de la spirito, des pli ŝarĝaj fariĝas liaj devoj antaŭ la vivo. La sekso en la homa korpo estas ia altaro de amo pura, kiun ni ne povas forĵeti en ian kotejon, ĉar tiel ni farus la plej monstrajn mensajn kruelaĵojn, kies efikoj nin nepre akompanus trans la tombon...

Mia kolego, kiu ardis de la deziro pliprofundigi siajn esplorojn, respektive demandis:

– Silas amika, ni en la mondo ĉeestas multegon da sentimentaj konfliktoj, kiuj iafoje kulminas per terurega krimo... Viroj formetas de si la sanktajn hejmajn devojn, virinoj defalas de la nobligaj ŝuldoj kontraŭ la familio... Patroj forlasas siajn infanojn... Patrinoj forĵetas apenaŭ naskitajn idetojn aŭ eĉ ilin malnoble murdas... Ĉio ĉi pro la soifo al seksaj plezuroj, kiuj ne malofte pelas ilin sur la mallumajn vojon de la krimo... Ĉu ĉiuj tiuj deflankiĝoj iras kune kun la Spirito trans la karnan envolvajon, kiun la morto forkonsumas?

– Kial do ne? – respondis malgaja la Asistanto.
– Ĉia konscienco estas kreaĵo de Dio kaj ĉiu enkarniĝo estas sankta ero de la ĉeno de la vivo, en kiu Dio vibras

kaj manifestiĝas. Ni respondas por ĉiaj detruaj frapoj, per kiuj ni vundas aliulan koron, kaj ni ne konsentos al ni ripozon tiel longe, ĝis ni brave repagos al la ofendito nian ŝuldon.

Absorbita de la temo, mia kamarado insistis:

— Ni prezentu al ni la okazon, ke iu viro, por nura sensa plezuro, pelis junulinon al sekskuniĝo kun li, promesante al ŝi decan edziĝon, sed satiginte sian deziron, li ŝin malnoble forlasis al la propra elreviĝo... En sia seniluziĝo, sen iaj rimedoj por sin savi en dignan laboradon, jen la kompatinda virino sin fordonas al prostituado. Konsiderante, ke li ne iris tute sola al tia aventuro, ĉu oni povus diri, ke la viro respondas por la malsaĝaĵoj, kiujn lia malfeliĉa kamaradino eble iam faros?

— Estas necese konfesi, ke ĉiu respondas por siaj faroj — klarigis la aldemandito —; tamen, en la priparolata okazo, se la viro ne respondas por la eraroj, en kiujn eble falos la malfeliĉa virino, li sendube estas la kaŭzinto de ŝia malfeliĉeco. Kiam li elkarniĝos sub la konsciencoriproĉo por lia perfido, ju pli la lumo fariĝos en lia menso, des pli akra estos lia ĉagreno pro sia eraro. Li do klopodos por ŝin levi el la abismo, en kiun ŝi sin ĵetis pro tio, ke ŝi lin plenfide sekvis, kaj rekondukos ŝin en reenkariniĝon, en kies ligiloj li kelkan tempon restos; tiam li akceptos ŝin kiel edzinon aŭ filinon, por doni al ŝi la promesitan puran amon, suferos por rebonigi ŝian perturbitan menson kaj tiel purigos sian konsciencon iam makulitan de la kulpo.

— Tiel same — aldiris Hilario — ni vidas en la surtera socio virojn ruinigitajn de mallojalaj virinoj, kiuj ilin ĵetis en malvirtecon kaj krimecon...

— La procedo de rebonigo estas tia sama. Virino, kiu pelis sian kamaradon en la ombron de malbono, vekiginte en la lumo de bono ne ripozos, ĝis ŝi lin relevos por la morala digno antaŭ la Leĝoj de Dio. Kiom da patrinoj ni vidas en la mondo, gloriĝintajn pro la malfacileco de la vojo kaj pro sia abnegacio, mortantajn ĉiutage ĉe afliktoj kaj sinoferoj, por prizorgi monstrajn infanojn, kiuj torturas ŝian animon kaj karnon? Sur

multaj el ĉi tiuj teruraj, emociaj bildoj estas kaŝitaj, en sia dia esenco, la laboro de regenerado, kiun nur la tempo kaj doloro sukcesas plenumi.

– Ĉio ĉi, mia amiko – rediris Hilario kun videbla amara sento –, devigas nin konfesi, ke ĉe la malsukcesoj en la genera sfero ni devas preni en kalkulon antaŭ ĉio la mensajn kruelaĵojn, kiujn ni faras en la nomo de amo...

– Ĝuste tiel – jesis la Asistanto. – Strebante al la plezuro de la sentumoj, ni ordinare plektas la plej fiajn insidojn kontraŭ la nesingardaj koroj, nin aŭdantaj... Tamen, forturniĝante de nia ligita vorto aŭ ne plenumante niajn ŝuldiĝojn kaj promesojn, ni nin ne antaŭgardas rilate la respondoleĝon, kiu rebatas kontraŭ nin la tutan malbonon, kiun ni faris, kaj laŭ kiu la benoj de la supera konado pligravigas niajn dolorojn, ĉar ja, en la brileco de la spirita lumo, ni ne pardonas al ni la makulojn kaj vundojn ĉe nia animo. Estus menciindaj ankaŭ la pasiokrimoj, kiujn en la homa socio ĉiutage faras la trouzoj de la seksaj kapabloj, destinitaj por krei la familion kaj por la edukado, la bonfarado, la arto kaj la beleco inter la homoj. Tiuj trouzoj respondas ne nur por longaj turmentoj en la inferaj regionoj, sed ankaŭ por multaj malsanoj kaj monstraĵoj, kiuj mallumas la surteran vivon. Tiuj sekskrimuloj, kiuj murdis maturaĝulojn aŭ infanojn, tiuj, kiuj pelis aliajn al frenezo, memmortigo, bankroto aŭ frakasas aliajn, ili revenas en la karnon sub la potenco de la perturbantaj vibroj, kiujn ili agigas kontraŭ sin mem; ilin tial ofte trafas denaska mutilo, alieneco, paralizo, tro frua senileco, diversaj nervomalsanoj, nekuraceblaj patogenaj okazoj kaj multego da malbonaĵoj, venantaj de la perispirita traŭmo, kiu naskante malordojn en la delikataj fibroj de la animo, postulas longan kaj komplikitan rebonigadon, manifestiĝantan per maltrankvilo, angoro, malsano, aflikto, malfeliĉo, idioteco, sufero, mizero. Cetere, multe pli frue ol la pompa terminaro de la hodiaŭaj psikanalizaj skoloj, kiuj permesas al si aŭdacajn konjektojn pri la mensaj torturoj, Jesuo antaŭ preskaŭ dudek jarcentoj instruis al

ni, ke “ĉiu, kiu faras pekon, estas sklavo de peko” (*); ni povas aldiri, ke por sanigi de la malbono la koron, kiun ni al ĝi sklavigis, ni nepre devas traelporti la elpurigadon, kiu ĝin eliminis.

Ŝajnis, ke la konversacio fariĝas malpli vigla, sed Hilario, kun la interesiĝo solvi la dubojn, bolantajn en lia kapo, reprenis la parolon kaj rekte demandis:

— Kaj la zorgiga problemo de aliseksiĝo?

Silas rapidis klarigi:

— Longa parolado pri tio ne estas necesa. Se ni konsideras, ke la sekso estas esence la sumo de la kvalitoj pasivaj aŭ aktivaj de la homa mensa kampo, estas do nature, ke forte inkarakterata spirito jarcentoj post jarcentoj iradas la evoluovojojn de virino, kaj ke nete masla spirito longe restadas en la travivaĵoj de viro. Tamen ĉe multo da okazoj, nome, kiam viro tiranas virinon, senigante ŝin je ŝiaj rajtoj kaj farante ekscesojn en la nomo de sia pseŭdo-supereco, li sin mem konfuzas ĝis tia grado, ke sen memkonscio kaj mensa ekvilibro li estas kondukata de la agentoj de la Dia Leĝo al dolora renaskiĝo en virina korpo, por ke en la grandega interna malkomforto li lernu respekti en virino sian fratinon, kunulinon, filinon aŭ patrinon antaŭ Dio. Same estas kun krima virino, kiu, entirinte viron en diboĉon kaj krimon, kreas al si mem teruran alienecon trans la tombo: ŝi devas tial preskaŭ ĉiam ricevi korpon viran, por ke en la reto de la malfeliĉo de sia sentemeco ŝi sciu konstrui en si mem la respekton, kiun ŝi ŝuldas al la viro antaŭ la Sinjoro. En ĉi tiun kadron ni ne enkalkulas la grandajn korojn kaj la belajn karakterojn, kiuj, ĉe multaj okazoj, reenkarniĝas en korpojn, ne alkonformiĝantajn al iliaj plej profundaj sentoj; tian staton petas ili mem, ne nur por pli sekure kaj brave sin morale perfektigi, sed ankaŭ por plenumi specialajn taskojn tra danĝeraj provotempoj de soluleco favore al la surtera socia kampo, kiu tiel uzas ilian konstruan abnegacion, por akceli sian iradon en la komprenado de la vivo kaj en la spirita progresado.

(*) Evangelio laŭ Johano, 8:34. — *Noto de la Aŭtoro.*

Ni konstatis, ke Silas brile sukcesis klarigi al ni, per senartifikaj vortoj farante plastikan resumon de vasta temo, kiu, laŭ sia prezento al nia menso, certe postulus plurajn volumojn por deca analizado.

Dezirante studi ĉiujn flankojn de ĉi tiu afero, mia kolego tamen rekomencis siajn demandojn:

– Ĉar nun, en la sfero de la seksologio, ni profunde pritraktas la leĝon pri kaŭzo kaj efiko, kiel do rigardi la decidon de geedzoj, ne naski infanojn, de tiuj ĉiuaspekte dignaj, respektindaj geedzoj, kiuj sisteme uzadas kontraŭkoncipajn rimedojn?

Silas strange ekridetis kaj respondis:

– Se ili ne enfalas en la krimon de aborto, ili estas ofte neantaŭzorgemaj laboruloj, kiuj, soifante al tuja komforto, preferas ŝpari sian ŝviton. Malfacile por ili mem, ili nur prokrastas sublimajn farojn, al kiuj ili nepre devas reveni, ĉar en la familio ekzistas taskoj kaj klopodoj, kiuj estas la neevitebla prezo de nia revirtiĝo. Ili ĝuas la vivon, senutile penante trompi sin mem, sed la nepardonema tempo ilin atendas, igante ilin scii, ke elaĉeto postulas de ni la plej grandan penon. Rifuzante akcepti plu infanojn, preskaŭ ĉiam difinitajn por ili antaŭ ilia reenkarriĝo, ili implikiĝas en la frivolaĵoj kaj antaŭjuĝoj de malsuperaj spiritoj, kaj trans la tombo vekigās kun malvarmo en la koro...

– Kaj la abortigo, Asistanto? – demandis Hilario forte interesita. – Ĉe la seriozeco, per kiu via parolo stampas ĉi tiun aferon, ĝi supozeble estas grava dekliniĝo...

– Grava dekliniĝo?! Pli bone dirite, plorinda krimo. Elŝiri idon el patrina ventro estas nemalkonfesebla infanmurdo. Virino, kiu ĝin faras mem aŭ ĝin konsentas, estas devigata de nenuligeblaj leĝoj sperti deprimajn ŝanĝojn ĉe la naska centro de sia animo kaj sekve sin ordinare antaŭdisponas al doloraj malsanoj, kiel vaginismo, inflamo, doloroj kaj infarkto de la utero, kanceraj tumoroj; kun tiaj suferoj ŝi ofte elkarniĝas direkte al la Transtombo, por antaŭ la Dia Tribunalo respondi pri sia krimo. Nur tiam ŝi konscias pri sia reviviĝo, sed malsana kaj malfeliĉa, ĉar, dank'al la senĉesa rememor-

ado pri sia abomeninda faro per la konsciencoriproĉo, ŝi longe havos degenerintajn naskofortojn.

– Kaj kiel ŝi revigliĝos de tiaj bedaŭrindaj malfeliĉaĵoj?

La Asistanto momente ekpensis kaj respondis:

– Prezentu al vi, miaj amikoj, matricon stumpitan aŭ misformitan sur stablo de ceramikaĵoj. La argilaĵisto ĝin certe ne uzos por modeli riĉan vazon, sed por fari dua- aŭ triaklasajn eksperimentojn... Virino, memvole difektinta sian naskan centron, siatempe akceptos en sin animojn, kiuj malbonigis sian propran formon, kaj estos patrino de reenkarniĝantaj krimuloj kaj memmortigintoj; ŝi regeneros la delikatajn energiojn de la perispirito per la nobliga sinofero, kun kiu ŝi sin dediĉos al la torturataj kaj malfeliĉaj idoj de sia karno, kaj lernante preĝi, servadi noble kaj krei al si la koncepton pri la patrineco pura, kiun ŝi fine reakiros je la kosto de justaj suferado kaj laborado...

Hilario neklarigeble eksilentis, kaj ĉe la logikeco de la notoj de Silas mi ne kuraĝis demandi plu, timante tro enprofundiĝi en terenon, kie mi fine trafus la malpurajojn de miaj propraj eraroj; mi do preferis silenti, por relerni kaj pensadi.

XVI

Malplipezigita ŝuldo

En nia studado de la leĝo pri kaŭzo kaj efiko ni ne forgesos Adelino Correia ^(*), la fraton kun frateco pura.

En la antaŭtago de bela okazaĵo, kiun mi permesos al mi ĉi tie rakonti, ni lin vizitis en akompano de Silas, kiu prezentis nin al li dum la laboroj de kristana spiritisma domo.

Ni aŭdis lin, farantan altvalorajn komentariojn de la Evangelio sub la inspiro de kleraj instruantoj, kies mensajn fluojn li ensorbadis kun la konfidanta obeemo de homo, profunde kutiminta al preĝado.

Li majstre paroladis, eltirante al ni larmojn pro la emocio, per kiu li tuŝis niajn plej internajn fibrojn. Simple vestita, li elmontris la staton de laborulo en malfacilaj provoj. Sed la provostadio, en kiu laŭŝajne li baraktis, estis pli ampleksa. Forta ekzemo disvastiĝis sur la videbla haŭto de Adelino. Parto de la kapo, la oreloj kaj multaj lokoj de la vizaĝo estis okupitaj de ruĝaj plakoj, sur kiuj formiĝis amasetoj da sango; la ceteraj lokoj de la epidermo montriĝis fenditaj, signante longe kronikiĝintan haŭtafekcion. Krom tio, singena kaj malgaja, li travidigis kaŝitajn turmentojn, kiuj superregis lian menson; tamen sur la mirinde lumaj okuloj li portis la stampon de humileco.

(*) La duan nomon pron. “Korreja”, la “rr” kiel en “Pirro”. – *La Trad.*

Pluraj spiritaĵoj lin atente asistis.

Mildmiena elkarniĝinta maljunulino alproksimiĝis al ni kaj, montrante, ke ŝi estas intima kun la direktanto de niaj ekskursoj, afable alparolis:

– Amika Asistanto, mi venis por peti de vi helpon favore al la farto de nia Adelino. Mi rimarkis, ke de kelka tempo lin pli suferigas la doloro de la ne cikatrigitaj vundoj...

– Jes, jes... – kore respondis Silas. – Lia afero ja meritas de ni ĉiuj specialan zorgon.

– Ĉar li pensas pri la bezonoj de aliaj, sed ne pri siaj propraj... – aldiris la kortuŝita maljunulino.

La asesoro de Druso daŭrigis kun koreco:

– Du el niaj kuracistoj atente zorgas pri li ĉiam, kiam li troviĝas ekster la materiala envolvajo per la dormo.

Kaj karesante al ŝi la kapon:

– Estu trankvila. Correia estos baldaŭ plene resaniĝinta.

La multaj laboroj de la domo efike disvolviĝadis, kaj Adelino, meze en ili, altiradis nian atenton pro sia spirita firma konduto.

Ĉirkaŭita de la disradiantaj vibroj de siaj pensoj, koncentritaj sur la sankta celo de bono, li aspektis al ni kiel ia kunbatalanto vestita per lumo.

Kelkajn minutojn, post kiam la maljunulino foriris, venis al ni, ankaŭ jam liberiĝinta de la materiala envolvajo, simpatia junulo, kiu, salutinte nin, respekte petis nian direktanton:

– Permesu, ke mi petu de vi alte ŝatindan komplezon...

– Parolu sen timo.

Kaj la ĵus veninta junulo, kun malsekaj okuloj, klarigis:

– Mia kara Asistanto, mi scias, ke nia Adelino de iom longe travivas kelkan financan krizon... Pro sia multa helpado al aliaj li malzorgas siajn proprajn bezonojn. Pro lia senĉesa helpado al mia konpatinda patrino, ankoraŭ en la karno, mi insistas pri la subteno de via amikeco, ke li estu favorata. Ankoraŭ en la pasinta

semajno, aŭdinte la petegojn de mia vidva patrino en ekstrema senhaveco de rimedoj por la kuracado de du el miaj malsanaj fratoj, mi plorante, iris al li kaj mense petis lin helpi al ni; senhezite, opiniante, ke li obeas sian propran impulson, li vizitis nian hejmon kaj donacis al mia suferanta patrino la monon, kiun ŝi bezonis... Ho mia Asistanto, mi petas vin pro Jesuo! Ne forlasu en embaraso homon, kiu tiel multe nin helpas!

Ridetante kaj bonvoleme, Silas akceptis lian peton kaj diris:

– Ni estu trankvilaj. Adelino staras ĉiam ankoraŭ en la reto de la frata amikeco, kiun li teksis por azilado de si mem. Multe da amikoj havas la komision provizi al li la rimedojn nepre necesajn al la tasko, kiun li volonte plenumas. La cirkonstancoj en la materiala lukto aranĝiĝos favore por li, konsidere al liaj konkeritaj meritoj.

Efektive, la propravola laborado por la kora defendo de tiu servema kaj fidoplena amiko, kiun ni tie vidis, estis studinda temo pri amikeco kaj dankemo.

– Ŝajnas – rimarkis Hilario kun miro –, kvazaŭ ĉiuj laboruloj, servantaj en ĉi tiu domo, estas ŝuldantoj de tiu nia frato...

– Jes – pacience konsentis Silas –, la kreditoj de Adelino estas ja grandegaj malgraŭ la debetoj, al kiuj li estas ankoraŭ katenita... Li tamen tenadas vivanta la feliĉon substancigi la fidon kaj la superan konadon, kiujn al li konfidas la Kurieroj de Jesuo, per verkoj de vera frata amo, kaj tiuj verkoj ĝuigas al li la dankon de multaj.

Tuj poste la amika mentoro rekomendis al ni uzi la minutojn por frata agado en la evangelia domo, kie ni troviĝis, ĝis ni povos pli intime konatiĝi kun tiu servanto, kies nuna ekzistado pasadis sub la aŭspicio de la Domo, kiu patronis niajn studojn.

Dank'al la simpatio, kiun Adelino ankaŭ ĉe ni vekis, ni alproksimiĝis al li, por iamaniere helpi lin per niaj fortoj ĉe la fluigado de magnetaj emanaĵoj, kiujn li nun aplikadis sur kelkajn malsanulojn.

Estis kurioze, kiel ni mem, ĉe la unua okaza ren-

kontiĝo, eksentis nin pretaj partopreni en liaj laboroj, sole nur altirite de lia disradiana bonkoreco.

Abnegacio estas ĉie kaj ĉiam superbela stelo; ĉe ĝia sola elmontriĝo ĉiuj ekgravitas ĉirkaŭ ĝia lumo.

Post la vesperaj laboroj Silas kaj ni akompanis lin en lian hejmon. Atendis lin ĉe la sojlo lia patrino, vid-eble aĝanta pli ol sesdek jarojn. Silas ŝin tuj prezentis al ni, klarigante:

— Jen nia fratino Leontina, la amplena patrino de Correia, patrino kaj amikino, zorganta lian ekzistadon.

Rimarkinte la solidan maturecon de tiu amiko, kiu fiksas sur si nian atenton, mia kolego demandis:

— Ĉu Adelino ne estas edzigita?

— Ho ne, nia frato estas ja edzigita, sed li ne havas ĉe si la edzinon.

Ĉi tiu respondo igis nin kompreni, ke nia amiko travivas elprovaĵojn, kiuj postulis de ni respektan dis-kretecon.

Kaj dum patrino kaj filo dolĉe interparoladis, Silas kondukis nin en proksiman ĉambron. Apud la enirpordo vice staris tri litoj, sur kiuj kuŝis po unu infano. Blonda knabineto, laŭaspekte aĝanta naŭ ĝis dek jarojn, apud du brunhaŭtaj etuloj, memorigis Neĝulineton inter du el la nanoj. Ĉiuj tri dormadis trankvile.

Karesante la vivantan pupon, la Asistanto informis:

— Ĉi tio estas Mariza, la filineto de Correia, infano, de kiu la patrino definitive disiĝis antaŭ ses jaroj...

Tuj poste montrante al la du neblankasaj knabetoj, li aldiris:

— Kaj ĉi tiuj etuloj estas Mario kaj Raulo, du for-lasitoj, kiujn Adelino prenis al si kiel filojn de sia koro.

Konjektante la kaŝitajn afliktojn, certe svarmant-ajn en la vivo de la domomastro, Hilario kaj mi intence eksilentis, en respekta atendo.

Kompreninte nian sintenadon, Silas komencis pli lon-ge paroladi pri tiu afero, klarigante:

— Por plej alte starigi la sanktigan penadon de amiko, celante al tio, ke ni kune studu proceson de mal-pligravigita ŝuldo, mi permesas al mi diri ion pri la freŝa

pasinteco de la kamarado, kiun ni vizitas kaj kiu nun klopodas por sia elaĉeto.

Kvazaŭ dezirante kunvoki ĉiujn rimedojn de sia memoro, li dum momentoj silentis kaj fine daŭrigis:

– Ĉirkaŭ la mezo de la lasta jarcento Adelino estis bastarda filo de tre riĉa junulo, kiu lin ricevis el la manoj de la patrino sklavino, elkarniĝinta tuj post la akuŝo. Marteno Gasparo, tiu bienposedanta junulo, lia fraŭla patro, estis viro kun hardiĝinta koro, jam de tre frua tempo kutiminte al tirananta malhumileco dank'al la malzorgeco de la hejmo, kie li naskiĝis. Li perfortadis la virgajn sklavinojn kaj ĉe multaj okazoj vendis ilin kune kun siaj propraj ĵus naskitaj infanojn, por ne aŭdi iliajn plorojn kaj petojn je proprieto. Timata en la sinjora domo, kies absoluta estro li fariĝis sekve de la morto de la maljuna patro, kiu vane penis tro malfrue kontroli liajn instinktojn, li senkompatate uzadis la punŝtipon kaj vipon. Li estis malamegata de la plej multaj servistoj kaj incensata de tiuj, kiuj ricevadis liajn favorojn interŝanĝe kontraŭ rampanta flatado; tamen al la filo Marteno – tiu sama nuna Adelino – lia amemo kaj sindonado ne sciis limon. Neklarigeble por li mem, li amis sian infanon kun plej interesplena koreco en tia grado, ke li elzorgis por Marteno altan instruadon en la bieno mem. Inter la patro kaj la filo estis tiele forĝitaj la plej sanktaj korligiloj. Ili estis sendisiĝaj kunuloj en ludoj kaj studoj, en laboroj kaj ĉasado. Kruela kontraŭ la ceteraj idoj de sia propra karno, en la suferantaj senzaloj (*), Gaspar tial ne hezitis agnoski lin antaŭ la tiutempaj aŭtoritatoj, farante lin partoprenanto en lia nomo kaj postlasotaj havaĵoj.

“La patro aĝis kvardek tri jarojn kaj la filo dudek unu, kiam jen Gasparo, kvankam matura fraŭlo, decidis edziĝi en granda ĉefurbo, kaj por tio li prenis kiel edzinon Marian Emilian, frivolan dudekjaran junulinon, kiu, kondukita en la riĉan biendomon, strange ensorĉis la

(*) *Senzalo*, en la portugala lingvo “senzala”: grupo da loĝejaĵoj de sklavoj. Vd. pĝ. 156, de “Nia Hejmo”. – *La Trad.*

edzofilon. Marteno, ekstreme amata de sia patro, sed enlogita de la virinaj ĉarmaĵoj de sia vicpatrino, nun ekspertis torturajn sentkonfliktojn. Li, kiu sin opiniis la plej bona amiko de Gasparo, ekmalamis la patron. Li ne toleris, ke ĉi tiu posedas tiun virinon, kiun li deziras, sciante, ke ŝi mem brulas de deziro al li, ĉar, pretekstante tian aŭ alian bezonon, Maria Emilia scipovis preni lin solan kun si por diversaj vojaĝoj, dum kiuj ŝi flamegigis lian junulan korinklinon. Ambaŭ estis tiel lertaj kaj antaŭforigis de si ĉian suspekton pri ili; kaj tute fordonite al tiu lin altiranta pasio, la juna Marteno neantaŭgardeme ekplanis la abomenan patromurdon, en kiun, por sia propra malfeliĉo, li implikiĝis. Rimarkinte, ke la patro kuŝas malsana je la hepato, li ekprenis la kunhelpon de du laborestroj, Antono kaj Lucidio, ĝuantaj lian tutan konfidon kaj same turmentantoj de junaj sklavinoj, kaj unu nokton, kun la konsento de la vicpatrino, donis al li narkotan pocion... Apenaŭ la malsanulo endormiĝis, li, kun la helpo de siaj du kunkulpuloj, kiuj malamis sian mastron, disŝutis rezinsubstancojn sur la patra lito kaj tuj poste ŝajnis brulon, en kiu la kompatinda Gasparo en teruraj suferoj forflugis de sia korpo.

“Entombiginte sian patron kaj ekposedinte ties havaĵojn, li klopodis pri la feliĉo ĉe Maria Emilia, sed la elkarniĝinta patro, flamante de kolero, envolvis lin en nubojn da fajraj fluidecaĵoj, kontraŭ kiuj la malfeliĉa ne havis defendorimedojn... Alkroĉita al la amo de sia kamaradino, Marteno penis dormigi la konsciencan kaj forgesi... forgesi... Li konfidis la bienon al ambaŭ kunhelpintoj en la abomeninda krimo kaj, en akompano de tiu virino, ekveturis Eŭropon, serĉante al si ripozon kaj distriĝon. Ĉio ĉi estis vana... Post kvin jaroj da rezistado li falis frakasita, sub la potenco de la patra Spirito kiu, kvankam nevidebla, lin tamen senĉese sieĝadis. Lia haŭto disfendiĝis en ulcerojn, kvazaŭ kaŝitaj flamoj lin konsumus. Katenita al sia lito de doloro kaj konstante pikata de la konsciencoriproĉo, li mense rebildigis al si la morton de la patro, hurlante en sovaĝa martireco... Li do faris nenion alian ol plori, delire

elkriante sian penton, kaj tial lin rigardis kiel frenezan lia kamaradino mem, kiu rapidis rekoni lian alienecon, por tiel senkulpigi sin antaŭ la amikoj kaj servistoj. En tiu premanta turmentado Marteno estis mokata kaj forlasita en sia propra hejmo, kaj fine faris sian lastan elspiron en terura animskurĝado.

“Marteno Gasparo, la murdita patro, atendis lin ĉe la tombo kaj lin trenis en la inferan mallumon, kie li ekricevis plej kruelan venĝon... La malfeliĉa elkarniĝinta filo spertis terurajn humiligojn kaj nepriskribeblajn turmentojn dum dek unu seninterrompaj jaroj en mallumkarceroj, ĝis la momento, kiam, helpata de kurieroj de Jesuo, kiuj sukcese ellaboris lian elaĉeton, li venis en nian domon, kiel mi eksciis, en bedaŭrinda stato. Agordiĝinte kun sia patro, soifanta venĝon, tra la mensaj breĉoj de la konsciencoriproĉo kaj de tro malfrua pento, li estis hipnotigita de malicaj genioj, kiuj igis lin senti sin potencata de torturaj flamoj. Kun la menso fiksita sur tia sceno de angoro, Marteno mem per sia kulpa penso nutradis tiujn flamojn, en kiuj li turmentiĝis, tamen ne konsumiĝante, ĝis lin konvene malplisuferigis kaj helpis niaj instruantoj per magnetaj rimedoj, kiuj rebonigis lian doloran perturbon.

“Nun pli bone fartante, li sin donis al la plej penigaj laboroj de nia institucio kaj kun la tempo rikoltis riĉajn laŭrojn, kiuj havigis al li la ŝancon reveni en la homan sferon, kun la rajto pagi tiun pezan ŝuldon, per kiu li malprudente sin ŝarĝis. Pie praktikante la preĝadon pro la renoviĝo de sia interna mondo, li renaskiĝis inklinita al la religia fido, arda kaj aktiva, kaj en la Spiritismo kun Jesuo, sub la influado de la elkarniĝintaj amikoj, lin subtenantaj, li trovis altvaloran kampon por morala fortiĝo kaj digna laboro; sur tiu kampo, laŭdinde uzante la tempon, li estas tiel lerta kaj ĉiam pli ampleksigas sian agadon per edifa studado kaj per karitato pura, kaj tiel li altiras al si la plej profundan simpation de enkarniĝintaj kaj elkarniĝintaj fratoj, kiuj ŝuldas al li dankon pro lia grandanimeco kaj koreco.

“Ĵetita en grandegajn materialajn malfacilaĵojn, de frua infaneco li kreskis kiel senpatra orfo, ĉar ja li en

la pasinteco ne laŭdeve ŝatis la patran amon, kaj baraktadis en ekstrema malriĉeco kaj konstanta malsaneco... Sed gardata de bonfarantoj el ni Domo, li, ankoraŭ tre juna, estis kondukita en spiritisman kultejon, kie, ĉe la kuracado de la inflamita epidermo, li konatiĝis kun nia Renoviga Doktrino... La legado de la spiritismaj principoj, en la lumo de la Evangelio de la Sinjoro, estis por li natura rememorado de la instruoj, kiujn li asimilis en nia domo antaŭ sia reenkarniĝo. De tiam li noble akceptis la respondecon vivi kaj super ĉio ekpenis apliki al si mem la regenerantajn kondutnormojn de la kredo, kiun li adoptis. Li sin mem submetis al severa disciplino. Li sincere honoris siajn devojn kaj, malgraŭ la organismaj malhelpoj, ankoraŭ tre juna sin dediĉis al komerca reprezento, el kies laboroj li ĉerpas la benindajn rimedojn, kiujn li saĝe dividas kun multenombraj mizeruloj, rezervante por si sole nur tion nepre necesan. Li estas ĝustadire ne ia riĉulo de la Tero, sed laboranto de la frateco, kiu scias doni sian propran koron kune kun tio, kion li disdonas.

“Irante la vojon de la simplanimeco kaj de la edifa abnegacio, li ŝanĝis la intencojn de multaj el liaj iamaj kamaradoj, kiuj en la malsuperaj mallumtavoloj fariĝis liaj persekutantoj kaj malamikoj; observante liajn novajn ekzemplojn, tiuj obsedantoj sentis sin morale malarmitaj por la konfliktoj, kiujn ili intencis tenadi. Li tiele ja elpagas siajn kulpojn, elportante ilian ŝarĝon sur si mem. Tamen dank'al la meritoj, kiujn li kolektas al si, per la sindonado al la aliula bono, li elaĉetas sian pasintecon, ĝin kiel eble plifaciligante, kaj tiel li gajnas tempon kaj havigas al si novajn benojn. Helpante al aliaj, li tago post tago disskrapas la monton de siaj ŝuldoj, ĉar la Favorkoreco de la Ĉiela Patro ja permesas, ke niaj kreditoroj mildigu la rigorecon de siaj repostuloj ĉiam, kiam ili vidas, ke ni donas al mizera proksimulo tion, kion ni ŝuldas al ili...”

Silas momenton haltis, sed Hilario, same kiel mi, ravita de lia klara kaj saĝa parolo, petis, soifante instruon:

— Daŭrigu, Asistanto. Ĉi tiu viva leciono lumas al ni per espero... Kiel klarigi, ke Adelino gajnas tempon?

Nia amiko ekridetis kaj respondis:

– Correia, kiu ne meritis la feliĉon de hejmo trankvila, ĉar li ja ruinigis la patran hejmon, edziĝis kaj suferis la forlason de la edzino, kiu ne konprenis lian koron.

Paŝante al la aminda Mariza, kiu dormis, li akcente diris:

– Danke la utilan vivadon, al kiu li sin dediĉas, kaj la senĉesan bonfaradon, kiun li komencis praktiki, li do altiris al si, kiel filinon de sia karno, la iaman vicpatrinon, kiun li delogis de la brakoj de sia patro; hodiaŭ ŝi troviĝas reenkarnginta ĉe lia flanko, por sin reeduki ĉe la varmo de liaj noblaj ekzemploj, suferante la doloron scii, ke ŝi estas filino de kompatinda virino, kiu forneis la edziĝan liton, simile kiel ŝi mem ĝin malŝatis en antaŭnelonga pasinteco. Sed... ne nur tio estas la profito de Adelino...

Silas delikate apogis sian dekstran manon sur la profunde dormantajn etulojn kaj daŭrigis:

– Per korpo kaj animo sin donante al sia revirtiĝo kun la Kristo, nia amiko prenis al si kiel adoptitojn siajn ambaŭ kunkulpulojn en la abomeninda patromurdo, la iamajn laborestrojn Antono kaj Lucidio, tiujn samajn, kiuj, perfortante humilajn sklavigitajn virgulinon, al kiuj ili rabadis la infanojn, por ilin mortigi aŭ vendi, ne ekhavis alian lulilon ol bordelon; nun, kun la afrika sango, kiuj ili tiel fie malhonoris, ili venis en la aman rondon de sia pasintatempa kamarado, por de li ricevi la moralan helpon al la necesa renobliĝo.

Dum ni ricevadis edifon el ĉi tiu altvalora instruo, Silas rimarkigis:

– Kiel facile konstateble, nia frato per la kristana spiritisma prirespondeco, ĝuste komprenita kaj praktikata, konkeris la feliĉon retrovi la ligilojn de la krima pasinteco por la necesa reĝustigo de la aferoj, dum se li rezignus batali kaŭze de la senprudentaĵoj de sia edzino aŭ se li fermus la pordon de sia koro kontraŭ du malfeliĉaj infanoj, li estus prokrastinta ĝis estontaj jarcentoj tiun noblan laboron, kiun li faras jam nun...

Ni intencis fari pluajn demandojn, sed Correia jam

adiaŭis sian patrinon kaj venis al modesta lito, ne malproksime de la infanoj.

Elmontrante respektindajn kutimojn, li sidiĝis por preĝi. Tiam Silas, rekomendante al ni kunhelpon, alproksimiĝis al li kaj verŝis sur lin magnetajn fluidecaĵojn; tuj poste li klarigis al ni:

— Ankaŭ pro la utileco, kiun li scias havigi al siaj tagoj, Adelino meritis limigon de lia denaska malsano. Longe suferinte de la perispirita traŭmo de la konsciencoriproĉo pro tio, ke li bruligis la korpon de sia propra patro, li tial nutris en si mem strangajn mensajn flamojn, kiuj, kiel mi jam diris al vi, lin forte punis trans la tombo... Sekve de tio li renaskiĝis kun epidermo turmentata de brulkonsumantaj vibroj, kiuj baldaŭ manifestiĝis, sur la nova materia envolaĵo, kiel malbon-speca ekzemo... Konsiderante la ŝuldon, per kiu li sin ŝarĝis, tiu malsano devis kovri lian tutan korpon tra multe da jaroj da kruela suferado; tamen dank'al la meritoj, kiujn li iom post iom havigas al si, tiu malsano ne fariĝis tiel grava, ke ĝi malhelpus lin lerni kaj labori, kaj efektive, pro sia strebado al la konstanta dissemado de bono, li ricevis la feliĉon servadi plu, dank'al sia memvola instigo konstante dissemadi bonon.

En tiu momento, eble tial, ke la domomastro sin pretigis enlitiĝi, la Asistanto invitis nin foriri kune kun li.

Sur la vojo returne al la Domo nia aminda mentoro reprenis la parolon, teksante elokventajn konsideradojn pri la “amo, kiu kovras amason da pekoj” (*), kiel instruis la Apostolo, kiam Hilario, interpretante miajn esplordemandojn, subite rimarkis:

— Asistanto, ĉar vi tiel klare disvolvas ĉi tiun temon, estas do pravigebla nia deziro ekscii kelkajn detalojn pri ĝi. Ĉu ni povus informiĝi pri la situacio de Marteno Gasparo, tiu patro, kiu en sia propra karno suferis la martirigon de la fajro?

(*) Laŭ I. Petro, 4:8. Similan instruon jam Salomono donis en Sentencoj, 10:12, nome: “Sed amo kovras ĉiujn pekojn”. — *La Trad.*

Ĉar Silas sin tenis silente, nia kolego tial daŭrigis:

– Ĉu li ja scias pri la renoviga laboro de Adelino? Ĉu li ankoraŭ portas kontraŭ ĉi tiu malestimon kaj malamon?

– Marteno Gasparo – fine respondis la aldemando –, iam nesatigeble krudagama, estis ankaŭ tuŝita de la ekzemploj de nia amiko. Rimarkinte ties ŝanĝiĝon al bono, li forlasis la nekonvenajn societojn, al kiuj li alkonformiĝis, kaj antaŭ kelke da jaroj petis pri azilo en nian institucion, kie li submetiĝis al severa reedukado.

– Kaj kie li nun staras? – sopire insistis Hilario.
– Ĉu ni povus ricevi la permeson vidi lin, por noti al ni liajn ŝanĝiĝojn?

Sed en tiu momento ni eniris en la sanktejon de niaj devoj, kaj Silas, jam ne povante paroladi plue, karesis la ŝultrojn al nia kamarado, dirante:

– Kviete, Hilario. Ni eble reprenos ĉi tiun temon post nemulte da horoj.

Ni adiaŭis lin kaj konservis niajn notojn kvazaŭ interrompitan studadon, kiu atendus sian daŭrigon.

En la sekvanta tago agrabla surprizo vizitis niajn korojn.

Kiam la horloĝo montris malfruan nokton en la vasta planeda zono, kie staris nia loĝejo, la Asistanto servoprete venis al ni por nova ekskurso. Ni iros al la karna sfero, sed, en tiu tempo, kune kun Druso, la direktoro de la institucio.

Ni ekĝojis, kvankam scivolaj.

Tio estis la unua fojo, ke ni veturos apud la granda mentoro, kiu jam havigis al si nian plej profundan respekton. Kaj se de unu flanko tiu honoro min ĝojigis, de la dua flanko ni demandis nin mem, kial li forestiĝis de tiu domo, kiu ne povis forhavi lian ĉeeston. Sed ne montriĝis oportuna okazo por longaj konsideradoj.

En akompano de Druso, post kiu sekvis Silas, du el la fratinoj havantaj sur si grandan respondecon pri laboroj en la Domo, kaj ni ambaŭ, ni uzis la plej rapidan rimedon por tiu ekskurso, kies celon ni ne sciis, ĉar la plej alta aŭtoritatulo en la ordinaraĵ laboroj de tiu ins-

titucio certe ne disponis tempon por veturado, kiu ne estos kiel eble plej malongedaŭra.

Granda estis mia deziro elvoki la parolon de Silas al la eduka konversacio pri la problemoj, kiun ni pritraktis en la lasta verpero, sed la ĉeesto de Druso kvazaŭ detenis nian inklinon ektuŝi ĉian temon, kiu venus ne de li mem, kies alta rango ja ne malpermesis al ni libere paroli, tamen trudis al ni kontraŭeblan respekton.

Efektive, tra la mallonga irado ni aŭdis lian ĝustatempan kaj saĝan konceptadon pri multaj demandoj de justeco kaj laboro, ĉiam pli admirante lian kulturon kaj bonkorecon.

Kun miro mi konstatis, ke nia teĉmento haltis ĉe la pordo de la hejmo de Adelino, el kie ni hieraŭ eliris. Du helpantoj, kiujn ni proksime konis, atendis nin ĉe la sojlo. Post reciprokaj salutoj unu el ili antaŭenpaŝis al Druso kaj respektplene sciigis:

— Direktoro, la ĵus naskita etulo troviĝos ĉe ni en la daŭro de duonhor.

La granda mentoro dankis kaj nin invitis akompani lin.

En tiu hejmo, kiun ni intime konis, la horloĝo montris la duan kaj dudek minutojn post noktomezo.

Mirkonfuzitaj ni sekvis la direktoron, kiu estis antaŭiĝinta al la grupo, kaj eniris en la ĉambron, kie Adelino, kiom mi povis supozi, apenaŭ endormiĝis. Druso dum momentoj karesis lian frunton kaj tiam ni ekvidis, ke Correia, kvazaŭ movata de potencaj magnetoj, leviĝas el la karna korpo kaj falas en la brakojn de la granda direktoro, simile al kortuŝita kaj feliĉa infano.

— Mia amiko — diris al li Druso per tono duone serioza, duone karesa —, jen venis la tempo de la renkontiĝo...

Correia timplena komencis plori, ne sukcesante forŝiriĝi de tiuj brakoj, en kiujn li rifuĝis.

— Ni preĝu ĉiuj kune — aldiris la bonkora amiko.

Kaj turninte la okulojn al la Supera Alto, Druso, ĉe nia profunda atento, petegis:

— Bona Dio, senfine amanta Patro, Vi, kiu kreis la tempon kiel senlakan gardanton de niaj animoj, des-

tinitaj al Via sino, fortigu nin por nia necesa reboniĝo!

“Vi, kiu scias niajn krimojn kaj defalojn, konsentu al ni la benon de la doloroj kaj de la horoj, por ke ni ilin elpagu; favoru nin per la kompreno de Viaj leĝoj, por ke ni ne forpuŝu de ni la oportunajn okazojn de nia elaĉeto!

“Vi donis al ni la trezorojn de laboro kaj sufero kiel favorojn de Via kompatemeco, por ke ni dediĉu nin al nia dolora sed justa rehonoriĝo...

“Ni, la katenitoj de la kulpo, estas ankaŭ forĝantoj de nia liberiĝo ĉe la blovo de Via amo.

“Ho Patro, inspiru al ni kuraĝon, por ke forgesiĝu niaj malfortaĵoj; ekflamigu en nia spirito la sanktan entuziasmon de la bono, por ke la malbono ne estingu niajn bonajn intencojn; kaj konduku nin laŭ la vojo de la abnegacio, por ke nia menso ne disiĝu de Vi!

“Ni povu preĝi tiel, kiel Jesuo, la Dia Majstro, kiun Vi sendis en niajn korojn, por ke ni absolute cedu al viaj planoj!”

Post nelonga paŭzo li kun larmoj eldiris la Sinjor-preĝon:

“Patro Nia, kiu estas en la ĉielo, Via nomo estu sanktigita. Venu Via regno, plenumiĝu Via volo, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero. Nian panon ĉiutagan donu al ni hodiaŭ. Kaj pardonu al ni niajn ŝuldojn, kiel ankaŭ ni pardonas al niaj ŝuldantoj. Kaj ne konduku nin en tenton, sed liberigu nin de la malbono, ĉar al Vi apartenas la reĝado, potenco kaj gloro por ĉiam. Tiel estu.” (*)

Kiam li silentiĝis, profunda emocio nin neesprimeble regis.

Rekondukita en la karnan envolvajon, Adelino vek-iĝis ploregante... Lia interna ĝojo estis ja rimarkebla, kvankam li ne povis plene konscii, ke li estis inter ni.

Post kelkaj rapide pasantaj minutoj da atendo ni ekaŭdis, venantan de ekster la domo, la spasman ploron de infaneto...

(*) Vd. paĝ. 134. – *La Trad.*

Ĉirkaŭbrakite de Druso, la domomastro ellitiĝis kaj tuj malfermis la pordon, kondukantan sur la trotuaron, sur kies plataj ŝtonoj, zorgate de amikoj el la Domo, kompatinda ĵusnaskito aflikte ploretadis...

Trafite de surprizo, Correia genuiĝis, dum la granda direktoro per firma tono diris al li:

— Adelino, jen la ofendita patro, kiu, forlasita de la patrina koro, kiun li ankoraŭ ne meritis, venis renkonte al la regenerinta filo!

Lian parolon Correia ne aŭdis per la karna organo, sed registris en la mensa sanktejo kiel peton de la ĉiela amo, kiu portis en lian koron ankoraŭ unu forlasitan malfeliĉan infanon... Ekposedita de ia por li neklarigebla ĝojo, li per neretenebla amelverŝo brakumis la etulon kaj preminte lin al la brusto, revenis en la domon, ĝojege kriante:

— Mia filo! mia filo!

Silas inter Hilario kaj mi, emociita sciigis al ni:

— Marteno Gasparo jen revenas al la provado en la materio, rifuĝante en la brakojn de sia filo, kiu lin iam forpuŝis de si.

Sed ni ne havis plu okazon por pli longa konversacio. Viŝante la larmojn, Druso laŭte admonis nin, kvazaŭ parolante en sia animo:

— Dio volu, ke kiam ni denove troviĝos profunde en la nebulego de la karno, ni povu, ankaŭ ni, malfermi la koron al la pura amo de Jesuo, por ne fiaski en la necesaj elprovoj!

Tian profundecon kaj tian angoron travidigis tiu rigardo, kiu jam kutimigis nin al la plej dolĉa kortuŝiteco kaj al plej profunda respekto, ke, irante returne al la Domo, neniue el ni kuraĝis rompi la doloran kaj esprimoplenan silenton de Druso.

XVII

Estingiĝanta ŝuldo

Estos nun en hospitalo, en malgaja pavilono de mizeruloj, la nova leciono, kiun Silas difinis por ni. Tie pluraj kamaradoj nin ĝentile akceptis; kaj post amikaj salutoj unu el ili, la Helpflegisto Lago, direktis sin al la gvidanto de niaj studoj kaj sciigis lin:

— Asistanto, ŝajnas, ke ĉe nia Leo forkonsumiĝas la lastaj rimedoj de rezistado...

Silas dankis lin por la informo kaj klarigis, ke ni venis ja, por kunhelpi la ripozon, kiun Leo meritis.

Preterpasinte longan vicon da malriĉaj litoj, sur kiuj kuŝis suferantaj malsanuloj apud kelke da elkarnuloj en helpa laborado, ni haltis ĉe angoranta palega malsanulo.

Ĉe la malforta lumo de lampeto destinita por la nokta gardado, ni vidis Leon, kiun pulma tuberkulozo peladis al la ŝtipo de la morto. Malgraŭ la dispneo, liaj okuloj estis trankvilaj kaj klaraj, kaj li elmontris absolutan alkonformiĝon al la suferoj, kiuj kondukadis al la fino de tiu elprovado.

Silas rekomendis al ni observi lian korpon, sed tie estis ne multo aparte notinda: la pulmoj, preskaŭ eldetruitaj pro sinsekve formiĝintaj kavernoj, tiel disbatis lian organismon, ke tiu animenvolvaĵo antaŭ ni jam estis nenio alia ol ia karna ĉifonaĵo, nun elmetita al la multobligado de ruinigaj baciloj, kiuj, aliĝinte al diversaspecaj mikrobaj armeoj, superforte svarmis en la profunda interno de la histoj; tio estis kvazaŭ senkompataj malamikoj, kiuj ekposedis ĝiajn restaĵojn, mastrante ĉiujn ĉefpostenojn de la defensivo.

Leo do troviĝis en la densa animportilo en tia sama situacio, kiel homo senapelacie kondamnita al perforta forlaso de sia propra domo.

Ĉiuj simptomoj de la morto evidentiĝis seniluzie. La laca koro similis forkonsumiĝintan motoron, jam ne povantan tenadi plu la cirkuladon de la sango, kaj ĉiuj organoj de la spiraparato senfortiĝadis en malordo, sub fatala asfiksio.

Leo mortanta, estis vojaĝonto kun ĉio en ordo por la granda migrado, nur en atendo de la ekirsignalo. Li tamen estis trankvila kaj sin brave tenis. Tiel forta montriĝis lia mensa penetrokapableco, ke li apenaŭ ne rimarkis nian ĉeeston.

Silas, kiu karesadis lian frunton per sia dekstra mano, komplezeme diris al ni:

— Ĉar vi venis, por noti al vi aferon pri estingiĝanta ŝuldo, vi tial povus pri io demandi nian amikon, kies memoro plej eble montriĝas konscia kaj vigla.

— Sed ĉu li aŭdus? — demandis Hilario, duone surprizita, duone korduŝita.

— Ne per la karnaj timpanoj, tamen li ĉian nian demandon ricevus en sian spiriton — afable klarigis la Asistanto.

Posedite de varma simpatio kaj altirite de la fido, kiu briligis liajn pupilojn, mi kliniĝis super la frato en malfacila elprovo kaj, ĉirkaŭbrakante lin, voĉe demandis:

— Amiko Leo, ĉu vi konscias, ke vi staras ĉe la sojlo de la vera vivo? Ĉu vi scias, ke vi forlasos vian korpon post nemulte da horoj?

Kredante, ke li rezonas memstare, la aldemandito ricevis mian demandon vorto laŭ vorto, kvazaŭ ĝi estus sendata en lian cerbon per nevideblaj dratoj. Kaj kvazaŭ li parolus al si mem, li *diris en sia penso*:

— Ho jes, la morto! Mi ja scias, ke eble ĉi tiun nokton mi trafos la justan finon...

Daŭrigante nian dialogon, mi aldonis:

— Ĉu vi ĝin ne timas?

— Mi povas timi nenion... — li tute trankvila respondis sen parolo.

Kaj pene movante la okulojn, li serĉis per la rigardo

skulptaĵeton de la krucumita Kristo, pendantan sur la blanka muro de la malsanulejo, kaj diris al si mem:

– Mi nenion povas timi apud la Kristo, mia Savinto... Ankaŭ li estis malŝate traktita kaj forgesita... Sur la kruco de sia martireco li certe vomis sangon, li, pura, travundita de nedankemo... Kial do mi ne rezignacius pri la kruco de mia lito, senplende elportante la sangelĵetojn, kiuj iam kaj iam antaŭdiras al mi la morton, mi, pekulo, bezonanta la dian indulgemon?!

– Ĉu vi estas romkatoliko?

– Jes...

Mi ekmeditis pri la superbeleco de la kristana sento, viva kaj sincera, kia ajn la religia skolo, laŭ kiu ĝi manifestiĝas, kaj daŭrigis, karesante lian prematan bruston:

– En ĉi tiu horo, tiel grava por via vojo, mi rimarkas la foreston de viaj homaj familianoj...

– Ha, miaj familianoj..., miaj karaj... – li respondis, *mense parolante*. – Miaj gepatroj kredeble estus miaj solaj amikoj, sed ili iris en la tombon, kiam mi estis nur malsana junulo... Disigite de mia patrino, mi fariĝis kaptaĵo de organismaj malordoj... Tuj poste mia frato Henriko ne hezitis deklari min nekapabla konduki mem mian vivon... Laŭ la rajto pri la heredaĵo apartenus al mi granda havaĵo, sed, tirante profiton el mia malfeliĉo, mia frato, ja ĉe mia konsento mem, ekhavis de la justico la dokumentojn, per kiuj li fariĝis mia kuratoro... Sed apenaŭ li havigis al si tian decidon, jen li sin turnis kontraŭ mi en kruelan turmentanton... Li proprigis al si ĉiujn miajn rimedojn..., enfermis min en frenezulejon, kie mi traelpartis tutajn amarajn jarojn de izoleco... Mi multe suferis... Mia pano estis sorbigita de galo, kiun la mondo destinas por tiuj, kiuj transpaŝas ĝian pordon kiel malbenitoj jam detempe de la lulilo, ĉar la mensa perturbo min persekutadis ekde mia plej frua infanco... Apenaŭ mi iom pli bone ekfartis, mi estis devigita forlasi la frenezulejon. Mi frapis ĉe lia pordo, sed li min senkompatate forpelis... Atakis min teruro, mi estis frakasita... Ho Dio mia, kiel iu kuraĝas moki malsanan, malfeliĉan fraton! Mi vane petis la tribunalojn pri justeco. Laŭ la leĝo Henriko estis ja la

sola mastro de la havaĵoj de nia domo... Plena de honto, mi foriris al aliaj lokoj... Mi provis ricevi dignan laboron, sed mi trovis al mi nur la oficon de noktogardiŝto ĉe granda komerca domo, dank'al la helpo de karitema sinjoro, kortuŝita de mia malsato... Sed la nokta malvarmo trafis min neŝirmitan kaj baldaŭ atakis min insida febro, kiu min iom post iom ekkonsumadis... Mi ne scias, kiel longe mi tiel troviĝis, premata de neesprimebla malvigleco... Foje mi laca falis sur marĉeton de sango, elfluanta el mia buŝo, kaj piaj homoj elserĉis al mi ĉi tiun liton, sur kiu mi humile kuŝas...

— Kaj kian opinion vi havas pri Henriko? Ĉu vi memoras lin kun ia resento?

Kvazaŭ li penetrigus la memoron en ondojn da karesemo kaj resopiro, Leo lasis, ke larmoj verŝiĝu el liaj okuloj, en dolora morala kvieteco. Tuj poste li parolis en sia animo:

— La malfeliĉa Henriko! Ĉu mi prefere ne bedaŭru lin? Ĉu ankaŭ li ja ne mortos? Kion helpis al li la senrajta alproprigo, se li siavice estos iam senigita je sia korpo? Kial do mi ekpensus pri ia pardono, se li ja estas pli malfeliĉa ol mi mem?

Kaj denove fiksinte la okulojn sur la figuro de la Kristo, li daŭrigis:

— Jesuo, mokata kaj vergata, forgesis ofendojn kaj defalojn... Krucumita, li ne kriis kontraŭ siaj amikoj, kiuj puŝis lin al humiliĝo kaj sufero... Nenian riproĉan vorton li eldiris pri siaj brutalaj ekzekutantoj... Anstataŭ ilin akuzi, li petis la Ĉielan Patron pri ama protekto al ĉiuj... Kaj Jesuo estis ja la Sendito de Dio ĉe la homoj... Per kia rajto mi do juĝus mian propran fraton, se mi, animo bezonanta lumon, ne kapablas penetri la Diajn Juĝojn de la Providenco?

Leo en larmoj kvietiĝis kaj nun penis konduki la menson en la amtemplon de la preĝo.

La humileco, en kiun li sin retiris, tuŝis al mi la koron. Mi stariĝis kun okuloj malsekaj de ploro.

Por sondi lian animgrandecon, ni ne bezonus daŭrigi plu la eldemandadon.

Hilario, ĝislarme kortuŝita, rezignis pri ĉia konsulto

kaj nur demandis la Asistanton, ĉu la mortanto reen-karniĝis sub la aŭspicio de la Domo; pri ĉi tio Silas komplezeme informis:

– Jes, Leo vivas sub la protekto de nia domo. Cetere, kelkcent homoj, kvakam en la karna materio, estas ankoraŭ ligitaj al nia institucio per la katenoj de siaj ŝuldoj; entute ili ĉiuj staras en malfacilaj stadioj de regeneriĝo, ĉar kulpuloj, realkonformiĝantaj al la Leĝo. Ili renaskiĝas en la mondo sub la zorgado de nia helporganizo, sed, kompreneble, ankoraŭ iamaniere alkroĉitaj al siaj pasintatempaj samrondanoj, kun kies influo ili kontaktiĝas; tiam ili per unu fojo firmigas tiujn moralajn ecojn, kiujn ili bezonas per la internaj konfliktoj, kiujn ni povus kvalifiki kiel la forĝejon de la tento.

– Kiel bele estas konsideri la patran amon de Dio, kiu ĉion prizorgas ĝiatempe! – ekkriis Hilario.

– Sendube – saĝe rediris Silas –, la leĝo de Dio ordonas progreson kaj dignon por ĉiuj. Vi ja scias, ke la elkarnuloj, gastantaj en la Domo, estas ordinare krimaj kaj malvirtaj Spiritoj...

Kaj ŝanĝante la tonon, li aldiris:

–... kiel mi mem. Tie ni ricevas komplezojn kaj karesaĵojn, prizorgadon kaj esprimojn de bonkoreco, kaj ni reedukiĝas iafaje tra multe da jaroj... Aliflanke, estas rimarkinde, ke, ricevante la grandanimeco de niaj bonfarantoj kaj instruantoj, kiuj asekuras al ni tiun ri-pozejon de amo, ni nur amasigas al ni ŝuldojn kontraŭ la nemeritita protekto, ŝuldojn, kiujn ni devas elpagi ankaŭ per servado al la proksimulo. Sed, por fariĝi kapablaj por la taskoj de la vera bono, ni nepre devas elpurigi nian malsuperecon, pligravigitan per kulpiĝo, ĉar ja la alta sciado, akirita en nia organizo, valoras preferece kiel nobliga teorio, pri kiu koncernas nin substanciigi ĝin en la responda praktiko, por ke ĝi definitive enkorpiĝu en nia morala kapitalo. Jen kial, post pli aŭ malpli longa lernado en nia institucio, ni estas denove enfermataj en la karnosferon; tie, evidente, kvankam protektataj de niaj mentoroj, ni tamen devas sperti la alproksimiĝon de niaj antaŭaj kunkulpuloj, por pruvi, ke ni profitis kaj asimilis la ricevitan helpon.

Dume, Leo apud ni travivis la lastajn minutojn en la materia animportilo, kaj ni rimarkis, ke la Asistanto ne deziris forlasi lian aferon, por ke ni konservu ties lecionon.

Eble pro tio mem Silas enfluigis al li novajn fortojn en la elsuĉitan bruston per kvietigaj fluidecaĵoj kaj tuj poste diris al ni:

— Vi aŭdis la mensajn konsiderojn de nia adiaŭanta amiko...

Hilario, kiu ardis de sciemo tiel, kiel mi soifis pluajn klarigojn, respektive demandis:

— En kia grado oni povus rigardi la nunan elkarniĝon de Leo kiel estingiĝantan ŝuldon?

Nia dialoganto faris signifoplenan geston kaj informis:

— Mi certe ne parolos pri la tuta konto de nia amiko antaŭ la Leĝo. Mi ne posedas mem informojn sufiĉajn, por denombri lian debeton kaj krediton tra la tempoj. Mi do rakontos sole nur pri tiu kulpo, kiu lin turmentadis, kiam li venis en nian domon, laŭ tiuj notoj, kiujn ni tie povos legi.

La agonianto, kun la nervoj kvietigitaj de la magнета helpo, nun ŝajnis nin iomete aŭdi.

Subtenante lian ŝvitkovritan frunton, Silas ĝentile daŭrigis, post nelonga paŭzo:

— Leo mense preterpasigis antaŭ ni la amarajn rememorojn el la ĵusaj tagoj, kiujn li travivis, reliefigante speciale la malsanon, kiu lin torturas de post lia naskiĝo, la turmentojn en la frenezulejo kaj la kruelecon de frato, kiu lin kondamnis al la ekstrema mizero... Sed ni serĉu al ni la kaŭzon de la doloroj, per kiuj li punas sin mem kaj kial li meritis la feliĉon elpaci por ĉiam sian propran ŝuldon, la nunan objekton de nia studado...

“En la komenco de la lasta jarcento li estis plej amata filo de bonstataj urbaj nobeloj, kiuj, frue elkarniĝinte, al li konfidis lian malsanan fraton, la junan Fernandon, kies ekzistadon stampis nekuracebla idioteco. Sed, apenaŭ ek troviĝinte sen la ĉeesto de siaj gepatroj, Ernesto — ĉi tiu estis la nomo de nia Leo en la ĵus pasinta ekzistado — rapidis forpeli la fraton for de si, avidante

mastri absolute la grandegan riĉaĵon, kiun ili ambaŭ heredis. Krom tio, junulo kutiminta al la liatempaj vesperfestoj, li ŝatis la rafinitajn invitokunvenojn, por kiuj la palaceto de la familio malfermis siajn blazonitajn pordojn al la eleganta konataro, kaj, fierante pro la hejma mieno, li hontis stari apud sia frato, al kiu li malpermesis ĉeesti ĉe liaj mondumaj bankedoj. Sed, ĉar Fernando, idiota, ne obeadis liajn ordonojn, dank'al sia nekapableco ilin kompreni, li tial farigis kraditan karceron en la fundo de la loĝejo, kie la malsana junulo estis eksigita el al familia societo. Enŝlosita kaj tute sola, ĝuante nur la intimecon de kelkaj sklavoj, Fernando komencis vivi enkaĝigita, kvazaŭ ia kompatinda besto.

“Dum tio, Ernesto, edziĝinte, malavare kontentigadis la kapricojn de sia edzino per longaj plezurvojaĝoj, en kiuj li disperdadis sian havaĵon per monludoj kaj ekstravagancoj. Post kelka tempo, elĉerpinte la tutan monon, kiun li povis disponi, li sukcesus rebonigi siajn financojn nur ĉe la morto de la nerespondeca frato; sed la mensmalsana junulo havis fortikan aspekton, malgraŭ iom da kronika bronkito, kiu lin forte suferigis. Rimarkinte la malordon de lia spirado, Ernesto planis konduki lin al pli serioza malsano, esperante pli rapide ekspedi lin en la tombon; por tio li rekomendis al siaj servistoj lin ĉiunokte forliberigi sur grandan korton, kie Fernando dormus en la malsekeco de la nokto. La junulo tamen montris grandegan rezistemon; kvankam, elmetita al la malbona vetero, li suferis sinsekvajn krizojn de sia malsano, li dum preskaŭ du jaroj brave eltenis tiun elprovon.

“Intertempe Ernesto baraktadis en la sieĝo de ĉiam pli serioza ekonomia malabundeco, kiun povus solvi nur la monparto de Fernando, konfidita, laŭ la patra volo, al la admininstrado de malnovaj amikoj. Tial, brutigita de la soifo al oro, li unu vesperon liberigis du krimintajn sklavojn, katenitajn en lia domo, kun la kondiĉo, ke ili elmigru en malproksimajn landojn; vidinte ilin foriri en la densa nokta nebulo, li iris al la lito de sia frato kaj trapikis per ponardo lian sendefendan bruston... En la morgaŭa mateno, ĉe la plorado de la servistoj, kiuj montris al li la kadavron, li igis ilin kredi, ke la

murdintoj estis la forkurintaj sklavoj, kaj ruze senkulpigante, li ekposedis la iaman havaĵon de la mortinto, ĉe la plena konsento de la surteraj juĝistoj. Sekve de tio, malgraŭ la larĝa kaj luksa vivado en la karno, li, veninte en la transtombon, traelportis multe da provoj por elpagi siajn kulpojn.

“Fernando, la malfeliĉa frato, kun absoluta grandanimeco forgesis liajn ofendojn; tamen, skurĝata de riproĉoj de la konscienco, Ernesto ligiĝis al senkompataj agentoj de la mallumo, kiuj lin plej kruele torturadis, ĉar li rifuzis akompani ilin en iliaj inferaj agoj. Konservante en la plejprofundo de la animo memoron pri sia viktimo, per la mensa frapado de la pento sur la perispiritaj centroj, li freneziĝis de doloro kaj dum multe da jaroj vagadis tra mallumaj regionoj, ĝis la momento, kiam, kondukita en nian institucion, li tie estis konvene flegata pro la necesa realĝustigo.

“Kvankam li estis nun revirtiĝinta, la rememoroj pri la krimo tamen absorbis lian spiriton en tia grado, ke, por rekomenci la norman evolumarŝon, li petis pri sia reveno en la karnon, por sperti tian saman honton, tian saman necesbezoon kaj tiajn samajn elprovojn, kiujn li suferigis al sia sendefenda frato, ĉar tiel li retranskviligus sian konsciencon. Subtenata de eminentaj instruantoj pri sia decido sin elaĉeti, li reiris en la materian medion portante en sia animo la malordojn, kiujn li enprenis trans la tombo kaj kun kiuj li renaskiĝis kiel alienulo, en tia stato, kiel Fernando mem en la ĵusa pasinteco; li do suferis, en karaktero de Leo, ĉiujn malfeliĉaĵojn, kiujn li iam trudis al sia kompatinda kaduka frato.

“Li tial reenkariniĝis malfeliĉa kaj malsana. Li konis orfecon en frua infanaĝo, estis surprize trafita de la korsekeco kaj malnobleco de senprudenta frato, kiu lin izolis en malluma frenezulejo, kaj, por ke manku nenia detalaĵo de la elpaga bildo, li spertis kiel noktogardisto malvarmon kaj fulmotondrojn tiajn samajn, al kiaj li elmetis sian sendefendan viktimon... Tamen, pro la humileco kaj pacienco, kun kiuj li saĝe akceptadas la re-

bonigajn frapojn, li konkeris la feliĉon definitive forstreki tiun ŝuldon, pri kiu ni parolas.”

Ĉar eksilentis la direktoro, okupita per prizorgado de la agonianto, kiun nun kovris la ŝvito, karakterizanta la morton, tial Hilario demandis:

– Asistanto, kiel kompreni, ke nia amiko likvidas tiun ŝuldon?

– Nu, ĉu vi do ĝin ne vidas? – rimarkis Silas kun miro.

Kaj montrante al la granda komenciĝanta hemoptizo, li aldonis:

– Kiel Fernando, elkarniĝinta kun torako trapikita de mortiga fero, tial same Leo foriĝas el la korpo kun disŝiritaj pulmoj. Tamen pro sia ĝusta konduto antaŭ la Leĝo li traelportas tian saman torturon, sed sur lito sen detruaj skandaloj, kvankam elverŝante el la buŝo sian propran sangon, tute same, kiel estis kun lia premeigita kaj venkita frato. Plenumiĝas do la verdikto de la Tribunalo, nur kun tiu diferenco, ke anstataŭ la fera glavo agas ĉi tie tutaj regimentoj da mortigaj baciloj...

Eble tial, ke li rimarkis nian miregon ĉe tiu ĉi lecionon, li, kvankam okupita per prizorgado de la mortanto, tamen elfinis kun seriozoplena akcento:

– Kiam nia doloro ne naskas novajn dolorojn kaj nia aflikto ne elvokas afliktojn ĉe niaj samrondanoj, tiam nia ŝuldo troviĝas sur la vojo al elfiniĝo. Lito de sufero ĉe la homoj ofte estas beninda altaro, apud kiu ni sukcesas estingi abomenindajn ŝuldiĝojn, elpagante niajn kontojn en tia maniero, ke nia elaĉeto malutilu jam al neniu. Kiam malsanulo scias rezignacie kaj humile obei al la Ĉielaj Decidoj, li portas sur si la signon de estingiĝinta ŝuldo...

Sed Silas ne povis paroli plu. Leo, preĝante, agitiĝadis en la stertoroj de la morto. La Asistanto lin amplene brakumis kaj vokis al la Dia Helpo, kvazaŭ tiu malfeliĉa malsanulo estus infano de lia koro.

Envolvita en la mildaj radioj de la preĝo, Leo antaŭ niaj larmoj endormiĝis.

Nian demandon, kial ni lin tuj ne forprenu el la ka-

davra animportilo, por konduki lin en la Domon, la Asistanto koncize respondis:

— Ni ne havas sufiĉan aŭtoritaton por disigi lin de la korpo. Tia respondeco ne nin koncernas.

Kaj sciiginte la gardantojn, ke post nemulte da horoj venos komisiitoj de liberigo, helpe al tiu nia ripozanta kamarado, li enpensiĝe kaj emociite invitis nin al returna vojirado.

XVIII

Kolektivaj elaĉetoj

Ni konversaciis kun Silas pri diversaj demandoj, kiam jen signifoplena alvoko de Druso kunvenigis nin al la direktoro de la domo en lia aparta laborkabineto.

La parolado de la estro de la Domo estis konciza kaj klara. Urĝa alvoko de la Tero petis pri helpo al viktimoj de aviada akcidento.

Ne dronante en detaloj, li diris, ke la peto refariĝos post kelke da momentoj, kaj estas konsilinde atendi, por ke ni esploru la aferon kun la necesa profito.

Efektive, apenaŭ li finis paroli, jen signaloj similaj al tiuj de la morsa telegrafo montriĝis en kurioza aparato. Druso kontaktigis ŝaltilon kun proksima konekt-ingo kaj ni vidis malgrandan funkciantan televidilon, kiu per potenca lenso projekciis moviĝantajn figurojn sur proksiman ekranon, zorge enfiksitan en muro, nemulte distancanta de ĝi.

Kvazaŭ ni sekvus mallongan sciigon sur sonfilmo, ni kun miro rigardadis la teran pejzaĝon.

Sub la kresto de apika sovaĝa montaro rompitaĵoj de granda aerŝipo tenis ĉe si la viktimojn de la akcidento. Oni povus konjekti, ke la piloto, certe erarigita de la perfida oceano da densa nebulo, ne sukcesas eviti la frap-on kontraŭ la granitajn pintojn, kiuj elstaris el la monto, silentaj kaj senindulgaj, kvazaŭ timegigaj turoj de se-verniena fortikaĵo.

Meze en maltrankviliga sceno, elkarniĝinta maljun-ulo, kun nobla, dignoplena mieno, kortuŝe petis la Domon

alsendi ekzercitan taĉmenton por forkonduki ses el la dek kvar estuloj, elkarniĝintaj en tiu dolora akcidento.

Dum Druso kaj Silas kombinis inter si disponojn por la helpa tasko, Hilario kaj mi kun miro rigardadis tiun spektaklon, kiun ni ambaŭ neniam antaŭe vidis.

La konsternanta sceno ŝajnis disvolviĝi tie, sur la ekrano mem.

Ok el la elkarniĝintoj kuŝis en ŝoka stato, alkroĉitaj al siaj korpoj, el kiuj unuj estis stumpigitaj; kvar ĝemadis, katenitaj al siaj restaĵoj, kaj du el ili, kvankam ankoraŭ en la karnaj vindaĵoj, kriadis en malespero kaj senkonscie. Sed spiritaĵoj, sinferemaj kaj bravaj, tie staris garde, trankvilaj kaj atentaj.

Kvazaŭ kaskado da lumo, elverŝata el la Ĉielo, la helpo de la Superaĵ Regionoj serveme venadis kiel beninda torento da amo.

Tiu tragedia bildo aspektis antaŭ niaj okuloj tiel reala, ke ni povis aŭdi la ĝemojn de tiuj, kiuj vekigis senfortaj, la preĝojn de la helpistoj kaj la konversaciojn de la flegistoj, rapidece aranĝantaj inter si koncernajn paŝojn...

Kun premata animo ni vidis malaperi la televiditan sciigon, dum Silas kun mirinda efikeco plenumadis la ordonojn de la estro de la institucio.

Post nelonge pluraj laboristoj de la domo ekiris direkte al la detale priskribita loko.

Reveninta en la kabineton, kie ni lin atendis, Silas dum kelke da minutoj paroladis kun la direktoro pri ĉi tiuj laboroj. Hilario kaj mi tiam demandis, ĉu ne estos al ni permesite partopreni en ĉi tiu helpado, sed tion Druso, en patreca tono, ne konsentis klarigante, ke tiuj laboroj havas tre specialan karakteron kaj tial postulas plej ekzercitajn homojn.

Sciante, ke la nobla mentoro povas nun doni al ni atenton por pli longa tempo, ni uzis la okazon por pri-trakti la demandon pri la opaj elprovoj.

Hilario komencis la debaton respektplene demandante, kial oni petis pri helpo por forporti ses el la elkarniĝintoj, se la viktimoj estis ja dek kvar. Druso per serena kaj firma tono respondis:

– La helpado al la akcidentosuferintoj en tiu aviadilo estas distribuita sendistinge, tamen ni ne povas forgesi, ke se la akcidento estis unu sama por ĉiuj, kiuj falis, la morto estas ja malsama por ĉiu. En ĉi tiu momento estos prenitaj el la karno sole nur tiuj, kies interna vivo rajtigas al ili tujan liberiĝon. Koncerne la ceterajn, kies nuna stato ne favorigas al ili rapide elŝiriĝi el la materia envolvajo, tiuj ankoraŭ kelkan tempon estos ligitaj al siaj restaĵoj.

– Kiom da tagoj? – demandis mia kolego, ne povante bridi la emociion, kiu lin posedis.

– Tio dependas de la grado da animaleco de la fluidecaĵoj, kiuj alforĝas iliajn spiritojn al la aktiveco de la korpoj – respondis la mentoro. – Unuj estos retenataj kelkajn horojn, aliaj eble tagojn post tagoj... Kiu scias? Korpo inerta ne ĉiam signifas animon liberan. La maniero de vivado, kiun ni kondukas dum la materia tempo, difinas la verajn kondiĉojn de nia morto. Ju pli longe ni enŝlimigas nian “mem” en la fluojn el malnoblaj iluzioj, des pli da tempo ni uzas por forkonsumi la vivofortojn, kiuj nin katenas al la primitiva densa materio, el kiu konsistas nia fiziologia konstruo, starante ĉe la malsuperaj mensaj kreaĵoj, al kiuj ni alkonformiĝas kaj en kiuj ni trovas nutraĵon por longedaŭraj eraroj en la mallumo de la ĝustadira karna kampo. Kaj ju pli obeeme ni submetas nin al la skurĝo de la spirito, kiu instigas nin al ekvilibro kaj altigo de la animo, tiom pli grandan facilecon ni ekhavas, por liberiĝi el la karno en ĉia kriza situacio, kiun ni ne povas eviti dank’al niaj ŝuldoj antaŭ la Leĝo. Tial “morto de korpo” ne estas tio sama kiel “liberiĝo de spirito”.

– Ĉi tio tamen – mi konsideris – ne kuntrenas, ke la ceteraj akcidentosuferintoj staras senhelpe, kvankam devante kelkan tempon ankoraŭ restadi apud siaj kadavroj.

– Tute ĝuste – rediris la nobla amiko –, neniuj vivas sen protekto. La senlima amo de Dio ampleksas la Universon. Tiuj fratoj, longe baraktantaj en pli malalta stadio de enkarna spertiĝado, grade komprenos la helpon, pri kiu ili montriĝas kapablaj ĝin ricevi.

– Tamen – rimarkis Hilario – ĉu ili ne estos allogitaj de elkarniĝintaj estuloj kun malica inteligento, ĉar ili ja ne povas esti tuj ŝirmitaj?

Druso faris signifoplenan mienon kaj respondis:

– Nu, en la okazo, se ili estos surdaj por la bono, tiam ili eble kapitulacos antaŭ la sugestioj de la malbono, por ke pro la turmentoj de la malbono ili sin turnu al la bono. Ĉi tie tamen estas konsiderinde, ke la tento estas ĉiam ia ombro, turmentanta al ni la vivon el la interno eksteren. La kuniĝo de nia animo kun la inferuloj, fariĝas en rilato kun la infero, kiun ni jam portas en nia interno.

Pli bona klarigo ne ekzistus.

Eble pro tio, iom konfuzita ĉe la rekta klarigo, mia kompaniulo, kiu, tiom kiom mi, ne deziris perdi oportunan okazon por pli longe konversacii, humile diris:

– Nobla instruanto, ni sendube ne rajtas kvereli pri ia ajn ordono de via aŭtoritateco; mi tamen volonte ekscius, kial estas al ni malpermesite kunhelpi ĉe la opa elaĉetado. Ĉu do ni ne povus kune kun la laboruloj de ĉi tiu domo partopreni en la entreprenoj por helpo al viktimoj de diversaspecaj akcidentoj, por la celo esplori ties kaŭzojn? Respondante por pluraj aferoj, per kiuj ĝi sin ŝarĝis, la Domo certe plenumas similajn taskojn ĉiutage...

– Preskaŭ ĉiutage – tuj korektis Druso.

Kaj fiksante sur Hilario strangan rigardon, li aldonis:

– Mi devas rimarkigi, ke vi ambaŭ kolektas al vi lernan materialon, por veki niajn enkarniĝintajn fratojn, kiuj preskaŭ ĉiuj travivas gravan fazon de batalado, reguligante siajn kontojn kun la Dia Juĝisto. Analizante tiujn elaĉetojn, vi nepre estus kondukitaj al la ekzameno de situacioj kaj problemoj, kiuj povus krei detruajn bildojn en la animo de multaj homoj, kiujn vi intencas helpi.

Farante supraĵan rideton, tra kiu li travidigis la humilecon, kiu ornamis lian elektitan spiriton, li aldiris:

– Ŝajnas al mi, ke ni ne estas kapablaj komentarii grandmezuran akcidenton en la sfero de la homoj, ne

enblovante en ilin la viruson de timo, kiu tiel ofte alportas senkuraĝigon kaj morton.

La serena, evangelia parolo de nia direktanto reĝustigis niajn malpli edifajn impulsojn.

Neneigeble la Tero estas plenplena de homoj, tiaj kiel ni, alforĝitaj al komplikitaj ŝuldiĝoj kaj bezonantaj kontinuan agadon por la necesa reekvilibro. Ne estus do pravigeble turmenti ilin per pensoj pri timo kaj premateco, se per la bono, sentata kaj praktikata, ni povas en ĉiu tempo forpeli de nia ĉielo la nubojn de probablaj suferoj.

Rimarkinte nian klaran teniĝon je kompreno kaj obeemo, kiel ja ne povus ne esti, la estro de la intuticio, post nelonga halto, parolis plu per afabla tono:

– Ni prezentu al ni, ke vi esplorus la fontojn de la elprovo, kiun travivis la hodiaŭaj akcidentosuferintoj... Vi certe trafus krimulojn, kiuj iam elĵetis sendefendajn fratojn el la supro de tre altaj turoj, por ke ties korpoj disfrakasigu sur la tero; kamaradojn, kiuj en pasinta tempo faris abomenindajn krimojn sur la maro, dronigante altavalarajn vivojn; aŭ sinmortigintojn, kiuj sin rulfaligis de ĉielskrapantaj konstruaĵoj aŭ de minacaspektaj montpintoj, en plej granda mezuro atestante ribelon kontraŭ la Leĝo, kaj kiuj, por momento, nur en tia dolora epizodo trovis al si rimedon por ŝanĝi sian propran situacion.

“Kiom da miloj da enkarniĝintaj fratoj ni havas, en kies kontoj ĉe la Diaj Tribunaloj troviĝas similaj debetoj? Ni tamen scias, ke ni, ŝuldantaj konsciencoj, ja povas ĉiutage plibonigi nian krediton. Kiom da surteraj mi-grantoj, en kies vojiraj planoj estas antaŭdifinitaj teruraj surprizoj, estas konvene helpataj, por ke perforta morto ne vundu iliajn korpojn dank'al la laŭdindaj faroj, al kiuj ili sin oferas? Kiom da intervenoj de varma preĝo havigas oportunajn pagoprokrastojn al homo, kies piedoj jam staras sur la rando de la tombo? Kiom da oferdevoj akiras por iu animo, kiu ilin volonte akceptas, grandvalorajn profitojn en la Superega Vivo, en kiu disponoj estas improvizataj, por mildigi la severecon de la necesa elprovo?

“Ni ja scias, ke se unu sonondo renkontas alian tiel, ke la “krestoj” de la unua kuntrafiĝas kun la “valoj” de la dua, tiu medio sekve tie ne vibras, kaj la rezultato estas do silento. Tiel same, naskante novajn kaŭzojn per la bono, farita hodiaŭ, ni povas okazigi “interferon” inter tiuj novaj kaŭzoj kaj la kaŭzoj de la malbono, farita hieraŭ, kaj tiel ni ilin nuligas kaj reakiras nian ekvilibron. Ni tial opinias pli saĝe stimuli la praktikadon de bono per ĉiuj niaj disponeblaj rimedoj. Karitato kaj digna studado, fido kaj bonanimeco, optimismo kaj laboro, arto kaj konstruanta meditado estas renovigaj objektoj, kies meriton ni ja devas ne ignori, en la rebonigo de niaj ideoj kaj, sekve, de niaj destinoj.”

Nia estro faris pli longan paŭzon, kaj mi, instigita de la deziro lerni, demandis Druson, ĉu li mem ne sekvis iun procedon de opa elaĉeto, en kiu la implikitaj Spirit-oj havis nenian alian rimedon ol perfortan morton, kiel elfinadon de la tagoj de la malsubtila korpo; al tio la instruanto senhezite respondis:

— Mi konservas el mia sperto kelke da signifoplenaj okazoj, kiujn estas juste menciĝi, tamen mi rakontos nur unu el ili, ĉar nin urĝas niaj devoj.

Post nemulte da sekundoj, dum kiuj li kompreneble vekis la memoron, li afable ekparolis:

— Antaŭ tridek jaroj mi ĝuis la kunevivadon de du bonfarantoj, al kies abnegacio mi multe dankas en ĉi tiu lumloĝejo. Askario kaj Luko, Asistantoj respektataj en la Supera Sfero, estis anoj de nia taĉmento da bravaj kaj amikaj mentoroj... Kiam mi konatiĝis kun ili persone, ili jam antaŭe pasigis multe da jaroj helpante frat-ojn dekliniĝintajn de la virto kaj suferantajn. Kleraj kaj noblaj, ili estis senlacaj kunuloj en niaj plej bonaj entreprenoj. Tamen eĉ post tutaj jardekoj da batalado en la klopodoj de la sanktiga frateco, sopirante al sia akcepto en pli altajn sferojn, por ke plivastiĝu iliaj ideal-oj de sankteco kaj beleco, ili ne elmontris la necesan specialan kondiĉon por la dezirata ekflugo. Tute absorb-itaj de la entuziasmo instrui la vojon de bono al siaj similuloj, ili neniam ekpensis sondi sian pasintecon; vere, kiam ni raviĝas de la majesta lumo ĉe la montosupro,

ni ne ĉiam inkliniĝas al ia esploro de la nebulo en la valo... Ili do sopiregis al la supreniro, sed ili sentis sin trompitaj en sia espero pro la nekonsento de la aŭtoritatuloj, kiuj en ili ne rekonis la nepre necesan meriton.

“Ĉi tiu neagrabla situacio jam longiĝis, kiam unu el ili petis la Ĝeneralan Direkcion, al kiu ni estas submetitaj, eldiri sian opinion. Tiu peto trairis la ordinariajn kanalojn kaj en certa momento ili ambaŭ estis vokitaj por la necesa ekzameno. Ilian nebonan personan situacion plej simpatie analizis teknikistoj de la Supera Regiono, kiuj rekondukis ilian memoron al tempoj malproksimaj. Pluraj observoslipon estis ĉerpitaj el la memorosfero, simile al la radiografiaĵoj de la hodiaŭa surtera Medicino, kaj el ili venis supren gravaj faktoj... Efektive, Askanio kaj Luko posedis grandan krediton, akiritan tra preskaŭ kvin sinsekvaj jarcentoj da digna laborado, sume la lastajn kvin ekzistadojn en la karnorondoj kaj la stadiojn de spirita servado en la najbaraĵo de la materia kampo; tamen, kiam la grada esplorado trafis iliajn farojn dum la 15-a jarcento, elkoviĝis io, kio trudis al ili doloran meditado...

“Tiritaj el la arkivo de la memoro kaj profunde vundante iliajn spiritojn, post la magneta procedo, pri kiu ni parolis, reaperis sur la diritaj slipoj la scenoj de terura krimo, kiun ili ambaŭ faris en 1429, tuj post la liberigo de Orleano, kiam ili estis anoj de la armeo de Johana d’Arc... Soifante influon ĉe siaj militfratoj, ili ne malkuraĝis murdi du kamaradojn, elĵetante ilin en kotan fosojn el la supro de fortikaĵo en la teritorio Gâtinais, kaj ebriiĝis en la vantaj honoradoj, kiuj post kelka tempo suferigis al ili turmentajn riproĉojn de la konscienco trans la tombo. Ĉe tiu ĉi punkto de la ĝena esplorado, pro sia respektindeco ili estis demanditaj de la kompetentaj aŭtoritatuloj, ĉu ili deziras, aŭ ne daŭrigi plu tiun kuriozan sondadon, al kio ili respondis nee, preferante likvidi sian ŝuldon, antaŭ ol penetri plue en la tenejojn de la subkonscio. Tial, anstataŭ ankoraŭ insistadi pri leviĝo al pli altaj niveloj, ili, kontraŭe, petis pri reiro en la homan medion, kie ili ĵus elpagis tiun ŝuldon.”

— Kiel do? — demandis Hilario kun ekscitita scivolo.

— Ĉar ili povis elekti la specon de elprovo, dank'al la moralaj rimedoj, kiujn ili akumulis en sia interna mondo — respondis la direktoro —, ili tial preferis taskojn en la sfero de la aeronaŭtiko, al kies evoluado ili oferis sian vivon. Antaŭ du monatoj ili revenis al niaj vicoj, spertinte tian saman mortan falon, kian ili spertigis al siaj batalkamaradoj en la 15-a jarcento.

— Kaj ĉu nia kara instruanto vizitis ilin dum iliaj preparaj paŝoj por la ĵus finiĝinta reenkarniĝo? — mi respekte demandis.

— Jes, mi plurajn fojojn vidis ilin antaŭ ilia foriro. Ili troviĝis kune kun granda nombro da amikaj Spiritoj en speciala departemento de reenkarniĝo, kie centoj da estuloj, havantaj ŝuldojn similajn al iliaj, sin pretigis por sia reiro en la karnon kaj tial ili prenos sur sin elaĉetan laboron per opa kulpelpago.

— Kaj ĉu ili ĉiuj povis elekti la specon de batalado, per kiu ili likvidos siajn kontojn? — mi ankoraŭ demandis kun tute natura interesiĝo.

— Ne ĉiuj — akcente diris Druso. — Tian rajton havis nur tiuj kun grandaj moralaj kreditoj, kiel la bonfarantoj, pri kiuj mi parolis. Efektive, multajn mi vidis, preparantajn sin por perforta morto favore al al progresado de la aeronaŭtiko kaj inĝenierarto, de la marnavigado kaj surteraj transportoj, de Medicino kaj industrio ĝenerale, sed mi rimarkis, ke la plimulto, pro siaj ŝuldoj kaj laŭ la voĉo de sia propra konscienco, ne ricevis tiun rajton: ili devis sendiskute akcepti amarajn elprovojn, ĉu en la infanaĝo, ĉu en la juneco, ĉu en la maljuneco, tra diversaj akcidentoj, de simpla kripligo ĝis morto, por sin elpurigi de gravaj kulpoj.

— Kaj iliaj gepatroj? — demandis mia terurita kolego. — En kia situacio ni trovas la gepatrojn de tiuj homoj, devantaj esti oferitaj al la progreso kaj justeco en sia propra regeneriĝo? Ĉu ilia doloro ne estas dece pesata de la aŭtoritatuloj, kiuj kontrolas nian vivon?

— Kiel do ne? — respondis la direktoro. — La estuloj, bezonantaj tiajn elaĉetajn elprovojn, estas kondukataj al la koroj, kiuj kunkulpiĝis kun ili en bedaŭrindaj

krimoj, ĉu antaŭ longe, ĉu antaŭ nelonge; aŭ, ankaŭ, al tiuj gepatroj, kiuj iam fiaskis rilate siajn infanojn, por ke ili lernu per kruela resopiro aŭ per neesprimebla angoro la respekton kaj sindonon, la honoron kaj korecon, kiujn ni ĉiuj ŝuldas sur la Tero al la familio. La opa doloro estas la rimedo, kiu korektas niajn reciprokajn difektojn.

Fariĝis longa paŭzo. Ĉi tiu leciono kvazaŭ igis nin penetri en nian propran mondon. Tamen Hilario, ne-kontentigita kiel ĉiam, vivece demandis:

– Amika instruanto, ni prezentu al ni, ke post tiu sia venko, pri kiu vi sciigis nin, Askanio kaj Luko ankorau deziros supreniri sur pli altajn etaĝojn... Ĉu por tio ili devos ree esplori sian pasintecon?

– En la okazo, se ili ne montros, ke ili troviĝas en la kondiĉoj postulataj por tiu altiĝo, ili estos do denove submetitaj al justa sondado por la ekzameno kaj elekto de pluaj pagoj, kiujn oni konsideros necesaj.

– Tio do signifas, ke neniue leviĝas al la Ĉielo, ne kvitiĝinte kun la Tero?

La kunparolanto ridetis kaj aldonis:

– Ni pli ĝuste diru, ke neniue atingas la Ĉielon sen antaŭa plena kvietigo kun la Tero, ĉar ja nia grada altiĝo povas fariĝi, kvankam ĉiam kondiĉata al nia merito el la jamaj konkeroj. La principoj pri la relativeco trovas en ĉi tiu temo tute ĝustan lokon. Ju pli da interna ĉielo en la animo, per la sublimigo de la vivo, des pli vasta penetro de la animo en la eksterajn ĉielojn, ĝis ĝia superega kuniĝo kun Dio, Nia Patro. Por tio, kiel ni ĝin ja rekonas, estas nepre necese observadi justecon, kaj la Dia Justeco estas nedisigeble ligita al ni, ĉar nenia feliĉo en nia ĉirkaŭaĵo estas vera feliĉo en nia interno sen la implicita aprobo de nia konscienco.

La instruo estis profunda.

Ni ĉesigis la eldemandadon, kaj ĉar urĝa laboro postulis la ĉeeston de Druso en alia loko, ni tial foriris direkte al la Templo de la Domo, por preĝi kaj pensi.

XIX

Sankcioj kaj helpoj

Post sia traktado kun la malsanuloj la Instruanto Druso konsentis al ni kelke da minutoj da eduka konversacio.

Li brile disvolvis la demandon pri la elprovoj dum la surtera spertiĝado. Li avertis nin pri la necesa mensa renoviĝo en la kadro de bono, reliefigante la neceson de studado, por la enpreno de la supera konado, kaj de servado al la proksimulo, por la kolektado de simpatio, sen kiuj ĉiaj evoluovojoj montriĝas komplikitaj kaj malfacile ireblaj.

Apud li, dum li prelegadis, staris kurioza skulptaĵo: mirinda statuo, kopie prezentanta la homan korpon, travideblan por niaj okuloj kaj al kiu mankis nur la spirita blovo, por montriĝi vivanta. Tie klare vidiĝis al nia rigardo ĉiuj organoj kaj akcesoraĵoj de la materia animoportilo, sub la protekto de la nerva kaj sanga sistemoj.

La koro, simila al granda birdo en la nesto de la arterioj, ĉirkaŭvolvanta la arbon de la pulmoj; la hepato, kvazaŭ ia vibranta kondensilo; la stomako kaj intestoj, ŝajnantaj teknikaj kaldronoj; kaj la renoj, kun la aspekto de kompleksaj filtriloj – ĉio ĉi naskis ĉe ni profundan admiron; tamen nia plej granda interesiĝo koncentriĝis sur la endokrina sistemo, en kiu la glandoj elstaris, disradiante lumon. La epifizo, la tiroida, paratiroidaj kaj surrenaj glandoj, la timuso, la pankreaso kaj la generbursoj perfekte bildiĝis sur la vivanta fono de la perispiritaj centroj, kiuj aranĝiĝis inter si laŭ subtilegaj nervaj branĉoj, kurioze alĝustigitaj unu al alia, tra la

plektoj; ĉiu centro eligadis proprajn radiojn, kaj la tuto prezentis harmonian kunaĵon, kiu instigis nin al ekstaza kontemplado.

Rimarkinte nian surprizon, la domestro bonkore diris:

– Ni ordinare turnas la atenton de niaj malsanuloj sur la ilojn de niaj manifestiĝoj, kiom elbe montrante al ili la rilaton inter niaj spiritaĵoj kaj la iloj, kiujn ni uzas. Estas necese kompreni, ke ĉia malbono, kiun ni konscie faras, iele signas difekton en nia konscienco, kaj ĉia tia difekto naskas perturbon aŭ kripligon en la organismo, kiu ekstere materiigas nian estecon. Sur ĉiuj tavoloj de la Universo ni estas spirito kaj manifestaĵo, penso kaj formo. Jen kial, en la mondo, la Medicino devas rigardi malsanulon kiel ian psikokorpan tuton, se ĝi ja volas esti konsiderata kiel kuracarto.

Kaj tuŝante tiun belan skulptaĵon, li daŭrigis:

– El la menso lumita de la racio, el ĝi, sidejo de la superaj principoj, direktantaj la individuecon, fluas la fortoj, kiuj asekuras la organan ekvilibron per radioj ankoraŭ nekoneblaj por la homa esplorado; tiuj radioj reanimas la perispiritajn centrojn, en kies maŝoj sidas la tiel nomataj endokrinaj glandoj, kiuj siavice eljetas rimedojn, kiuj certigas al ni la stabilecon de la ĉela kampo. Kiel evidente, en la enkarnuloj tiuj elementoj materiigas kiel diversaj hormonoj, kiuj tra la sango agas sur la organojn de la karna korpo. La ordinara homo, kiu jam konas la tiroksinon kaj la adrenalinon, energio-substancojn produktatajn de la tiroida kaj surrenaj glandoj kaj kiuj decide influas la laboradon de la cirkulaparato, la nervojn kaj la muskolojn, ja scias ke ĉiuj ceteraj internsekreciaj glandoj naskas rimedojn, kiuj decidas pri sano kaj malsano, pri ekvilibro kaj malekvilibro ĉe la enkarnuloj. Sekve, kiel facile kompreneble, ĉiuj akcidentaj statoj de la envolaĵo, per kiu ni nin vestas, en la spaco kaj en la tempo, esence dependas de nia mensa komando. Tial justeco, kiel fundamenta ordorganizo en la Kreitaĵaro, senŝanĝe komenciĝas ĉe ni mem en ĉia tempo, kiam ni rompas ĝiajn principojn. La evolucio al Dio povas esti komparata al dia migrado. La bono

estas signalo, permesanta vojon liberan direkte al la suproj de la Supera Vivo, dum malbono signifas baron, kiu trudas al ni pli aŭ malpli dolorajn haltojn por rekonformiĝo.

Profitante nelongan paŭzon, kiun li faris, Hilario rimarkis:

— Estas admirinda la eduka laborado en la malsuperaj regionoj por la reenkarniĝo...

— Jes, sendube — rediris la instruanto. — Estas necese informi ĉiujn niajn fratojn, baldaŭ reirontajn inter la homojn, ke la karna korpo, kun la ĝin koncernantaj taskoj, valoras kiel efektiva premio de la Dia Boneco, donaco, kiun oni devas ŝati. Ĉi tie, en la elpurigaj sferoj, ni havas tutajn multegojn da elarniĝintoj, kiuj, misuzinte la bonaĵojn de la homa vivo, alvenis el la mondo en bedaŭrindaj halucinaj krizoj. Multaj, dank'al sia malfeliĉa senscienco mem, sukcesis adaptiĝi al nenia religia koncepto; milionoj, tute ne respektante la patrinan kredon, kiu klarigadis ilian menson laŭ la ŝuldiĝoj prenitaj antaŭ Dio, sin konscie donis al mensa krueleco, kreante al si ruinojn kaj maldolĉon, ĉar la malbono al aliulo estis ja malbono, per kiu ili ŝarĝis sian propran kapon. Liberiĝinte el la malsubtila materio, kelkaj do venas ĉi tien frapataj de la konsciencoriproĉo kaj pento, frakasitaj de bedaŭrindaj fiaskoj; aliaj pli aŭ malpli longe restadas en punkavernoj, kie, kaptaĵoj de iamaj malamikoj aŭ de longatempaj kamaradoj en malvirto, ili suferas de plorindaj ŝanĝoj en siaj fortocentroj, montriĝantaj en la menso per pereiga malordo.

“Akceptite en nian amplenan rifuĝejon, ili iom post iom revigliĝas... La reboniga reenkarniĝo, t.e. la enfermiĝo en la karnon en anaraj kondiĉoj, sin prezentas kiel neevitebla alternativo. Estas necese renaskiĝi, por sperti terurajn barojn, starigitajn de la perispirita malharmonio, kiun ni mem kreis al ni. Tamen, antaŭ ol kuŝi en nova lulilo ĉe la homoj, ni devas kiel eble plibonigi niajn kontojn... Jen kial tiaj institucioj, kiel la niaj, funkcias sur pluraj kampoj de la malsuperaj regionoj, kiuj laŭ la malnova teologio estas samsignifaj kiel regionoj inferaj... Sed kio ja ekzistas, tio estas la vast-

ega Ombrejo, situanta inter la Tero kaj la Ĉielo, dolora lando de ombroj, kreita kaj tenata de la homa menso, ordinare ribelema kaj senokupa, deliranta kaj malsanema (*). La elkarniĝintaj amikoj, kiuj tre malrapide vekigas por la respondeco vivi, rigardante en la vizaĝon la devon de la malfacila renaskiĝo en la mondo, komencas diligente labori ĉi tie, venkante terurajn barojn kaj superfortante ĉiaspecajn ventegojn, por konkeri la meriton, kiun ili malzorgis dum sia estado en la korpo; ili tiamaniere enradikas en sian propran spiriton la moralajn benindajn batalojn en la areno materia.

Montrante rigardon brilantan de komprenemo kaj amo, simile al klera kaj bonkora instruisto, deziranta la progreson de siaj lernantoj, la direktoro longe haltis kaj nin demandis:

– Ĉu vi ĝin komprenis?

– Jes ja... – ni unutempe respondis, interesitaj pri pli granda amplekso de la leciono.

– Tial ni ĉiuj – li daŭrigis – por rekomenci niajn enkarnajn luktojn, petas pri la reĝimo de sankcioj, aŭ iu, kiam ni tion ne rajtas mem, ĝin elserĉas al ni, propetante por ni la superajn aŭtoritatulojn.

– Reĝimo de sankcioj? – demandis Hilario surprizita.

– Tute ĝuste. Mi ĉi tie ne parolas pri la moral-karakteraj disponoj, per kiuj ni kompreneble alfrontas, ĉe la samsangaj familianoj aŭ en la miksbatalado, la duafojan alproksimiĝon al tiuj Spiritoj, al kiuj ni ŝuldas

(*) Nia menso kreas objektivajn aĵojn kaj estulojn, bonajn kaj malbonajn, sed pli proksime de la terkrusto tiaj kreaĵoj estas ordinare malbonaj, ĉar la plej multaj homoj estas malsuperaj Spiritoj; tial inter la Tero kaj la Ĉielo ekzistas malluma regiono, loĝata de niaj krudaj kreaĵoj. Laŭ la kredo de ĉiu, tia regiono estas diverse nomata: Infero, Purgatorio, Hadeso, Ŝeol, Ombrejo, k.a. Pri tiu “Ombrejo” la sama Aŭtoro de ĉi tiu verko parolas pli vaste en sia libro “Nosso Lar”, kies Esperanta traduko (“Nia Hejmo”) estas jam eldonita. – *La Trad.*

paciencon kaj karesemon, toleron kaj oferon, por elpigi iujn debetojn, kiuj ombras nian vojon; mi parolas ja pri rebonigaj paŝoj, kiujn ni petas por nia bono kaj en ni mem, kiel denaskaj mankoj, kun kiuj ni reaperas en la materia lulilo, post multe da refarataj faloj ĉe samaj eraroj kaj deflankiĝoj.

“Tiuj, kiuj plurfoje preterlasis grandajn oportunajn okazojn por labori sur la Tero pro la sistema englutado de korodaĵoj, kiaj estas alkoholo kaj aliaj venenoj de la organismaj fortoj, kiel ankaŭ la hardiĝintaj amantoj de manĝemado, preskaŭ ĉiam transiras la riveron de la morto kvazaŭ nerektaj sinmortigintoj; vekiginte por la reĝustigaj laboroj, al kiuj ili nepre devas submetiĝi, ili petas pri sia reiro en la karnon en korpoj jam de la infanaĝo inklinaĵoj al la stenozo de la piloro, al la ulceriĝo de la stomako, al malordoj de la pankreaso, al kojlitaj kaj al la multaj intestomalsanoj, kiuj trudas al ili ĉiamaj kvankam suferebajn turmentojn dum ilia tuta vivo.

“Eminentaj inteligentuloj, ofte defalintaj de la moralalo per la frivoleco, kun kiu ili profitis sporton kaj dancan, dissemante malesperon kaj malfeliĉon en amemaj kaj sentemaj koroj, petas pri organismaj formoj minacataj de paralizo kaj reŭmatismo, frapataj de diversaj kadukaĵoj kaj neoplasmaj.

“Homoj, kiuj ĉe multaj okazoj lasis sin veneni per la okuloj kaj oreloj, kompromitante sin en vasta reto de krimo per kalumniado kaj klaĉado, petas pri fiziologiaj animportiloj, suferantaj de neperfektaĵoj vidaj kaj aŭdaj organoj, kiuj antaŭgardus ilin de fatalaj rekulpiĝoj.

“Intelektuloj kaj artistoj, kiuj uzas sanktajn rimedojn de la spirito por korupti la homajn sentojn, kreante malpli dignajn bildojn, petas pri cerboj kun gravaj kaj doloraj inhibicioj, por ke, per meditado dum sia kelkatempa izoliteco, ili povu disvolvi la forgesitajn ecojn de la koro.

“Viroj kaj virinoj, kiuj ekspluatis siajn fizikajn naturdotojn, manovrante kun la beleco kaj perfekteco de siaj formoj, por inokuli frenezon kaj suferon al tiuj, kiuj akceptadis iliajn falsajn promesojn, petas pri korpoj trafleblaj por ĝenaj dermatozoj, kiel ekzemo kaj haŭtotu-

moriĝo, aŭ kun misfunkcianta tiroido, kiu trudus al ili konstantan edukan bataladon.

“Grandaj oratoroj, kiuj mokis la dian celon de la parolo, konfuzante multegojn da homoj aŭ frenezigante nesingardajn animojn, petas pri malsanoj ĉe la voĉkordoj, por ke, spertante periodajn afoniojn, ili rezignu tumultigi la spiritojn per brilanta parolo.

“Kaj miloj da homoj, kiuj transformis la sanktejon de la sekso en fokuson de malordo en aliula vivo, ruinigante hejmojn kaj malfeliĉigante konsciencojn, petas pri organismoj taŭzataj de gravaj lezoj en la seksa sektoro, jam de sia puberiĝo travivante ovariajn kaj testikajn perturbojn.

“Blindeco, mutececo, surdeco, paralizo, kancero, lepro, epilepsio, diabeto, pemfigo, frenezeco kaj ĉiaj malfacile resanigeblaj malsanoj signifas sankciojn kreitajn de la Dia Favorkoreco en la kadro de la Universa Justeco, verdiktojn, kiuj kontentigas niajn petojn mem, por ke ni ne perdu la eternajn benojn de la spirito, preferante bedaŭrindajn homajn iluziojn.”

– Sed ĉu ekzistas specialaj institucioj, prizorgantaj ekzemple la organismajn malordojn, petitajn por la reenkarigiĝo? – demandis mia miregante kolego.

Nia grandanima kunparolanto signifoplene ekridetis kaj respondis:

– Jes, Hilario, la Boneco de la Sinjoro estas senlima kaj konsentas la ni la favoron peti pri tiaj difektoj, ĉar la memkonfeso de niaj malfortaj flankoj kaj malobeoj faras bonege al niaj ŝuldoŝarĝitaj spiritoj. Humileco, en ĉia situacio, ekbruligas lumon en niaj animoj, naskante ĉirkaŭ ni benindajn fontojn de frata simpatio. Tamen eĉ se ni ne petus la punon, kiun ni bezonas, nia stato ne ŝanĝiĝus, ĉar malbonago tuj vundas nian konsciencon, kiu, ekperdinte sian harmonion, rompas mem la harmonion inter la fortocentroj, en kiuj ĝi sin tenas. Tiamaniere niaj labororganizoj por reenkarigiĝoj kunhelpas, por ke ni ĉiuj ricevu sur la scenejo de la Tero la merititan karnvestaĵon.

– Nu, kion do utilas ia peto pri tiu aŭ tiu dispono, koncernanta nian reedukadon?

— Ho, ne kreu al vi tian problemon! — severe ek-kriis Druso. — Preĝo, por tiu celo, pri kiu ni parolas, estas ĉiam signo de bonvolo kaj komprenemo ĉe la atestado de nia stato de ŝuldantaj spiritoj. Sendube ĝi ne kapablas modifi la vojon de la leĝoj, antaŭ kiuj ni farigas kulpuloj, submetitaj al diversaj punoj, tamen ĝi renovigas nian estecon, utilante ne nur kiel beninda semado de solidareco por nia bono, sed ankaŭ kiel antaŭrimedo kontraŭ la refarado de malbono. Krom tio, la preĝo ebligas al ni alproksimiĝi al la grandaj bonfarantoj, kiuj kontrolas niajn paŝojn, kaj helpas al ni organizi novan planon por sekura irado.

Mia kamarado respekte notis al si la lecionon kaj konsideris:

— Kara instruanto, el via klarigo ni konkludas, ke reenkariniĝante, ni kunportas la restaĵojn el niaj eraroj, kiuj akompanas nian renaskiĝon en la fiziologia organismo kvazaŭ denaskaj radikoj de la malbonoj, kiujn ni mem plantis...

— Perfekte! — akcente jesis la amika mentoro —. Niaj dispozicioj por tiu aŭ alia malsano en la surtera korpo reprezentas zonojn de magneta altiĝo, kiuj signas niajn ŝuldojn kontraŭ la Eternaj Leĝoj kaj elmontras eksteren la neperfektaĵojn de niaj spiritoj.

Druso ekmeditis kelkajn sekundojn, kvazaŭ pesante en la animo la gravecon de la temo, kaj rekomencis:

— Miaj asertoj sendube ne esceptas la neceson de asepto kaj higieno, de medikamentado kaj konvena prizorgado, en la kuracado de ĉiakaŭzaj malsanoj. Mi deziras emfazi nur tion, ke ĉiu animo reaperas en la materia korpo kunportante siajn neperfektaĵojn, rebildigantajn sur la karna vestaĵo kiel kampoj favoraj por la elrompiĝo de certaj malsanoj, kiel grundoj taŭgaj por la naskiĝo de sennombraj virusoj, baciloj kaj bakterioj, povantaj peli la animon al plej gravaj suferoj, laŭ ĝiaj ŝuldoj; sed, de alia flanko, ĝi portas kun si la kapablon krei en sia propra organa mondo ĉiajn antikorpojn, imunigante sin kontraŭ la altrudoj de la karno, kapablon, kiun ĝi povas treege pligrandigi per preĝado, per la korektantaj ekzercoj, al kiuj ĝi sin dediĉos, per mensa kontraŭstaro

aŭ per servado al la proksimulo, per kio ĝi altiras por sia bono altvalorajn rimedojn. Ni ne forgesu, ke bono estas la vera aganto kontraŭ malbono.

– Tamen – aldiris Hilario – estus juste memoriĝi, ke ankaŭ la bestoj suferas diagnozeblajn malsanojn, kiel la afta epidemio, rabio, pneŭmonio...

– Kaj same la vegetaĵoj, kun siaj propraj malsanoj, postulas grasigaĵojn kaj fungodetruiilojn – alplenigis la mentoro, ridetante.

Kaj li aldonis:

– Doloro estas el la plej gravaj elementoj de la ekonomio de la disvolviĝanta vivo. Fero sub martelego, semo en kavo, besto buĉata, kiel ankaŭ infano ploranta, nepriresponda aŭ duonkonscia, por disvolvi siajn organojn – ĉiuj spertas la doloron-evolucion, kiu agas el ekstere internen, perfektigante la estaĵon, kaj sen kiu ne ekzistus progreso. Sed en nia studado ni esploras la doloron-elpagon, kiu venas el interne eksteren, markante la homon tra la jarcentoj, retenante lin en implikitaj afliktolabirintoj, por lin korekti koncerne la Justecon... Estas ja tre malsame...

– Kurioza afero! – ekkriis Hilario – Mi neniam antaŭe ekpensis pri similaj komprenaĵoj... Doloro-evolucio, doloro-elpago...

– Kaj al tio ekzistas ankoraŭ la doloro-helpo – bonvole aldonis Druso.

– Kio do!

Rimarkinte la surprizon, stampitan sur niaj vizaĝoj, la direktoro plue parolis:

– Ĉe multe da okazoj, dum la homa batalado, la animo sin ŝarĝas per ŝuldiĝoj pezaj laŭ tia aŭ tia senco. Ordinare ni rikoltas profitojn en iuj sektoroj, sed en aliaj ni perdas. Kelkafoje ni vive interesiĝas pri la perfektigo de la proksimulo, sed forgesas nian propran plibonigon. Tial, dank'al la interveno de amikoj, sin dediĉantaj al nia feliĉo kaj venko, ni ricevas la benon de doloraj longedaŭraj malsanoj en la materia envolvajo, celantaj ĉu evitigi al ni falon en la abismon de krimo, ĉu pretigi nin por la elkarniĝo, por ke ni ne estu trafitaj de iaj frakasantaj surprizoj ĉe la transiro en la morton. In-

farkto, trombozo, hemiplegio, pene elportata kancero, tro frua senileco kaj aliaj frapoj de la vivo iafoje estas doloroj-helpoj, por ke la animo liberiĝu de certaj eraroj, kiujn ĝi faris dum la ekzistado de la karna korpo; tiamaniere, per longa meditado kaj bonfaranta disciplino, ĝi fariĝas kapabla por la respektinda eniro en la Spiritan Vivon.

Sed Druso estis nun vokita al aliaj laboroj kaj lasis nin okupitaj de niaj propraj pensoj.

Kortuŝanta surprizo

Dum tri jaroj ni preskaŭ ĉiutage estis en la “Domo Paco”, prenante altvalorajn lecionojn kaj lernante servi. Tie, apud Druso, en la frata kunvivado kun Silas kaj inter aliaj servemaj amikoj, ni rikoltis superbelajn provojn kaj notojn.

Vere sufero, en tiu ŝirmejo turmentata de grandegaj klopodoj, estis la konstanta noto en ĉiuj fakoj. La domo ofte tremadis ĉe sia fundamento per nepriskribeblaj magnetaj skuoj; aliajn fojojn, sub la atako de sovaĝaj legioj, ĝi similis fortikajon en la stato de maltrankviliga sieĝo, al kiu nur la Dia Favorkoreco povus porti savon. Tamen en ĉiaj cirkonstancoj Druso kunvokis nin ĉiujn al preĝado, kaj niaj preĝoj neniam restis sen respondo. Provizoj kaj helprimedoj, disponoj kaj balzamoj konstante venadis el la Superaj Tavoloj, kontentigante nian bezonon aŭ forpelante nian heziton.

La domestro estis en niaj okuloj la plej alta modelo de morala netuŝebleco, malgraŭ la humileco, laŭ kiu li kondukis ĉiujn siajn teniĝojn. Ni neniam vidis de li eĉ la plej malgrandan agon ne konforman al la nobla kaj vasta mandato, pri kiu li disponis. Li estis firmkarakterita sen krudeco, justa sen particeco. Li ŝatis ne nur la konsilon de la grandaj Spiritoj, kiuj vizitadis nian Rondon, sed ankaŭ la humilan parolon de la kompatindaj suferantoj, kiuj venadis al ni kun peto pri helpo. Li konservadis koran respekton al la superadministrantoj de la Domo, kies avertojn li senhezite plenumadis, tiel same, kiel li elmontradis la plej grandan korecon en la senĉesa prizorgado de tiuj malfeliĉuloj, kiuj petis de ni kunhelpo kaj komprenemon. Li kvazaŭ havis mil brakojn. Li

ne limigis sin je la respektinda rolo de centra administranto, al kiu ni ŝuldis konstantan honoradon, sed estis ankaŭ la atenta konsilanto de ĉiuj asesoroj, la kuracisto de niaj gastoj, la estro de niaj ekspedicioj, la tolerema, simplanima flegisto ĉiam, kiam la cirkonstancoj ĝin postulis.

Tamen, kie ni vidis lian plej impresan vizitadon, tio estis ĝuste ĉe la litoj de la malfeliĉaj fratoj, prenitaj el la mallumaj intermontoj, kie staris la institucio. Ĉiunokte, ĉiam, kiam ni deziris, ni povis apud Silas sekvi liajn magnetajn laborojn; tie ni vidis kompatindajn estulojn, kiuj, vagante en la mallumo, jam ne sin mem rekonis, freneziginte de malvirtigo aŭ delirante pro sia propra malespero.

Estis ĉiam dolore rigardi tiujn misformajn kaj nere koneblajn fratojn, kiujn la mensa skurĝado senprudentigis. Pli ol unu fojon Hilario kaj mi ekploregis antaŭ tiuj timegigaj mienoj, kiujn la ekstrema mensmalordo senmovigis ĝis terura prostracio aŭ ribelgis en krizoj de frenezo.

Sed Druso sin klinadis super ĉiuj tiuj malfeliĉuloj kun ĉiam sama koreco. Post la kutima preĝo li aplikadis revigligajn magnetajn fluojn kaj tuj poste, kun la konvena firmeco, li eldemandadis la ĵusgastigojn; ni dume faris al ni plurajn notojn, rilatajn al la kunlaborado, kiu nin koncernis.

Du, tri, kvar horojn li persone dediĉadis ĉiunokte al tiu helplaboro, kiun li konsideris sankta kaj en kiu neniu el niaj kamaradoj iam trovis okazon lin anstataŭi. Escepte de li, ni ĉiuj interŝanĝadis nin en petita aŭ memvola kunlaborado, en helpado kaj eldemandado de tiuj fratoj, kiujn frenezigis la amasa enabismiĝo en la ombron.

Unu nokton, por ni neforgeseblan, kompatinda kadavraspekta virino estis kondukita de la flegistoj en la ĉambron de niaj ordinaraj laboroj por la necesa prizorgado.

La taŭzata korpo, kiun apenaŭ kovris malpuregaj ĉifonaĵoj, la manoj, kies fingroj finiĝis per ungegoj, kaj la vizaĝo, tute misformita de terura hipertrofio, senvorte parolis pri la longaj turmentoj, kies viktimo ŝi iam estis.

Kvankam antaŭe prizorgita de la flegistaro de la Domo, la malfeliĉa virino elspiris naŭzan odoron; tamen Druso, kiel ĉe aliaj okazoj, karesis al ŝi la frunton kun patra amo.

Fininte la preĝon, per kiu li signigis la komencon de la helptasko, li ekfluigis sur ŝin fluidecaĵojn, por vekii ŝiajn fortojn. Poste, rimarkinte profundajn ĝemojn el ŝia brusto, tiu sindonema amiko koncentris la tutan povon de sia magneta forto sur la cerbo de la kompatinda virino, kiu, subite revigliĝinte, komencis sin movi. Oni klare vidis, ke Druso agadis sur la encefalan kortikon, instigante ŝin al la necesa vekigo.

Tiam la rigida buŝo, hipnote trudita al moviĝo, iomete malfermiĝis kaj ekkriis:

– Druso! Druso! kompatu min!

Miregante, ni ekvidis la estron de la Domo ŝanceliĝi, preskaŭ svene, kvazaŭ frapita de nevideblaj radioj de angoro kaj morto. Sed la perpleksiĝo ne lin solan trafis: Silas, palega, kuris al li kaj ĉirkaŭprenis lian buston, kvazaŭ timegante, ke li neeviteble falos. Tie fariĝis io stranga, kies signifon ni ne tuj sukcesis kompreni.

Penante sin regi, la respektinda direktoro en kvieti plorado turnis siajn okulojn al la Ĉielo kaj alvokis la dian inspiron per la lingvo de la silenta preĝo, per kiu la animo komuniĝas sola kun Dio, kaj post nelonge demandis la malfeliĉan:

– Fratino, kion vi havas, por diri al ni?

Ŝi malfermis la okulojn, kiuj turniĝadis en la orbitoj sen ia esprimo de mensklareco, kaj ŝajne timante kaŝitajn malamikojn, ekkriis malĝoja:

– Alportu mian ekzon! Druso min pardonos... Mi estas laca, venkita... Pro Dio, liberigu min... Liberigu min! Mi volas aeron... aeron puran! Ĉu mi ne sufiĉe pagis por mia krimo? Mi ne kredas, ke Dio kreis nin por la senfina infero. Se mi konscie eraris, ŝarĝante min per la granda kulpo, mi tamen ja scias... ke mia reboniga punado... estis ĉiam terura! Konduku min antaŭ mian edzon... por ke mi genuiĝu... Druso forprenos min el la loko de la damnitaj... Li komprenos, ke mi ne estas tiel kruela, kiel oni obstine min rigardas...

Mia edzo estis ekstreme bonkora, traktis min kvazaŭ patro! De kiom da jaroj mi suferas, ho Sinjoro!? Vi, kiu resanigis leprulojn kaj demonhavantojn, etendu al mi viajn amantajn brakojn! Prenu min el la infero, en kiun mi estis pelita! Helpu al mi, ho Kristo! Konsentu, ke mi ricevu de la edzo, kiun mi humiligis, la pardonon, kiun mi bezonas, por ke mia konscienco povu fervore preĝi! La konsciencoriproĉo estas fajro, kiu min konsumas! Kompaton! Kompaton! Kompaton!

Ĉe la spontanea interrompo, kiu sekvis, ni vidis, ke la granda kondukisto ploras varmegajn larmojn.

La unuan fojon antaŭ niaj okuloj Silas partoprenis en la magneta helpo. Malgraŭ la mirego videbla en lia vizaĝo li, kun la senvorta konsento de la estro, kiu silente cedis al li sian lokon, demandis maltrankvila kaj hezitanta:

— Kia estas via nomo?

— Aida... — estis ŝia respondo, kiu pli streĉigis nian atenton.

Celante ekhavi pluajn informojn, kiel eble plej precizajn, la Asistanto ankoraŭ demandis per tremanta voĉo:

— Aida, se vi estas la edzino de Druso, kiel vi kredigas al ni, ĉu vi do ne memoras iun alian personon? ankoraŭ iun, kiu en la mondo eble estis parto de via vivo en la hejmo?

— Ho, mi memoras... — ŝi respondis kun neesprimebla koreco —, mi ja memoras... Mia edzo portis kun si filon el sia unua edzino, junan kuraciston, nomatan Silas...

Kaj elmontrante la ekstreman mensfiksecon, al kiu ŝi alĝustigis, ŝi murmure demandis:

— Kie estas Silas, kiu ankaŭ ne aŭdas min? Komence... li estis malkontenta de mia ĉeesto..., sed... kun la tempo... li fariĝis ia ido de mia koro, indulgema amiko... Silas! Ho jes, jes... Kiu rememorigas al mi la tempon pasintan?

Ĉiam pli kreskis nia ĝenanta surprizo.

Ankaŭ helpistoj falis sur la genuojn kun neretenblaj larmoj.

Momente mi ĉion komprenis, rememorante tiun ne-

forĝeseblan nokton, en kiu Silas ion diris al ni pri sia kortuŝanta historio. Tiu ĉi kompatinda frenezulino estis Aida, tiu suferanta vicpatrino. Nur nun ni rimarkis, ke la Instruanto kaj la Asistanto iam estis, inter la homoj, patro kaj filo... El tio venis la diskreta intimeco, kun kiu ili pretervole ligiĝis unu kun la dua en ĉiaj laboroj. Certe – mi ekpensis en mi – ili prenis sur sin aflikto-plenan mision en ĉi tiu persekutata karitodomo, ne nur por servi al malfeliĉaj elkarnuloj, sed ankaŭ por nobla celo de la koro.

Sed mi ne povis longe doni liberan kuron al mia imagemo, ĉar Druso, nin ĉiujn kortuŝante, prenis en siajn protektemajn brakojn la malfeliĉan virinon kaj, alpreminte ŝin al la brusto, surgenue ekkriis al la Ĉielo per voĉo sufokita de larmoj:

– Dankon, Sinjoro! Ankaŭ la pekuloj, kiel mi, havas sian tagon de danko! Nun, kiam vi redonis al mia krima koro mian edzinon, kiun mi venenis en la mondo, havigu al mi forton, por ke mi povu levi ŝin el la suferabismo, en kiun ŝi falis per mia kulpo!

Estis rimarkebla lia penado por voki pli la Ĉielan Kompatemon, sed la plorsingultoj tute sufokis lian voĉon, dum safirblua lumo dense elverŝiĝis el la tegmento, kvazaŭ la Senfina Boneco tuj respondis la kortusantan petegon.

Silas, ekstreme deprimita, helpis lin stariĝi, kaj ambaŭ foriris, kunportante tiun ĉifonaĵon, sed ne virinon, kun la triumfa emocio de iu, kiu konkeris altvaloran trofeon.

Informite, ke la magnetaj laboroj ne daŭros plu en tiu nokto, ni foriris en nian apartan ĉambron kaj komencis studadi niajn impresojn.

En la sekvanta tago Silas venis al ni. Posedis lin ia mistera ĝojo, kvazaŭ li solvis longe turmentantan problemon; kaj rememorigante al ni la Leĝon pri Kaŭzo kaj Efiko, li rapide klarigis la aferon.

Druso kaj li estis patro kaj filo dum sia lasta ekzistado, kaj, ricevinte la permeson klopodi por trovi Aidan, kies pereon ili mem kaŭzis, ili ambaŭ sin dediĉas al la laboroj en la Domo kun la konsento de amikoj en la

Supera Sfero. Je la kosto de teruraj luktoj por sia propra regeneriĝo, ili sukcesis havigi al si solidan rondon da amikoj kaj grandan sperton; tamen la memoro pri tiu junulino, fariĝinta ilia viktimo, estis venena dorno en la faldoj de iliaj animoj. Tial, por plialtiĝi en la Senlima Lumo, ili devas pagi tiun malhoronigan ŝuldon.

Kaj esperplena, li akcente diris, kun rigardo disradiana nekonatan feliĉon:

— Post tri tagoj de hodiaŭ mia patro abdikos de sia funkcio de direktoro de nia institucio kaj fine altiĝos apud mian patrinon, por ke ili ambaŭ ricevu baldaŭ la reenkarniĝon, kiu ilin atendas, sub la gardo de kelkaj niaj amikoj. Mia patro foriros la unua, post nelonge sekvos lin mia sindona patrino por la envolviĝo en la karnon, kaj post kelka tempo, kiam ili geedziĝos inter la homoj, ili ricevos min en la brakojn, kiel sian unue-naskiton, por ke ni tri akceptu la suferantan Aidan en niajn korojn. Jesuo konsentos al ni la feliĉon elpigi tiun grandegan ŝuldon, ĉe la ama helpo de mia patrino, kiu rezignis por nia bono la ĝojon de tuja plialtiĝo... Kiel vi povas vidi, ni mem, laŭ la Leĝo, serĉas la Justecon meminciate.

La Asistanto elmontris en sia mieno la ravitecon de feliĉa infano.

— Kaj vi? — subite demandis Hilario. — Ĉu vi ankoraŭ restados ĉi tie?

— Ne — respondis la nobla amiko. — Ĉe la foriro de mia patro mi havigis al mi la permeson eniri en grandan edukejon, kie mi spertiĝos por la novaj taskoj de la homa medicino, celante mian plej proksiman surteran migradon.

Ĉi tiu sciigo ŝanĝis nian programon. Ni devis do elfini nian studadon en tiu komplezema institucio, ĉar Dru-so kaj Silas, ekde la unua momento, estis tie nia senduba kaj fidela apogo.

Mi enbrakigis la Asistanton, jam anticipe suferante de lia foresto. Silas estis ankoraŭ unu amiko, de kiu mi devis disiĝi. Mi gratulis lin pro lia venko, kaj kune kun li ni konsideris ankaŭ la devon de nia adiaŭ. La ŝanĝiĝo de la administrado de la domo ne kuraĝigis nin por ia

prokrasto; ankaŭ por ni la foriro estis neprokrastebla.

La brava kamarado ĉirkaŭbrakis nin kun neretenebla koreco, kaj larmoj de plej pura danko jen elŝprucis el niaj okuloj.

Kiu pensas, ke disiĝo estas malĝoja floro sole nur sur la tero de la homoj?

.....

Kiam pasis tri tagoj super nia lasta konversacio, ni troviĝis en la plej vasta salono de la granda institucio por spirita helpado. La Instruanto kaj la Asistanto estis adiaŭantaj siajn amikojn.

La grandega salono estis plenplena.

Sur la larĝa estrado, kie distingiĝis la direkcio, sidis Druso, havante ĉe unu flanko la Instruanton Arando, al kiu li transdonos la direktadon de la institucio, kaj ĉe la dua flanko sian karan edzinon, tiun virinon, kiu en la mondo ĝuigis al li la dolĉajn revojn de la unua edziĝo kaj kies serenaj okuloj disradiis bonecon.

Aliaj bonfarantoj, inkluzive de nia kara Silas, ankaŭ tie estis, atentaj kaj emociitaj. Inter la multego de la aŭdantoj estis ni, flanko ĉe flanko kun la asesoroj kaj oficistoj de tiu granda hospitalo-lernejo, apud pli ol tricent gastoj.

Ĉiuj malsanuloj, enloĝigitaj kaj servantoj venis, por elmontri al Druso sian dankon.

Seninterrompe sekvis unu alian kortuŝantaj manifestacioj.

Dum milda muziko sonis el kaŝitaj instrumentoj, duonlaŭte disvastiĝante, ĉiuj malsanuloj, en moviĝanta vico, deziris paroli al la sindona Instruanto, kiu ilin grandanime engastigis. Tremantaj maljunuloj benis lian nomon; fratinoj, kies aspekto atestis penigan reboniĝon, oferis al li la taŭzatajn, malgajajn florojn, kiujn la maltrankviliga klimato ĉe la Domo kapablis produkti; diversaj estuloj, kiuj regeneriĝis sub la influo de lia senlaca abnegacio, eldiris al li respektajn kaj amikajn esprimojn; sennombraj junuloj kisis liajn manojn...

Al ĉiu Druso diradis iun frazon, kiu esprimis kortuŝitecon kaj simpatian.

Diskretaj larmoj ŝprucadis tie kaj tie...

Ni ĉiuj ŝuldis al tiu admirinda mentoro mensklarecon kaj esperon, energion kaj konsolon.

Post la simpla ceremonio de la transdono de funkcio la nova estro starigis kaj promesis direkti la domon kun lojaleco al Nia Sinjoro Jesuo Kristo. Por diri la veron, mi tamen ne kredas, ke la Instruanto Arando, ĵus veninta, povis en tiu momento altiri de ni pli streĉan atenton, kaj apenaŭ li residiĝis sur la brakseĝo, kiun la soleno rezervis por li, Druso leviĝis kaj petis la permeson preĝi ĉe tiu adiaŭo.

Ĉiuj fruntoj kliniĝis silente, dum lia voĉo altiĝis al la Senlima Spaco, simile al melodio trapektita per larmoj.

— Sinjoro Jesuo! — li humile ekkriis — En ĉi tiu momento, kiam ni oferas al vi niajn korojn, konsentu, ke niaj animoj adorkliniĝu, por danki vin por la lumbenoj, kiujn via senfina boneco donis al ni ĉi tie dum kvindek jaroj da amo!

Vi, Majstro, kiu starigis Lazaron el lia tombo, ankaŭ min levis el la mallumo al la elaĉeta aŭroro, surverŝante la inferon de mia kulpo per la roso de via kompatemo!

Vi etendis viajn amikajn brakojn al mia spirito, droginta en la marĉejo de krimo.

Vi kondukis min de la punŝtupo de la konsciencoriproĉo al la servado de la espero.

Vi revigligis min, kiam miaj fortoj jam svenis...

En la tagoj de aflikto vi estis mia kuraĝigilo en mia korpremateco; sur pli malglataj vojoj vi estis, en ĉiaj cirkonstancoj, mia fidela kamarado.

Vi senbrue instruis min, ke nur per la rericivo de la respekto al mi mem, ĉe la pagado de miaj ŝuldoj, mi povos klopodi por reakiri mian pacon...

Kaj vi, Sinjoro, konfidis al mi la laboron en ĉi tiu regenera loĝejo, kiel konstantan helpon de via senlima bonvolemo, por ke mi povu elveni el la nokta mallumo en la lumon de nova tago!

Mi do dankas vin por la instruantoj, kiujn vi havigis al mi kaj al kies elkora sindono mi estis ĝis nun tiel peza, por la noblaj kamaradoj, kiuj tiom da fojoj elportadis

miajn postulojn, kaj por la malsanaj fratoj, kiuj donis al mia koro tiom da altvaloraj instruoj!

Kaj nun, Sinjoro, kiam la mondo de la homoj denove malfermos al mi siajn pordojn, akompanu min, kiel aldonon de favorkoreco, per la graco de via beno.

Ne permesu, ke la komforto de la mondo igu min forgesi vin kaj devigu min al la kunvivado kun la humileco, por ke la fiero min ne sufoku.

Donu al mi la edifan lukton kiel instruanton de mia elaĉeto kaj ne deklinu vian rigardon for de miaj paŝoj, eĉ se por tio konstanta suferado devus stampi miajn tagojn.

Kaj, se eble, konsentu, ke la ĉi tieaj fratoj subtenu min per siaj pensoj kaj helpopetoj, por ke, sur la ŝtonplena vojo de la regeneriĝo, kiun mi bezonas, mi ne lacigu laŭdi vian superegan amon por ĉiam!

Druso eksilentis en larmoj.

En la salono pluvis lumineskaj floketoj, ŝajnantaj etaj steloj, kiuj delikate disfumiĝis, apenaŭ tuŝinte niajn fruntojn...

Ekster la domo furiozis tempesto per timegigaj konvulsioj; sed interne regis en ni la certeco, ke, trans la regiono de mallumo, la senlima ĉielo eterne lumradias...

Ni kolektiĝis al Silas kaj kun li ni iris al la sindona Instruanto por la lasta saluto, ĉar ankaŭ ni ambaŭ, Hilario kaj mi, devis foriri pro la elfiniĝo de nia tasko.

Druso nin patre ĉirkaŭprenis kaj, eble tial, ke ni longe daŭrigis tiun elkoran brakumon, provante elmontri al li nian grandegan estimon, li fiksitis sur ni siajn okulojn kaj diris emociita:

– Dio nin benu, miaj infanoj! Ni iam unu alian denove renkontos.

Kun voĉo sufokita de emocio ni kisis lian dekstran manon en profunda silento, ĉar ja nur larmoj povus iel esprimi nian dankon kaj tuŝitecon en tiu neforgesebla adiaŭ...

FINO